

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden, lag om ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning samt vissa lagar som har samband med dem

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden. Tillståndsförfarandena samordnas genom en tidsmässig samordning av behandlingsfaserna för samtidigt anhängiga tillståndsansökningar och en sammanslagning av vissa uppgifter som hänför sig till dem. Syftet är att göra de tillståndsförfaranden som gäller projekt som påverkar miljön smidigare och snabbare.

En förutsättning för samordningen av förfarandena är att det tillstånd som söks för ett projekt är ett miljötillstånd enligt miljöskyddslagen, ett tillstånd enligt vattenlagen eller ett tillstånd enligt marktäktslagen. Om det för projektet dessutom samtidigt söks undantagslov enligt naturvårdslagen, tillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen, tillstånd enligt gruvlagen eller tillstånd enligt lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor, kan behandlingen av tillståndsansökningar samordnas på sökandens begäran. Det föreslås att det i de nämnda lagarna tas in behövliga bestämmelser om tillämpningen av den nya lagen.

Det föreslås också att miljöskyddslagen, vattenlagen och naturvårdslagen kompletteras med bestämmelser som möjliggör att en ansökan om undantag från skyddet av arter eller naturtyper enligt naturvårdslagen behandlas vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet tillsammans med en tillståndsansökan enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen.

I propositionen föreslås det också att lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och miljöskyddslagen ändras genom bestämmelser om möjligheten att i vissa situationer samordna hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen och miljötillståndsansökan. Dessutom föreslås bestämmelser om en möjlighet att ordna hörande om komplettering av miljökonsekvensbeskrivningen i samband med hörande om en miljötillståndsansökan eller ansökan enligt vattenlagen.

Propositionen innehåller också förslag till lagar om ändring av lagen om högsta förvaltningsdomstolen, domstolslagen och lagen om förvaltningsdomstolarna. Genom ändring av de nämnda lagarna förtydligas den reglering som gäller sammansättningen vid avgörande i situationer där den föreslagna gemensamma behandlingen tillämpas.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	6
2.1 Lagstiftning	6
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i Europeiska unionen	20
2.2.1 Integrering av tillståndsförfaranden samt av MKB-förfarandet och tillståndsförfarandet i vissa länder	20
2.2.2 Europeiska unionens lagstiftning	26
2.3 Praxis.....	29
2.4 Bedömning av nuläget	36
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	40
3.1 Målsättning	40
3.2 Alternativ	41
3.3 De viktigaste förslagen.....	45
3.3.1 Samordningen av tillståndsförfaranden.....	45
3.3.2 Samordningen av ett MKB-förfarande och ett tillståndsförfarande	47
4 KONSEKVENSBEDÖMNING.....	49
4.1 Allmänt	49
4.2 Ekonomiska konsekvenser	51
4.2.1 Konsekvenser för hushållen	51
4.2.2 Konsekvenser för företagen	51
4.2.3 Konsekvenser för den offentliga ekonomin	53
4.3 Konsekvenser för samhällsekonomin	54
4.4 Konsekvenser för myndigheterna	55
4.5 Miljökonsekvenser	56
4.6 Samhälleliga konsekvenser	58
4.6.1 Konsekvenser för regionutvecklingen.....	58
4.6.2 Konsekvenser för informationssamhället.....	59
4.7 Uppföljning av reformens konsekvenser	59
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	60
5.1 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	60
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	72
DETALJMOTIVERING	73
1 LAGFÖRSLAG	73
1.1 Lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden.....	73
1.2 Miljöskyddslagen	84
1.3 Vattenlagen	86
1.4 Naturvårdslagen	88
1.5 Lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning	89
1.6 Marktäktslagen.....	92
1.7 Markanvändnings- och bygglagen	92
1.8 Gruvlagen.....	92
1.9 Lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor	93
1.10 Lagen om högsta förvaltningsdomstolen	93
1.11 Domstolslagen.....	93
1.12 Lagen om förvaltningsdomstolarna	94

2	IKRAFTTRÄDANDE	94
3	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	94
	LAGFÖRSLAG	105
	1. Lag om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden.....	105
	2. Lag om ändring av miljöskyddslagen	110
	3. Lag om ändring av vattenlagen	112
	4. Lag om ändring av naturvårdslagen	114
	5. Lag om ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning	116
	6. Lag om ändring av marktäktslagen	118
	7. Lag om ändring av markanvändnings- och bygglagen	119
	8. Lag om ändring av gruvlagen	120
	9. Lag om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.....	121
	10. Lag om ändring av 11 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen	122
	11. Lag om ändring av 10 kap. 6 § i domstolslagen.....	123
	12. Lag om ändring av 12 § i lagen om förvaltningsdomstolarna.....	124
	BILAGOR.....	125
	PARALLELLTEXTER	125
	2. Lag om ändring av miljöskyddslagen	125
	3. Lag om ändring av vattenlagen	128
	4. Lag om ändring av naturvårdslagen	131
	5. Lag om ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning	134
	6. Lag om ändring av marktäktslagen	137
	7. Lag om ändring av markanvändnings- och bygglagen	138
	8. Lag om ändring av gruvlagen	140
	9. Lag om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.....	143
	10. Lag om ändring av 11 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen	144
	11. Lag om ändring av 10 kap. 6 § i domstolslagen.....	145
	12. Lag om ändring av 12 § i lagen om förvaltningsdomstolarna.....	146

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Det kan krävas flera myndighetsbeslut för ett projekt som påverkar miljön. För projektgenomförandet kan det vara problematiskt med flera parallella eller på varandra följande tillstånds- och utlåtandeförfaranden och med den tröghet detta innebär för förfarandet överlag. Om samordningen av förfarandena är bristfällig orsakas överlappande myndighetsarbete och flera på varandra följande deltagandeförfaranden. Många förfaranden innebär också betydande kostnader för såväl samhällsekonomin och den som genomför ett projekt som myndigheterna. Dessutom innebär flera förfaranden också att det är svårare för medborgare och frivilligorganisationer att förstå den miljörelaterade beslutsprocessen.

År 2015 blev en expertgrupp under minister Lauri Tarastis ledning klar med en rapport om åtgärder för smidigare och effektivare miljöförfaranden (Ympäristömenettelyjen sujuvoittaminen ja tehostaminen). Gruppens arbete gick ut på att analysera olika effektiviseringsåtgärder inom miljölagstiftningen för att investerings- och näringslivsprojekt ska kunna avancera smidigt och effektivt utan att man ger avkall på miljöskyddsmålen. Rapporten identifierade ett klart behov att inom lagstiftningen om användningen av miljön minska överlappningen bland förfarandena och bättre än nu samordna förfarandena. Rapporten rekommenderade grundligare utredning av för- och nackdelarna med att separata miljörelaterade tillståndsförfaranden samordnas enligt principen om att få all service på ett och samma ställe.

I juni 2016 blev en utredning om genomförande av principen om ett enda serviceställe i miljöfrågor (Yhden luukun periaatteen toteuttaminen ympäristöasioissa) klar. Den togs fram av Östra Finlands universitet och Enlawin Consulting Oy (Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 29/2016). I den föreslås det att principen om ett enda serviceställe ska genomföras med hjälp av samordnande rättsregler och utveckling av tjänsterna. Utredningen rekommenderade en ny lag om förfarandena för miljöprojekt.

För att principen om ett enda serviceställe ska kunna införas i fråga om miljörelaterade förfaranden krävs det att myndighetskontakterna kan skötas elektroniskt. För den som ansöker om tillstånd betyder en modell med ett enda serviceställe att ansökan om olika tillstånd och handläggningen av ansökningarna sker samordnat, även om ansökningarna handläggs av olika myndigheter. I enlighet med principen om ett enda serviceställe kan sökanden inleda flera olika tillståndsförfaranden samtidigt och projektuppgifterna och projektunderlaget matas in i ett elektroniskt system bara en gång, de olika etapperna i förfarandena samordnas tidsmässigt och myndigheterna och i behövliga delar också andra parter ha tillgång till det inmatade materialet i elektronisk form. Uppgifterna ska också kunna användas om eventuella nya tillstånd eller förnyade tillstånd söks för verksamheten.

Ett elektroniskt system för myndighetskontakter enligt principen om ett enda serviceställe utarbetas under arbets- och näringsministeriets ledning. Det sker mellan den 1 januari 2017 och den 31 december 2019 inom spetsprojektet Tillstånd och tillsyn, som grundar sig på regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering. Projektet går ut på att införa en sådan gemensam kundorienterad utvecklingsmodell baserad på tjänstedesign som tagits fram för digitalisering av den offentliga förvaltningens tillstånds-, anmälnings- och tillsynsförfaranden. Genom det införs en kunddriven möjlighet att uträtta ärenden där förvaltningsnivåer och myndighetsgränser överskrids utifrån den beskrivna principen om ett enda serviceställe.

Att projektet Tillstånd och tillsyn genomförs innebär att medborgare och företag kan se alla tillstånd och tillsynsskyldigheter i en och samma elektroniska portal och där använda e-

tjänster för att uträtta sina ärenden med hjälp av ett tjänstelager som stöder informationsutbyte. Tjänstelagret ska kunna kommunicera med myndigheternas ärendehanteringssystem på ett sätt att de uppgifter och tillståndshandlingar som gäller projektet och som hänför sig till det är tillgängliga elektroniskt både för kunden och för myndigheten. Ärendeprocesserna och it-lösningarna ska utvecklas i enlighet med principerna och riktlinjerna för digitalisering av offentliga tjänster och genom utnyttjande av den nationella servicearkitekturens tjänster. Avsikten är att modellen med ett enda serviceställe ska ge möjlighet till myndighetskontakter och informationsutbyte över förvaltningsgränserna och utöver tillståndshandlingarna också gälla meddelanden, tillsyn och rapportering.

Inom handläggningen av miljö- och vattentillstånd infördes i maj 2017 en elektronisk miljö-tillståndsansökan, eTillstånd (eLupa), när det gäller djurstall, torvproduktion och vattendragsunderföringar. Mot bakgrund av de erfarenheter som gjorts kommer användningen av elektroniska miljö-tillstånd att utvidgas till andra sektorer. Efter det att elektroniska ansökningar infördes startades den andra etappen i systemutvecklingen. Den går ut på att införa elektronisk myndighetshandling. I Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet utgör eTillstånd den grund utifrån vilken ett ärendesystem enligt principen om ett enda serviceställe utvecklas.

I samband med landskapsreformen kommer också statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter att omorganiseras. Under behandling i riksdagen är en regeringsproposition (RP 14/2018 rd) i vilken det föreslås att det inrättas en ny myndighet, Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Myndigheten ska överta största delen av uppgifterna för de myndigheter som samtidigt läggs ned, dvs. regionförvaltningsverken, närings-, trafik och miljöcentralerna och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. När det gäller miljöärenden är avsikten att myndigheten ska sköta uppgifter enligt miljöskyddslagen (527/2014), vattenlagen (587/2011), avfallslagen (646/2011), lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017), nedan *MKB-lagen*, naturvårdslagen (1096/1996) och marktäktslagen (555/1981) samt vissa andra miljörelaterade lagar.

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet avses ha riksomfattande behörighet och vara en statlig förvaltningsmyndighet med uppgifter inom flera sektorer. Den ska genom sin regionala verksamhet sörja för de grundläggande fri- och rättigheterna och rättssäkerheten och beakta allmänintresset genom att sköta uppgifter som gäller verkställighet, styrning och tillsyn enligt lagstiftningen. Avsikten är att landskapsreformen genomförs och Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet inrättas vid ingången av 2021. De nya landskapen kommer också att ha en viktig roll när det gäller miljörelaterade förfaranden, särskilt med avseende på de vatten- och havsvårdsuppgifter de anvisas och landskapsplanläggningen. Landskapet kommer i framtiden också att kunna sköta de i landskapet ingående kommunernas uppgifter i fråga om miljöskydd och byggnadstillsyn, om alla kommuner i ett landskap kommer överens om det.

Lagstiftningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (nedan *MKB-förfarandet*) reviderades 2016. Den nya MKB-lagen trädde i kraft den 16 maj 2017. I det s.k. överlåtelsebrevet från den arbetsgrupp som förberett totalreformen sades det att bestämmelserna om integritet och samordning av MKB-förfarandet och de viktigaste miljörelaterade förfarandena kommer att beredas inom projektet för ett enda serviceställe för miljörelaterade förfaranden.

Finland miljöcentral granskade 2010 hur MKB-lagen fungerar i en utredning om evaluering av den existerande MKB-lagstiftningen (Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toimivuus ja kehittämistarpeet; Miljön i Finland 18/2010). Evalueringen kom fram till att det finns ett behov att utreda möjligheten att bedöma miljökonsekvenserna av ändringar och utvidgningar av existerande projekt i samband med miljö-tillstånds-förfarandena. Möjligheterna att samordna förfarandena har på uppdrag av miljöministeriet utretts av professor Erkki J. Hollo (Selvitys

ympäristövaikutusten arviointimenettelyn integroimiseksi ympäristölupamenettelyyn, Helsingfors 2011). Han kartlade möjligheterna att gallra bland överlappande konsekvensutredningar, hur resultatet av bedömningarna bättre kan beaktas och hur information effektivare kan utnyttjas i miljötillståndprocessen. Enligt utredningen kan antalet överlappande höranden minskas om kungörelsen av miljökonsekvensbeskrivningen slås ihop med kungörelsen av tillståndsansökan. Utredningen skissade också upp riktlinjer för en mer omfattande integrering av förfarandena där tillståndsmyndigheten också ska ansvara för organisering av konsekvensbedömningen.

År 2016 genomförde Regionförvaltningsverket i Södra Finland och Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland ett försök och utvecklingsprojekt om smidigare miljöförfaranden genom samarbete – stärkt samband mellan MKB- och tillståndsförfarandena (Sujuvammatt ympäristömenettelyt yhteistyöllä – YVA- ja lupamenettelyjen yhteyden vahvistaminen; Livskraft i regionen 1/2017, Liisa Nyrölä, Ilona Joensuu, Arja Johansson, 2017). Enligt slutrapporten från projektet kommer man inte att uppnå det grundläggande syftet med förfarandena om MKB-förfarandet och tillståndsförfarandena slås ihop. Integrerade förfaranden innebär att den projektansvarige blir tvungen att i MKB-fasen också ta fram de detaljerade handlingar som krävs i tillståndsansökan, vilket inte är tidsmässigt och tekniskt möjligt i de flesta projekt. Enligt rapporten kan det emellertid vara lämpligt att närmare sammanlänka de nuvarande MKB- och tillståndsförfarandena i fråga om sådana projekt som gäller verksamhetsförändringar, där det bara finns ett möjligt sätt att genomföra projektet och där projektavgränsningen är densamma inom MKB-förfarandet och tillståndsförfarandet. Rapporten understryker vikten av samarbete mellan kontaktmyndigheten och tillståndsmyndigheten för att förfarandena ska löpa smidigt.

Genom denna proposition genomförs spetsprojektet Konkurrenskraften stärks genom förbättrade förutsättningar för näringsliv och företagande inom ramen för det strategiska målet Sysselsättning och konkurrenskraft och spetsprojektet Smidigare författningar inom ramen för det strategiska målet Digitalisering, försöksverksamhet och avveckling av normer enligt programmet för regeringen Sipilä. Enligt spetsprojektet för smidigare författningar ska tillstånds- och besvärprocesserna göras smidigare. Regeringen uppdaterade sin handlingsplan den 28 april 2017, och i uppdateringen nämns tillhandahållandet av tjänster som gäller miljörelaterade tillstånd vid ett enda serviceställe som en av de helheter som ska genomföras.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning

Miljöskyddslagen

Den nya miljöskyddslagen trädde i kraft den 1 september 2014. Genom den moderniserades vår nationella lag så att den motsvarar det reviderade EU-direktivet om industriutsläpp och den tolkning av bestämmelserna i Finlands grundlag (731/1999) som hade utkristalliserats. Vidare ville man få tillstånds- och anmälningssystemet att fungera bättre. Syftet med lagen är att skydda miljön mot skadlig påverkan och att förbättra medborgarnas möjligheter att påverka beslut som gäller miljön. Av denna anledning är vissa miljöpåverkande åtgärder tillståndspliktiga enligt lagen. Bestämmelser om tillståndsplikt finns i 4 kap. och bestämmelser om tillståndsförfarandet i 5 kap.

Regionförvaltningsverket är statlig miljötillståndsmyndighet och närings-, trafik- och miljöcentralen (*NTM-centralen*) är tillsynsmyndighet. De tillstånds- och tillsynsuppgifter som ankommer på kommunen sköts av den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten. Andra tillsynsmynd-

digheter är bland annat Säkerhets- och kemikalieverket (*Tukes*) och den kommunala hälso- och skyddsmyndigheten.

Enligt 39 § i miljöskyddslagen ska tillståndsansökningar lämnas till den behöriga tillståndsmyndigheten skriftligen. Ansökningar till den statliga miljötillståndsmyndigheten ska också lämnas in elektroniskt, om myndigheten inte har godkänt något annat. Om ansökan är bristfällig eller om särskild utredning krävs för att ärendet ska kunna avgöras, ska sökanden enligt 40 § ges tillfälle att komplettera ansökan inom den tid som myndigheten bestämmer.

Enligt lagens nya 39 a § ska tillståndsmyndigheten på begäran ge sökanden information i elektronisk form bland annat om hur ansökan ska avfattas, vilka utlåtanden som kommer att begäras och den uppskattade tidpunkten för meddelande av tillståndsbeslutet. Tillståndsmyndigheten kan också arrangera ett samråd för att ordna rådgivning. Rådgivningen är avgiftsfri.

Enligt 43 § i miljöskyddslagen ska tillståndsmyndigheten, innan den avgör ett ärende, ge parterna, dvs. dem vilkas rätt eller fördel saken kan beröra, tillfälle att framställa anmärkningar med anledning av tillståndsärendet. Också andra ska ges tillfälle att framföra sin åsikt. För att ordna hörande ska tillståndsmyndigheten informera om en tillståndsansökan genom att under minst 30 dagar kungöra den på anslagstavlorna i kommunerna inom det område som påverkas av verksamheten och på sin webbplats samt annonsera kungörelsen i minst en tidning inom det område som påverkas av verksamheten, om inte annonsering är onödig. Enligt 44 § ska ansökningshandlingarna hållas framlagda i kommunerna inom det område som påverkas av verksamheten åtminstone så länge kungörelsetiden varar. Den statliga miljötillståndsmyndigheten ska på sin webbplats offentliggöra ett för allmänheten avsett sammandrag av tillståndsansökan och det övriga centrala innehållet i ansökan samt efter avslutad handläggning fatta beslut i ärendet. I 42 § anges det vem tillståndsmyndigheten ska begära utlåtande av.

I miljöskyddslagens 47 § finns bestämmelser om när ansökningar om miljötillstånd ska behandlas tillsammans med ansökningar enligt vattenlagen och i 47 a § när de ska behandlas tillsammans med ansökningar om marktäktstillstånd. Sådana miljötillståndsansökningar och vattentillståndsansökningar som gäller verksamhet som medför risk för förorening av vatten ska behandlas tillsammans, om detta inte ska anses vara onödigt. Ärendena ska behandlas enligt det förfarande som anges i vattenlagen, men med beaktande av miljöskyddslagens bestämmelser om tillståndsansökans och beslutets innehåll, elektroniskt inlämnande av ansökan och information om ansökan och beslutet. Också ansökningar om miljötillstånd och ansökningar om marktäktstillstånd för ett marktäktsprojekt ska behandlas tillsammans i enlighet med miljöskyddslagens förfarandebestämmelser. På innehållet i tillståndsansökan, tillståndsprövningen, förutsättningarna för beviljande av tillstånd och tillståndsvillkoren tillämpas dock separat de materiella bestämmelserna i miljöskyddslagen och marktäktslagen. Om det i samband med att ett miljötillståndsärende behandlas framgår att det behövs ett tillstånd enligt marktäktslagen eller vattenlagen, ska sökanden lämna in en sådan tillståndsansökan. I annat fall lämnas ansökan om miljötillstånd utan prövning.

Enligt 84 § i miljöskyddslagen meddelas ett beslut om miljötillstånd efter anslag, och de som har rätt att överklaga anses ha blivit informerade om beslutet när beslutet har meddelats. Enligt 85 § i miljöskyddslagen ska beslutet skickas till sökanden och dem som uttryckligen har begärt det samt till tillsynsmyndigheterna och de myndigheter som bevakar allmänt intresse i ärendet. Beslutet ska dessutom skickas för kännedom både till de myndigheter av vilka utlåtande om ansökan har begärts och till dem som har framställt anmärkning eller uttryckt en åsikt i ärendet eller särskilt har bett om att bli underrättade. Uppgift om att beslutet meddelats ska utan dröjsmål offentliggöras i den kommun där verksamheten ska placeras och i andra kommuner där verksamhetens konsekvenser kan uppträda samt på tillståndsmyndighetens

webbplats. Uppgift om beslutet ska dessutom publiceras i en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av verksamheten, om inte publicering annars är uppenbart onödig.

Lagen innehåller bestämmelser om elektronisk behandling i olika faser av tillståndsförfarandet. I 45 och 86 § i miljöskyddslagen sägs det att var och en har rätt att på begäran få information om miljötillståndsärenden som inlett och beslut om miljötillstånd inom ett visst område genom elektroniska meddelanden i den mån det är möjligt att i myndighetens informationssystem ta emot sådana förfrågningar och skicka automatiska meddelanden. Enligt 197 § i miljöskyddslagen ska å sin sida fullföljdsdomstolen till tillstånds- och tillsynsmyndigheten elektroniskt lämna information om ändringar som gjorts i de beslut som dessa myndigheter har fattat och om beslutens laga kraft, så att informationen kan registreras i datasystemet för miljövärdsinformation.

Bestämmelser om sökande av ändring finns i 19 kap. i miljöskyddslagen. Beslut enligt miljöskyddslagen överklagas i regel genom besvär hos Vasa förvaltningsdomstol.

Vattenlagen

Syftet med den nya vattenlagen, som trädde i kraft vid ingången av januari 2012, är att säkerställa en ändamålsenlig och rationell användning av vattentillgångarna och vattenmiljön på ett sätt där olika intressen jämkas samman. Till de tillståndspliktiga vattenhushållningsprojekten enligt vattenlagen hör flera projekt som innebär byggande i sjö eller vattendrag, uttag av vatten, vissa dikningsprojekt, bestående ändring av medelvattenståndet, vattenreglering och tillgodogörande av vattenkraft. Andra former för förhandskontroll enligt vattenlagen än tillstånd är anmälan om mindre projekt, rätt att ta vatten, dikningsförrättning och inrättande av allmän farled.

Enligt 1 kap. 7 § i vattenlagen är regionförvaltningsverket den tillståndsmyndighet som avses i vattenlagen. I 5 kap. föreskrivs om den kommunala miljövrdsmyndighetens och dikningsförrättningens behörighet i dikningsärenden. Regionförvaltningsverket behandlar tillståndsansökningar som gäller vattenhushållningsprojekt och vissa ersättnings- och förvaltningstvångsärenden enligt vattenlagen. Närings-, trafik- och miljöcentralen och den kommunala miljövrdsmyndigheten är i lagen avsedda tillsynsmyndigheter.

Enligt 11 kap. 2 § i vattenlagen ska tillståndsärenden inledas hos tillståndsmyndigheten genom skriftlig ansökan. I 5 § i samma kapitel sägs det att sökanden ska ges tillfälle att komplettera ansökan inom utsatt tid om ansökan är bristfällig. I 11 kap. 6 § i vattenlagen anges det vem tillståndsmyndigheten ska begära utlåtande av. Enligt 7 § i det kapitlet ska myndigheten ge dem vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet kan beröra (parterna) tillfälle att framställa anmärkningar med anledning av ärendet. Andra än parterna ska ges tillfälle att framföra sin åsikt innan ärendet avgörs. Vidare anger 11 kap. 8 § i vattenlagen att sökanden och andra parter ska ges tillfälle att ge en förklaring med anledning av höranden. En part kan med anledning av den förklaringen ges tillfälle att ge en förklaring.

Vattenlagens 11 kap. 10 § innebär att information om en ansökan ska ges genom en kungörelse på tillståndsmyndighetens anslagstavla och på anslagstavlorna i kommunerna inom projektets influensområde och att kungörelsen ska finnas framlagd i 30 dagar. En annons om att kungörelsen offentliggörs ska publiceras i åtminstone en tidning med allmän spridning inom det berörda området, om det inte är fråga om ett ärende av ringa betydelse. I så fall kan informationen skötas på annat sätt. Enligt 11 § i samma kapitel ska information om kungörelsen lämnas separat till de parter som saken särskilt berör. Om ansökan gäller ett projekt enligt la-

gen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, ska kungörelsen enligt 11 kap. 10 § i vattenlagen dessutom publiceras på tillståndsmyndighetens och kommunernas webbplatser.

Den sökande ska enligt 11 kap. 12 § i vattenlagen göra en miljötillståndsansökan, om det vid behandlingen av ett ansökningsärende enligt den lagen visar sig att projektet också kräver miljötillstånd. Vid behandling tillämpas bestämmelserna om gemensam behandling av tillståndsansökningar i 47 § i miljöskyddslagen. Om det rör sig om en ansökan som gäller förorening av vatten ska den behandlas och avgöras tillsammans med tillståndsansökan enligt vattenlagen.

Enligt 11 kap. 22 § i vattenlagen meddelas beslut enligt den lagen efter anslag, och de som har rätt att överklaga anses ha blivit informerade om beslutet när beslutet har meddelats. Information om att ett beslut kommer att meddelas ska ges på tillståndsmyndighetens anslagstavla före den dag beslutet meddelas. Beslutet ska skickas till sökanden och en kopia av beslutet till dem som har begärt det, till tillsynsmyndigheterna och till de myndigheter som bevakar allmänna intressen i ärendet samt till kommunerna inom projektets influensområde för att där hållas offentligt framlagd. Tillståndsmyndigheten ska genom en offentlig kungörelse informera om beslutet i dessa kommuner, och bland annat parterna ska informeras om kungörelsen. Information om beslutet ska dessutom publiceras i minst en tidning med allmän spridning inom projektets influensområde, om inte ärendet är av ringa betydelse eller det annars är uppenbart onödigt att publicera informationen.

Med stöd av 15 kap. 1 § i vattenlagen får beslut som meddelats överklagas genom besvär hos Vasa förvaltningsdomstol i enlighet med förvaltningsprocesslagen.

Naturvårdslagen

Naturvårdslagen innehåller bestämmelser om skyddet av arter och områden i syfte att bevara naturens mångfald. Genom lagen genomförs rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter och Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar. I syfte att verkställa skyddet innehåller lagen bestämmelser om förbud mot att förstöra eller försämra särskilda naturvärden.

Behöriga myndigheter enligt naturvårdslagen är miljöministeriet, närings-, trafik- och miljöcentralerna samt kommunerna. Enligt 6 § i naturvårdslagen ankommer den högsta ledningen och övervakningen av naturvärden och landskapsvärden på miljöministeriet.

I 29 § i naturvårdslagen finns bestämmelser om skyddade naturtyper. Områden som hör till de naturtyper som avses i bestämmelsen får inte ändras så att detta äventyrar naturtypens karakteristiska drag. Ett förbud i detta syfte träder i kraft när närings-, trafik- och miljöcentralen har fattat beslut om gränserna för det område som hör till den skyddade naturtypen. Det är möjligt att avvika från förbudet i enlighet med 31 § i naturvårdslagen, om detta inte allvarligt äventyrar syftet med skyddet eller om skyddet står i vägen för ett projekt eller en plan av ytterst stort allmänt intresse.

Bestämmelser om artskydd finns i 6 kap. i naturvårdslagen. Enligt 38 § i den lagen är de däggdjur och fåglar fridlysta som faller inom tillämpningsområdet för 6 kap. Fridlysningsbestämmelserna finns i 39 § och enligt den är det exempelvis i fråga om individer som hör till de fridlysta arterna förbjudet att avsiktligt döda eller störa dem eller att flytta eller skada bon. Bestämmelser om fridlysning av växtarter utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning får det också utfärdas bestämmelser om arter som åtnjuter särskilt skydd, med förbud att förstöra eller försämra förekomstplatser som är viktiga för den artens fortlevnad. Förbudet

träder i kraft när närings-, trafik- och miljöcentralen har fattat beslut om gränserna för den plats där en art som kräver särskilt skydd förekommer.

Det är enligt 48 och 49 § i naturvårdslagen möjligt att göra undantag från förbuden. Enligt 48 § kan närings-, trafik- och miljöcentralen bevilja undantag från fridlysningsbestämmelserna i 39, 42 och 47 §, så länge en gynnsam skyddsnivå för arten bibehålls. Behöriga villkor kan fogas till ett sådant beslut om undantag. Europeiska unionens specialbestämmelser om artskydd anges i naturvårdslagens 49 § och enligt den kan centralen i enstaka fall bevilja undantag på de grunder som nämns i habitatdirektivet och fågeldirektivet.

I fråga om behandlingen av ärenden som gäller undantagslov inom naturvården gäller förvaltningslagen. Beslut får överklagas genom besvär hos den regionalt behöriga förvaltningsdomstolen.

Lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

Syftet med MKB-lagen är att främja miljökonsekvensbedömningen och ett enhetligt beaktande av bedömningen vid planering och beslutsfattande och samtidigt öka tillgången till information och möjligheterna att delta. Genom lagen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU om ändring av direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt.

Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning tillämpas på projekt som kan antas få betydande miljökonsekvenser. De projekt som alltid kräver ett bedömningsförfarande räknas upp i bilaga 1. Dessutom föreskrivs det i 11 § i MKB-lagen att NTM-centralen beslutar om tillämpningen av bedömningsförfarandet i enskilda fall när ett projekt eller en ändring av det kan antas få betydande miljökonsekvenser som till sin natur och omfattning kan jämföras med konsekvenserna av projekt som avses i bilaga 1. Enligt 13 § i MKB-lagen ska innan beslutet fattas om behovet av MKB-förfarande i enskilda fall de berörda myndigheterna höras, om inte detta är uppenbart onödigt. Den behöriga myndigheten ska besluta om tillämpningen av bedömningsförfarandet utan dröjsmål, dock senast en månad från det att myndigheten har fått tillräcklig information om projektet och dess miljökonsekvenser. Vid förfarandet vid miljökonsekvensbedömning är NTM-centralen kontaktmyndighet, utom i sådana kärnanläggningsprojekt som avses i kärnenergilagen. I dem är arbets- och näringsministeriet kontaktmyndighet.

MKB-förfarandet ska enligt 15 § i MKB-lagen genomföras i ett så tidigt skede som möjligt av projektplaneringen medan det ännu finns möjliga genomförandealternativ. Enligt 4 § i MKB-lagen ska vid tillämpningen av MKB-lagen hänsyn tas till de utredningar om projektet och dess miljökonsekvenser som gjorts i andra sammanhang samt de utredningar samordnas som förutsätts i denna lag och i annan lagstiftning.

Enligt 8 § i MKB-lagen kan kontaktmyndigheten före eller under bedömningsförfarandets gång anordna en förhandsöverläggning i samarbete med den projektansvarige och de centrala myndigheterna. Bedömningsförfarandet inleds när den projektansvarige lämnar in ett program för miljökonsekvensbedömning till kontaktmyndigheten, varefter kontaktmyndigheten i enlighet med 17 § i MKB-lagen ser till att det informeras om programmet för miljökonsekvensbedömning genom kungörelse, att behövliga utlåtanden begärs och att det ges möjlighet att framföra åsikter om programmet. Kontaktmyndigheten ska också ge kommunerna inom projektets influensområde tillfälle att ge utlåtande om programmet. Åsikter och utlåtanden ska lämnas till kontaktmyndigheten inom den tid som anges i kungörelsen. Tiden börjar löpa den dag

kungörelsen offentliggörs och är 30 dagar lång. Av särskilda skäl kan tiden förlängas till högst 60 dagar.

Närmare bestämmelser om innehållet i programmet för miljökonsekvensbedömning finns i statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017). Enligt dess 3 § ska bedömningsprogrammet i behövlig mån innehålla bland annat uppgifter om sådana skäligena alternativ som är beaktansvärda vad gäller projektet och dess säregenskaper, och av vilka ett alternativ är att avstå från projektet, såvida ett sådant alternativ inte av särskilda skäl är onödigt samt uppgifter om de planer och tillstånd som genomförandet av projektet förutsätter.

Kontaktmyndigheten ska ge ett utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning till den projektansvarige inom en månad från det att tiden för lämnande av utlåtanden och framförande av åsikter har löpt ut. Kontaktmyndigheten ska i sitt utlåtande ta ställning till programmet omfattning och exakthet. Av utlåtandet ska det också framgå hur de behövliga utredningarna vid behov kan samordnas med de utredningar som krävs enligt andra lagar. Kontaktmyndigheten ska lämna sitt utlåtande och andra utlåtanden och åsikter till den projektansvarige. Utlåtandet ska samtidigt sändas för kännedom till de myndigheter som saken gäller och publiceras på kontaktmyndighetens webbplats (18 §).

Den projektansvarige ska enligt 19 § i MKB-lagen sammanställa en miljökonsekvensbeskrivning utifrån programmet för miljökonsekvensbedömning och det utlåtande som kontaktmyndigheten har avgett om det och lämna beskrivningen till kontaktmyndigheten. Närmare bestämmelser om beskrivningens innehåll finns i statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Kontaktmyndigheten ska enligt 20 § i lagen informera om en miljökonsekvensbeskrivning och också se till att behövliga utlåtanden om beskrivningen begärs och att möjlighet att framföra åsikter erbjuds. Den tid som reserveras för åsikter och utlåtanden är minst 30 dagar och högst 60 dagar.

Det är enligt 22 § i MKB-lagen möjligt att samordna hörandet vid miljökonsekvensbedömning av ett projekt med hörandet vid utarbetandet av den plan som krävs för genomförandet av projektet när de pågår samtidigt. I praktiken innebär detta att hörandet om bedömningsprogrammet förenas med kungörelsen av det program för deltagande och bedömning som avses i markanvändnings- och bygglagen. Det går också att förena hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen med begäran om åsikter om beredningsmaterialet för planen eller det offentliga framläggandet av planförslaget. Det är kontaktmyndigheten och den myndighet som ansvarar för planläggningen som ska komma överens om samordningen efter att ha hört den projektansvarige.

Miljökonsekvenserna av ett projekt kan i stället för genom MKB-förfarande bedömas genom ett förfarande enligt en annan lag, om konsekvenserna utreds på det sätt som avses i MKB-lagen och det separat föreskrivs om detta i den lag enligt vilken miljökonsekvenserna kan bedömas (5 §). I samband med att MKB-lagen reviderades kompletterades 9 § i markanvändnings- och bygglagen med bestämmelser om utredning av miljökonsekvenserna i samband med planläggning. Den myndighet som svarar för planläggning enligt den lagen ansvarar då också för bedömningsförfarandet. Kontaktmyndigheten enligt MKB-lagen ska då försäkra sig om att miljökonsekvensbedömningen är tillräcklig och även sammanställa en motiverad slutsats.

Kontaktmyndigheten ska kontrollera miljökonsekvensbeskrivningens tillräcklighet och kvalitet och därefter sammanställa en motiverad slutsats om projektets betydande miljökonsekvenser, föreskrivs det i 23 § i MKB-lagen. Den motiverade slutsatsen ska ges till den projektan-

svarige inom två månader från det att tiden för lämnande av utlåtanden och framförande av åsikter har löpt ut. Kontaktmyndigheten lämnar den motiverade slutsatsen samt andra utlåtanden och åsikter till den projektansvarige. Den motiverade slutsatsen ska samtidigt sändas för kännedom till de myndigheter som behandlar projektet, till kommunerna inom projektets influensområde och vid behov till landskapsförbunden och andra berörda myndigheter samt publiceras på kontaktmyndighetens webbplats. Om kontaktmyndigheten inte kan sammanställa en motiverad slutsats på grund av att miljökonsekvensbeskrivningen är bristfällig, ska myndigheten meddela den projektansvarige till vilka delar beskrivningen behöver kompletteras, föreskrivs det vidare i 24 § i MKB-lagen. Kontaktmyndigheten ska se till att det också efter kompletteringen av miljökonsekvensbeskrivningen ordnas ett hörande om den.

Tillståndsansökningar som gäller projekt ska åtföljas av en miljökonsekvensbeskrivning och en motiverad slutsats, som myndigheten ska få innan den får bevilja tillstånd för genomförande av ett projekt. Också tillståndsmyndigheten ska enligt 26 § i MKB-lagen foga en motiverad slutsats till tillståndsbeslutet, och den ska i beslutet beakta det som framgår av miljökonsekvensbeskrivningen, den motiverade slutsatsen och hörandena.

Enligt 27 § i MKB-lagen ska tillståndsmyndigheten försäkra sig om att den motiverade slutsatsen är aktuell när tillståndsärendet avgörs. Kontaktmyndigheten ska på tillståndsmyndighetens begäran framföra sin åsikt om huruvida den motiverade slutsatsen är uppdaterad. Om slutsatsen inte är ajourförd ska miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras i enlighet med bestämmelserna om hörande om beskrivningen i 20 §. Enligt förarbetena till lagen (RP 259/2016 rd) kan hörandet samordnas med hörandet om tillståndsansökan. Kontaktmyndigheten ger därefter sin uppdaterade motiverade slutsats i enlighet med 23 §.

Den projektansvarige får med stöd av 37 § i MKB-lagen söka ändring genom besvär i beslut om tillämpning av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och i beslut som fattats med stöd av 36 §. Den som har rätt att söka ändring i ett tillståndsbeslut som gäller ett projekt får i samma ordning och sammanhang som besvär anförs över tillståndsbeslutet också söka ändring i ett beslut genom vilket det konstateras att ett MKB-förfarande inte behövs. En närings-, trafik- och miljöcentral har å sin sida rätt att söka ändring genom besvär i ett beslut av en förvaltningsdomstol genom vilket förvaltningsdomstolen har upphävt centralens beslut om tillämpning av MKB-förfarandet. Med stöd av 34 § i MKB-lagen kan centralen eller den som annars har rätt att söka ändring i ett tillståndsbeslut genom besvär i besvären åberopa att förfarandet vid miljökonsekvensbedömning inte har genomförts eller att det i det väsentliga har genomförts på ett bristfälligt sätt.

Marktäktslagen

Genom marktäktslagen regleras yrkesmässigt och kommersiellt tagande av grus samt tagande av andra stenmaterial samt lera och mull i det syftet. Marktäktslagen begränsar tagandet av marksubstanser genom att föreskriva att det krävs tillstånd för täktverksamhet. Det krävs tillstånd enligt marktäktslagen för att ta substanser för annat än husbehov.

För sådan täktverksamhet som avses i marktäktslagen ska det finnas tillstånd enligt 4 § i marktäktslagen. Enligt 7 § i marktäktslagen beviljas tillstånd som gäller täktverksamhet av den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten. Tillstånd till täktverksamhet ska sökas skriftligen och ansökan ska vid behov åtföljas av en täktplan.

Innan tillstånd beviljas ska tillståndsmyndigheten enligt 7 § i marktäktslagen begära utlåtande av närings-, trafik- och miljöcentralen. Dessutom ska utlåtande i de situationer som anges

närmare i förordning begäras av andra kommuner, den samkommun som sköter landskapsplanläggningen och andra myndigheter.

Kungörelse av en ansökan som gäller marktåktstillstånd ska vara anslagen på kommunens anslagstavla i 30 dagar. Dessutom ska de som äger eller besitter de fastigheter och andra områden som gränsar till den fastighet på vilken tåktområdet är beläget i regel beredas tillfälle att bli hörda. När det behövs ska det annonseras om ansökan i åtminstone en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av projektet. Den som ansöker om tillstånd kan till sin ansökan foga en redogörelse för att grannarna är medvetna om projektet och även en redogörelse för deras eventuella ställningstaganden till projektet. Om sökanden inte har lämnat in en adekvat utredning om att grannarna har hörts, ska kommunen höra grannarna. När ansökan gäller ett projekt enligt MKB-lagen ska det enligt 13 § i marktåktslagen genom en kungörelse på tillståndsmyndighetens och kommunernas webbplatser informeras om att behandlingen av ansökan har inletts.

Tillståndsmyndighetens beslut som gäller tillstånd för tåktverksamhet meddelas efter anslag. Information om meddelande av ett beslut ska ges på myndighetens anslagstavla före den dag beslutet meddelas och meddelandet ska vara uppsatt på anslagstavlan under minst den tid som reserverats för anförande av besvär. Beslutet ska sändas till den som ansökt om tillstånd, och de som i samband med ärendets behandling har anhållit om att bli informerade om att tillstånd beviljats och som samtidigt har uppgett sin adress ska ofördröjligen informeras om detta. Den som saken gäller anses ha fått kännedom om beslutet då det har meddelats. Dessutom ska närings-, trafik- och miljöcentralen utan dröjsmål underrättas om tillstånd för tåktverksamhet (19 §).

Enligt 2 § 3 punkten i marktåktslagen gäller lagen inte sådant tagande av marksubstanser på vattenområde för vilket det enligt vattenlagen krävs tillstånd av regionförvaltningsverket. Vidare får enligt 3 § 1 mom. 4 punkten i lagen avsedda substanser inte tas så att kvaliteten på vattnet eller vattenavgivningskapaciteten i ett viktigt eller annat för vattenförsörjning lämpligt grundvattenområde äventyras, om ett tillstånd enligt vattenlagen inte föreligger.

Bestämmelser om gemensam behandling av ansökningar om marktåktstillstånd och miljötillståndsansökningar finns i 4 a § i marktåktslagen. Om ansökningarna gäller samma projekt ska de behandlas tillsammans och avgöras genom samma beslut, om inte gemensam behandling av särskilda skäl är onödig. Det räcker med en ansökan för ett gemensamt tillstånd. Det är i regel den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten som är behörig myndighet vid gemensam behandling. Enligt 7 § i marktåktslagen ska ärenden behandlas enligt marktåktslagen när det gäller att begära utlåtande, enligt 42–45 § i miljöskyddslagen när det gäller hörande och information om hörande och enligt 84–86 § i miljöskyddslagen när det gäller meddelande och information om tillståndsbeslut.

Tillståndsbeslut enligt marktåktslagen får med stöd av dess 20 § överklagas genom besvär hos den regionalt behöriga förvaltningsdomstolen. I fråga om besvärsmått och sökande av ändring iakttas kommunallagens bestämmelser.

Markanvändnings- och bygglagen

Markanvändnings- och bygglagen trädde i kraft den 1 januari 2000, och den har ändrats flera gånger sedan dess. Den innehåller bestämmelser om planering av områdesanvändningen och byggande. I fråga om byggande innehåller lagen bestämmelser om bygglov, åtgärdstillstånd, tillstånd till miljöåtgärder och rivningslov (nedan *byggtillstånd*).

Behörig myndighet när det gäller byggtillstånd är kommunens byggnadstillsynsmyndighet. Frågan om tillstånd för miljöåtgärder kan också överföras till en annan av kommunen förordnad myndighet för avgörande.

Bygglov söks skriftligen hos kommunens byggnadstillsynsmyndighet. En närmare förteckning över de handlingar och andra utredningar som ska fogas till ansökan finns i 85 § i markanvändnings- och byggförordningen (895/1999). Markanvändnings- och bygglagens 132 och 133 § innehåller bestämmelser om de situationer där utlåtande ska begäras av närings-, trafik- och miljöcentralen. Enligt 133 § ska grannarna underrättas om att en ansökan om bygglov anhängiggjorts, om detta inte är uppenbart onödigt. Efter det ska grannarna enligt 65 § i förordningen reserveras sju eller, om det är fråga om ett projekt där MKB-förfarande tillämpas, fjorton dagar för att göra en anmärkning. Sökanden kan till sin ansökan foga en utredning om grannarnas eventuella ståndpunkter med anledning av byggandet, och då behöver myndigheterna inte höra dem. Information om att ärendet är anhängigt ska tillkännages på byggplatsen och det är den som påbörjar byggprojektet som svara för detta. Om en miljökonsekvensbedömning ska utarbetas för en tillståndspliktig åtgärd ska det enligt 132 § i lagen informeras också på internet om att behandlingen av ansökan har inletts. Enligt 67 § i förordningen ska kommunstyrelsen och närings-, trafik- och miljöcentralen underrättas om rivningslov i de särskilda fall som anges i förordningen.

Beslut om byggtillstånd meddelas efter anslag och den som saken gäller anses ha fått del av beslutet när det meddelades. Tillståndsbeslutet tillställs i enlighet med 142 i lagen sökanden, de myndigheter som anges i förordning och dem som har begärt det i en anmärkning eller särskilt.

Beslut om byggtillstånd får överklagas genom besvär hos den regionalt behöriga förvaltningsdomstolen.

Gruvlagen

Gruvlagen (621/2011) innehåller bestämmelser om letning efter och utvinning av fyndigheter som innehåller gruvmineraler och guldvaskning på statsägd mark, om upphörande av därmed förknippad verksamhet och om gruvförrättning. Enligt gruvlagen är malmletning, gruvdrift och guldvaskning tillståndspliktiga verksamheter. Enligt 4 § är Säkerhets- och kemikalieverket i den lagen avsedd gruvmyndighet.

Ansökningar om malmletningstillstånd, gruvtillstånd och guldvaskningstillstånd ska ges in till tillståndsmyndigheten. Bestämmelser om tillståndsmyndigheter finns i 33 § i gruvlagen. I 37 § anges det vem tillståndsmyndigheten ska begära utlåtande av om en tillståndsansökan.

Tillståndsmyndigheten ska informera om en ansökan genom att i minst 30 dagar kungöra ansökan på sin anslagstavla och på anslagstavlorna i de berörda kommunerna. Information om kungörelsen ska publiceras i åtminstone en tidning med allmän spridning inom verkningssområdet, om det inte är uppenbart onödigt. Dessutom ska de sakägare som saken i synnerhet gäller underrättas särskilt om kungörelsen. Om fler än trettio kända personer ska informeras om en ansökan eller ett beslut eller om antalet personer är okänt, kan information om saken enligt 40 § ges i en sådan tidning där mottagaren bäst kan väntas få informationen.

Tillståndsmyndigheten ska innan den avgör ett ärende ge sakägarna tillfälle att framställa anmärkning med anledning av tillståndsärendet. Andra än sakägare ges tillfälle att framföra sin åsikt i frågan. I 39 § föreskrivs det att en med hänsyn till sakens natur tillräcklig tidsfrist ska bestämmas för framställande av anmärkningar och framförande av åsikter. Sökanden och

andra sakägare ska ges tillfälle att avge bemötande när det gäller sådana krav och utredningar i utlåtanden och anmärkningar som kan påverka hur ärendet avgörs. Med anledning av bemötandet ska sakägarna ges tillfälle att avge genmäle, om bemötandet kan påverka hur ärendet avgörs, sågs det i 42 §.

Ett tillståndsbeslut meddelas efter anslag, och beslutet anses ha kommit dem som har rätt att överklaga till kännedom när det meddelades. Information om att beslut meddelas ska ges i förväg genom att det informationsmeddelandet hålls uppsatt på anslagstavla under minst den tid inom vilken beslutet kan överklagas genom besvär. Enligt 57 § i gruvlagen ska beslutet vara tillgängligt även elektroniskt den dag det enligt meddelandet meddelas.

Tillståndsmyndigheten ska sända tillståndsbeslutet till sökanden och en kopia av beslutet till dem som särskilt har bett om det och till de kommuner, närings-, trafik- och miljöcentraler och andra myndigheter som delgetts ärendet under handläggningen eller av vilka utlåtande har begärts. I vissa fall som lagen anger ska en kopia också sändas till Strålsäkerhetscentralen, Lantmäteriverket och sametinget. Information om att beslut meddelas ska av tillståndsmyndigheten lämnas till dem som har framställt anmärkning i ärendet eller som särskilt har bett om att bli underrättade och till de sakägare som saken särskilt gäller. Tillståndsmyndigheten ska också sörja för att uppgift om beslutet utan dröjsmål offentliggörs av de kommuner vars områden beslutet gäller. Tillståndsmyndigheten ska enligt 58 § dessutom publicera uppgift om beslutet i åtminstone en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av den verksamhet som avses i beslutet, om inte ärendet är av ringa betydelse eller annonsering annars är uppenbart onödigt. Ett beslut av gruvmyndigheten får enligt 162 § överklagas genom besvär hos den regionalt behöriga förvaltningsdomstolen. Den behöriga förvaltningsdomstolen bestäms i enlighet med inom vilken förvaltningsdomstols domkrets den huvudsakliga delen av det malmletningsområde, gruvområde eller guldvaskningsområde som avses i beslutet finns.

Lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

Lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005), nedan *kemikaliesäkerhetslagen*, är en allmän lag om säker användning av farliga kemikalier och explosiva varor. Genom en ändring av lagen som trädde i kraft den 1 juni 2015 (358/2015, RP 275/2014 rd) fick lagen bestämmelser om hörande av allmänheten och allmänhetens deltagande i beslutsprocessen.

Tillämpningsområdet för kemikaliesäkerhetslagen är brett och det har beröringspunkter med annan lagstiftning som främjar kemikaliesäkerheten, såsom Europeiska unionens kemikaliesäkerhetslagstiftning och lagstiftningen om arbetarskydd, miljöskydd och markanvändning och byggande. Genom kemikaliesäkerhetslagen och de förordningar som utfärdats med stöd av den har man genomfört Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG, nedan *Seveso III –direktivet*. I direktivet anges skyldigheter vars syfte är att försöka förebygga allvarliga olyckshändelser och minimera följderna av olyckor i och utanför kemikalieanläggningar. Skyldigheterna gäller industrianläggningar där man hanterar kemikalier som orsakar fysikaliska faror, hälsofaror och miljöfaror räknat från de kvantiteter som anges i direktivet.

Syftet med kemikaliesäkerhetslagen är att förebygga och avvärja sådana skador på person, miljö och egendom som orsakas vid tillverkning, användning, överföring, upplagring, förvaring och annan hantering av farliga kemikalier samt explosiva varor och även att främja den allmänna säkerheten. De som ska skyddas från personskador är både de anställda vid produktionsanläggningarna och även de som är verksamma eller bor utanför anläggningarna. Lagen

gäller både enskilda personer och stora produktionsanläggningar i egenskap av verksamhetsutövare.

Enligt 23 § i kemikaliesäkerhetslagen får omfattande industriell hantering och upplagring av en farlig kemikalie samt enligt 58 § i den lagen tillverkning och upplagring av explosiva varor utövas med Säkerhets- och kemikalieverkets (Tukes) tillstånd. Tukes övervakar att den lagen följs till den del uppgiften inte har ålagts någon annan myndighet. I 115 § i kemikaliesäkerhetslagen finns också bestämmelser om myndighetsuppgifter för räddningsmyndigheterna, polisen och tullmyndigheterna. Tukes är den centrala tillståndsmyndigheten enligt kemikaliesäkerhetslagen när det gäller övervakning av stora industrianläggningar och explosiva varor. Räddningsmyndigheterna övervakar att lagen följs när det gäller liten industriell hantering och förvaring av farliga kemikalier och även bland annat överlåtelse av fyrverkeripjäser för enskild konsumtion. Polisen övervakar bland annat användning och överlåtelse av explosiva varor.

Tillståndsansökningar ska göras skriftligen, och på begäran av Säkerhets- och kemikalieverket ska ytterligare exemplar ges in av ansökningshandlingarna, om det behövs för kungörelse av ett ärende och för begäran om utlåtande. I övrigt iakttas förvaltningslagen när en tillståndsansökan behandlas. Enligt 9 § i statsrådets förordning om övervakning av hanteringen och upplagringen av farliga kemikalier (685/2015), nedan *kemikalieövervakningsförordningen*, och 5 § i statsrådets förordning om övervakning av tillverkningen och upplagringen av explosiva varor (819/2015) ska Säkerhets- och kemikalieverket när det behandlar en tillståndsansökan begära utlåtanden av närings-, trafik- och miljöcentralen och räddningsmyndigheten och vid behov av andra. Enligt 104 b § i kemikaliesäkerhetslagen ska Tukes informera om en tillståndsansökan genom att i minst 30 dagar kungöra ansökan på de berörda kommunernas anslagstavlor. Kungörelsen publiceras också på tillståndsmyndighetens webbplats. Dessutom ska information om kungörelsen publiceras i åtminstone en tidning med allmän spridning inom verkningsområdet, om inte ärendet är av ringa betydelse eller annonsering annars är uppenbart onödigt. Den berörda allmänheten ska underrättas särskilt om kungörelsen. Om fler än trettio kända personer ska informeras om ansökan eller om antalet personer är okänt, kan information om saken ges i en sådan tidning där mottagaren bäst kan väntas få informationen.

I enlighet med 104 c § i kemikaliesäkerhetslagen ska den berörda allmänheten ges möjlighet att komma med anmärkningar och framföra sin åsikt med anledning av ärendet. Utöver vad som föreskrivs i förvaltningslagen ska sökanden och den berörda allmänheten ges möjlighet att avge bemötande när det gäller sådana krav och utredningar i utlåtanden och anmärkningar som kan påverka hur ärendet avgörs. Med anledning av detta ska sökanden eller den berörda allmänheten ges möjlighet att avge genmäle, om bemötandet kan påverka hur ärendet avgörs.

Enligt 11 § i kemikalieövervakningsförordningen ska Säkerhets- och kemikalieverket informera regionförvaltningsverket, närings- trafik- och miljöcentralen, räddningsmyndigheten samt den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten och byggnadstillsynsmyndigheten om tillståndsbeslut som avser kemikalier. Enligt 7 § i förordningen om övervakning av tillverkningen och upplagringen av explosiva varor ska Tukes informera regionförvaltningsverket, närings-, trafik- och miljöcentralen, räddningsmyndigheten, polisen samt kommunen om tillståndsbeslut som avser tillverkning och upplagring av explosiva varor. Kemikaliesäkerhetslagens 126 § innebär att tillståndsbeslut får överklagas genom besvär hos den regionalt behöriga förvaltningsdomstolen.

Enligt 24 § i kemikaliesäkerhetslagen får liten industriell hantering och upplagring av en farlig kemikalie utövas endast när anmälan om det gjorts. Verksamhetsutövaren ska göra en anmälan till räddningsmyndigheten, om anmälan inte med stöd av 23 § 2 mom. i kemikaliesäker-

hetslagen ska göras till Tukes. Trots att ett anmälningsförfarande enligt kemikaliesäkerhetslagen inte ingår i den föreslagna samordningen av miljörelaterade tillstånd, kan förfarandet ha kontaktytor med den föreslagna samordningen av tillstånd. Den tillståndsplikt som föreskrivs i kemikalielagen är beroende av de kemikaliemängder som används vid objektet. Ofta preciseras de kemikaliemängder som används vid objektet först alldeles i planeringens slutskede. Därför är det möjligt att ett kemikaliesäkerhetstillstånd kan ändras alldeles i slutskedet av tillståndsförfarandet till en anmälan som med stöd av kemikaliesäkerhetslagen görs till räddningsmyndigheten eller tvärtom.

Förvaltningslagen

Syftet med förvaltningslagen är att genomföra och främja god förvaltning samt rättsskydd i förvaltningsärenden. Förvaltningslagen är en allmän lag som reglerar myndigheternas verksamhet, inbegripet tillståndsförfaranden.

Förvaltningslagen tillämpas bland annat av statliga myndigheter och kommunala myndigheter när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter. Myndigheterna ska inom ramen för sin behörighet avgiftsfritt ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller uträttandet av ärenden. Enligt 8 § i förvaltningslagen ska en myndighet i mån av möjlighet hänvisa kunden till den behöriga myndigheten om ett ärende inte hör till dess behörighet. Ett ärende ska behandlas utan ogrundat dröjsmål. Lagens 23 § kräver att en myndighet på en parts begäran ger en uppskattning om när ett beslut kommer att ges samt svarar på förfrågningar om hur behandlingen framskrider. En myndighet ska för de centrala ärendegrupperna inom sitt verksamhetsområde ange förväntad handläggnings-tid för sådana ärenden som myndigheten avgör genom förvaltningsbeslut och som kan inledas endast på initiativ av en part. Detta gäller enligt 23 a § i förvaltningslagen inte ärenden för vars del det föreskrivs om en tidsfrist för handläggningen.

Enligt 20 § i förvaltningslagen har ett förvaltningsärende inletts när den handling som avser detta har kommit in till en behörig myndighet eller när ett ärende som får inledas muntligen har framförts för myndigheten och de uppgifter som behövs för att behandlingen av ärendet ska kunna påbörjas har registrerats. Om en handling som har tillställts en myndighet är bristfälligt, ska myndigheten vid behov uppmana avsändaren att komplettera handlingen. En myndighet ska överlag se till att ett ärende utreds tillräckligt och på behörigt sätt. En part ska enligt 31 § i förvaltningslagen lägga fram utredning om grunderna för sina yrkanden och också i övrigt medverka till utredningen av ett ärende som han eller hon har inlett. En part kan också i enlighet med 22 § i förvaltningslagen på eget initiativ komplettera eller ändra sin ansökan.

Part i ett förvaltningsärende är den vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet gäller, anges det i 11 § i förvaltningslagen. En part ska ges tillfälle att framföra sin åsikt om ärendet och avge sin förklaring med anledning av sådana yrkanden och sådan utredning som kan inverka på hur ärendet kommer att avgöras. I 34 § i förvaltningslagen räknas de fall upp där ett ärende får avgöras utan att en part hörs. Om avgörandet i ett ärende kan ha en betydande inverkan på andra än parterna, ska myndigheten ge dessa personer möjlighet att få information och uttala sin åsikt om ärendet. Information om att ärendet är anhängigt och om möjligheten till inflytande ska ges på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till ärendets betydelse och omfattning, föreskrivs det i 41 § i förvaltningslagen.

Förvaltningsbeslut ska ges skriftligen. Ett beslut kan ges muntligen, om det är nödvändigt på grund av att ärendet är brådskande. Enligt 43 § i förvaltningslagen ska ett muntligt beslut utan dröjsmål också ges skriftligen tillsammans med en anvisning om hur man begär omprövning eller en besväransvisning. Ett beslut som en myndighet har fattat ska av myndigheten utan

dröjsmål delges en part och andra kända som har rätt att begära omprövning av beslutet eller att överklaga det genom besvär. Myndigheten ska redan under behandlingen av ett ärende sköta delgivningen av handlingar som inverkar på behandlingen av ärendet. Enligt 54 § i förvaltningslagen ska en handling delges i original eller kopia. Enligt 58 § i förvaltningslagen ska delgivningen ske med den myndighet som för talan i ärendet.

Bestämmelser om förfarandet vid delgivning finns i 10 kap. i förvaltningslagen. Vanlig delgivning sker per post genom brev till mottagaren. Mottagaren anses ha fått del av ärendet den sjunde dagen efter det att brevet avsändes, om inget annat visas. Enligt 59 § i förvaltningslagen anses ett ärende dock ha kommit till en myndighets kännedom den dag brevet anlände. Det är fråga om bevislig delgivning enligt 60 § i förvaltningslagen när delgivningen verkställs per post mot mottagningsbevis. Vid offentlig delgivning hålls enligt 62 § i förvaltningslagen en handling en viss tid framlagd för mottagaren hos myndigheten, och ett meddelande om att handlingen finns framlagd ska publiceras i den tidning ur vilken mottagaren bäst kan antas få information om saken.

Lagen om offentliga kungörelser

Lagen om offentliga kungörelser (34/1925) innehåller bestämmelser om förfarandet för att bringa beslut till allmän kännedom genom kungörelse. De tillkännagivanden som enligt gällande bestämmelser ska bringas till allmän kännedom genom kungörelse ska kungöras genom anslag i varje kommun på en för ändamålet avsedd anslagstavla.

Enligt 3 § i lagen om offentliga kungörelser ska det finnas en anslagstavla i kommunens ämbetshus eller på annat av kommunstyrelsen bestämt lämpligt ställe dit tillträdet under tjänstetid är fritt. Enligt 4 § i den lagen är det kommunstyrelsen som ombesörjer de uppgifter som gäller anslag. När en kungörelse kommit myndigheten till handa, ska den eller uppgift därom utan dröjsmål anslås. Enligt 5 § i lagen om offentliga kungörelser ska den dag då kungörelsen blivit anslagen antecknas på kungörelsen.

I det aktuella projekt som syftar till att revidera kungörelsebestämmelserna (Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av förvaltningslagen, upphävande av lagen om offentliga kungörelser och ändring av 12 kap. 3 § i jordabalken, RP 239/2018 rd) föreslås det att kungörelselagen upphävs och att en allmänna bestämmelser om offentlig kungörelse tas in i förvaltningslagen.

Kommunallagen

Den nya kommunallagen (410/2015) trädde i kraft den 1 maj 2015 och den började huvudsakligen tillämpas i början av mandatperioden för de fullmäktige som valdes 2017. Den innehåller bestämmelser om kommunens beslutsprocesser och organ.

Kommunen ska informera om sin verksamhet, och den ska ge tillräcklig information exempelvis om de ärenden som bereds i kommunen, planer som gäller ärendena, behandlingen av ärendena, beslut som fattats och beslutens effekter. Kommunen ska informera om hur man kan delta i och påverka beredningen av besluten. Enligt 29 § i kommunallagen ska kommunen också se till att behövliga uppgifter om beredningen av ärenden som behandlas av organen läggs ut i det allmänna datanätet.

Kommunala tillkännagivanden ska göras kända genom att de offentliggörs i det allmänna datanätet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna, och vid behov på något annat sätt som kommunen har fattat beslut om. Enligt 108 § i kommunallagen ska ett tillkännagi-

vande finnas i det allmänna datanätet i fjorton dygn, om inte något annat följer av sakens natur.

Den som är missnöjd med ett beslut av en kommunal myndighet får enligt 134 § i kommunallagen begära omprövning av beslutet. Omprövning begärs hos det berörda organet. Ändring i ett beslut som fattats av de myndigheter som nämns i 135 § i kommunallagen och i ett beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får sökas hos förvaltningsdomstolen genom kommunalbesvär. Enligt 140 § i kommunallagen ska protokoll från fullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder och organ i en samkommun med tillhörande anvisningar om hur man begär omprövning eller besvärshanvisning efter justeringen hållas tillgängliga i det allmänna datanätet.

Lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet

Lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) tillämpas bland annat när anhängiggörande och behandling av förvaltningsärenden samt delgivning av beslut i nämnda ärenden sker på elektronisk väg, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Den gäller i tillämpliga delar också annan myndighetsverksamhet.

Enligt 5 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet ska en myndighet inom de gränser dess system tillåter erbjuda var och en möjlighet att i elektronisk form sända meddelanden i syfte att anhängiggöra ärenden eller för behandlingen av dem. Myndigheterna ska också erbjuda möjlighet att elektroniskt ge in kompletteringar, utredningar och andra motsvarande handlingar och sträva efter att använda maskinvara och programvara som ur kundernas synvinkel i tekniskt hänseende är så kompatibel och lätt att använda som möjligt. Tillräcklig datasäkerhet ska alltid säkerställas i kommunikationen med kunderna och i informationsutbytet mellan myndigheterna. I enlighet med 6 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet ska myndigheterna se till att deras elektroniska dataöverföringsmetoder fungerar och att de i mån av möjlighet kan användas också vid andra tidpunkter än under ämbetsverkens öppettider. Enligt 7 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet ska myndigheterna på lämpligt sätt informera om de adresser som ska användas vid den elektroniska kommunikationen med dem.

Enligt 8 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet sänds elektroniska meddelanden till myndigheterna på avsändarens ansvar och enligt 10 § i den lagen anses meddelandet ha kommit in till en myndighet när det finns tillgängligt för myndigheten på ett sådant sätt att meddelandet kan behandlas. Enligt 9 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet uppfyller elektroniska dokument kravet på skriftlig form. Enligt 9 § behöver ett elektroniskt dokument som kommit in till en myndighet inte kompletteras med en underskrift, om dokumentet innehåller uppgifter om avsändaren och om det inte finns anledning att betvivla dokumentets autenticitet och integritet. En inbegärd handling anses ha kommit in inom utsatt tid, om myndigheten får in den elektroniskt senast den sista dagen av den utsatta tiden.

En beslutshandling får enligt 16 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet signeras elektroniskt. I 18 § i den lagen föreskrivs det att handlingar som ska delges bevisligen, med partens samtycke får delges också som ett elektroniskt meddelande. En handling anses ha delgetts när den har hämtats från den länk som myndigheten anvisat. Om handlingen inte har hämtats inom sju dagar från myndighetens meddelande, iakttas vid delgivningen vad som annanstans i lag föreskrivs om delgivning. Enligt 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet får andra handlingar än de som ska delges bevisligen, med samtycke av den som saken gäller delges som ett elektroniskt meddelande.

Nuvarande elektroniska system och e-tjänsternas nuläge

Statens miljötilstånd och vattentillstånd ansöks hos regionförvaltningsverket, som har ett elektroniskt ärendehanteringssystem för ansökan om tillstånd. För närvarande är det möjligt att genom systemet utöver att anhängiggöra ett tillståndsärende också lämna utlåtanden, anmärkningar och åsikter.

Undantagslov enligt naturvårdslagen söks hos NTM-centralen. För närvarande kan undantagslov enligt naturvårdslagen inte sökas elektroniskt.

Malmletningstillstånd, gruvtillstånd och guldvaskningstillstånd enligt gruvlagen samt sådant tillstånd för omfattande industriell hantering och upplagring av en farlig kemikalie som avses i 23 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor samt sådant tillstånd för tillverkning och upplagring av explosiva varor som avses i 58 § i den lagen söks hos Tukes. För närvarande kan Tukes tillstånd inte sökas elektroniskt.

Kommunerna beviljar bygglov, åtgärdstillstånd, rivningslov för byggnader och tillstånd för miljöåtgärder enligt markanvändnings- och bygglagen. Dessutom omfattar kommunens behörighet miljötilstånd. Med utgångspunkt i e-tjänsterna kan kommunerna delas in enligt följande:

- 1) kommunen använder en kommersiell e-tjänst (till exempel Lupapiste.fi), vilket uppskattningsvis 50–60 procent av kommunerna gör,
- 2) kommunen använder en egen e-tjänst (närmast de större kommunerna),
- 3) kommunen tillhandahåller inga e-tjänster.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i Europeiska unionen

2.2.1 Integrering av tillståndsförfaranden samt av MKB-förfarandet och tillståndsförfarandet i vissa länder

Sverige

I Sverige har det funnits en miljöbalk (MB, 1998:808) som kodifierar lagstiftningen redan i nästan 20 år. Den innehåller bl.a. bestämmelser om frågor som gäller miljötilstånd. Bestämmelser om miljötilstånd finns i miljöbalkens 9 kap. Kapitlet gäller miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och det har preciserats med två förordningar: miljöprövningsförordningen (2013:251, MPF) och förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899, FMH). Miljöprövningsförordningen beskriver noggrant de verksamheter som kräver tillstånd eller som ska anmälas samt de situationer där tillståndsplikt eller anmälningsplikt inte gäller. För verksamheter med mindre konsekvenser gäller miljöbalkens allmänna hänsynsregler och de är enbart föremål för kontroll i efterhand.

Sverige har genomfört flera utredningar och reformer för att minska den administrativa bördan när det gäller det miljörelaterade tillståndssystemet. En omfattande utredning av möjligheterna att minska denna börda inom miljötilståndssystemet gjordes 2003–2004 (Pröva eller inte pröva? Förslag till ändringar i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, rapport 5353, februari 2004). År 2003 presenterades utredningen En effektivare miljöprövning (SOU 2003:124). En följd av utredningarna blev en författningsändring 2007 (SFS 2007:674) som innebar att tillståndspliktig verksamhet i vissa fall blev anmälningspliktig.

År 2005 lämnades ett betänkande (SOU 2005:77) om samordning av förfarandena i plan- och bygglagen (1987:10, PBL) och miljöbalken. Regeringen inledde å sin sida 2007 en omfattande utredning om utveckling av processerna och myndighetsorganisationen enligt miljölagstiftningen. Miljöförvaltningen har sedermera ändrats, men i mindre utsträckning än vad processarbetsgruppen föreslog. Exempelvis ersattes miljödomstolarna med sammanslagna mark- och miljödomstolar. Syftet var att se till att de ärenden som gäller markanvändning inte avgörs i ett vakuum i förhållande till miljötillståndsprocessen. Samtidigt koncentrerades tillståndsprövningen för vissa anläggningar (B-anläggningar) till en del av länsstyrelserna.

Länsstyrelserna har i uppdrag att följa hur handläggningstiderna skulle kunna förkortas och samordnas nationellt. Utgångspunkten är den att tillståndsprövningen för B-anläggningarna ska kunna bli klar inom sex månader från det att en fullständig ansökan inlämnats. Tidigare har handläggningen varierat mellan 3 och 36 månader beroende på län. Dessutom vill man ge verksamhetsutövarna bättre möjligheter att följa hur behandlingen av deras ansökan framskrider. Det har också pågått ett arbete med att förenkla de miljörelaterade beslutsprocesserna.

I Sverige är bedömningen av miljökonsekvenserna kopplad till tillståndsprövningen. Lagstiftningen om bedömningsförfarandet har reviderats efter det att MKB-direktivet ändrades. Ändringsbestämmelserna trädde i kraft den 1 januari 2018.

En specifik miljöbedömning inleds genom att den som avser att bedriva verksamheten och länsstyrelsen samråder om hur en miljökonsekvensbeskrivning ska avgränsas (avgränsningssamråd) (6 kap. 28 § 1 punkten underpunkt a). Avgränsningssamrådet ska påbörjas i så god tid att det ger utrymme för ett meningsfullt samråd innan verksamhetsutövaren utformar miljökonsekvensbeskrivningen och den slutliga tillståndsansökan (6 kap. 31 §). Länsstyrelsen ska under avgränsningssamrådet verka för att innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen får den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för tillståndsprövningen. Om den som avser att bedriva verksamheten begär det, ska länsstyrelsen redovisa sin bedömning i frågan (6 kap. 32 §), men länsstyrelsens redovisning är inte bindande. Efter samrådet ska den som avser att bedriva verksamheten utarbeta en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsansökan och ge in dem till den behöriga tillståndsmyndigheten.

Den som prövar tillståndsfrågan ska kungöra att miljökonsekvensbeskrivningen finns och göra den tillgänglig för allmänheten och vidare ge allmänheten minst 30 dagar att yttra sig (6 kap. 39 §). I praktiken sker hörandet i fråga om beskrivningen samtidigt som i fråga om tillståndsansökan. Det finns ingen uttrycklig bestämmelse om detta, men i motiveringen till bestämmelsen nämns både ansökan och beskrivningen när det gäller allmänhetens möjlighet att påverka i samband med hörandet.

Den som prövar tillståndsfrågan ska i ett särskilt beslut eller i samband med att tillståndsfrågan avgörs ta ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller de föreskrivna kraven. Ett sådant ställningstagande får inte överklagas särskilt (6 kap. 42 §). Den som prövar tillståndsfrågan ska, när tillståndsfrågan avgörs, slutföra miljöbedömningen genom att med hänsyn till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som kommit fram under handläggningen av målet eller ärendet identifiera, beskriva och göra en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna (6 kap. 43 §). Beslutet om att bevilja tillstånd ska innehålla en motiverad slutsats om vilka betydande miljökonsekvenser projektet har.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla uppgifter om alternativa lösningar för verksamheten eller åtgärden (6 kap. 35 §). Utredningen om de alternativa lösningarna ska täcka in alternativen i fråga om teknik, projektstorlek och projektets omfattning i den utsträckning de är relevanta. Valet av alternativ ska motiveras med beaktande av de diskuterade alternativens

miljöeffekter. Närmare bestämmelser om bedömningen av olika alternativ har utfärdats genom förordning.

Nederländerna

Integrerat tillståndsförfarande

Miljölagstiftningen började samordnas i Nederländerna 1979, då en lag om miljötillståndsförfarandet stiftades. År 1993 gick landet genom en miljöskyddslag (Wet milieubeheer) över till ett samordnat tillstånd avseende miljöförstörelse. Förfarandemässigt integrerades systemet med miljötillstånd 2010 i enlighet med principen om ett enda serviceställe genom en ramlag för miljötillståndsförfarandena (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, nedan *WABO*). Den gäller förfarandet i fråga om många lagar med materiella bestämmelser.

Till det integrerade förfarandet enligt WABO hör bland annat undantag från planer, rivningslov, bygglov, brandsäkerhetstillstånd, undantag från byggbestämmelserna, undantag från byggnadsskyddet, miljötillstånd, miljöskyddsanmälningar och gruvtillstånd. Också vissa specialtillstånd som gäller naturvård och miljöskydd, såsom tillstånd som gäller farliga ämnen och skydd av mark, omfattas delvis av WABO. Det integrerade tillståndsförfarandet innefattar också flera tillstånd som bygger på reglering på provins- eller kommunnivå, såsom avverkningstillstånd, tillstånd att anlägga och ansluta väg, tillstånd till reklamplanläggningar, tjuvarlarmstillstånd och lagringstillstånd. Tillstånden enligt vattenlagen (Waterwet) prövas i egna förfaranden.

Den integrerade tillståndsprövningen leder till ett tillståndsbeslut. I regel innehåller det alla tillstånd som ett projekt kräver inklusive eventuella undantag. Beslutet innehåller inga motstridiga villkor. Eventuella meningsskiljaktigheter mellan myndigheterna löses exempelvis med hjälp av bindande yttranden. Om någon söker ändring gäller det hela det samordnade tillståndsbeslutet och sker på en gång. Ur sökandens synvinkel innebär det integrerade förfarandet att myndigheterna avgör alla förhandskontrollärenden på en gång och helt och hållet. De som vill får dock också ansöka om olika tillstånd separat. En väsentlig del av det integrerade förfarandet enligt WABO är ett heltäckande system för e-tjänster. Det används både när man söker ett gemensamt miljötillstånd och när man söker vattentillstånd. Det elektroniska systemet inbegriper bl.a. möjligheten att kontrollera om man behöver tillstånd.

En ny miljö- och planlag träder i kraft i Nederländerna vid ingången av 2019. I den preciseras den modell för ett enda serviceställe som infördes genom WABO. Dessutom innebär lagen omfattande samordning av den materiellrättsliga regleringen i miljöfrågor. Syftet är att förenkla den nederländska miljölagstiftningen och landets miljöförfaranden samt att påskynda besluten i samband med olika byggprojekt. Miljö- och planlagen siktar också på att minska antalet detaljplaner.

Miljö- och planlagen har stor räckvidd. Den gäller hela den fysiska miljön och åtgärderna som påverkar den. Till tillämpningsområdet hör olika miljöpåverkande åtgärder, användningen av naturresurser och verksamhet som eventuellt orsakar miljöförstöring, miljöolägenhet eller miljörisker. Lagen innehåller bestämmelser om både miljöförfaranden och materiella krav inom miljörätten.

Tillsynen över projekt med miljöpåverkan sker i synnerhet utifrån kommunala, regionala och nationella bestämmelser. Med stöd av dem går det att minska antalet projekt som kräver tillstånd och rikta in förhandskontrollen på projekt med betydande miljöpåverkan. En fungerande

tillsyn ger information om miljöns tillstånd och om i vilken utsträckning det krävs miljöföreskrifter, miljötillstånd och andra åtgärder på olika områden.

Miljö- och planlagen innehåller bestämmelser om ett gemensamt miljötillstånd och om projektbeslut. I fråga om tillståndet har bestämmelserna i WABO preciserats och tillståndet inbegriper nu även tillstånden enligt vattenlagen och naturvårdslagen. Om någon ansöker om miljötillstånd för verksamheter som omfattas av olika myndigheters behörighet fattas beslutet om miljötillstånd av en av de myndigheter som har rätt att fatta beslut. Om beslutet berör ärenden inom andra myndigheters behörighet kan de ge anvisningar inför beslutsfattandet. I vissa situationer krävs det att myndigheterna kommer överens om beslutet tillsammans.

Projektbeslutet är ett nytt instrument som myndigheten kan använda sig av för att fatta beslut genom särskilt förfarande om genomförande av ett projekt som tjänar allmänintresset. Myndigheten fattar beslut om miljötillstånd utifrån en tillståndsansökan, medan den kan fatta projektbeslut på eget initiativ. Ett projektbeslut kan gälla exempelvis ett omfattande infrastrukturprojekt eller utveckling av naturområden. Projektbeslutet kan inbegripa alla de godkännanden som projekt kräver inklusive behövliga planändringar och miljötillstånd för projektet.

Miljö- och planlagen innehåller bestämmelser om två tidtabeller för beslut. Standardförfarandet tillämpas exempelvis för ändring av tillståndsvillkor och återkallande av tillstånd. I det förfarandet ska myndigheten enligt lagen fatta beslut utifrån ansökan inom åtta veckor eller, om ärendet kräver att myndigheter kommer överens med varandra, tolv veckor. Det går att förlänga tiden med högst sex veckor. Om det är fråga om ett mer omfattande tillståndsärende tillämpas den allmänna förvaltningslagen. Enligt den ska beslut fattas inom sex månader efter det att ansökan kommit in. Förfarandet innefattar offentliggörande av ett utkast till tillstånd. Utifrån utkastet kan parterna och andra yttra sig om saken under sex veckor. Miljötillståndet träder i kraft två veckor efter offentliggörandet.

MKB- och tillståndsförfarandet

I Nederländerna har MKB- och tillståndsförfarandena samordnats genom den nya miljö- och planlagen. För MKB-förfarandets del var syftet med reformen att minska den administrativa bördan och möjliggöra bättre utnyttjande av de uppgifter som genereras i MKB-förfarandet i tillståndsförfarandet. Efter reformen ligger MKB närmare tillståndsförfarandet än om det vore ett eget separat förfarande.

I enlighet med MKB-direktivet räknas de MKB-pliktiga upp i en föreskrift på lägre nivå (Order in Council). En beskrivning av miljökonsekvenserna kan också bygga på annan lagstiftning, såsom kärnkraftslagstiftningen. I fråga om andra projekt som sannolikt har betydande miljöpåverkan är det den behöriga myndigheten som fattar beslut om MKB-förfarande behövs.

Den projektansvarige ska när den ansöker om tillstånd för ett projekt som kräver MKB-förfarande foga miljökonsekvensbeskrivningen till ansökan. Om det är fråga om ett projekt där behovet av MKB-förfarande avgörs från fall till fall ska den sökande informera den behöriga myndigheten om det planerade projektet så tidigt som möjligt (artikel 16.45). Om ingen bedömning av miljökonsekvenserna behövs fattar tillståndsmyndigheten ett preliminärt beslut (artikel 16.43) inom tillståndsförfarandet. Om myndigheten först när ansökan lämnats in beslutar att det krävs en miljökonsekvensbeskrivning avslås ansökan. Den projektansvarige har möjlighet att med stöd av lag be om samråd med den behöriga myndigheten innan tillståndsärendet inleds. Behovet av MKB kan diskuteras inom detta samråd.

Det finns inget skede med ett program för miljökonsekvensbedömning i Nederländerna, men lagen innehåller bestämmelser om den projektansvariges rätt att få råd och rekommendationer om bedömningens omfattning och detaljeringsgrad av den behöriga myndigheten innan ansökan lämnas in (artikel 16.46).

Beredning och hörande i fråga om tillståndsbeslut sker i Nederländerna enligt den allmänna förvaltningslagen (del 3.4 artikel 16.50). Den behöriga myndigheten ska hålla ansökan och de tillhörande handlingarna, inklusive konsekvensbedömningen, tillgängliga i minst fyra veckor (3:11). Före det ska ett tillkännagivande om ansökan publiceras (3:12), varefter parterna ska ges tillfälle att yttra sig (3:13 punkterna 1, 2 och 4). När lagstiftningen bereddes diskuterades det mycket om möjligheten att delta i MKB-förfarandet. Resultatet blev en modell där det utöver vad som sägs i förvaltningslagens relevanta bestämmelser ska vara möjligt för den behöriga myndigheten och den projektansvarige att också ordna andra möjligheter till deltagande allt efter situationen. Behovet av mer omfattande delaktighet är projektspecifikt beroende på den allmänna inställningen till projektet och det på förhand kända, eventuella trycket på att söka ändring.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla redogörelse för projektet och en beskrivning av beaktansvärda alternativa lösningar (artikel 16.52). Den behöriga myndigheten ska fatta tillståndsbeslutet med beaktande av alla eventuella effekter som projektet kan orsaka. Myndigheten har rätt att foga tillståndsvillkor och begränsningar till beslutet, om de är nödvändiga för att skydda miljön. Den får också besluta att projektet inte får genomföras om det kan leda till icke-acceptabla miljökonsekvenser (artikel 16.53).

Tillståndsmyndigheten är behörig myndighet också vid MKB-förfarande, vilket innebär att det varierar vilken myndighet som är MKB-myndighet. Den behöriga myndigheten bestäms särskilt för varje fall (avsnitt 5.1.2). I Nederländerna finns dessutom ett självständigt expertorgan, MKB-kommissionen. Det rör sig om ett oavhängigt rådgivande expertorgan som även internationellt utvecklar och forskar i MKB-förfarandet. Kommissionen kan som en del av MKB-förfarandet ge den behöriga myndigheten rekommendationer om till exempel innehåll och omfattning i miljökonsekvensbedömningen (artikel 16.39 och 16.47).

Tyskland

Miljörelaterade tillståndsförfaranden

Strukturen på den tyska miljölagstiftningen är relativt osammanhängande, och ett enskilt projekt kan kräva flera olika tillstånd. Delstaterna har emellertid försökt slå ihop myndigheter och samordna förfaranden. Ett projekt kan kräva dels ett gemensamt miljötillstånd, dels också tillstånd för exempelvis utsläpp av avloppsvatten, men långtgående samordning kan ha genomförts i fråga om tillståndsansökningarna. Varje delstat får organisera sin miljötillståndsförvaltning som den vill inom ramen för vissa villkor. Det innebär att behörighetsfördelningen mellan myndigheterna kan vara olika i olika delstater.

Enligt Tysklands grundlag (Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland eller GG) får en delstat utfärda lagstiftning när förbundsstaten har låtit bli att utöva sin rätt att lagstifta (se GG artiklarna 72 och 74(1) 24 och 29 punkterna). När det gäller naturvård får delstaterna utfärda lagstiftning även om förbundsstaten gjort det (GG artikel 72(3) 2 punkten). I praktiken ligger regleringen inom miljöskyddet till stor del på förbundsstatsnivå.

Den tyska motsvarigheten till vår miljöskyddslag är lagen om immissionsskydd (Gesetz zum Schutz vor schädlichen Umwelteinwirkungen durch Luftverunreinigungen, Geräusche, Er-

schütterungen und ähnliche Vorgänge, kortform: Bundes-Immissionsschutzgesetz eller BImSchG). Enligt den krävs det tillstånd för de verksamheter som genom förordning räknas upp i en förteckning över anläggningar. Den förteckningen är uttömmande. De tillståndspliktiga verksamheterna delas in i kategorier och utifrån det gäller antingen ett förenklat eller ett tyngre tillståndsförfarande. Det finns uppskattningsvis 9 000 sådana anläggningar i Tyskland som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp (nedan *direktivet om industriutsläpp*).

Närmare bestämmelser om miljötillståndsförfarandet finns i en förordning, Neunte Verordnung zur Durchführung des Bundes-Immissionsschutzgesetzes (Verordnung über das Genehmigungsverfahren eller 9. BImSchV). Efter det att ansökan lämnats in fortsätter tillståndsprövningen genom en bekräftelse om att ansökan inkommit. Samtidigt undersöker myndigheten också om ansökan är adekvat. När minst två veckor förflutit från offentliggörandet ordnas samråd där man försöker finna lösningar beträffande eventuella invändningar. Tillståndsmyndigheten ska meddela sitt avgörande i tillståndsärendet senast sju månader efter det att en fullständig ansökan getts in. I ett förenklat förfarande är tidsfristen tre månader.

Bestämmelser om planeringssystemet för markanvändning finns i Tyskland i den nationella byggbalken (Baugesetzbuch, BauGB, 23.06.1960). Planläggningssystemet består av en preliminär översiktsplan, dvs. generalplan (Flächennutzungsplan), och en bindande byggnadsplan, dvs. detaljplan (Bebauungsplan). Enligt 50 § i BImSchG ska områden som planeras för ett visst användningsändamål i förhållande till varandra placeras så att de skadliga miljökonsekvenserna och konsekvenserna av allvarliga olyckor på de berörda objekten minimeras.

I fråga om kemikalier gäller Gesetz zum Schutz vor gefährlichen Stoffen och ett flertal rättsakter på förordningsnivå. Vattenförvaltningen ligger i enlighet med grundlagen i stor utsträckning på delstaternas ansvar, men ramlagar och ramförordningar har ändå utfärdats på federal nivå (bl.a. Gesetz zur Ordnung des Wasserhaushalts (WHG) och Gesetz über Abgaben für das Einleiten von Abwasser in Gewässer (AbwAG)). Tyskland har också en federal ramlag för naturvård (Gesetz über Naturschutz und Landschaftspflege, Bundesnaturschutzgesetz, BNatSchG, 29.07.2009), även om närmare bestämmelser om naturvården vanligen utfärdas på delstatsnivå.

Tyskland har sedan 1990-talet drivit projekt för att förenkla byråkratin inom miljöförvaltningen. Tidsfrister har införts för tillståndsprövningen och tröskeln för ansökan har höjts. Hörandeförfarandena är enkla i fråga om projekt med begränsade konsekvenser. Tyskland försökte i flera år få till stånd en kodifiering som skulle ha lett till en miljöbalk, men i praktiken har konstitutionella problem omintetgjort de planerna.

MKB- och tillståndsförfarandet

I Tyskland är MKB-förfarandet integrerat med tillståndsförfarandena, och den myndighet som ansvarar för MKB-förfarandet är alltid densamma som ansvarar för tillståndet. Den sista etappen i MKB-förfarandet består i en motiverad slutsats av den behöriga myndigheten om projektets miljökonsekvenser, och denna slutsats ska beaktas när man i den sista fasen fattar beslut om tillstånd ska beviljas eller ej. Om det krävs ett godkännande av flera myndigheter för ett projekt ska delstaten utse en myndighet som samordnar MKB-förfarandet.

Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning inleds när tillståndsförfarandet startar antingen genom ett meddelande från den projektansvarige eller på något annat för det berörda tillståndsförfarandet obligatoriskt sätt, eller när den projektansvarige konsulterar den behöriga myndigheten om vilka handlingar som behövs för bedömningsförfarandet. Den projektansva-

rige, den behöriga myndigheten och andra berörda myndigheter kan i förväg samråda om förfarandet, dess omfattning och vilka utredningar som behövs. Allmänt taget ska handlingarna innehålla information om projektet, dess miljökonsekvenser och hur konsekvenserna ska undvikas och även om vilka alternativ det finns för att genomföra projektet (UVPG artiklarna 3a, 5–6).

När alla handlingar och utredningar har getts in och tillståndsmyndigheten anser att de är tillräckliga hörs andra myndigheter och tredje parter, varefter den behöriga myndigheten utifrån hörandet och den dokumentation den projektansvarige gett in gör en sammanfattning om projektets miljökonsekvenser (Zusammenfassende Darstellung der Umweltauswirkungen, artikel 11 i lagen). Den behöriga myndigheten yttrar sig utifrån den sammanställningen om miljökonsekvenserna. Yttrandet ska beaktas när tillståndsbeslutet eller motsvarande fattas (artikel 12).

Den tyska lagstiftningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning har omarbetats kraftigt samtidigt som de senaste ändringarna i MKB-direktivet genomförts. Fokus i reformen ligger på bedömning av gränsoverskridande konsekvenser och närmare reglering av specialsituationer, såsom projektförändringar eller kumulativa effekter. Dessutom integreras bedömningsförfarandena enligt habitatdirektivet och fågeldirektivet med förfarandet vid miljökonsekvensbedömning i enlighet med principen om ett enda serviceställe. Dessutom har andra projekt och initiativ varit aktuella de senaste åren för att förenkla miljölagstiftningen och lätta på företagens administrativa börda. I samband med dem har tröskelvärden för förfarandet vid miljökonsekvensbedömning redan höjts i fråga om vissa projekt.

2.2.2 Europeiska unionens lagstiftning

Direktivet om industriutsläpp

Direktivet om industriutsläpp (IED) trädde i kraft vid ingången av 2011. Den innehåller flera olika direktiv i reviderad form, och det viktigaste av dem är IPPC-direktivet. Det gällde stora och medelstora industrianläggningar och ersattes med kapitel I och II direktivet om industriutsläpp. IED-direktivet anger de allmänna ramarna för miljöskyddet för stora och medelstora industriverksamheter och större anläggningar för avfallshantering och djurstall plus även gränsvärden för utsläpp vid användning av bästa tillgängliga teknik och andra branschspecifika särskilda krav för stora förbränningsanläggningar, avfallsförbränningsanläggningar, anläggningar som använder lösningsmedel och titandioxidindustrin.

I artikel 24 i direktivet om industriutsläpp finns bestämmelser om allmänhetens rätt att också via internet få information om fattade tillståndsbeslut, skälen till beslutet och resultaten av inspektionsbesök och om allmänhetens möjligheter att delta i tillståndsförfarandena. Enligt artikel 24.1 ska medlemsstaterna se till att den berörda allmänheten på ett tidigt stadium ges tillfälle att på ett effektivt sätt delta i bland annat förfarandet för meddelande av tillstånd för nya anläggningar och meddelande av tillstånd för en väsentlig ändring. Enligt bilaga IV (Allmänhetens deltagande i beslutsprocesser) till direktivet ska allmänheten informeras om ansökan om tillstånd genom offentliga meddelanden eller på annat lämpligt sätt på ett tidigt stadium under beslutsprocessen och senast så snart som information rimligen kan ges. Den berörda allmänheten ska få tillgång till de viktigaste rapporterna i ärendet och annan information som är relevant. Den berörda allmänheten ska ha rätt att yttra sig till myndigheten innan beslut fattas och resultatet av de samråd som har hållits ska beaktas på vederbörligt sätt i tillståndsbeslutet.

Bestämmelser om rätten till rättslig prövning finns i artikel 25. Enligt den ska medlemsstaterna se till att medlemmar av den berörda allmänheten har möjlighet att få den materiella eller

formella giltigheten av ett beslut, en handling eller en underlåtenhet som omfattas av artikel 24 prövad om de har tillräckligt intresse eller de hävdar att en rättighet kränks.

MKB-direktivet

Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (nedan *MKB-direktivet*) antogs 2011. Genom det kodifierades det ursprungliga direktivet med senare ändringar. MKB-direktivet ändrades genom ett direktiv som antogs 2014 (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU om ändring av direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt).

MKB-direktivet kräver föregripande miljökonsekvensbedömning av de projekt som nämns i dess bilaga I. I bilaga II till direktivet räknas de projekt upp där miljökonsekvenserna ska bedömas om de kan medföra en betydande miljöpåverkan på grund av sin art, storlek eller lokalisering. Själva urvalskriterierna anges i bilaga III. Medlemsstaterna ska se till att de projekt som nämns i MKB-direktivet blir föremål för krav på tillstånd och att de uppgifter som erhålls genom bedömningen beaktas när tillståndsärendet avgörs. Medlemsstaterna får enligt direktivet välja om miljökonsekvensbedömningen integreras i tillståndsförfarandet eller något annat förfarande.

Enligt artikel 5 ska exploatören (den som avser att genomföra projektet) utarbeta och inlämna en miljökonsekvensbeskrivning. Informationen i beskrivningen ska åtminstone omfatta en beskrivning av projektet, en beskrivning av den betydande miljöpåverkan som projektet kan antas medföra, en beskrivning av projektets särdrag och/eller åtgärder som planeras för att undvika, förebygga eller minska och, om så är möjligt, motverka den förväntade betydande negativa miljöpåverkan, en beskrivning av relevanta alternativ som har undersökts av exploatören och ett angivande av skälen till det val som gjorts och den kompletterande information som specificeras i bilaga IV.

Direktivet förutsätter att allmänheten får information om MKB-förfaranden och att parter ges möjlighet att delta i förfarandet. Möjlighet att yttra sig ska erbjudas när alla alternativ står öppna.

Enligt artikel 5 i direktivet ska den ansvariga myndigheten avge ett yttrande om hur omfattande och detaljerad information i miljökonsekvensbeskrivningen ska vara om exploatören begär det innan denne lämnar in ansökan. Medlemsstaterna får även kräva att de ansvariga myndigheterna avger ett yttrande oberoende av om exploatören begär det eller inte. Den ansvariga myndigheten ska samråda med de myndigheter som avses i artikel 6.1 innan den avger sitt yttrande.

De myndigheter med särskilt miljöansvar som medlemsstaterna utsett ska enligt artikel 6 ges möjlighet att yttra sig över de uppgifter som lämnas av exploatören och över ansökan om tillstånd. Allmänheten ska informeras om projektet och tillståndsansökan antingen genom offentliga meddelanden eller på något motsvarande sätt i ett tidigt skede av beslutsprocesserna på miljöområdet och senast så snart som information rimligen kan lämnas. Den berörda allmänheten ska på ett tidigt stadium få reella möjligheter att delta i beslutsprocesserna och ska ha rätt att yttra sig när alla alternativ står öppna till den eller de ansvariga myndigheterna innan beslut fattas om ansökan om tillstånd.

MKB-direktivet kräver att sådana rimliga tidsramar fastställs för de olika etapperna av processen som ger tillräckligt med tid för att informera allmänheten och även tillräckligt med tid för

den berörda allmänheten att förbereda sig och på ett effektivt sätt delta i beslutsprocessen på miljöområdet. Tidsramarna för samråd med den berörda allmänheten om miljökonsekvensbeskrivningar får inte vara kortare än 30 dagar.

Enligt artikel 8 ska resultaten av samråden och de uppgifter som har inhämtats enligt artiklarna 5–7 vederbörligen beaktas vid tillståndsgivningen. Enligt artiklarna 1 och 8a ska beslutet att bevilja tillstånd innehålla en motiverad slutsats av den ansvariga myndigheten om projektets betydande miljöpåverkan.

När ett beslut om att bevilja eller avslå en tillståndsansökan har fattats ska den ansvariga myndigheten enligt artikel 9 omedelbart informera allmänheten och de myndigheter som avses i artikel 6.1 om detta.

Deltagandedirektivet och Århuskonventionen

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/35/EG om åtgärder för allmänhetens deltagande i utarbetandet av vissa planer och program avseende miljön och om ändring, med avseende på allmänhetens deltagande och rätt till rättslig prövning, av rådets direktiv 85/337/EEG och 96/61/EG, nedan *deltagandedirektivet*, hänger samman med att konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (FördrS 121–122/2004, nedan *Århuskonventionen*) ratificerats i Europeiska unionen. Centralt med avseende på förfarandena för miljötillstånd är artiklarna 6–9 i Århuskonventionen. Artiklarna 6–8 gäller allmänhetens deltagande i utarbetandet och beslut i olika situationer. Artikel 9 gäller å sin sida tillgång till rättslig prövning. Genom deltagandedirektivet har unionens lagstiftning anpassats till kraven i konventionen till den del konventionen innehåller bestämmelser om allmänhetens deltagande och rätt till rättslig prövning. Direktivet innehåller bestämmelser om allmänhetens deltagande i utarbetandet av vissa planer och program avseende miljön.

Enligt artikel 6 i Århuskonventionen ska den berörda allmänheten i beslutsprocesser om miljön informeras, antingen genom offentligt tillkännagivande eller i förekommande fall enskilt, bland annat om när beslutsprocessen påbörjas och allmänhetens möjligheter att delta. Enligt den artikeln ska varje etapp i förfarandet för allmänhetens deltagande i beslutsprocessen innehålla rimliga tidsfrister och varje part sörja för att allmänhetens deltagande sker på ett tidigt stadium, när alla alternativ är möjliga och allmänheten kan delta på ett meningsfullt sätt. Allmänheten ges möjlighet att lämna synpunkter och framföra åsikter om den föreslagna verksamheten. Allmänheten ska på föreskrivet sätt informeras om beslutet så snart det har fattats av myndigheten.

Bestämmelser om tillgång till rättslig prövning finns i artikel 9 i konventionen. Enligt den har den berörda allmänheten som har ett tillräckligt intresse rätt att få ett beslut som omfattas av artikel 6 prövad av en behörig domstol. Enligt artikel 9 ska allmänheten, utan att det påverkar tillämpningen av prövningsförfarandena, ha rätt att få handlingar och underlåtenheter av personer och myndigheter som strider mot den nationella miljölagstiftningen prövade av domstol eller i administrativ ordning. Förfarandena ska erbjuda tillräckliga och effektiva rättsmedel, inbegripet förelägganden där så är lämpligt. De ska också vara objektiva, rättvisa, snabba och inte oöverkomligt kostsamma. Beslut som fattas med stöd av artikel 9 i konventionen ska meddelas eller registreras skriftligen. Beslut av domstol och, när så är möjligt, av andra organ ska vara tillgängliga för allmänheten.

Förordningen om energiinfrastruktur

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013 om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer och om upphävande av beslut nr 1364/2006/EG och om ändring av förordningarna (EG) nr 713/2009, (EG) nr 714/2009 och (EG) nr 715/2009 (nedan *förordningen om energiinfrastruktur*) underlättar ett snabbt genomförande av transeuropeiska projekt för energiinfrastruktur av gemensamt intresse genom att effektivisera, närmare samordna och påskynda tillståndsprocesserna och stärka allmänhetens medverkan.

Förordningen kräver samordning av förfarandena för förhandskontroll i fråga om transeuropeiska energiinfrastrukturprojekt av gemensamt intresse. Handlingarna avseende sådana projekt ska behandlas så snabbt som det är rättsligt möjligt (artikel 7). Tillståndsprocessen ska ordnas och ett övergripande beslut om projektet fattas i enlighet med ett a) integrerat schema, b) samordnat schema eller c) samarbetsschema (artikel 8).

I ett integrerat schema utfärdar den behöriga myndigheten ett övergripande beslut, som är det enda beslutet som följer av förfarandet. Andra myndigheter kan lämna yttranden i ärendet. I ett samordnat schema omfattar det övergripande beslutet flera rättsligt bindande beslut från flera berörda myndigheter. Den behöriga myndigheten får tillsätta en arbetsgrupp mellan myndigheter, fastställa rimliga tidsfrister för besluten och på vissa villkor fatta beslut på en annan myndighets vägnar eller åsidosätta dess beslut. I ett samarbetsschema har den behöriga myndigheten bara befogenhet att fastställa tidsfrister för andra myndigheter och övervaka att tidsfristerna följs.

Förordningen anger hur länge tillståndsprocesserna får pågå. Föransökningsförfarandet från tillståndsprocessens startdatum och fram till dess att den inlämnade ansökan godtas ska genomföras inom två år. Det formella tillståndsförfarandet från dagen då den inlämnade ansökan godtas och fram till dess att det övergripande beslutet fattas får å sin sida pågå i högst ett år och sex månader. Med andra ord får en tillståndsprocess pågå i högst tre år och sex månader, såvida den inte förlängs i ett enskilt fall (artikel 10). Förordningen innehåller dessutom detaljerade bestämmelser om den insyn som ska gälla processen och om allmänhetens medverkan (artikel 9).

Nationella bestämmelser om hur förordningen om energiinfrastruktur ska verkställas finns i lagen om tillståndsförfarandet för energiprojekt av gemensamt intresse inom Europeiska unionen (684/2014). I Finland iakttas förordningens samarbetsschema i tillståndsförfarandet. Enligt 5 § i lagen ska den som genomför ett projekt samtidigt till både Energimyndigheten och den tillståndsmyndighet som är behörig i ärendet lämna in ansökan om tillstånd och de handlingar som hänför sig till ansökan. Energimyndigheten ska av tillståndsmyndigheten begära ett utlåtande om ansökningshandlingarnas tillräcklighet innan de godkänns. Energimyndigheten får inte godkänna ansökningshandlingarna i strid med tillståndsmyndighetens ståndpunkt.

2.3 Praxis

Antal tillståndsbeslut och tillståndsförfarandenas genomsnittliga längd

Under åren 2010–2015 har det hos regionförvaltningsverken fattats i genomsnitt 730 beslut per år med stöd av miljöskyddslagen. I kommunerna har det under åren 2013–2015 fattats i genomsnitt 770 beslut per år med stöd av miljöskyddslagen. Under åren 2013–2015 har det hos regionförvaltningsverken fattats i genomsnitt 480 beslut per år med stöd av vattenlagen.

Med stöd av marktäktslagen har det fattats i genomsnitt 600 beslut per år, av vilka merparten är beslut av den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten. Av dessa har uppskattningsvis knappt hälften varit sådana som också har krävt miljötillstånd. Varje år har det behandlats cirka 20–30 ärenden som gällt tillstånd enligt marktäktslagen och till vilka det också har anslutit sig ett tillstånd enligt vattenlagen.

De ovannämnda antalen miljötillståndsbeslut av regionförvaltningsverken, typerna av tillståndsbeslut och behandlingstiderna samt andra bakgrundsuppgifter grundar sig på Finlands miljöcentralers tillståndsdata. Antalet beslut enligt vattenlagen som fattats av regionförvaltningsverken grundar sig på uppgifter från regionförvaltningsverkens webbplats. Uppgifterna om kommunala miljötillstånd kommer från utredningar om kommunala miljötillstånd och sådant material som samlats in för dem. Antalet marktäktstillstånd grundar sig på uppföljningsuppgifter från Finlands miljöcentral samt sakkunnigbedömningar. De uppgifter som fått på detta sätt har preciserats med hjälp av separata utredningar och intervjuer vid Finlands miljöcentral.

Först från och med år 2015 började man vid miljöministeriet systematiskt följa uppgifterna om beslut av NTM-centralerna som gäller undantag från skyddet av arter eller naturtyper enligt naturvårdslagen. En granskning av uppföljningsuppgifterna från 2015–2017 visar att det under denna tidsperiod årligen fattades mellan 9 och 23 beslut om undantagslov enligt naturvårdslagen för sådan verksamhet som sannolikt också har varit förknippad med ett tillstånd eller beslut enligt någon annan lag.

Tabell 1: NTM-centralernas beslut om undantag från skyddet av arter och naturtyper under åren 2015–2017. Uppgifterna om besluten grundar sig på NTM-centralernas årliga rapporter till miljöministeriet. Uppskattningarna av om projekten eventuellt kräver beslut enligt någon annan lag grundar sig på de projektbeskrivningar som ingår i undantagsbesluten.

År	Undantagsbeslut som gäller artskydd	Undantagsbeslut som gäller skydd av naturtyper	Beslutet ansluter sig till ett projekt som kräver något annat miljötillstånd
2015	10	-	Av dessa beslut har vissa eventuellt anslutit sig till ett projekt som kräver ett beslut enligt vattenlagen (4), markanvändnings- och bygglagen (3), gruvlagen (1) eller landsvägslagen (1).
2016	22	1	Av dessa beslut har vissa eventuellt anslutit sig till ett projekt som kräver ett beslut enligt vattenlagen (7), markanvändnings- och bygglagen (4), miljöskyddslagen (1), marktäktslagen (1) eller lagen om enskilda vägar (1).
2017	24	1	Av dessa beslut har vissa eventuellt anslutit sig till ett projekt som kräver ett beslut enligt vattenlagen (21), gruvlagen (1) eller landsvägslagen (1).

Säkerhets- och kemikalieverket Tukes (fram till år 2011 Säkerhetsteknikcentralen) har under åren 2008–2016 beviljat i genomsnitt 27 kemikaliesäkerhetstillstånd per år, men bara några

beslut per år har gällt verksamhet som även kräver miljötillstånd. I uppskattningsvis cirka 20 fall per år har bygglov anslutit sig till ett projekt som krävt kemikaliesäkerhetstillstånd.

Under åren 2011–2016 har det årligen beviljats gruvtillstånd enligt gruvlagen för 1–3 projekt som har krävt både gruvtillstånd och miljötillstånd. Uppskattningen grundar sig på Tukes beslut om gruvtillstånd, information av experter inom gruvbranschen samt miljömyndigheternas och Finlands miljöcentrals datamaterial om miljötillstånd. Uppskattningen omfattar nya verksamheter och sådana ändringar av pågående projekt som kräver en ändring i både miljötillståndet och gruvtillståndet. Uppgifterna om det totala antalet gruv- och kemikalietillstånd av Tukes har samlats in på Tukes webbplats.

Utifrån de ovan beskrivna mängderna beslut om olika tillstånd har man vid Finlands miljöcentral på basis av de verkliga mängderna tillstånd gjort en uppskattning av hur många sådana projekt som skulle kräva olika kombinationer av tillstånd, och på vilka man kunde tillämpa den nya lag som föreslås om samordning av tillståndsförfarandena, som skulle kunna inledas per år. Vid uppskattningen av tillståndsmängderna har man beaktat den ändring av miljöskyddslagen som trädde ikraft den 1 maj 2015 och som innebar att man slopade förfarandet för översyn av tillståndsvillkor och att ansökningarna om ändring av miljötillstånd framöver kommer att minska betydligt jämfört med jämförelseperioden 2013–2015. Dessutom har man vid uppskattningen av tillståndsmängderna på ett föregripande sätt beaktat den ändring av miljöskyddslagen som är under beredning och som innebär att en del av de funktioner som för närvarande kräver miljötillstånd kommer att börja omfattas av det allmänna anmälningsförfarandet.

Tabell 2: Uppskattningar av de maximala mängderna av olika tillståndskombinationer som kan bli aktuella per år.

Tillståndskombination	Uppskattning mängd/ år	Förklaring
miljötillstånd (staten) + bygglov	150	Materialet gäller regionförvaltningsverkens miljötillståndsbeslut från 2015 om ny verksamhet eller verksamhet som i väsentlig grad skulle ändras.
miljötillstånd (kommunerna) + bygglov	40	Uppskattningen grundar sig på en granskning från fall till fall av miljötillståndsbeslut som fattades i kommunerna år 2015 och som gällde ny verksamhet eller verksamhet som i väsentlig grad skulle ändras.
miljötillstånd + gruvtillstånd	1–3	Uppskattningen grundar sig på Finlands miljöcentrals statistik samt en granskning av Tukes beslut om gruvtillstånd under perioden 2011–2016, med undantag för åren 2013–2014, samt på information från NTM-centralernas gruv- och miljöskunniga och Tukes sakkunniga inom gruvsektorn.
miljötillstånd (staten) + kemikaliesäkerhetstillstånd	3	Uppskattningen grundar sig på de kemikaliesäkerhetstillstånd beviljade 2008–2016 som publicerats på Tukes internetsidor, Finlands miljöcentrals statistik över miljötillstånd samt på information från sakkunniga inom kemika-

Tillståndskombination	Uppskattning mängd/ år	Förklaring
		liesäkerhetsområdet som man fått via telefonintervjuer, verkstäder och elektroniska enkäter.
tillstånd enligt vattenlagen + bygglov, åtgärdstillstånd eller tillstånd för miljöåtgärder	30–40	Grundar sig på regionförvaltningsverkens uppskattning av antalet beslut enligt vattenlagen som fattades 2015–2016 och som kan inbegripa tillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen.
marktäktstillstånd + undantagslov enligt naturvårdslagen	0–2	Uppskattningen grundar sig på de beslut om undantagslov enligt naturvårdslagen som fattades 2015–2017.

Den genomsnittliga behandlingstiden för miljötillstånd har under de senaste åren varit 11,6 månader hos regionförvaltningsverken och 4,2 månader hos kommunerna. Uppgifterna grundar sig på Finlands miljöcentrals material om tillståndsuppföljning och kommunala tillstånd. Den genomsnittliga behandlingstiden för tillstånd enligt kemikaliesäkerhetslagen är 8 månader enligt uppgifter från Tukes. Uppgifterna grundar sig på en konsekvensbedömningsrapport från Finlands miljöcentral. Behandlingstiden för tillstånd enligt gruvlagen kan enligt Tukes webbsidor variera mellan tre månader och ett år beroende på projektets läge.

Behandlingstiderna för bygglov varierar från kommun till kommun och beroende på projekt. Enligt uppgifter från Kommunförbundet var den genomsnittliga behandlingstiden för bygglov tre veckor år 2012. Enligt uppgifter från webbsidorna för vissa städer (Helsingfors, Esbo, Uleåborg, Rovaniemi, Brahestad, Reso, Hangö) kan den genomsnittliga behandlingstiden för bygglov variera mellan 2 och 6 veckor i dessa städer.

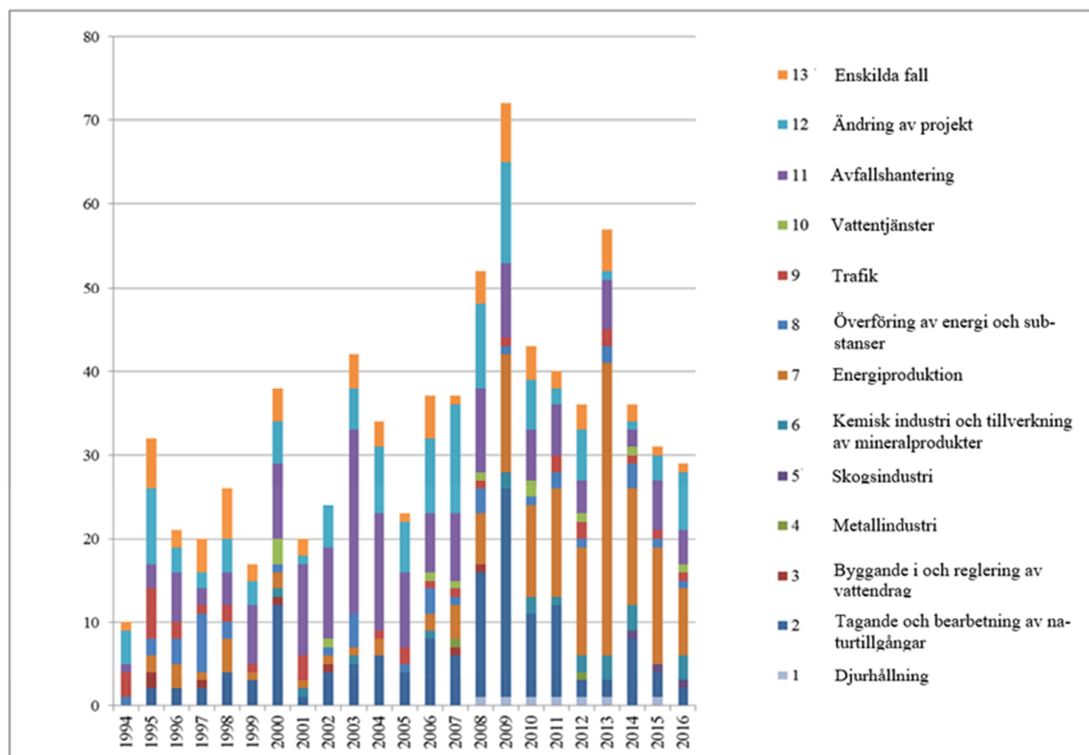
Tillämpningsfrekvensen för förfarandet för miljökonsekvensbedömning

Förfarandet för miljökonsekvensbedömning tillämpas på i genomsnitt 30–50 projekt per år i Finland. Miljökonsekvensbedömningsförfarandet tillämpas enbart på projekt med större miljökonsekvenser, vilket betyder att småskaliga projekt inte omfattas av förfarandet. Antalet inledda förfaranden vid miljökonsekvensbedömning har ökat jämfört med de första åren efter lagens ikraftträdande och varierar också mycket årligen (figur 1). Tidigare på 1990-talet inleddes det i genomsnitt 20–30 bedömningsförfaranden per år, medan det i början av 2000-talet inleddes 35–40 bedömningsförfaranden per år. Efter år 2008 har det under flera år inletts över 40 bedömningsförfaranden per år. År 2009 inleddes det flest bedömningsförfaranden: 72 stycken.

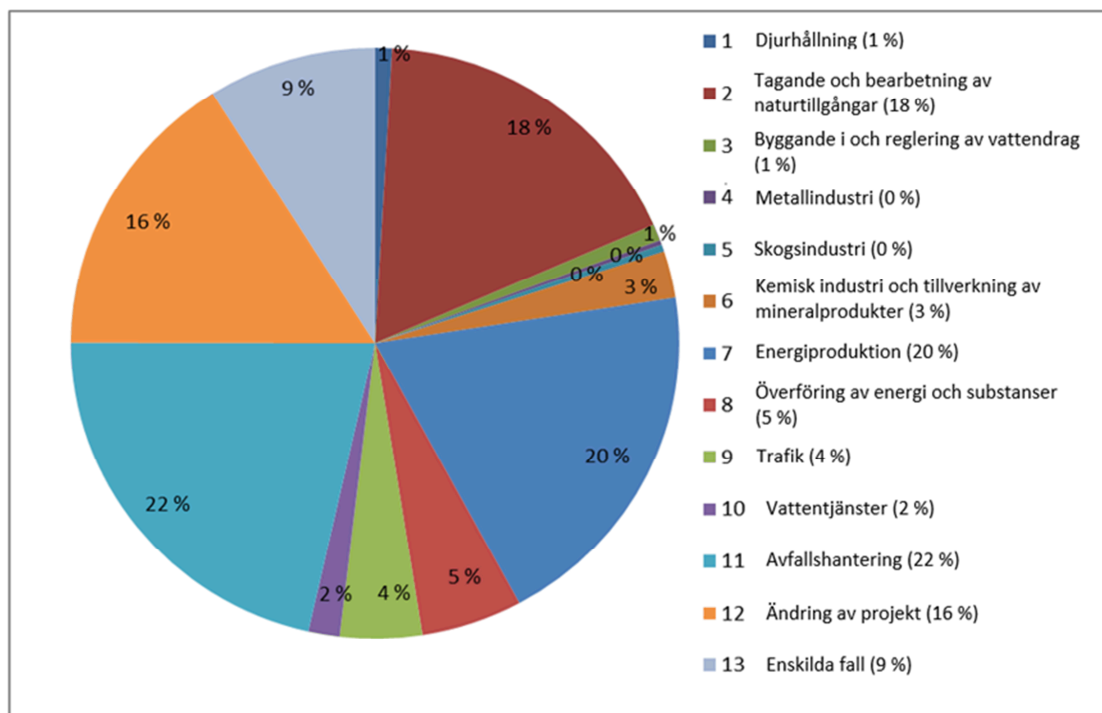
Den vanligaste projekttypen för de bedömningsförfaranden som inleddes under åren 1994–2016 var avfallshantering, med sammanlagt 168 projekt. Den näst vanligaste projekttypen var energiproduktion (153 projekt) och tredje vanligast var tagande och bearbetning av naturtillgångar (137 projekt). Minst antal miljökonsekvensbedömningsförfaranden har tillämpats i fråga om skogsindustriprojekt (2 st.), metallindustriprojekt (2 st.), djurhållning (7 st.), bygande i vattendrag (7 st.) och vattentjänster (13 st.). Revideringen av avfallshanteringslagstiftningen och utvecklingen av avfallshanteringen har inverkat på antalet bedömningsförfaranden för dessa projekt. Under de senaste åren har ändringarna inom energipolitiken fört med sig att många vindkraftsprojekt har omfattats av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

RP 269/2018 rd

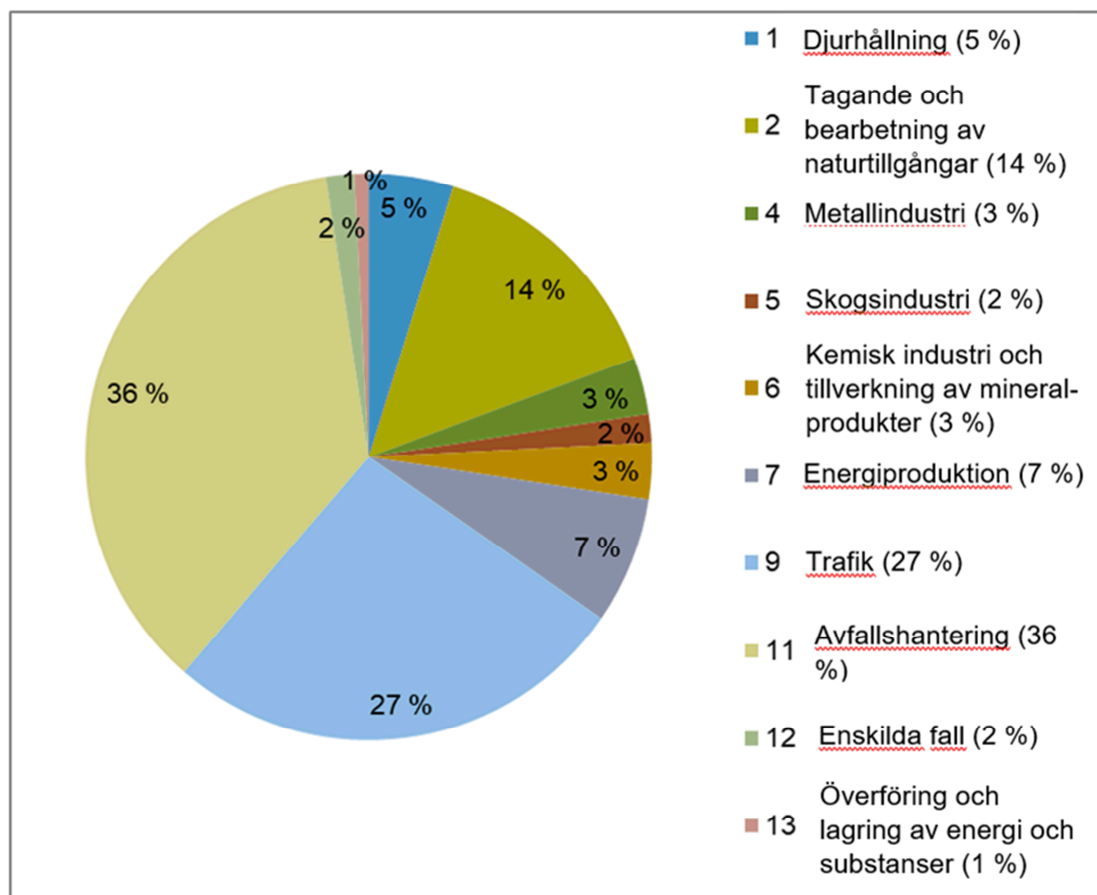
Allt som allt har sammanlagt 781 miljökonsekvensbedömningsförfaranden inletts från och med år 1994 till utgången av 2016. Av dessa har 712 förfaranden avslutats, 52 pågår och 17 har avbrutits.

Figur 1. Miljökonsekvensbedömningsförfaranden som inletts under åren 1994–2016, enligt projekttyp och år. MKB-lagen trädde i kraft i september 1994, vilket är orsaken till att förfarandena är färre det året.

Figur 2. Miljökonsekvensbedömningsförfaranden som inletts under åren 1994–2016 och hur de fördelar sig på olika projekttyper.

Figur 3. Miljökonsekvensbedömningsförfaranden för ändringsprojekt som inletts under åren 1994–2016 (sammanlagt 124 st.) och hur de fördelar sig enligt projektyp.

2.4 Bedömning av nuläget

Samordningen av tillståndsförfaranden

När ett projekt som påverkar miljön ska inledas kan det bli aktuellt med flera olika förfaranden för förhandstillsyn. Dessa kan, beroende på projektypen, vara planläggning, ett miljökonsekvensbedömningsförfarande, miljötillstånd, tillstånd för vattenhushållning, beslut om undantagslov enligt naturvårdslagen, marktåktstillstånd, tillstånd enligt gruvlagen, tillstånd för rivning av en gammal byggnad eller bygglov för en ny byggnad och, om projektet är förknippat med hantering av farliga kemikalier eller sprängämnen, tillstånd enligt kemikaliesäkerhetslagen eller anmälan om omfattande industriell hantering eller upplagring av farliga kemikalier.

De olika miljörelaterade tillståndsförfarandenas antal, varaktighet, smidighet och förutsägbarhet påverkar företagens administrativa börda, arbetsmängden och kostnaderna för förvaltningen, allmänhetens möjligheter till delaktighet och kvaliteten på och transparensen i beslutsfat-

tandet. Förutom miljörelaterade tillstånd kan inledandet av ett projekt naturligtvis också kräva tillstånd eller andra beslut av myndigheter inom andra förvaltningsområden.

Förutsättningen för att ett projekt som påverkar miljön ska få inledas kan vara att projektet har beviljats tillstånd enligt flera olika lagar, där behörigheten finns hos olika myndigheter. Enligt en regeringsproposition (RP 14/2018 rd) som lämnats till riksdagen ska en ny riksomfattande myndighet, Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, från och med den 1 januari 2021 vara statlig miljötillståndsmyndighet. När det gäller miljörelaterade förfaranden omfattar myndighetens behörighet uppgifter enligt miljöskyddslagen, vattenlagen, naturvårdslagen och MKB-lagen. Tukes kommer att vara behörig myndighet enligt gruvlagen och kemikaliesäkerhetslagen. Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten ska vara behörig myndighet i tillståndsärenden enligt marktäcktslagen och i sådana miljötillståndsärenden som hör till den enligt miljöskyddslagen. Den kommunala byggnadstillståndsmyndigheten ska vara behörig i fråga om tillstånd som gäller byggande.

De nya landskap som föreslås bli grundande ska inte ha någon behörighet som tillståndsmyndighet i fråga om projekt som påverkar miljön. Landskapen kommer att ha behörighet när det gäller uppgifter som ansluter sig till utarbetandet av landskapsplaner samt vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen. Dessutom ska kommunerna i ett område som hör till samma landskap framöver genom ett gemensamt beslut kunna ge över uppgifter som gäller tillstånd till landskapet då det är fråga om miljöskydd och byggnadstillstånd.

Bestämmelser om miljörelaterade förfaranden finns i flera olika lagar, som har beretts vid olika tidpunkter och inom olika förvaltningsområden. Vissa tillstånds-förfaranden som grundar sig på olika lagar har redan samordnats genom bestämmelser om gemensam behandling av tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen samt miljöskyddslagen och marktäcktslagen. Andra miljörelaterade tillstånds-förfaranden berörs inte av bestämmelser om gemensam behandling eller samordning av behandlingen. MKB-lagen innehåller bestämmelser om samordning av bedömningsförfarandet och planläggning. Dessutom innehåller MKB-lagen bestämmelser om samordning med sådana utredningar som ett visst projekt behöver enligt olika lagar.

Tillståndsprövningen för olika tillstånd sker självständigt hos varje behörig myndighet och kommunikationen mellan myndigheterna sker i regel genom utlåtanden om ärenden som är aktuella hos den andra myndigheten. Varje myndighet arbetar självständigt och ingen myndighet har det övergripande ansvaret för förhandstillstånds-förfarandena för ett projekt eller för hur dessa framskrider. I och med att förfarandena är både av varierande slag och separerade från varandra kan det uppstå problem för såväl den verksamhetsutövare som ansöker om tillstånd som andra parter eller enskilda som orsakas olägenhet, som ska höras om samma projekt i samband med flera olika förfaranden och i flera omgångar.

Bestämmelserna om de olika behandlingsfaserna för tillståndsansökan i de lagar som gäller för olika tillstånd stämmer i huvudsak överens med varandra. Behandlingsfaser som är gemensamma är utarbetandet av ansökan och de utredningar som ska fogas till den, anhängiggörandet av ansökan, begäran om utlåtanden från andra myndigheter, hörandet av delaktiga, tillståndsprövningen, meddelandet av beslut samt delgivningen av beslut och informationen om beslut. Dessutom kan tillståndsbeslutet överklagas hos förvaltningsdomstolen efter att ett tillstånd har beviljats.

Bestämmelserna om tillstånds-förfarandena, delaktighet och ändringssökande har i stort sett samma innehåll i miljöskyddslagen, vattenlagen och gruvlagen, men motsvarande bestämmelser i exempelvis markanvändnings- och bygglagen skiljer sig från dessa. Naturvårdslagen in-

nehåller bara några bestämmelser om förfaranden och vid beredningen av beslut enligt den lagen iakttas i huvudsak de allmänna bestämmelserna i förvaltningslagen.

Det att bestämmelserna om förfarandena varierar kan förutom att de har utfärdats vid olika tidpunkter också bero på tillståndsärendets art och de olika konsekvenserna av den verksamhet som ska regleras. Konsekvenserna av exempelvis byggande begränsar sig i allmänhet till enbart objektets närmiljö, medan konsekvenserna av verksamhet som bedrivs i bygganden och som ger upphov till miljöutsläpp kan sprida sig över ett större område. Kretsen av delaktiga i tillståndsförfarandet behöver inom varje förfarande vara så stor att den omfattar dem som den verksamhet som ska avgöras genom förfarandet verkligen påverkar. Till exempel när det gäller undantagslov enligt naturvårdslagen berör konsekvenserna, utöver naturvärden, mera sällan någon annan än sökanden.

Information om att ett tillståndsförfarande har inletts kan ges och hörande om ansökningarna kan hållas på olika sätt inom olika förfaranden. Genom att det informeras om saken ges andra än den som ansöker om tillstånd möjlighet att framföra anmärkningar eller åsikter i ärendet. Andra parter eller enskilda som orsakas olägenhet samt sammanslutningar som representerar dessa hörs på bred front inom en del tillståndsförfaranden, medan det i vissa tillståndsärenden i praktiken bara är sökanden som hörs. Olika parter hörs på bredare front i samband med tillståndsförfaranden enligt miljöskyddslagen, vattenlagen och gruvlagen samt vid gemensamma förfaranden enligt marktäktslagen och miljöskyddslagen. I samband med dessa förfaranden betraktar man som part även de aktörer vars rätt eller fördel saken kan beröra. När det gäller tillståndsärenden enligt markanvändnings- och bygglagen hör man i regel endast ägaren eller innehavaren av grannfastigheten och information om projektet ges på byggplatsen. I fråga om ansökningar om undantag enligt naturvårdslagen hörs i regel inte någon annan än tillståndssökanden.

Även förfarandena i fråga om tillståndsbeslutet kan variera beroende på typen av tillstånd. En del av besluten meddelas efter anslag och information om att ett beslut har meddelats ges särskilt. Även i fråga om vart ändringssökandet i beslut styrs finns det skillnader. När det gäller tillståndsbeslut enligt miljöskyddslagen och vattenlagen är Vasa förvaltningsdomstol första besvärinstans. Där finns naturvetenskaplig expertis för beredningen och meddelandet av beslut. När det gäller andra tillståndsärenden styrs ändringssökandet enligt det ställe där verksamheten är förlagd till den regionalt behöriga förvaltningsdomstolen. Även omfattningen av besvärsrätten kan variera i fråga om olika tillståndsbeslut.

E-tjänsternas nuläge

Regionförvaltningsverken har sedan 2017 använt sig av ett elektroniskt miljötillståndssystem. I systemet kan verksamhetsutövare göra och lämna in ansökningar om miljötillstånd och tillstånd enligt vattenlagen och vid behov komplettera ansökningarna. I samma system kan regionförvaltningsverket som tillståndsmyndighet sända beslut. År 2018 har utvecklingen av tillståndssystemet fokuserat på att bearbeta myndigheternas arbetsmiljö.

I samband med sådana ärenden om undantag enligt naturvårdslagen i vilka beslut fattas av närings-, trafik- och miljöcentralerna är det möjligt att utnyttja närings-, trafik- och miljöcentralernas allmänna e-tjänster, men någon separat ärendehantering för undantagsärenden enligt naturvårdslagen finns inte.

När det gäller tillstånd som beviljas av Tukes är e-tjänster inte tillgängliga tills vidare.

De kommunala miljövårds- och byggnadstillsynsmyndigheternas lösningar när det kommer till e-tjänster varierar mellan kommunerna. Exempelvis används den kommersiella tjänsten Lupapiste.fi vid den elektroniska kommunikationen av 185 kommuner. Dessutom finns det kommuner som använder någon annan kommersiell eller egen lösning för e-tjänster. De e-tjänstlösningar som beskrivs ovan används mer allmänt vid uppgifter inom kommunens byggnadstillsyn än vid uppgifter inom kommunens miljövård. När det gäller kommunens miljövårdsuppgifter använder endast 14 procent av kommunerna elektroniska system. Vissa kommuner tillhandahåller inga e-tjänster.

Samordningen av ett MKB-förfarande och ett tillståndsförfarande

Den nya MKB-lagen har gällt sedan maj 2017, vilket betyder att man tills vidare endast har liten erfarenhet av hur den tillämpas. Syftet med lagen är att främja miljökonsekvensbedömningen och ett enhetligt beaktande av bedömningen vid planering och beslutsfattande och samtidigt öka tillgången till information och möjligheterna att delta. För den projektansvarige är syftet med MKB-förfarandet att få fram en heltäckande bedömning av vilka miljökonsekvenser ett visst projekt kan ha, vilken ska vara till stöd för planeringen av hur projektet ska genomföras. För den projektansvarige är bedömningen av miljökonsekvenserna och utredningarna i anslutning till den till mycket stor nytta för projektplaneringen, om de utredningar som gjorts i samband med MKB-förfarandet även kan användas som utredningar för de tillstånd som projektet kräver.

MKB-lagen innehåller för närvarande bestämmelser som syftar till att samordna utredningsbehoven i anslutning till miljökonsekvensbedömningen och andra förfaranden. Vid tillämpningen av MKB-lagen ska enligt lagens 4 § 1 mom. hänsyn tas till de utredningar om projektet och dess miljökonsekvenser som gjorts i andra sammanhang samt de utredningar samordnas som förutsätts i lagen och i annan lagstiftning. I samband med totalrevideringen av MKB-lagen fogades det till lagen en ny 8 § om förhandsöverläggning mellan den projektansvarige och olika myndigheter. I detaljmotiveringen till bestämmelsen konstateras det att frågor som kunde behandlas under förhandsöverläggningen kan vara var utredningsskyldigheterna enligt de olika lagarna kunde placeras i projektplaneringens livscykel och i vilken mån dessa utredningar kunde slås samman. Enligt 18 § i MKB-lagen ska det av kontaktmyndighetens utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning framgå hur de utredningar som behövs för bedömningen av miljökonsekvenser vid behov kan samordnas med de utredningar som krävs enligt andra lagar. Samordningen av utredningsbehoven behöver fortfarande betonas och preciseras i synnerhet då det gäller samordningen av ett MKB-förfarande och ett tillståndsförfarande.

Den nya MKB-lagen innehåller tills vidare inga uttryckliga bestämmelser om samordning av ett MKB-förfarande och ett tillståndsförfarande. I samband med reformen togs det in bestämmelser i MKB-lagen om samordning av höranden vid planläggning och miljökonsekvensbedömning av ett projekt. I samband med att MKB-lagen stiftades fogades det dessutom bestämmelser till markanvändnings- och bygglagen om att miljökonsekvensbedömningsförfarande. Det som stöder en stark sammankoppling av MKB-förfarandet och planläggningen är att bägge förfarandena tidsmässigt i regel är kopplade till projektets planeringsfas och att förfarandena sker i två steg. Fasen för programmet för miljökonsekvensbedömning med hörande inom MKB-förfarandet motsvaras vid beredningen av en plan av fasen för programmet för deltagande och bedömning med hörande, och fasen för miljökonsekvensbeskrivning med hörande motsvaras av beredningsfasen av planen (utkast till plan) och hörande om den.

Enligt 15 § i MKB-lagen ska miljökonsekvenserna av ett projekt utredas i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning i ett så tidigt skede som möjligt av planeringen med beaktande av den övriga beredningen av projektet medan det ännu finns möjliga alternativ. Bedömningen ska dock finnas att tillgå vid avgörandet av ett tillståndsärende. Enligt 25 § 1 mom. i MKB-lagen ska det i en tillståndsansökan bifogas en miljökonsekvensbeskrivning och en motiverad slutsats. Bestämmelserna styr miljökonsekvensbedömningsförfarandet och tillståndsförfarandet så att de tidsmässigt genomförs i följd. I miljöutskottets betänkande (MiUB 4/2017 rd) om regeringens proposition om reformen av MKB-lagen anses det att ordalydelsen i 25 § i MKB-lagen vid behov möjliggör att hörandet om en miljökonsekvensbeskrivning ordnas samtidigt med hörandet om en tillståndsansökan. Säkerställande av denna möjlighet kräver inte att MKB-lagen preciseras.

MKB-lagen styr inte heller till samtidiga höranden inom MKB- och tillståndsförfarandena när det gäller sådana situationer som avses i 27 § i MKB-lagen, där den motiverade slutsatsen och miljökonsekvensbeskrivningen måste uppdateras. Enligt formuleringen i bestämmelsen ska bestämmelserna om hörande om miljökonsekvensbeskrivningen i 20 § i MKB-lagen iakttas då den motiverade slutsatsen och miljökonsekvensbeskrivningen ska uppdateras. Kontaktmyndigheten ger därefter sin uppdaterade motiverade slutsats i enlighet med 23 § i MKB-lagen. Det framgår inte av lagen att den projektansvarige skulle kunna foga en sådan kompletterad miljökonsekvensbeskrivning som avses i lagens 27 § till tillståndsansökan, så att hörandet om den kunde ske i anslutning till tillståndsansökan. I detaljmotiveringen till bestämmelsen konstateras det att hörandet om kompletteringen alternativt kunde samordnas med hörandet om tillståndsansökan, men dock utan att precisera hur samordningen ska gå till i praktiken. Bristen på bestämmelser om samordning kan leda till att hörandet i anslutning till en uppdatering av miljökonsekvensbeskrivningen i praktiken sker separat från tillståndsförfarandet. Lagens 27 § behöver preciseras till denna del.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Målet med propositionen är att få tillståndsförfarandena för projekt som påverkar miljön att bli snabbare och smidigare. Genom förslaget om samordning av tillståndsförfarandena eftersträvas effektivare tillståndsförfaranden och kortare behandlingstid totalt sett genom att överlappande faser i förfarandena samordnas och sammanslås. Genom de förslag som gäller samordning av MKB- och tillståndsförfaranden eftersträvas en motsvarande effektivisering. Målet är att få förfarandena att bli smidigare och effektivare utan att nivån på miljöskyddet eller medborgarnas rätt och möjligheter till delaktighet försvagas.

I första hand är målet att utveckla förfarandena med tanke på förvaltningens kunder. Kunder är tillståndssökanden och andra aktörer som deltar i förfarandena. Målet är större klarhet och smidighet vid uträttandet av ärenden och en tillräcklig rådgivning. För myndigheternas del är målet med propositionen att effektivisera processledningen, minska det överlappande arbetet hos olika myndigheter och öka samarbetet mellan myndigheterna. Ett villkor för att målen med propositionen ska kunna nås kan anses vara att man använder ett elektroniskt ärendehanteringssystem vid ansökan om sådana tillstånd som ska samordnas och vid behandlingen av tillståndsansökningarna.

Som en helhetsbedömning av propositionens ändamålsenlighet bör konstateras att de föreslagna bestämmelserna om samordning av miljörelaterade tillståndsförfaranden gör att helheten av de tillståndsförfaranden som krävs för ett projekt är lättare att kontrollera och att förutsägbarheten ökar samt att det i 1 § föreskrivna målet om att samordna och påskynda till-

ståndsbehandlingen kan förverkligas. Som det framgår av bedömningen av propositionens konsekvenser kan de ekonomiska fördelarna av snabbare investeringar och minskade administrativa kostnader för företagen bli små på årsnivå. På längre sikt kan kostnadsbesparingarna däremot vara stora. De positiva effekterna av reformen är dock beroende av två osäkerhetsfaktorer, nämligen av hur många projekt för vilka det krävs flera tillstånd som behandlas vid ett samordnat förfarande och av hur mycket tiden för tillståndsförfarandena för de enskilda projekten förkortas totalt.

Målen med lagförslaget är positiva för alla parter (den som ansöker om tillstånd, andra parter och myndigheterna). I genomförandet av reformen ska det läggas särskild vikt vid att förebygga identifierade risker. En samordning av förfarandena kräver i praktiken elektronisk ärendehantering. För detta utnyttjas redan existerande kanaler för e-tjänster. Dessutom ger senareläggningen av lagens ikraftträdande till ingången av 2021 en möjlighet till att 2019 och 2020 bereda reformen bl.a. i fråga om de datatekniska förutsättningarna. Nyttan med reformen, såsom att helheten av tillståndsförfarandena är lättare att kontrollera och att förfarandena är mer förutsägbara, kan inte nås enbart genom utveckling av de elektroniska systemen utan lagstiftning om de förfaranden som samordnas eller utan att det inrättas en samordnande myndighet.

3.2 Alternativ

Förfaranden som ska samordnas

Under beredningen har man utvärderat om planläggning och beslut i anslutning till planläggning ska ingå i de förfaranden som ska samordnas. Planläggning såsom ett förfarande för planering av markanvändningen togs emellertid inte med i den fortsatta beredningen, eftersom planläggningen som förfarande och dess behandlingsfaser skiljer sig från tillståndsförfarandena. Den planläggning som ett projekt förutsätter sker också i regel i ett tidigare skede än ett tillståndsförfarande. Däremot är avgöranden om planeringsbehov och undantag från planläggningen nära kopplade till planläggningen. En samordning av planläggning och tillståndsförfaranden skulle kräva betydande ändringar i det nuvarande innehållet i förfarandena. Det finns möjlighet att närmare granska behoven av att utveckla planläggningen med avseende på tillståndsförfarandena i samband med den pågående totalrevideringen av markanvändnings- och bygglagen. En samordning av planläggningen och MKB-förfarandet genomfördes i samband med revideringen av MKB-lagen.

Granskningen inbegriper också den fas för beredning av tillståndsansökan som föregår det egentliga tillståndsförfarandet och där den projektansvarige utreder vilka tillstånd eller andra beslut som projektet kräver samt bereder ansökningarna. Tillståndsförfarandet kan ännu följas av en fas med ändringssökande, där tillståndsbeslutets riktighet utreds genom ett rättsskipningsförfarande. Propositionen innehåller ett förslag om rådgivning som ska ordnas innan ett tillståndsärende inleds. Samordningen ska inte gälla fasen för ändringssökande, eftersom en samordning av den är förknippad med särskilda aspekter i anslutning till hur förvaltningsrättsskipningen ska organiseras.

Under beredningen har man också behandlat frågan om en samordning av olika registrerings- och anmälningsförfaranden med tillståndsförfarandena. Registrerings- och anmälningsförfarandena har med avsikt gjorts lättare än de egentliga tillståndsförfarandena, vilket betyder att en samordning av behandlingen av dem med behandlingen av tillståndsärendena skulle innebära att dessa förfaranden blev tyngre och kunde ta längre tid. Även när det gäller registrerings- och anmälningsförfarandena kommer uträttandet av ärenden framöver att kunna ske via ett enda elektroniskt ärendehanteringssystem. Detta innebär att det tack vare modellen med ett

enda serviceställe blir möjligt att inleda ett ärende som kräver registrering eller anmälan tillsammans med tillståndsansökan. Vid utvecklandet av de elektroniska systemen måste man också ta hänsyn till om systemen är förenliga med andra förfaranden.

Samordningen av tillståndsförfaranden

Under beredningen har man granskat olika alternativ för hur tillståndsförfarandena kunde samordnas eller sammanslås. Nollalternativet skulle innebära att samordningen av tillståndsförfarandena utvecklades utan några ändringar i lagstiftningen. I stället skulle man dra nytta av förändringar i verksamhetssätten och verksamhetsmiljön. Som en förändring i verksamhetsmiljön har man särskilt granskat sammanslagningen av regionförvaltningsverken och NTM-centralerna till den nya myndigheten Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Inrättandet av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet skapar emellertid verkliga samordningsfördelar endast i fråga om de ärenden som behandlas hos den myndigheten.

Även i nollalternativet finns det möjlighet att ansöka om olika tillstånd via ett enda elektroniskt ärendehanteringssystem, men de olika tillståndsmyndigheterna skulle i enlighet med den nuvarande lagstiftningen behandla tillståndsansökningarna skilt för sig, vilket betyder att varje tillståndsförfarande skulle framskrida i sin egen takt. Nollalternativet har inte ansetts vara tillräckligt med tanke på projektets mål. Det utvecklande av verksamhetssätten och verksamhetsmiljön som ansluter sig till nollalternativet utgör en utgångspunkt även i de andra alternativen.

Som en annan alternativ lösningsmodell har man granskat ett så kallat integrerat tillståndsförfarande. Med integrerat tillståndsförfarande avses att man ansöker om olika tillstånd genom en ansökan, att tillstånden behandlas i ett förfarande och att slutresultatet av förfarandet är ett integrerat tillståndsbeslut. I detta alternativ överförs också beslutanderätten delvis eller helt till en enda myndighet från de andra behöriga myndigheterna. Alternativet skulle på så sätt kräva större ändringar i behörighetsförhållandena mellan myndigheterna eller en omorganisering av myndigheterna. Även i detta alternativ skulle det vara möjligt att hålla kvar separata behöriga tillståndsmyndigheter, men det skulle bara vara en myndighet som har formell behörighet att meddela integrerade tillståndsbeslut.

Ett integrerat tillståndsförfarande förutsätter att bestämmelserna i anslutning till olika tillståndsförfaranden, såsom definitionerna av parter och förfarandena för hörande, förenhetligas. Modellen med ett enda tillståndsbeslut är förknippad med många frågor som behöver lösas, såsom frågorna om partiell rättskraft för ett beslut, möjlighet till partiell tidsbegränsning för ett tillstånd och hur sinsemellan motstridiga tillståndsbeslut och tillståndsvillkor ska samordnas. Alternativet med ett integrerat tillståndsförfarande skulle kräva omfattande ändringar i det materiella innehållet i tillståndslagarna. Även bestämmelserna om ändringssökande måste samordnas, eftersom sökandet av ändring i ett integrerat tillståndsbeslut måste styras som en helhet. Detta innebär att bestämmelserna om besvärsmått och ändringssökande i fråga om tillståndsbeslut måste förenhetligas. Alternativet förutsätter även ändringar i Vasa förvaltningsdomstols nuvarande särställning när det gäller ändringssökande i miljöärenden.

I en övergripande reform som gick längre än ett integrerat tillståndsförfarande skulle lagstiftningen om miljön och hur den får användas samlas och samordnas materiellt och förfarandemässigt i en ny lag motsvarande exempelvis den svenska miljöbalken. Sådana omfattande ändringar som ett integrerat tillståndsförfarande eller en totalreform av lagstiftningen skulle förutsätta har inte ansetts vara nödvändiga i detta skede. En beredning av så pass omfattande

ändringar i lagstiftningen var inte uppdraget för detta lagstiftningsprojekt och hade med beaktande av tidsplanen inte heller varit möjligt.

Samordningen av ett MKB-förfarande och ett tillståndsförfarande

Även när det gäller samordningen av ett MKB-förfarande och ett tillståndsförfarande har man granskat och utvärderat olika alternativ. I syfte att få förfarandena att bli smidigare och snabbare har man granskat möjligheterna att sammanslå överlappande faser i förfarandena. Hörandet om en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsansökan har identifierats som en sådan fas. Ifall MKB- och tillståndsförfarandena sammanslogs i större omfattning än så, skulle ändringarna sannolikt kräva betydande ändringar av innehållet i såväl MKB-förfarandet som det nuvarande tillståndsförfarandet.

När det gäller samordningen av ett MKB-förfarande och ett tillståndsförfarande har man under beredningen granskat särskilt två huvudalternativ: ett nollalternativ och ett alternativ där det i lag föreskrivs om gemensamt hörande om en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsansökan. Nollalternativet skulle innebära att samordningen av förfarandena skedde i enlighet med den gällande MKB-lagen och utan några ändringar i lagstiftningen. I stället skulle man dra nytta av förändringar i verksamhetssätten och verksamhetsmiljön. Om det införs ett elektroniskt ärendehanteringssystem blir både MKB-förfarandet och tillståndsförfarandet smidigare, och det är även inom tillståndsförfarandet lättare att använda de dokument och utredningar som tagits fram genom MKB-förfarandet.

Både de tillståndsuppgifter som hänför sig till miljöskyddslagen och vattenlagen och MKB-kontaktmyndighetens uppgifter ska skötas hos Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, även om dessa uppgifter inom myndigheten fortfarande kan ha getts till olika personer. Samordningen av uppgifterna kan i vilket fall som helst bli effektivare än nu hos den nya myndigheten. Enligt förarbetena till MKB-lagen hindrar den gällande lagstiftningen i princip inte att hörandet om en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsansökan sker samtidigt.

I nollalternativet förblir MKB- och tillståndsförfarandena i princip separata förfaranden och samordningen av dem skulle inte styras genom lagstiftning. Separata förfaranden styr projektplaneringen så att den preciseras stegvis, vilket betyder att det blir möjligt att beakta miljökonsekvenserna av olika alternativ för genomförandet och responsen om miljökonsekvensbeskrivningen då projektplaneringen framskrider till fasen för tillståndsansökan. Deltagandet i MKB-förfarandet och i hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen sker i planeringsfasen, där alternativet för hur projektet ska genomföras möjligtvis ännu är öppet. Då kan ett utlåtande om de alternativ som granskats för projektet ännu ha en verklig påverkan på den fortsatta planeringen av projektet. Då förfarandena tidsmässigt följer på varandra kommer kontaktmyndighetens motiverade slutsats om miljökonsekvensbeskrivningen om vilka viktiga konsekvenser projektet kommer att ha för miljön att vara tillgänglig för parterna vid hörandet om tillståndsansökan.

Beroende på hur tillämpningsområdet begränsas är det möjligt att sammanslå hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen och tillståndsansökan i varierande omfattning. Under beredningen har man granskat olika underalternativ för detta. I underalternativ 1A skulle samordningen av MKB- och tillståndsförfarandena ordnas genom en bestämmelse om möjlighet att kungöra en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsansökan enligt miljöskyddslagen som inlett hos Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet genom samma kungörelse. Detta skulle gälla projekt för att ändra eller utvidga industrianläggningar där det i praktiken inte finns alternativ för hur projektet ska genomföras eller där en granskning av alternativen åtminstone inte med avseende på miljökonsekvenserna skulle ha någon större betydelse.

De ekonomiska besparingar som underalternativ 1A skulle ge företagen beräknas allt som allt bli ganska små, eftersom det är sannolikt att sådana projekt som skulle omfattas av tillämpningsområdet relativt sällan blev aktuella. När det gäller sådana MKB-förfaranden som gäller ändrings- och utvidgningsprojekt har deras andel av alla MKB-förfaranden som inleds per år uppgått till i genomsnitt cirka 10 procent. Variationsintervallet har dock sträckt sig från två procent till 40 procent under åren 1994–2016. De ändrings- och utvidgningsprojekt som följer definitionen skulle i huvudsak vara projekt där en sådan granskning av alternativen som MKB-förfarandet kräver inte skulle ha någon stor betydelse med tanke på projektets miljökonsekvenser. Därför skulle förfarandet i praktiken inte nämnvärt försvaga möjligheterna att delta i ett MKB-förfarande och betydelsen av ett deltagande. På så sätt skulle underalternativet förmodligen inte heller ha några direkta miljökonsekvenser.

Som ett andra underalternativ har man granskat alternativ 1B, där hörandet om en miljökonsekvensbeskrivning och om en tillståndsansökan som blivit anhängig hos Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet kunde sammanslås varje gång ett MKB-skyldigt projekt kräver ett tillstånd enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen från Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. I detta underalternativ kunde en sammanslagning av hörandena alltså gälla för både ändringsprojekt och nya projekt. Underalternativ 1B skulle göra det möjligt att sammanslå hörandena om en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsansökan för majoriteten av de MKB-skyldiga projekten och bedömningen är att det kunde bli tillämpligt i upp till 60 procent av alla MKB-förfaranden som inleds under ett år. I detta underalternativ skulle företagens ekonomiska fördelar av snabbare förfaranden alltså kunna vara större. En utvidgning av tillämpningsområdet till att omfatta tillståndsförfaranden enligt vattenlagen skulle troligtvis inte leda till att särskilt många projekt började omfattas av tillämpningsområdet eftersom MKB-förfarandet inte så ofta har tillämpats på projekt som gäller byggande i vattendrag.

När det gäller underalternativ 1B kan man emellertid bedöma att möjligheterna till delaktighet försämras i fråga om både MKB-förfarandet och tillståndsförfarandet. I fasen för miljökonsekvensbeskrivningen skulle den verkliga betydelsen av delaktighet minska, eftersom hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen samt granskningen av alternativ även i fråga om nya projekt skulle ske först i ett skede då den projektansvarige redan har ansökt om tillstånd för ett visst alternativ som granskats i samband med MKB-förfarandet. Likaså skulle detta underalternativ göra att möjligheterna till delaktighet också försämrades inom tillståndsförfarandet, eftersom materialet för hörandet om tillståndsansökan inte skulle innehålla sådana utlåtanden som andra myndigheter har gett om miljökonsekvensbeskrivningen och inte heller kontaktmyndighetens motiverade slutsats om vilka viktiga konsekvenser projektet skulle ha för miljön. Underalternativet skulle också kunna leda till negativa miljökonsekvenser om MKB-förfarandet och responsen i samband med det inte hade någon inverkan på valet av alternativ för hur projektet ska genomföras. MKB-förfarandets betydelse som planeringsverktyg skulle sannolikt minska.

Som ett tredje underalternativ 1C har man granskat ett alternativ där en sammanslagning av hörandena om en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsansökan skulle vara möjlig för alla projektyper, men förutsättningen skulle då vara att projektet inte inbegriper några alternativ. Dessutom skulle detta underalternativ innebära att MKB-förfarandets fas för programmet för miljökonsekvensbedömning inte alls skulle tillämpas i fråga om brådskande projekt. I fråga om andra projekt än sådana som är brådskande skulle det inte ordnas ett hörande, utan allmänheten skulle i stället informeras om programmet för miljökonsekvensbedömning och miljökonsekvensbeskrivningen. Det är svårt att i förväg uppskatta antalet fall som skulle omfattas av underalternativ 1C och deras ekonomiska konsekvenser för företagen, eftersom villkoren vad gäller alternativ och brådskande i anslutning till tillämpningsområdet alltid skulle bedömas från fall till fall. Underalternativ 1C skulle sannolikt försvaga de nuvarande möjlighet-

erna till delaktighet väsentligt både i fasen för programmet för miljökonsekvensbedömning och i fasen för miljökonsekvensbeskrivningen, vilket kunde försämra möjligheterna att identifiera ett projekts miljökonsekvenser. Detta underalternativ kunde leda till negativa miljökonsekvenser.

E-tjänster

En samordning av miljörelaterade tillståndsförfaranden förutsätter i praktiken att verksamhetsutövaren, myndigheterna samt de som framställer anmärkningar och framför åsikter har möjlighet att sköta ärenden elektroniskt i följande faser: 1) tillståndsansökningarna ska sändas elektroniskt till myndigheterna, 2) den samordnande myndigheten ska begära att de som ger utlåtande lämnar in utlåtandena elektroniskt inom utsatt tid, 3) den samordnande myndigheten ska ge sökanden tillfälle att elektroniskt ge en förklaring med anledning av de utlåtanden, anmärkningar och åsikter som framförts med anledning av ansökan. Elektronisk ärendehantering är nödvändig för genomförandet av de samordnade förfarandena, både för att göra förfarandet smidigare för verksamhetsutövaren och för att samverkan mellan myndigheterna ska fungera.

3.3 De viktigaste förslagen

3.3.1 Samordningen av tillståndsförfaranden

Samordningen av tillståndsförfarandena ska gå till så att behandlingsfaserna för tillståndsansökningar som blivit anhängiga samtidigt samordnas tidsmässigt. Bestämmelser om samordningen finns i den nya lag som föreslås. Tillämpningsområdet för lagstiftningen om samordning ska begränsas till tillstånd som beviljas i huvudsak inom miljöministeriets förvaltningsområde för projekt som påverkar miljön.

I samband med landskapsreformen inrättas det en ny myndighet, Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, och till den ska man samla de uppgifter som hört till regionförvaltningsverken och närings-, trafik- och miljöcentralerna, som ska läggas ner. I samma sammanhang har det gjorts en övergripande bedömning av hur statens myndighetsuppgifter ska organiseras. Tukes uppgifter kommer inte att förändras i samband med landskapsreformen och detsamma gäller behörighetsfördelningen mellan staten och kommunerna när det gäller miljöuppgifter och styrningen av byggandet. Eftersom denna omorganisering av förvaltningen ännu inte är klar har det inte ansetts vara möjligt att göra några innehållsmässiga förändringar i tillståndsmyndigheternas behörighet i samband med detta lagstiftningsprojekt. Därför har utgångspunkten vid beredningen av förslaget varit att myndigheternas behörighet i fråga om tillstånd inte ska ändras.

Förutsättningen för att behandlingen av tillståndsärenden ska samordnas ska vara att det tillstånd som söks för ett projekt är ett miljötillstånd enligt miljöskyddslagen, ett tillstånd enligt vattenlagen eller ett tillstånd enligt marktäktslagen. Åtminstone ett av dessa tillstånd ska ingå i de förfaranden som ska samordnas. I fråga om dessa tillstånd ska den behöriga myndigheten också sköta uppgifter som gäller samordning.

Det kan bli aktuellt med samordning om det för ett projekt, utöver miljö-, vatten- eller marktäktstillstånd, samtidigt även ansöks om något annat tillstånd som omfattas av lagens tillämpningsområde, och tillstånden omfattas av olika myndigheters behörighet. Sådana andra till-

stånd kan vara bygglov enligt markanvändnings- och bygglagen, åtgärdstillstånd, rivningslov för en byggnad eller tillstånd för miljöåtgärder, malmletningstillstånd enligt gruvlagen, gruv-tillstånd eller guldvaskningstillstånd, eller tillstånd enligt lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor till omfattande industriell hantering och upplagring av en farlig kemikalie eller tillverkning och upplagring av explosiva varor. Dessutom kan sam-ordningen gälla tillstånd enligt naturvårdslagen till undantag från skyddet av arter eller natur-typer, om det samtidigt ansöks om ett sådant miljöstillstånd eller marktäktstillstånd som omfat-tas av den kommunala miljöförvaltningsmyndighetens behörighet. De tillstånd och kombinationer av tillstånd som det föreslås ska omfattas av samordningen är i regel kopplade till inledandet av eller en ändring av någon yrkesmässig verksamhet eller företagsverksamhet på ett sådant sätt att ansökan om tillstånden kan ske samtidigt.

Det är tillståndssökanden som ska avgöra om behandlingen av tillståndsansökningarna ska samordnas. Samordningen ska också kunna gälla enbart en del av de tillståndsförfaranden som projektet kräver. Valet ska göras i det skede då tillståndsansökningarna anhängiggörs. Sam-ordningen ska också kunna avbrytas medan behandlingen pågår på sökandens initiativ.

Behandlingsfaser som ska kunna samordnas är fasen för komplettering av tillståndsansökan, fasen för hörande av parter, allmänheten och andra myndigheter, den fas där sökanden ges möjlighet att avge en förklaring i fråga om responsen från hörandena samt fasen för med-delande av tillståndsbeslutet och för information om beslutet. Dessutom ska rådgivning till sö-kanden vara nära kopplad till samordningen. Samordningen ska inte gälla fasen för ett eventu-ellt ändringssökande.

En samordning av behandlingen av tillståndsansökningarna förutsätter att någon av tillstånds-myndigheterna sköter de uppgifter som ansluter sig till detta. Beroende på vilken av myndig-heterna som är behörig i fråga om det miljö-, vatten- eller marktäktstillstånd som ansluter sig till projektet är det Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet eller den kommunala miljöförvaltnings-myndigheten som ska vara samordnande myndighet. Samordningen kan dessutom gälla till-stånd av den kommunala byggnadstillsynsmyndigheten och Tukes. Uppgiften att samordna kan, beroende på i hur stor omfattning lagen tillämpas, kräva tilläggsresurser för den samord-nande myndigheten. Därför vore det ändamålsenligt och mest effektivt att koncentrera uppgif-ten till enbart vissa myndigheter som är centrala med tanke på tillämpningen av lagen.

Den samordnande myndigheten ska vid behov ordna möten mellan den projektansvarige och de myndigheter som är behöriga i fråga om de tillståndsförfaranden och andra förfaranden som projektet kräver. Syftet med sådana möten ska vara att ge sökanden råd och att planera hur man går vidare med de tillståndsförfaranden som ska samordnas. Efter att tillståndsansök-ningarna har blivit anhängiga ska den samordnande myndigheten samla in uppgifter från de behöriga myndigheterna om hur ansökningarna eventuellt behöver kompletteras och i samlad form begära informationen av sökanden. Den samordnande myndigheten ska också i samlad form begära utlåtanden om tillståndsansökningarna. Myndigheten ska ordna ett hörande om tillståndsansökningarna och informera om dem samt be sökanden lämna en förklaring om de inkomna utlåtandena, påminnelserna och åsikterna. Den samordnande myndigheten ska som avslutning på förfarandet delge tillståndsbesluten och informera om besluten. För att säker-ställa att förfarandet går framåt på ett smidigt sätt ska den samordnande myndigheten i samar-bete med de andra behöriga myndigheterna sätta tidsfrister för de olika faserna i förfarandet.

Tillståndsansökningar som blir anhängiga hos Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet ska kunna behandlas samtidigt och det ska kunna meddelas ett gemensamt beslut för dem. Sådan gemensam behandling ska gälla för en ansökan om undantag från skyddet av arter eller natur-typer enligt naturvårdslagen och en tillståndsansökan enligt miljöskyddslagen eller vattenla-

gen som gäller samma projekt. Det föreslås att det fogas bestämmelser om gemensam behandling till naturvårdslagen, miljöskyddslagen och vattenlagen.

Propositionen innehåller också förslag till lagar om ändring av lagen om högsta förvaltningsdomstolen, domstolslagen och lagen om förvaltningsdomstolarna. Genom ändring av de nämnda lagarna förtydligas den reglering som gäller sammansättningen vid avgörande i situationer där den föreslagna gemensamma behandlingen tillämpas.

3.3.2 Samordningen av ett MKB-förfarande och ett tillståndsförfarande

Förslagen om samordning av ett MKB-förfarande och ett tillståndsförfarande utgår från att man ska hålla kvar målen för den nyligen reviderade MKB-lagen och att MKB-förfarandet består av två faser. Målet är också att se till att möjligheterna till delaktighet inte försämras inom vare sig MKB-förfarandet eller tillståndsförfarandet och att säkerställa att nivån på miljöskyddet inte sjunker. Förslagen beaktar dessutom de skyldigheter som följer av MKB-direktivet, vilket i detta sammanhang särskilt gäller kravet på att MKB-förfarandet ska inbegripa en granskning av alternativ. Enligt direktivet ska miljökonsekvensbedömningarna innehålla en beskrivning av rimliga och beaktansvärda alternativ för projektet och vid valet av alternativ för genomförandet ska alternativens miljöeffekter beaktas.

Samordningen av MKB- och tillståndsförfarandena ska ordnas genom en bestämmelse om möjlighet till hörande om en miljökonsekvensbeskrivning i samband med ett miljötillståndsförfarande, om det är fråga om ett miljötillstånd som är anhängigt hos Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Hörandet om en miljökonsekvensbeskrivning ska kunna sammanslås med hörandet om en tillståndsansökan om det ansöks om miljötillstånd för ett projekt eller en ändring av ett projekt där det med tanke på projektets läge, omfattning eller tekniska egenskaper inte finns något annat genomförbart alternativ. När det gäller sådana projekt beräknas inte en granskning av alternativen ha någon stor betydelse med tanke på projektets miljökonsekvenser och därför skulle förfarandet i praktiken inte nämnvärt försvaga möjligheterna till delaktighet och betydelsen av delaktigheten.

Gemensamt hörande kan bli aktuellt i fråga om både ett helt nytt projekt och en ändring av ett pågående projekt, om projektet kräver tillstånd enligt miljöskyddslagen. Sökanden kan föreslå en sammanslagning och beslutet fattas i samförstånd av kontaktmyndigheten och tillståndsmyndigheten.

Dessutom föreslås det en bestämmelse om möjligheten att sammanslå hörandet om en miljökonsekvensbeskrivning med hörandet om en tillståndsansökan enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen då det är fråga om sådan uppdatering av en motiverad slutsats som avses i 27 § i MKB-lagen. I en sådan situation har det redan hållits ett hörande om miljökonsekvensbeskrivningen. Dessutom föreslås det en precisering av MKB-lagens bestämmelser om samordning av utredningsbehoven för en miljökonsekvensbedömning och en tillståndsansökan. En tidsmässig samordning av förfarandena innebär också att de utredningar som miljökonsekvensbedömningen och tillståndsansökan kräver sannolikt kan utarbetas samtidigt.

Bestämmelser om gemensamt hörande om en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsansökan i samband med uppdatering av en motiverad slutsats föreslås i miljöskyddslagen och vattenlagen. Tillståndsmyndigheten ska ordna hörandet. För ett gemensamt hörande föreslås det att det reserveras en tidsfrist på minst 45 och högst 60 dagar. Med en längre tid för hörandet kan man säkerställa att rätten till delaktighet tillgodoses samtidigt som man beaktar om-

fattningen av det material som hörandet gäller samt att samrådsdokumenten för tillståndsansökan vid ett gemensamt hörande inte innehåller en motiverad slutsats av kontaktmyndigheten eller andra myndigheters ställningstaganden om miljökonsekvensbeskrivningen.

4 Konsekvensbedömning

4.1 Allmänt

Bedömningen av propositionens konsekvenser grundar sig i huvudsak på rapporten ”Evaluering av lagstiftningsprojektet om ett enda serviceställe i miljöfrågor” (på finska, med svenskt presentationsblad) som Finlands miljöcentral och Östra Finlands universitet har utarbetat som ett gemensamt projekt.

Konsekvenserna av de förslag som gäller en samordning av tillståndsförfarandena har bedömts utifrån antagandet att tillståndsförfarandena för cirka 200 projekt per år skulle inbegripa samordning. Man räknar med att samordningen av tillståndsförfarandena mest kommer att gälla projekt som kräver åtminstone miljötillstånd och bygglov. Man räknar med att närmare 200 tillståndsansökningar som gäller sådana projekt kommer att inledas per år. Av dessa projekt beräknas ca 75 procent vara projekt där en statlig tillståndsmyndighet beviljar miljötillståndet. När det gäller projekt som kräver gruvtillstånd enligt gruvlagen och för vilka det även behövs miljötillstånd är bedömningen att endast ett fåtal kommer att inledas per år. Även när det gäller projekt som kräver åtminstone miljötillstånd och tillstånd enligt kemikaliesäkerhetslagen är bedömningen att endast ett fåtal kommer att inledas per år. Företagens villighet att investera och antalet tillståndsansökningar som ska samordnas påverkas naturligtvis av det allmänna ekonomiska läget, vilket betyder att det verkliga antalet tillämpningar kan avvika i bägge riktningarna från de uppskattningar som gjorts i förväg. Vid samordning av tillståndsförfaranden har sökanden beslutanderätt när det gäller om samordning ska tillämpas och i fråga om vilka tillstånd samordning tillämpas. Separata förfaranden för tillståndsförfaranden kvarstår fortfarande som ett alternativ. Ur sökandens synvinkel är förfarandet således flexibelt.

Samordning av tillstånd kan i princip bli aktuellt för anläggningar där det bedrivs vilken industriell verksamhet som helst, och en samordning av behandlingen av tillstånd kan beroende på situationen passa för såväl små och medelstora som stora verksamhetsutövare. Tillståndssökandens beslut att välja att samordna tillståndsförfarandena påverkas sannolikt mest av frågan om hur säker sökanden kan vara på att miljötillstånd kommer att beviljas för verksamheten på det ställe som ansökan gäller. I annat fall lönar det sig inte nödvändigtvis att sökanden i samband med sin ansökan om miljötillstånd satsar på detaljplanering av byggnaderna i anslutning till verksamheten och en ansökan om bygglov för dem innan platsen för verksamheten har avgjorts genom miljötillståndet. Utifrån detta antagande kan det uppskattas att samordning oftast kommer att tillämpas vid behandlingen av tillståndsansökningar som gäller ändring av verksamhet.

En samordning av behandlingarna ger störst nytta för företagen om samordningen förkortar den totala behandlingstiden inom tillståndsförfarandena. En snabbare behandling inverkar på hur snabbt ett företag kan investera i det planerade projektet och det uppstår ekonomisk nytta om produktionen snabbare kommer igång. Av de tillstånd som ska samordnas förväntas behandlingen av ansökan om miljötillstånd ta längst tid. Den genomsnittliga behandlingstiden för en ansökan om miljötillstånd är i dagsläget 11,6 månader. Resultatet från evalueringsprojektets verkstäder och enkäter visar att företagens och myndigheternas uppskattningar av vilken inverkan samordningen kan ha på behandlingstiden för tillståndsansökningarna skiljer sig avsevärt från varandra. Enligt företagets uppskattning kunde den totala behandlingstiden bli cirka 23 procent snabbare tack vare ökad samordning av förfarandena, möten mellan tillståndssökanden och myndigheterna och utnyttjandet av ett elektroniskt system. Enligt myndigheternas bedömning däremot skulle behandlingstiden för tillståndsansökningarna kunna förlängas med upp till 15 procent till följd av en samordning, om samordningen inte avbryts på grund av fördröjningen. Bedömningen av samordningens konsekvenser för behandlingsti-

den är alltså förknippad med stor osäkerhet. Vid bedömningen av lagförslagets konsekvenser är det dessutom omöjligt att särskilja till vilka delar behandlingen blir snabbare enbart på grund av att det införs ett elektroniskt ärendehanteringssystem. En snabbare behandling av tillståndsansökningar påverkas inte bara av ett elektroniskt ärendehanteringssystem utan också väsentligen av kundrådgivning och processtyrning av förfarandena samt av ett bättre samarbete mellan myndigheterna.

Antalet fall där man hos Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet kommer att behandla ett undantagslov enligt naturvårdslagen tillsammans med ett tillstånd enligt vattenlagen eller ett miljötillstånd beräknas på basis av antalet beslut om undantag under åren 2015–2017 uppgå till högst några tiotal per år. De undantagslov enligt naturvårdslagen som beviljats under den perioden har oftast anslutit sig till ett projekt som gällt byggande i vattendrag och som också har kunnat kräva tillstånd enligt vattenlagen. Den gemensamma behandling som sker internt hos Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet beräknas inte påverka den totala behandlingstiden för tillståndsansökningarna nämnvärt, eftersom det inte föreslås några ändringar som gäller behandlingen av miljötillstånd eller tillstånd enligt vattenlagen.

Det är omöjligt att i förväg bedöma hur ofta bestämmelserna om samordning av ett MKB-förfarande och ett tillståndsförfarande kommer att tillämpas. Förmodligen kommer villkoret om att det inte får finnas alternativ för ett projekt oftast att uppfyllas i fråga om ändringsprojekt. Det har årligen inletts i genomsnitt fem till tio MKB-förfaranden som har gällt ändringsprojekt. Det har inte varit möjligt att på basis av de tillgängliga uppgifterna bedöma antalet nya projekt som skulle uppfylla villkoret om att det inte får finnas alternativ. Detta skulle kräva en ingående genomgång av den tidigare MKB-praxisen. Antalet nya projekt som inte har några alternativ är förmodligen begränsat.

Enligt förslaget ska hörande om en miljökonsekvensbeskrivning kunna ske i anslutning till en tillståndsansökan enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen också då den ska kompletteras för att den motiverade slutsatsen ska kunna uppdateras. Det är svårt att i förväg förutspå hur mycket bestämmelsen kommer att tillämpas, eftersom det ännu inte finns någon praxis i fråga om tillämpningen av den nya MKB-lagen. En tillämpning kan till exempel bli aktuell om det har gått en tid sedan miljökonsekvensbeskrivningen utarbetades eller om den utarbetades i ett tidigt skede av projektplaneringen. Gemensamt hörande skulle i sådana fall sannolikt påskynda förfarandena med högst några månader.

Genom gemensamt hörande om en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsansökan kunde man påskynda den totala tiden för förfarandena med åtminstone två månader jämfört med om tillståndsansökan skulle bli anhängig först då det har meddelats en motiverad slutsats om miljökonsekvensbeskrivningen. Vid bedömningen av hur mycket behandlingstiderna kan förkortas ska det beaktas att en tillståndsansökan ofta behöver kompletteras efter att den har blivit anhängig, vilket kan fördröja starten på hörandena. Vid gemensamt hörande föreslås det att den gemensamma tidsfristen ska vara 15–30 dagar längre än då hörandet om tillståndsansökan sker separat. Efter hörandena ska kontaktmyndigheten ha två månader på sig att meddela en motiverad slutsats. Under samma tid ska tillståndsförfarandet inbegripa en fas för tillståndssökanden att bli hörd och få ge ett bemötande. För detta reserveras det i regel 30 dagar. I detta skede innebär gemensamma höranden alltså att förfarandet kan förlängas med högst 30 dagar jämfört med om tillståndsförfarandet framskred separat. Dessutom måste man beakta den tid som tillståndsmyndigheten behöver för att ta den motiverade slutsatsen i beaktande då beslutet om tillstånd ska fattas.

4.2 Ekonomiska konsekvenser

4.2.1 Konsekvenser för hushållen

Förslagen om samordning av olika tillståndsförfaranden eller av ett MKB-förfarande och ett tillståndsförfarande har inga nämnvärda ekonomiska konsekvenser för hushållen, eftersom samordningen gäller tillstånds- och MKB-förfaranden för projekt som bedrivs yrkesmässigt. Förslaget kan tänkas ha konsekvenser även för hushåll och privatpersoner till den del det påverkar möjligheterna till delaktighet. I princip kan de kostnader som delaktighet medför för enskilda parter och enskilda som orsakas olägenhet minska om synpunkterna kan koncentreras till en tidpunkt och synpunkter som framförts vid ett tillfälle beaktas i flera förfaranden. Arbetsmängden kanske är större som engångshändelse, men eftersom man vid samma hörande behandlar ett mera omfattande material beräknas den totala arbetsmängden minska jämfört med om man hade separata höranden om olika ansökningar och utredningar.

4.2.2 Konsekvenser för företagen

Den ekonomiska nyttan av en snabbare behandling av de tillståndsansökningar som kan samordnas har uppskattats utifrån antagandena att samordningen skulle påskynda eller fördröja den totala behandlingstiden för tillstånden med 10, 20 eller 30 procent. Om behandlingstiderna blev 30 procent snabbare skulle de totala ekonomiska konsekvenserna för alla tillståndskombinationer uppgå till sammanlagt cirka 260 miljoner euro under en granskningsperiod på 10 år. Om de blev 10 procent snabbare skulle siffran vara cirka 60 miljoner euro. Om behandlingstiden däremot fördröjdes på grund av det nya förfarandet, skulle de totala konsekvenserna under en granskningsperiod på 10 år uppgå till högst -50 miljoner euro med en fördröjning på 10 procent och till högst -150 miljoner euro med en fördröjning på 30 procent. Bedömningen är att samordningen kommer att förkorta den totala behandlingstiden för ansökningarna, så den verkliga effekten beräknas vara positiv och hamna på ett värde mellan 260 miljoner och 150 miljoner euro.

Vidare uppskattas samordningen av tillståndsförfarandena minska företagens kostnader eftersom myndigheternas rådgivning i de ärenden som ska samordnas blir effektivare och utredningsbehoven i anslutning till olika tillstånd koordineras. Det att man i början av en tillståndsprocess ordnar ett möte med alla myndigheter som är väsentliga för processen minskar företagets arbetsmängd och effektiviserar tidsanvändningen. I tillståndsansökningarna för ett och samma projekt behöver man ofta fylla i samma uppgifter för olika tillstånd. Det är inte effektivt att upprepa samma uppgifter separat för olika myndigheter. Tack vare förhandsöverläggningar har myndigheterna direkt från början samma utgångsläge som företaget. Dessutom kan en samordning av tillståndsförfarandena förenhetliga behandlingen av tillståndsprocesser i hela landet. På detta sätt kan företag ges så jämlika förutsättningar som möjligt för affärsverksamhet och sund konkurrens. Utvecklingen av ett elektroniskt tillståndssystem kommer att fungera ypperligt som ett medel för smidig kommunikation. Med hjälp av det elektroniska systemet kan företagen lätt fylla i ansökningarna och också kunna följa hur tillståndsprocessen framskrider i realtid.

Företagens administrativa kostnader sjunker om den totala arbetstiden för beredningen av ansökningar minskar. I praktiken kan t.ex. behovet av eventuella konsulttjänster minska. Enligt en elektronisk enkät riktad till företag beräknas samordningen minska deras administrativa kostnader med cirka 14 procent. Uppskattningen är förenad med osäkerhet eftersom företrädarna för de företag som deltog i enkäten i lagstiftningsens beredningsfas ännu inte hade exakt

information om samordningens verkliga konsekvenser. Dessutom består en stor del av den nytta som uppskattades i svaren sannolikt av sådana fördelar som det elektroniska ärendehanteringssystemet medför. Med beaktande av dessa osäkerhetsfaktorer kan konsekvenserna för det diskonterade nettonuvärdet av den nytta som uppstår till följd av minskade administrativa kostnader för företagen beräknas uppgå till sammanlagt 3,4 miljoner euro under granskningsperioden 2020–2029.

Samordningens ekonomiska konsekvenser för företagen beräknas bero nästan enbart på snabbare investeringar. Nettonuvärdet av den ekonomiska nytta som en samordning av tillståndsförfarandena medför för företagen beräknas uppgå till sammanlagt cirka 155 miljoner euro under en granskningsperiod på 10 år. Denna nytta kan uppnås om samordningen av tillståndsförfarandena påskyndar behandlingstiderna för tillstånden med sammanlagt 20 procent. Effekten kan i enlighet med det som beskrivits ovan delas in i nytta till följd av minskade administrativa kostnader för företagen (3,4 miljoner euro), nytta till följd av snabbare investeringar för företagen (153 miljoner euro) och ökade administrativa kostnader för den offentliga ekonomin (-2,0 miljoner euro).

De uppgifter man har att utgå från i de ovan presenterade beräkningarna av de ekonomiska konsekvenserna är förknippade med stor osäkerhet. Till stöd för bedömningen har det också gjorts en osäkerhetsgranskning, där man har granskat vilka konsekvenser förändringar i de mest osäkra uppgifterna kan ha för bedömningens slutresultat. Förutom när det gäller snabbare behandlingstider för tillstånd har osäkerhetsgranskningen gjorts utifrån antagandet att det görs 20 procent flera eller färre ansökningar om samordning av tillstånd än vad som har uppskattats som den maximala mängden. Dessutom är värdet på den genomsnittliga investeringen för varje tillståndskombination samt den diskonterade ränta som använts vid bedömningen förknippade med osäkerhet.

Denna granskning visar att beroende på vilket antagande man utgår från så varierar nettonuvärdet av den ekonomiska nyttan totalt sett mellan -280 och 320 miljoner euro under granskningsperioden 2020–2029. De ekonomiska konsekvenserna blir alltså även som bäst ganska återhållsamma på årsnivå. Den viktigaste osäkerhetsfaktorn har att göra med osäkerheten i fråga om hur ofta verksamhetsutövarna, i synnerhet när det gäller tillstånd för helt nya projekt, beslutar sig för att ansöka om olika tillstånd samtidigt och begär att behandlingen av tillståndsansökningarna ska samordnas. För att den ekonomiska nyttan ska realiseras maximalt krävs det att behandlingstiderna för tillstånd blir betydligt snabbare och att samordningen av tillståndsbehandlingen införs på så bred front som möjligt. Om dessa mål inte nås kan den ekonomiska nyttan av förslaget förvandlas till kostnader.

En sammanslagning av hörandena om en miljökonsekvensbeskrivning i anslutning till ett MKB-förfarande och om en ansökan om miljötillstånd påskyndar behandlingstiden för de förhandstillsynsförfarandena som förutsätts för att ett projekt ska kunna genomföras. Ifall hörandena inom MKB- och miljötillståndsförfarandena sammanslås kan förfarandena påskyndas med sammanlagt högst två månader jämfört med om hörandena inte sammanslogs. Ur verksamhetsutövarens perspektiv är å andra sidan den sammanslagning av hörandena förenad med en risk för att responsen från hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen och den motiverade slutsatsen föranleder ändringar av projektplanen och tillståndsansökan. I så fall går den tidsmässiga nyttan av att hörandena sammanslogs förlorad, och den totala behandlingstiden förlängs.

En effektivare samordning av utredningsbehoven i anslutning till miljökonsekvensbeskrivningen och tillståndsansökan minskar verksamhetsutövarens administrativa börda i fråga om de utredningar som ska sammanställas i de fall där utredningar kan sammanslås. Utrednings-

behoven i anslutning till tillståndsansökan och miljökonsekvensbeskrivningen motsvarar i huvudsak varandra, så utredningarna kan till största delen utarbetas gemensamt. Förslagets konsekvenser för företagen är positiva. Utredningarnas omfattning, inriktning och hur mycket arbete de kräver varierar från fall till fall, vilket betyder att det inte är möjligt att uppskatta förslagets konsekvenser i euro.

4.2.3 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

När det gäller den offentliga ekonomin beror konsekvenserna av att tillståndsförfarandena samordnas på vad konsekvensen är för den totala arbetstid som används till behandlingen av tillståndsansökningar hos myndigheterna. För den samordnande myndigheten kommer arbetsmängden att öka eftersom vissa uppgifter i anslutning till tillståndsbehandlingen koncentreras till den, liksom uppgifterna att sammanställa en begäran om komplettering av ansökningarna, ordna hörande, begära utlåtanden samt informera om att ett projekt har blivit anhängigt och om beslut. I fråga om dessa behandlingsfaser minskar arbetsmängden för de andra behöriga myndigheterna i motsvarande grad. Dessutom kommer den samordnande myndigheten att få ytterligare arbetsuppgifter i anslutning till kundbetjäning och rådgivning, ordnandet av möten, projektstyrningen inom tillståndsbehandlingen och schemaläggningen av behandlingen.

Samordningen beräknas medföra extra arbete för myndigheterna och som följd kan de administrativa kostnaderna för den offentliga förvaltningen öka med i genomsnitt ca 12 procent. Uppskattningen grundar sig på en enkät som riktats till myndigheterna. Bedömningen är emellertid förenad med osäkerhet eftersom de verkliga konsekvenserna av en samordning av ansökningarna är svåra att uppskatta. Detsamma gäller hur ofta samordningen kommer att tillämpas. Målet med propositionen är att arbetsmängden ska minska i motsvarande grad hos de tillståndsmyndigheter som inte är samordnande myndighet. Av de uppskattade kostnadsverkningsarna för myndigheterna kan en del förklaras även med införandet av det nya elektroniska systemet och inrättandet av den nya statliga tillstånds- och tillsynsmyndigheten.

Uppskattningen grundar sig på det antal timmar som myndigheten använder till behandlingen av ett miljötillstånd (Finansministeriet 2017), vilket har multiplicerats med priset för en arbetstimme inklusive lönebikostnader. När det gäller andra tillstånd än miljötillstånd har den arbetstid som använts till behandlingen uppskattats genom en jämförelse med miljötillstånden vad gäller arbetsmängden. Kostnadsverkningsarna för varje tillståndstyp har bedömts med hjälp av en standardkostnadsmodell och med beaktande av timkostnaden för myndighetsarbete, som beaktar både myndighetens timlön och lönebikostnadsfaktorn. Som lönebikostnadsfaktor har man använt värdet 1,5.

Konsekvenserna för nyttans nettonuvärde när det gäller den offentliga ekonomin kan på basis av den ovanstående uppskattningen uppgå till sammanlagt högst -2,1 miljoner euro under granskningsperioden 2020–2029. Den största konsekvensen beräknas bero på samordningen av miljötillstånd och bygglov och gälla Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Av det i förväg uppskattade maximala antalet fall per år där förfarandet tillämpas kan över tre fjärdedelar gälla tillståndskombinationer där den samordnande myndigheten är Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. I de övriga fallen är det den kommunala miljöförhållandenmyndigheten som är samordnande myndighet. Mängden extra arbete som förslaget medför för de enskilda kommunerna kommer alltså att vara marginellt, eftersom det troligtvis kommer att bli mycket sällan som förfarandet ska tillämpas. Behovet av tilläggsresurser för myndigheterna på grund av samordningsuppgiften beräknas på årsnivå uppgå till cirka fyra årsverken.

Förslaget om att den gemensamma behandlingen ska utvidgas när det gäller ärenden som ska behandlas hos Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, så att en ansökan om undantag enligt naturvårdslagen kan behandlas tillsammans med en ansökan om miljötillstånd eller tillstånd enligt vattenlagen, beräknas inte ha några konsekvenser för den offentliga ekonomin.

En sammanslagning av hörandena om en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsansökan kan i någon mån minska myndigheternas totala arbetsmängd i och med att hörandena sker samtidigt. Förslagets konsekvenser för den offentliga ekonomin kommer sannolikt att vara milt positiva eller neutrala.

Syftet med denna regeringsproposition är att uppnå kostnadsbesparingar för den offentliga sektorn och verksamhetsutövarna. Eventuella behov att finansiera de ekonomiska kostnader som följer av propositionen behandlas och beslut om dem fattas inom ramen för planen för de offentliga finanserna och statens budget- och tilläggsbudgetförfarande.

E-tjänster

I regeringens spetsprojekt Tillstånd och tillsyn utvecklas ett tjänstelager med hjälp av vilket olika aktörers elektroniska ärendehanteringssystem enligt målbilden kan samlas i en gemensam vy för kunden. Genomförandet av tjänstelagret inleddes hösten 2018 och sker stegvis. I den inledande fasen möjliggörs anhängiggörande av flera tillståndsansökningar i ett projekt som kräver flera tillstånd. I de senare faserna möjliggörs genomförandet av de övriga krav som gäller e-tjänster för de integrerade förfarandena.

Enligt uppgifter från hösten 2018 behöver det för dataöverföringen skapas gränssnitt eller integreringar mellan tjänstelagren och de myndighetsspecifika systemen för e-tjänster eller ärendehantering. I samband med tjänstelagret ska det också vara möjligt för de aktörer som inte har en egen plattform för e-tjänster att få en. Kostnaderna för skapandet av gränssnitt eller en plattform har i projektet hänförs till organisationen. Det finns inte ännu tillräckligt med information för en närmare bedömning av kostnaderna eftersom genomförandet just har inletts.

Om man stannar för att utveckla de e-tjänster som tagits fram av de nuvarande aktörerna eller att skapa nya istället för dem som saknas i syfte att genomföra det integrerade förfarandet, leder det på motsvarande sätt till integrerings- eller utvecklingskostnader för organisationerna. Det har inte gjorts någon uppskattning av dessa kostnader, eftersom utgångspunkten har varit att det tjänstelager som utvecklas i projektet Tillstånd och tillsyn ska utnyttjas.

4.3 Konsekvenser för samhällsekonomin

Det är svårt att uppskatta propositionens konsekvenser för samhällsekonomin. Konsekvenserna för samhällsekonomin är svåra att uppskatta i euro, eftersom en uppskattning av omfattningen av sådana makroekonomiska multiplikatoreffekter på lång sikt t.ex. kräver tillämpning av en allmän jämviktsmodell. För tillämpning av en allmän jämviktsmodell krävs mycket utgångsinformation som vanligen inte finns att tillgå, och i brist på information blir man tvungen att förlita sig på ett avsevärt antal antaganden. Propositionen kan bedömas ha indirekta konsekvenser för samhällsekonomin bl.a. för sysselsättningen i och med snabbare företagsinvesteringar och de ökade intäkter som följer av dem. Nettonuvärdet av den ekonomiska nytta som snabbare investeringar medför för företagen beräknas uppgå till sammanlagt 199 miljoner euro under granskningsperioden 2020–2029. När konsekvenserna är positiva kan man med fog anta att de gagnar samhällsekonomin också i vidare bemärkelse och har en positiv effekt t.ex. på sysselsättningen.

4.4 Konsekvenser för myndigheterna

De konsekvenser som samordningen av tillståndsförfarandena har för förhållandet myndigheterna emellan beror dels på de uppgifter som den samordnande myndigheten har i de olika behandlingsfaserna inom tillståndsförfarandet och dels på det intensifierade samarbetet mellan de olika tillståndsmyndigheterna. Ansvar för de olika faserna i förfarandet för tillståndsbehandling (komplettering av ansökningar, höranden, utlåtanden, information om anhängighet och om beslut) samt projektledningen inom tillståndsbehandlingen (förhandsmöten, behövliga myndigheters medverkan, kundbetjäning för verksamhetsutövaren och andra parter, schemaläggning) flyttas i samband med en samordning delvis över från tillståndsmyndigheterna till den samordnande myndigheten. Avsikten är att med hjälp av lagstiftningen om samordning kunna fastställa det ömsesidiga samarbetet mellan myndigheter. Den samordnande myndigheten ska ansvara för att det ordnas möten mellan sökanden och myndigheterna, för rådgivning vid förfrågningar som gäller förfarandet, för begäranden om utlåtande, höranden och information, samt även för behandlingen av tillståndsansökningar inom det egna ansvarsområdet. Uppgiften kräver god kompetens i fråga om projektstyrning och projektledning.

I inledningsfasen bör det för alla myndigheter som kommer att ha något att göra med de tillståndsförfarandena som ska samordnas ordnas utbildning om den nya situationen. Personalen vid samordnande myndigheter behöver få utbildning om tillståndsförfarandena hos andra myndigheter för att samordningen ska lyckas. En samordnande myndighet behöver ges tilläggsutbildning om projektledning och myndighetens informationsansvar bör understrykas. Personalen vid en samordnande myndighet bör utbildas i att beakta de olika kretsar av parter, de olika skyldigheter att höra och yttra sig samt meddela beslut som tillämpas i fråga om alla tillståndstyper. Kompetensen ska bevaras också vid den behöriga myndigheten, eftersom en del av tillstånden kommer att behandlas utan någon samordning. Den behöriga myndigheten kommer att behöva få utbildning i anslutning till det nya förfarandet.

Den rådgivning som tillhandahålls i behandlingsskedet av tillståndsansökningar kräver resurser och arbetstid av myndigheten, vilket kan gå ut över den tid som används för behandlingen av ansökningar. Förbättring av kvaliteten på tillståndsansökningar särskilt i samband med i ett tillräckligt tidigt skede utförda behövliga utredningar kan för sin del påskynda behandlingen av tillståndsärendet. Trots rådgivningen kan det antas att de som ansöker om tillstånd dels utnyttjar utomstående konsulttjänster, dels personal som är specialiserad på att göra ansökningar i samma utsträckning som tidigare vid sökandet av tillstånd. Det förväntas inte att denna proposition i det sammanhanget överför verksamhetsutövarens kostnader till myndigheten. Om det för att ge rådgivning ordnas ett möte, kräver det mycket av den arbetstid som myndigheten använder för behandling av tillståndsansökningar. Dessutom ska myndigheten i sin verksamhet se till att de som ansöker om tillstånd behandlas lika när det gäller den arbetstid som läggs ned på rådgivning.

Konsekvenserna för myndigheternas personal eller organisationer beror på i hur stor utsträckning verksamhetsutövarna kommer att utnyttja möjligheten att samordna tillstånden tidsmässigt. I synnerhet i små kommuner där resurserna redan nu är knappa kan miljövärdsmyndighetens framtida samordningsuppgift, beroende på omfattningen av tillämpningen, ha konsekvenser för myndighetens totala resursbehov. Det måste säkerställas att resurserna är tillräckliga och att det ordnas utbildning om det nya förfarandet så att samordningen inte orsakar fördröjningar i behandlingen av myndighetens övriga ärenden.

Samordningen av tillståndsförfarandena innebär ingen ändring av förfarandena enligt olika tillståndslagar, vilket betyder att inte heller myndigheternas uppgifter i princip förändras. Vid en samordning faller en del av behandlingsfaserna inom tillståndsförfarandet bort för den be-

höriga myndigheten, medan den samordnande myndigheten föreslås få nya samordningsuppgifter. Det är klart att detta leder till att den samordnande myndighetens arbetsmängd ökar i viss mån och att de övriga myndigheternas arbetsmängd minskar. Sannolikt kommer också samarbetet mellan den samordnande myndigheten och verksamhetsutövaren att intensifieras jämfört med nuläget, där verksamhetsutövaren är i kontakt med många olika myndigheter.

Om den gemensamma behandlingen utvidgas i fråga om ärenden som ska behandlas hos Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet så att en ansökan om undantag enligt naturvårdslagen kan behandlas tillsammans med en ansökan om miljötillstånd eller tillstånd enligt vattenlagen, kommer det i praktiken inte att ha några nämnvärda konsekvenser för myndigheternas uppgifter. Den praktiska organiseringen av uppgifterna hos Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet kan ordnas genom interna arrangemang med de nuvarande resurserna.

När det gäller gemensam behandling kan förslaget ha smärre konsekvenser för fördelningen av arbetsmängden hos olika förvaltningsdomstolar, förutsatt att beslut överklagas. I fortsättningen ska ett beslut som meddelats i samband med en gemensam behandling i sin helhet överklagas hos Vasa förvaltningsdomstol. Arbetsmängden hos Vasa förvaltningsdomstol kan alltså öka ifall beslut som meddelats i samband med gemensam behandling överklagas, eftersom det då inte bara är beslut enligt miljöskyddslagen och vattenlagen som styrs till Vasa förvaltningsdomstol utan även besvär som gäller beslut om undantag från naturvårdslagen, oberoende av inom vilken förvaltningsdomstols domkrets det har beviljats undantagslov. Den gemensamma behandlingen kan också få konsekvenser för storleken på Vasa förvaltningsdomstols sammansättningar vid avgörande. Arbetsmängden hos andra regionalt behöriga förvaltningsdomstolar skulle minska i motsvarande grad. I vilket fall som helst beräknas konsekvenserna vara små eftersom antalet nya beslut som meddelas i samband med gemensam behandling beräknas vara under tio per år.

En effektivare samordning av utredningsbehoven i anslutning till en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsansökan innebär att tillståndsmyndigheten oftare och aktivare än nu kommer att delta i MKB-förfarandet i fasen för programmet för miljökonsekvensbedömning, vilket betyder att utredningsbehoven i anslutning till tillståndsförfarandet effektivare kommer att kunna identifieras där. Bedömningen är emellertid att tillståndsmyndighetens totala arbetsmängd inte kommer att öka särskilt mycket, eftersom deltagandet minskar arbetsmängden i motsvarande grad senare i fasen för tillståndsansökan. Det är endast internt inom Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet som en sammanslagning av hörandet om en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsansökan har konsekvenser för myndigheternas uppgifter. Förslaget beräknas inte påverka myndighetens totala arbetsmängd nämnvärt. Förslaget ökar samarbetet mellan kontaktmyndigheten och tillståndsmyndigheten och gör myndigheternas verksamhet effektivare.

Även i fortsättningen kommer samarbetet med räddningsmyndigheterna att framhållas i tillståndsförfarandena enligt kemikaliesäkerhetslagen. Den tillståndsplikt som föreskrivs i kemikaliesäkerhetslagen är beroende av de kemikaliemängder som används vid objektet. Dessa preciseras ofta alldeles i planeringens slutskede när det framgår att mängden använda farliga kemikalier i praktiken är mindre än vad som ursprungligen uppskattats. Det är möjligt att ett kemikaliesäkerhetstillstånd alldeles i slutskedet av tillståndsförfarandet kan ändras till en sådan anmälan som med stöd av kemikaliesäkerhetslagen görs till räddningsmyndigheten. Detta kan fördröja tillståndsförfarandet särskilt för små och medelstora företag.

4.5 Miljökonsekvenser

En samordning av tillståndsförfarandena har inga direkta konsekvenser för miljön eftersom villkoren för att tillstånd ska beviljas inte ändras. Mer e-tjänster minskar mängden handlingar i pappersform, vilket främjar en hållbar utveckling. En samordning av förfaranden kan emellertid ha indirekta konsekvenser för miljön.

Snabbare förfaranden och en samordning av hörandena om olika tillstånd kan i praktiken försvåra möjligheterna för enskilda som orsakas olägenhet och andra parter att delta i hörandet om en tillståndsansökan, i och med att det samtidigt läggs fram flera tillståndsansökningar med utredningar för åsikter och anmärkningar. En del av möjligheterna att påverka, och i förlängningen lokalkännedomen i anslutning till projektet, kan i en sådan situation bli outnyttjade ifall informationen om hörandet av någon orsak inte når vissa parter och det bara ges ett tillfälle.

Å andra sidan kan det också tänkas att en samordning av förfarandena förbättrar de verkliga möjligheterna för enskilda som orsakas olägenhet och andra parter att bilda sig en helhetsbild av projektet och dess konsekvenser. Genom samordning undviker man att hörande ordnas flera gånger inom olika delfaser av samma projekt, vilket betyder att den totala arbetsmängden som deltagandet kräver sannolikt kommer att minska. Projektets omfattning och art, tillståndssystemens funktion och myndigheternas vägledning och råd spelar en viktig roll i fråga om huruvida konsekvenserna blir positiva eller negativa.

Omfattande material som är föremål för hörande samtidigt kan vara en utmaning även för den myndighet som ska ge utlåtande om ansökningarna, även om utlåtande om olika ansökningar samtidigt också ger samordningsfördelar. De samordnade förfarandena kan på så sätt som helhet frigöra myndighetsresurser för andra ändamål. Detta gäller såväl tillståndsmyndigheterna som de myndigheter som ska ge utlåtande.

Bättre inbördes samordning av olika tillståndsförfaranden även när det gäller utredningsbehoven kan förbättra utredningarnas kvalitet och omfång. Tack vare mer omfattande och högklassiga utredningar kan villkoren i tillståndsbesluten också vara bättre med tanke på miljön, så att en högre nivå för miljöskyddet uppnås. Samstämmigheten i tillståndsbesluten och villkoren i dem kan förbättras i takt med att samarbetet mellan myndigheterna ökar.

Konsekvensen av snabbare tillståndsförfaranden för nivån på miljöskyddet beror å sin sida på vad det är fråga om för slags verksamhet. Om det är fråga om ändring av en pågående verksamhet är de nya tillståndsvillkoren i allmänhet strängare än de tidigare, vilket betyder att snabbare behandling innebär en snabbare förbättring av nivån på miljöskyddet. Om det å andra sidan är fråga om helt ny verksamhet kan en snabbare behandling innebära tillstånd att tidigare än annars inleda verksamhet som försämrar miljöns status. I fråga om denna konsekvens har det även betydelse om ärendet bara granskas för Finlands del, eller om det granskas ur ett vidare perspektiv på så sätt att Finland är ett möjligt alternativ för vart en verksamhet som potentiellt kan förorena miljön ska förläggas. När det gäller konsekvenserna för miljön kan man också utgå från att det särskilt när det gäller ändrings- och utvidgningsprojekt för industriell verksamhet i allmänhet införs ny och renare teknik. Eftersom den materiella lagstiftningen inte ändras, beräknas inte de ovan beskrivna indirekta konsekvenserna vara av särskilt stor betydelse.

En effektivare samordning av utredningsbehoven i anslutning till en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsansökan beräknas inte ha några direkta konsekvenser för miljön, eftersom kraven på innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsansökan inte ska ändras. Målet med förslaget är att, då det är möjligt, bättre samordna de olika utredningsbehov som grundar sig på lagstiftningen.

Inte heller en sammanslagning av hörandena om en miljökonsekvensbeskrivning och en ansökan om miljötillstånd beräknas ha några betydande konsekvenser för miljön. En sammanslagning av hörandena ska vara möjlig enbart då det gäller projekt där det med tanke på projektets läge, omfattning eller det sätt på vilket projektet ska genomföras tekniskt inte finns något annat genomförbart alternativ. I en sådan situation skulle ett helt separat MKB-förfarande sannolikt inte ge sådana fördelar med tanke på miljön som bedömningsförfarandet i bästa fall kunde ge. En samordning av förfarandena kan i praktiken också leda till att den projektansvarige strävar efter att utarbeta en miljökonsekvensbeskrivning av så hög kvalitet som möjligt, vilket skulle stödja en högklassig projektplanering och tillståndsansökan. I annat fall är risken för sökanden att projektet och bedömningen på grund av hörandet och den motiverade slutsatsen ännu måste ändras eller kompletteras, vilket betyder att nyttan av ett snabbare förfarande går förlorad.

4.6 Samhälleliga konsekvenser

När det gäller medborgarnas delaktighet kan en samordning av tillståndsförfarandena ha både positiva och negativa konsekvenser. Om det samtidigt ges information och hålls hörande om ansökningar som gäller olika tillstånd knyter det klarare än tidigare ihop tillståndsansökningarna till en helhet, vilket gör det lättare att förstå projekthelheten och rikta in deltagandet. Den som är delaktig i projektet behöver inte heller sätta sig in i materialet för hörande för samma projekt så många gånger. Å andra sidan kan medborgarna och organisationerna också få det svårare än nu att bilda sig en tillräckligt god uppfattning av projekthelheten och de olika tillstånd som krävs, och att bereda en anmärkning eller åsikt om ett omfattande material, om tidsfristen för hörandet inte är tillräckligt lång. Att hörande ordnas flera gånger inom olika delar av samma projekt bidrar till minskat intresse för deltagande också hos medborgarna.

Tack vare elektroniska system kommer medborgarnas och organisationernas möjligheter att få information att förbättras. Med hjälp av elektroniska system kan man informera mer om projekt och beslut samtidigt som informationen finns tillgänglig även utanför tjänstetid. De elektroniska systemen bidrar till att förbättra medborgarnas och organisationernas möjligheter till deltagande och påverkan när det gäller framställandet av anmärkningar och framförandet av åsikter. En samordning av tillståndsförfarandena främjar utvecklingen av e-tjänster och digitaliseringen inom statsförvaltningen. Genom e-tjänster minskas den administrativa bördan, vilket förbättrar företagets konkurrenskraft.

På lång sikt kan en samordning av tillståndsförfarandena bedömas ha indirekta konsekvenser för samhällsekonomin, bl.a. för sysselsättningen. Snabbare tillståndprocesser kan påskynda företagets vilja att investera i ett planerat projekt, och då uppstår ekonomisk nytta av att produktionen snabbare kommer igång och av de ökade intäkter som följer av detta. En sammanslagning av hörandet om en miljökonsekvensbeskrivning och en ansökan om miljötillstånd kan försvaga effekten av medborgarnas och organisationernas deltagande, om det vid hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen samtidigt hålls ett hörande om en tillståndsansökan som gäller projektets genomförande där man riktar in sig på ett visst alternativ för genomförandet. Å andra sidan minskar det villkor som föreslås för en sammanslagning av höranden och enligt vilket det inte ska få finnas några alternativ för projektet följden av en sammanslagning av hörandena. Om kontaktmyndighetens motiverade slutsats saknas i det skede då hörande ska hållas om tillståndsansökan, kompenseras detta dessutom genom en längre tidsfrist för hörandet.

4.6.1 Konsekvenser för regionutvecklingen

Propositionen beräknas ha positiva konsekvenser för näringsverksamheten, konkurrenskraften och i förlängningen även indirekt för välfärden. Vid bedömningen har man inte identifierat

några omständigheter som skulle göra att dessa konsekvenser berörde olika områden på olika sätt. Däremot minskar sannolikt de reformer genom vilka det ska införas ett elektroniskt system och inrättas en nationell tillståndsmyndighet, och vilka har kopplingar till samordningen, eventuella regionala skillnader i tillståndsförfarandena och tillståndsvillkoren, och på så sätt främjar de ett jämlikt bemötande av olika aktörer i olika delar av landet.

4.6.2 Konsekvenser för informationssamhället

Med konsekvenser för informationssamhället avses direkta och indirekta konsekvenser av bestämmelserna för de företag som tillhandahåller informationssamhällstjänster, de medborgare som använder tjänsterna och deras beteende samt för den grundläggande kommunikationsinfrastrukturen. Förslaget till lagstiftning om samordning av tillståndsförfarandena gäller en tidsmässig samordning av förfarandena och har inte i sig några direkta konsekvenser för informationssamhället. En tillämpning av bestämmelserna om samordning kräver emellertid att man inför och utnyttjar en elektronisk verksamhetsmiljö med ett enda serviceställe, vilket betyder att propositionen har en direkt koppling till utvecklandet av tillstånds- och tillsynsfunktionernas e-tjänster. Den lagstiftning som föreslås bidrar på så sätt till att elektroniska verksamhetsmiljöer blir vanligare inom myndighetsförfarandena och ställer krav på funktionaliteten när det gäller gränssnitten för olika ärendehanteringssystem. Genom utveckling av e-tjänsterna eftersträvas sådana resultat vad gäller informationssamhället som har betydelse för företagen, myndigheterna och medborgarna.

Propositionen kan påverka informationssamhället om samordningen av tillståndsförfarandena och e-tjänsterna förbättrar medborgarnas möjligheter till delaktighet och inflytande. När det gäller möjligheterna till delaktighet bör det emellertid observeras att möjlighet till delaktighet ska erbjudas oberoende av datatekniska möjligheter och färdigheter. Även om en samordning av förfarandena kräver elektronisk ärendehantering av sökanden ska övriga parter enligt behov kunna fortsätta att sköta sina ärenden också på annat sätt än elektroniskt när det gäller sådana ärenden som ska samordnas.

4.7 Uppföljning av reformens konsekvenser

Det finns behov av att i efterhand följa upp konsekvenserna av lagstiftningsprojektet med ett enda serviceställe som mål. Uppföljningen kommer att visa om de förväntade konsekvenserna av lagstiftningsprojektet har förverkligats. Den bör särskilt fokusera på behandlingstiderna för tillståndsansökningar. Inom ramen för lagstiftningsprojektet med ett enda serviceställe som mål kan behandlingstiderna för tillståndsansökningar följas med hjälp av det elektroniska systemet. Uppföljningen av förslaget förutsätter inte att nya forskningsmetoder utvecklas och inte heller att kommunerna utför separata enkäter. Redan för närvarande följs behandlingstiderna för de beslut som omfattas av regionförvaltningsverkens behörighet, och avsikten är att också tillämpa ett motsvarande förfarande vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Även behandlingstiderna för de beslut som fattas av kommunerna följs upp för närvarande. Med hjälp av det elektroniska systemet kan perioden mellan kungörelsen och meddelandet av beslutet inom projekt med ett enda serviceställe följas upp. Vid förfarandet med ett enda serviceställe kan projektets inledande förhandlingar äga rum i ett mycket tidigt skede, till och med år innan ansökan anhängiggörs. Därför är en viss period i tillståndsprocessen åskådlig som uppföljningsperiod.

Utöver den ovan beskrivna uppföljningen av behandlingstiderna för tillståndsansökningar är det viktigt att följa upp propositionens ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Avsikten är att efteråt i samband med uppföljningen av hur lagen fungerar följa upp genom intervjuer propositionens ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Den information som fås från uppföljningen av konsekvenserna kan utnyttjas bland annat vid planeringen av myndigheters verksamhet och resurser. I den inledande fasen bör man följa hur e-tjänsterna och samordningen mellan myndigheterna fungerar samt hur medborgarnas och organisationernas möjligheter till deltagande förverkligas.

När de funktioner som stöder reformen har etablerats bör man noggrant bedöma uppnåendet av målen och konsekvenserna av reformens olika delområden med tanke på alla berörda parter och miljökonsekvenserna. Med stöd av uppföljningen kan vid behov också författningsändringar göras.

5 Beredningen av propositionen

Miljöministeriet tillsatte den 14 oktober 2016 ett lagstiftningsprojekt med mål att samordna förfarandena i miljöfrågor. Utkastet till regeringsproposition har beretts inom projektet. Det tillsattes en styrgrupp på bred bas för projektet, och den har dragit upp riktlinjerna för beredningen av lagstiftningen. I styrgruppen har det förutom företrädare för miljöministeriet även funnits företrädare för följande aktörer: justitieministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Säkerhets- och kemikalieverket, Finlands Kommunförbund, Norra Österbottens förbund, Finlands näringsliv rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Skogsindustrin rf, Finlands naturskyddsförbund rf och Företagarna i Finland rf. Styrgruppen har dessutom haft en permanent sakkunnig från Östra Finlands universitet.

Östra Finlands universitet och Finlands miljöcentral har tillsammans utarbetat en konsekvensbedömning till stöd för beredningen av lagstiftningen (Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 71/2017; på finska, med svenskt presentationsblad).

Projektet hade tid på sig till den 30 april 2017 att dra upp grundläggande riktlinjer för vilka miljörelaterade förfaranden och myndigheter lagstiftningen skulle gälla och hur samordningen skulle ske. Det ordnades en frågestund om dessa riktlinjer den 8 maj 2017, och efter det sattes det en tidsfrist på två veckor för skriftliga kommentarer om riktlinjerna. Beredningen av regeringens proposition fortsatte med beaktande av responsen om riktlinjerna. Utkastet till regeringsproposition överlämnades till miljöministeriet den 31 januari 2018.

5.1 Remissyttranden och hur de har beaktats

Mellan den 6 februari och den 20 mars 2018 var miljöministeriets utkast till regeringsproposition på en omfattande remissbehandling via tjänsten utlåtande.fi. Via utlåtandetjänsten begärdes utlåtande av följande remissinstanser: Aalto-universitetet, Bioenergi rf, BirdLife Finland rf, Finlands näringsliv rf, Livsmedelsindustriförbundet rf, Finsk Energiindustri rf, Energimyndigheten, Esbo stad, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Södra Österbottens förbund, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax, Södra Savolax landskapsförbund, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, FCG Design och planering Ab, Geologiska forskningscentralen GTK, Helsingfors förvaltningsdomstol, Helsingfors universitet, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland, Tavastlands förbund, Tavastehus förvaltningsdomstol, Infra rf, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, Östra Finlands förvaltningsdomstol, Östra Finlands universitet, Jyväskylä stad, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra

Finland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Kajanaland, Kajanalands förbund, Gruvindustri rf, Kemiindustrin KI rf, Mellersta Österbottens förbund, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland, Mellersta Finlands förbund, Mellersta Nylands miljöcentral, Finlands Fastighetsförbund rf, Högsta förvaltningsdomstolen, Kymmenedalens förbund, rådet för bedömning av lagstiftningen, Regionförvaltningsverket i Lappland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Lapin Kullankaivajain Liitto ry, Lapplands förbund, Lapplands universitet, kommunikationsministeriet, Trafikverket, Trafiksäkerhetsverket Trafi, Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, Naturresursinstitutet, Luonto-Liitto ry, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland, jord- och skogsbruksministeriet, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter (MTK), Maanomistajain Liitto - Jordägarnas Förbund ry, Forststyrelsen, Skogsindustrin rf, Natur och miljö rf, justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, Renbeteslagens förening (Paliskuntain yhdistys), Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland, Birkalands förbund, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten, Österbottens förbund, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Karelen, Norra Karelen landskapsförbund, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten, Norra Österbottens förbund, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Savolax, Norra Savolax förbund, Regionförvaltningsverket i Norra Finland, Norra Finlands förvaltningsdomstol, försvarsministeriet, Päijänne-Tavastlands förbund, Pöyry Finland Oy, Ramboll Finland Ab, Sametinget, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Satakunta, Satakuntaförbundet, Seinäjoki stad, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Fiskodlarförbund rf, Finlands Kommunförbund rf, Finlands naturskyddsförbund rf, Finlands Egnahemsförbund rf, Förbundet för Vattenskyddsföreningarna i Finland rf, Finlands miljöcentral, Miljörättsliga Sällskapet i Finland rf, Företagarna i Finland rf, Sweco Ympäristö Oy, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Strålsäkerhetscentralen STUK, Teknologiindustrin rf, Åbo förvaltningsdomstol, Åbo universitet, Säkerhets- och kemikalieverket, arbets- och näringsministeriet, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland, Nylands förbund, Vasa förvaltningsdomstol, finansministeriet, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland, Egentliga Finlands förbund, WWF, samkommunen för social- och hälsovården i Övre Savolax, Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry, Miljöindustrin och -tjänster YTP rf, Mkb ry och Olje- och biodrivmedelsbranschen rf.

Det lämnades in 74 utlåtanden. Begäran om utlåtande och de utlåtanden som getts finns på webbplatsen utlatande.fi och i statsrådets tjänst för projektinformation. Ett sammandrag av de utlåtanden som lämnats via webbplatsen finns i statsrådets tjänst för projektinformation.

Propositionens syfte

Remissinstanserna och särskilt näringslivets företrädare ställde sig i princip positiva till de föreslagna målen.

En del av remissinstanserna tvivlade på att tillståndsprocessen kan göras smidigare. Enligt Vasa förvaltningsdomstol leder denna proposition till att systemet splittras och blir svårare att förstå. Finlands Kommunförbund rf, Esbo stad och Regionförvaltningsverket i Södra Finland ansåg att det är möjligt att behandlingstiderna för tillstånden enligt markanvändnings- och bygglagen förlängs ytterligare till följd av propositionen. Finlands naturskyddsförbund rf ansåg att nyttan av förslaget är oklar. Enligt Nylands distrikt vid Finlands naturskyddsförbund rf överför propositionen övervakningen av det allmännyttiga till organisationerna, vilket ökar deras arbetsmängd och kostnader.

Finansministeriet ansåg att samordningen leder till nya arbetsskeden för kommunernas och Statens tillstånds- och tillsynsmyndigheters myndigheter och ökar den administrativa bördan. Enligt finansministeriet och Finlands Kommunförbund rf ingriper propositionen i kommunernas självbestämmanderätt. Finlands Kommunförbund rf ansåg att propositionen obefogat för-

svårar också kommunernas verksamhet och ekonomi. Flera remissinstanser framhävde vikten av att de elektroniska systemen fungerar, bland annat arbets- och näringsministeriet, inrikesministeriet, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Kajanaland och Bioenergi rf.

Förslaget har beretts i en brett sammansatt arbetsgrupp, som lade fram ett enhetligt förslag. Förslaget innehåller ett kompletterande yttrande av Finlands Kommunförbund rf. Den föreslagna reformen gynnar alla parter, dvs. utöver den som ansöker om tillstånd även såväl myndigheterna som kommunen och staten samt andra delaktiga inklusive de som lider skada. Fördelarna för myndigheterna märks inte genast, utan de uppnås på lång sikt. Utvecklingen av de elektroniska systemen kommer att effektivisera myndigheternas tillvägagångssätt och att underlätta deras arbete.

Tillämpningsområde (2 §)

Största delen av remissinstanserna ställde sig positiva till det föreslagna tillämpningsområdet. Däremot understöddes en fortsatt utvidgning av tillämpningsområdet av bland annat Infra rf, Teknologindustri rf, Miljöindustri och -tjänster YTP rf och Bioenergi rf. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland och Lassila & Tikanoja Oyj föreslog att registreringsförfaranden i enlighet med Europeiska unionens förordning om animaliska biprodukter (1069/2009) ska inkluderas i samordningsförfarandet. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland, Skogsindustri rf och Miljöindustri och -tjänster YTP rf ansåg att inkluderande av ett planeringsförfarande i tillämpningsområdet för lagen är till nytta. Miljörättsliga sällskapet i Finland rf föreslog att man ska överväga att inkludera i tillämpningsområdet för lagen de tillstånd som lagen om fornminnen förutsätter. Inrikesministeriet ansåg det vara problematiskt att utkastet till proposition inte gäller det med tillståndsförfarandet jämförbara anmälningsförfarandet när det gäller kemikaliesäkerhetslagen. Finlands näringsliv rf ansåg man bör granska samordning av registrerings- och anmälningsförfarandet, eftersom användning av anmälningar som förhandsövervakning kommer att öka.

Finlands Kommunförbund rf ansåg att tillämpningsområdet ska minskas. Kommunförbundet ansåg att det är onödigt att tillämpa samordning på projekt som endast förutsätter tillstånd av kommunerna, exempelvis tillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen eller marktäktslagen. Vasa förvaltningsdomstol ansåg att det är bra att det inte föreslås att bestämmelserna om tillståndsbehandlingen och sökande av ändring ska integreras ännu mer. Energimyndigheten föreslog att samordningslagen inte ska tillämpas om ett förfarande för projekt av gemensamt intresse i enlighet med energiinfrastrukturlagen och energiinfrastrukturförordningen tillämpas med stöd av energiinfrastrukturlagen. Försvarsministeriet ansåg att det inte är ändamålsenligt att samordna miljötillståndsförfarandet och tillståndsförfarandet enligt kemikaliesäkerhetslagen.

Till följd av remissvaren föreslås inga ändringar av tillämpningsområdet för propositionen. Propositionen har beretts i en brett sammansatt arbetsgrupp, som lade fram ett enhälligt förslag. I arbetsgruppens förslag föreslogs det att planläggningen skulle lämnas utanför tillämpningsområdet för den föreslagna lagen. En planprocess avviker förfarandemässigt från ett tillståndsförfarande. Planläggningen är en av hörnstenarna i den kommunala självstyrelsen och genom planläggningen ställs det upp mål och villkor för placering av verksamheter inom kommunens område. Den ska inte underställas de tidtabeller och förfaranden som gäller en enskild verksamhet som kräver miljötillstånd. Det föreslås således inte att planläggningen ska omfattas av lagens tillämpningsområde. Att samordna registreringar och anmälningsförfaranden med tillstånd är inte ändamålsenligt, eftersom registrerings- och anmälningsförfarandena behandlas snabbare och att koppla ihop dem med det föreslagna lagstiftningsprojektet för ett

enda serviceställe fördröjer registrerings- och anmälningsbehandlingen. Dessutom finns det mångahanda registrerings- och anmälningsförfaranden av olika typ och former.

Förslaget att samordna de miljörelaterade förfarandena är ett steg mot ett enhetligare tillståndsförfarande än för närvarande.

Flexibiliteten hos tillämpningen (7, 13 §)

Största delen av remissinstanserna ställde sig positiva till flexibilitet inom tillämpningsområdet för samordningsförfarandet. Särskilt arbets- och näringsministeriet, Tukes, Kemiindustrin KI rf, Maa- ja Metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Skogsindustrin rf, Miljöindustrin och -tjänster YTP rf och Bioenergi rf ansåg att möjligheten för den sökande att kunna besluta om att inleda eller avbryta samordning är viktig.

En del av remissinstanserna ansåg att flexibilitet inom tillämpningsområdet leder till oklarhet i förfarandet. Justitieministeriet ansåg att det att den sökande bestämmer åtgärderna kan leda till att de berörda blir osäkra på enligt vilka lagars förfaranden ärendena ska behandlas. Vasa förvaltningsdomstol ansåg att den legislativa situationen blir avsevärt oklarare än för närvarande. Enligt Vasa förvaltningsdomstol ökar oklarheterna och möjligheten till procedurfel växer. Östra Finlands förvaltningsdomstol ansåg att lagutkastet är oklart till den del på vilken grund samordning kan förkastas. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland ansåg att det är oklart om de myndigheter som behandlar olika ansökningar har skyldighet att på begäran av sökanden behandla ansökningarna tillsammans.

Högsta förvaltningsdomstolen, Östra Finlands förvaltningsdomstol, Regionsförvaltningsverket i Södra Finland, Miljörättsliga sällskapet i Finland rf, Finlands naturskyddsförbund rf och Ympäristösuojeluviranhaltijat ry ansåg att myndigheten ska ha behörighet att fatta beslut om behovet av samordning. Världsnaturfonden framhävde att förfarandet inte får bytas under processen. Finlands naturskyddsförbund rf framhävde att den skadelidandes ställning ska beaktas i de situationer där sökanden får påverka förfarandet för samordning.

Vasa förvaltningsdomstol ansåg att ordalydelsen i 13 § bör preciseras så att den motsvarar motiveringen. Annars kan man få uppfattningen att en begäran om avbrytande av samordningen leder till att samordningen helt avbryts, även om det bara handlar om att en enskild tillståndsansökan lämnas utanför samordningsförfarandet.

De separata förfarandena för miljörelaterade tillstånd kvarstår fortfarande som ett alternativt förfarande, om sökanden inte vill att samordning av miljörelaterade tillstånd ska tillämpas på sökandens projekt. I enlighet med arbetsgruppens förslag kommer förfarandet att med hänsyn till sökanden vara flexibelt och dispositionen kvarstår hos sökanden. Sökanden har den bästa kännedomen om projektet och vid ett förhandsmöte med myndigheten har sökanden möjlighet att diskutera närmare om projektet. Det föreslås att ordalydelsen i 13 § kompletteras så att den motsvarar motiveringen till paragrafen.

Samordnande myndighet (5 §)

Remissinstanserna ställde sig allmänt sett positiva till förslaget om samordnande myndighet (arbets- och näringsministeriet). Vasa förvaltningsdomstol framhävde dock att tillräckliga resurser och tillräcklig utbildning ska garanteras den samordnande myndigheten.

Teknologiindustrin rf, Finlands näringsliv rf och Gruvindustri rf önskade att Tukes också ska fungera som samordnande myndighet. Etelä-Karjalan liitto ansåg att den samordnande myn-

digheten också bör inkludera kommunerna. Även Miljörättsliga sällskapet i Finland rf fäste uppmärksamhet vid kommunens roll. Miljörättsliga sällskapet i Finland rf efterlyste komplettering av om avsikten är att kommunens myndighet samordnar de naturvårdslagsenliga tillstånden. Miljörättsliga sällskapet i Finland rf ifrågasatte nyttan med att inrätta en ny myndighet och ansåg att en ny myndighet är en byråkratisk lösning, eftersom den inte har någon verklig möjlighet att delta i de tillståndsprocesser som kvarstår oförändrade. NTM-centralen i Nyland efterlyste förtydligande av om den samordnande myndigheten ansvarar för eventuella procedurförfaranden.

Med stöd av majoriteten av remissvaren håller man fast vid arbetsgruppens förslag. Förslaget preciserades till den del att Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet är den samordnande myndigheten när tillstånd enligt naturvårdslagen samordnas.

Tidsfrister för behandlingen (8, 12 §)

När det gäller tidsfristerna för behandlingsfaserna var remissinstansernas åsikter delade. Finlands Kommunförbund rf motsatte sig bindande tidsfrister för de självstyrande kommunerna. Enligt Kommunförbundet är fastställandet av tidsfrister till skada för planeringen och genomförandet av kommunens verksamhet och ekonomi. Finansministeriet ansåg att det är problematiskt att en statlig myndighet ska fastställa tidsfrister för en kommunal myndighets behandling av tillståndsansökningar. Dessutom krävde finansministeriet att utvecklingen av behandlingstiderna och deras kommunalekonomiska konsekvenser följs noggrant. Regionförvaltningsverket i Södra Finland ansåg att det är bra att det i lagförslaget inte föreslås bindande tidsfrister. Enligt Finlands Naturskyddsförbund rf ska tidsfristerna, såsom det föreslås i propositionen, vara endast målsatta för myndigheterna. NTM-central i Sydöstra Finland ansåg att det är oklart hur bindande de uppskattningar av behandlingstiden som myndigheterna ger ska vara. Norra Finlands förvaltningsdomstol lyfte fram att det till 12 § bör fogas ett yttrande om möjlighet att vid behov lämna ett genmäle.

Finlands näringsliv rf, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Infra rf, Bioenergi rf och Miljöindustrin och -tjänster YTP rf understödde bindande tidsfrister. Företagarna i Finland rf och Teknologiindustrin rf ansåg att skyldigheten att fastställa tidsfrister för olika behandlingstider bör tydligare än för närvarande i propositionen.

Ordalydelsen i 8 § preciserades både till följd av remissvaren och till följd av de diskussioner som fördes med finansministeriet och Finlands Kommunförbund rf. Det föreslås att behandlingstiderna fortsättningsvis i enlighet med arbetsgruppens förslag ska vara målsatta och inte bindande och att de enligt den föreslagna lagen inte leder till sanktioner. Avsikten är inte att genom propositionen ingripa i kommunernas självbestämmanderätt. Till propositionen fogades ett stycke om uppföljningen av konsekvenserna av behandlingstider och av kommunalekonomiska konsekvenser.

Komplettering av ansökningar (9 §)

Remissinstanserna ansåg att kompletteringsmöjligheten är viktig. Företrädarna för industribranschen och näringslivet, som Finlands näringsliv rf, Teknologiindustrin rf och Bioenergi rf, ansåg det vara viktigt att tillräckligt med tid reserveras för kompletteringar. Finlands naturskyddsförbund rf ansåg det vara viktigt att det är möjligt att göra kompletteringar under processens olika skeden.

Enligt högsta förvaltningsdomstolen finns det inte behov av att föreskriva på lagnivå om kontakten mellan myndigheter. Justitieministeriet ansåg att i propositionen bör beaktas ett förfarande i en situation där myndigheten inte klarar av att följa den fastställda tidsfristen för inlämning av kompletteringsbegäran. Vasa förvaltningsdomstol och NTM-centralen i Nyland ansåg att det tydligare än för närvarande bör framgå av propositionen om den samordnande myndigheten också ansvarar för eventuella kompletteringsbegäranden. När det gäller behandlingstiden lade Finlands Kommunförbund rf också fram ett förslag till ändring av 9 §.

Till följd av remissvaren ströks en onödig bisats i början av 9 §

Hörande om tillståndsansökan (10 och 11 §)

Flera remissinstanser konstaterade att de inte har någonting att anmärka på hörandet om tillståndsansökan. Finlands naturskyddsförbund rf framhävde betydelsen av tillräckligt långa kungörelsetider, eftersom korta kungörelsetider kan öka antalet besvär. Nylands distrikt vid Finlands naturskyddsförbund rf och Miljörättsliga sällskapet i Finland rf ansåg att en remisstid på 30 dygn är för kort för de skadelidande att framställa en motiverad anmärkning. Skogsindustrin rf ansåg det vara viktigt att processen inte förlängs med för långa hörandetider och att en hörandetid på 30 dygn ska vara huvudregeln.

Justitieministeriet och arbets- och näringsministeriet anmärkte att det finns ett direkt samband mellan denna proposition och den proposition med förslag till lag om upphävande av lagen om offentliga kungörelser och till vissa lagar som har samband med den, som bereds vid justitieministeriet, och att ordalydelsen i lagförslaget bör vara förenlig med 62 a § i förvaltningslagen.

Vasa förvaltningsdomstol föreslår att propositionen ska kompletteras så att det till 10 § 1 mom. fogas att det i begäran om utlåtande ska nämnas enligt vilken lag den ansökan om vilken utlåtande begärs är. Enligt NTM-centralen i Mellersta Finland kunde 10 § kompletteras så att den innehåller bestämmelser om den behöriga myndighetens skyldigheter att informera den samordnande myndigheten om de parter som ska beredas möjlighet att framställa en anmärkning. NTM-centralen i Nyland ansåg att det är oklar hur tiden för lämnande av utlåtande ska bestämmas när det i en separat lag föreskrivs om en separat tid för lämnande av utlåtande. Östra Finlands förvaltningsdomstol konstaterade att man av lagens 11 § 4 mom. kan få den uppfattningen att det också ska kungöras om en tillståndsansökan enligt markanvändnings- och bygglagen i enlighet med 1 mom., men att 133 § 1 mom. i markanvändnings- och bygglagen ska tillämpas därutöver. NTM-centralen i Mellersta Finland ansåg att det är oklart vem som ska se till att grannarna hörs. Finlands Egnahemsförbund rf ansåg att det är viktigt att se till att också sådana människor hörs som inte har tillgång till informations- och kommunikationsteknik.

Denna proposition har samordnats med 62 a § i förvaltningslagen, som ingår i proposition RP 239/2018 rd. Med stöd av utlåtandet av Östra Finlands förvaltningsdomstol korrigerades 11 § 3 och 4 mom. om information om tillståndsansökan. I denna regeringsproposition föreslås det inga ändringar av substanslagarna när det gäller hörande. Det föreslås att till motiveringen till 10 § i lagen fogas att det i begäran om utlåtande ska nämnas enligt vilken lag den ansökan om vilken utlåtande begärs är.

Meddelande av tillståndsbeslut (14 och 15 §)

Flera remissinstanser understödde att myndigheterna samarbetar vid meddelandet av tillståndsbeslut. Av företrädarna för industrin understödde bland annat Bioenergi rf att tillstånd

meddelas samtidigt. Förslaget att tillstånd meddelas samtidigt fick dock i viss mån kritik. Vasa förvaltningsdomstol ansåg det vara oklart varför besluten ska meddelas samtidigt, trots att det inte främjar påskyndandet av projektet. Vasa förvaltningsdomstol föreslog att den föreslagna absoluta ordalydelsen i paragrafen ändras till exempel så att tillståndsmyndigheterna strävar efter att meddela sina beslut samtidigt. Finlands naturskyddsförbund rf ansåg att beslut som meddelas samtidigt försvagar möjligheten att påverka i omfattande ärenden. Enligt Esbo stad är meddelandet av beslut samtidigt problematiskt när den myndighet som beviljar tillstånd är ett organ som består av många medlemmar som är förtroendevalda.

Enligt justitieministeriet finns det i de föreslagna 14 § 2 och 3 mom. bestämmelser som överlappar de föreslagna bestämmelserna i 62 a § i förvaltningslagen. Östra Finlands förvaltningsdomstol fäste uppmärksamhet vid att det i regeringens proposition med förslag till lag om upphävande av lagen om offentliga kungörelser och till vissa lagar som har samband med den inte har föreslagits ändringar av markanvändnings- och bygglagen, i vilken det finns egna bestämmelser om meddelande av beslut efter offentligt anslående (142 och 198 §). Till följd av detta meddelas beslut om tillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen på annat sätt beroende på om samordningsförfarandet tillämpas.

Tillståndsavgifter (16 §)

Flera remissinstanser, som Skogsindustrin rf, Finlands Fiskodlarförbund rf, Teknologiindustrin rf, Bioenergi rf och Lapin Kullankaivajain Liitto ry ansåg det vara viktigt att tillståndsavgifterna inte stiger. Tillståndsavgifterna ansågs dock vara väsentliga. Enligt Finlands Kommunförbund rf kan det uppstå kostnader för rådgivning enligt 6 § och det bör säkerställas i lag tydligare än i förslaget att myndigheten har rätt att ta ut avgifter. Finlands naturskyddsförbund rf ansåg att ändringen ökar myndigheternas arbetsbörda och att det ska vara möjligt att fakturera i form av tillståndsavgifter för arbetet. Enligt Finlands naturskyddsförbund rf ska tillståndsavgifterna anvisas miljöförvaltningen.

Enligt högsta förvaltningsdomstolens utlåtande ska den avgift som tas ut för den samordnande myndighetens arbete återspeglas i beloppet av en avgift som är specifik för myndighetstypen. Enligt högsta förvaltningsdomstolen kan kanalerna för besvär som anförs över den avgift som tas ut för samordningen avvika till exempel från kanalerna för besvär som anförs över en miljöskyddslags- eller vattenlagsenlig avgift. Enligt Tukes finns det skäl att precisera förfarings-sätten i fråga om avgifter, om sökanden avbryter processen. Enligt Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry ska uttagandet av avgifter följas som tjänsteuppdrag.

Syftet med propositionen är att avgifterna för tillstånd som samordnas inte får vara större än vad avgifterna är om tillstånden ansöks separat. En större myndighet ska sänka tillståndsavgifterna och inte höja dem. Den absoluta övre gränsen för avgifterna för samordnade tillstånd kan anses vara att avgifterna inte får vara större än vad avgifterna skulle vara om tillstånden hade ansökts separat. Till följd av remissvaren kompletterades detaljmotiveringarna till 6 och 16 §.

Ändring av miljöskyddslagen

Vasa förvaltningsdomstol ansåg att ordalydelsen i 47 b § i miljöskyddslagen och i 11 kap. 12 a § i vattenlagen är absolut jämfört med motiveringen till paragrafen i fråga, enligt vilken ”gemensam behandling” kan anses vara onödig till exempel om det på förhand verkar osäkert om båda tillstånden kan beviljas. Enligt Vasa förvaltningsdomstol är det inte tydligt varför situationer där gemensam behandling tillämpas i enlighet med vattenlagen och miljöskyddslagen samt miljöskyddslagen och marktäktslagen lämnas utanför samordningsförfarandet. Motiveringarna till varför det har föreslagits att de situationer där gemensam behandling tillämpas

enligt vattenlagen och miljöskyddslagen samt miljöskyddslagen och marktäktslagen ska lämnas utanför samordningsförfarandet är att de ovannämnda förfarandena redan tidigare har gjorts smidigare och att de sålunda nu kan lämnas utanför det nya förslaget till att göra förfarandet smidigare.

NTM-centralen i Kajanaland ansåg att det kan anses att det i den gemensamma behandlingen enligt 47 § i miljöskyddslagen ingår ett löfte om att behandlingen av ärendet leder till ett visst slags slutresultat, vilket inte kan anses vara ändamålsenligt. NTM-centralen i Nyland ansåg det vara viktigt att representationen av naturvårdsintressen i fråga om sådan sammansättning vid avgörande som avses i 47 b § i miljöskyddslagen och 11 kap. 12 a § i vattenlagen tryggas även i lag när det gäller gemensam behandling. NTM-centralen i Nyland ansåg att det i ikraftträdandebestämmelserna om 47 b § i miljöskyddslagen, 11 kap. 12 a § i vattenlagen och 72 b § i naturvårdslagen är oklart vad uttrycket ”återförvisa i sin helhet” betyder och hur man ska handla i en situation där miljö- eller vattentillståndet redan har fått laga kraft, men tillståndet för naturvård upphävs och återförvisas. Till följd av remissvaren föreslås det inga ändringar av förslaget till lag om ändring av miljöskyddslagen.

Undantagslov enligt naturvårdslagen

Remissvaren innehöll ganska mycket anmärkningar om undantagsloven enligt naturvårdslagen och särskilt som en del av den föreslagna gemensamma behandlingen. Till följd av remissvaren har det i den fortsatta beredningen gjorts ändringsförslag i denna proposition.

Enligt högsta förvaltningsdomstolen och vissa andra remissinstanser fanns det skäl att notera att det inte längre anförs besvär om ett undantagslov som avses i naturvårdslagen och som är en del av den gemensamma behandlingen hos den regionala behöriga förvaltningsdomstolen utan hos Vasa förvaltningsdomstol. Även Vasa förvaltningsdomstol lyfte fram i sitt utlåtande att besvärsrätten när det gäller beslut om undantag enligt naturvårdslagen kan vara beroende av om man har ansökt eller varit tvungen att ansöka om undantag i samband med en tillståndsansökan enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen eller i något annat sammanhang. Därför ansåg Vasa förvaltningsdomstol att bestämmelserna om ändringssökande i 61 § 5 mom. i naturvårdslagen och motiveringarna till momentet i fråga är problematiska med hänsyn till lika behandling. I utlåtandet av Vasa förvaltningsdomstol ansågs också en sådan situation vara problematisk där förvaltningsdomstolens regionala behörighet och kunskaperna hos ledamöterna i sammansättningen vid avgörande varierar beroende på om ansökan om undantag enligt naturvårdslagen hänger samman med en tillståndsansökan enligt vattenlagen eller miljöskyddslagen eller om den har lämnats in separat från den. Enligt Vasa förvaltningsdomstol förutsätter propositionen att 12 § 2 mom. i lagen om förvaltningsdomstolarna och 11 § 1 mom. i lagen om högsta förvaltningsdomstolen ändras.

Särskilt vissa NTM-centraler fäste uppmärksamhet vid säkerställande av sakkunskap om naturvårdslagen vid gemensam behandling. Enligt NTM-centralen i Egentliga Finland ska experter på naturvårdslagen delta i beslutsfattandet och avvikelse från naturvårdslagen ska inte på något sätt vara i sekundär ställning gentemot ett ärende enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen. Även NTM-centralen i Kajanaland ansåg det vara viktigt att det säkerställs att det vid beredningen av ärenden som gäller undantagslov enligt naturvårdslagen och som behandlas vid gemensam behandling tryggas att handläggarna är experter på naturvård och att naturvårdsspekter inte blir sekundära gentemot miljö- och vattentillståndsärenden vid den gemensamma behandlingen. Enligt NTM-centralen i Mellersta Finland är samarbetet mellan tillståndshandläggaren och experten på naturskyddslagen inom Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet inte en tillräcklig lösning när det gäller den expertbrist som hänger samman med överföringen av den beslutanderätt som gäller beslut enligt naturvårdslagen, särskilt med beaktande av att intern besvärshandling

saknas inom myndigheten. Enligt remissinstansen i fråga måste det i naturvårdslagen, miljöskyddslagen och vattenlagen finnas uttryckliga bestämmelser om att en tillståndsansökan som omfattas av gemensam behandling ska avslås om villkoren för beviljande endast delvis uppfylls. Vasa förvaltningsdomstol fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att behovet av undantag enligt naturvårdslagen kan lämna rum för tolkning och att behovet av undantag kan vara beroende av på vilket sätt projektet eventuellt kan formas enligt tillståndsbestämmelser. Enligt Miljörättsliga sällskapet i Finland rf skulle det vara ändamålsenligt att det är tillståndsmyndigheten som bedömer betydelsen av förbuden och begränsningarna enligt naturvårdslagen, såsom för närvarande.

Dessutom kritiserades i vissa utlåtanden det förslag som varit ute på remiss, eftersom man vid den gemensamma behandlingen endast skulle behandla ärenden där såväl miljö- eller vattentillstånd som tillstånd enligt naturvårdslagen kan beviljas. Bland annat Finlands Naturskyddsförbund rf ansåg det lagstiftningstekniskt vara i viss mån tvivelaktigt att som materiell prejudicialfråga avgöra på förhand om undantagslov eventuellt kan beviljas eller inte. Enligt Finlands naturskyddsförbund strider ett sådant ”förhandsavgörande” mot de krav som ställs på lagstiftning, särskilt när det i fråga om naturvårdslagen ofta är fråga om att genomföra EU-reglering. Även NTM-centralen i Kajanaland kritiserade att det kan tolkas att det i den behandlingsform som väljs ingår ett löfte om att behandlingen av ärendet leder till ett visst slags slutresultat.

Å andra sidan ställde man sig i flera utlåtanden positiv till den föreslagna gemensamma behandlingen av undantagslov enligt naturvårdslagen och av miljö- eller vattentillstånd. Bland annat högsta förvaltningsdomstolen ansåg att gemensam behandling av undantagslov enligt naturvårdslagen med tillståndsförfaranden enligt miljöskyddslagen och vattenlagen verkar väl motiverad när Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet är behörig i alla dessa ärenden. Enligt högsta förvaltningsdomstolen beaktas det på goda grunder i propositionen att gemensam behandling inte är meningsfull i alla situationer. Finlands naturskyddsförbund rf ansåg att slopande av gemensam behandling ska vara ett tydligt undantag från huvudregeln och att det ska finnas klara grunder för det, trots att det i vissa situationer kan vara motiverat att separera ett undantagslov enligt naturvårdslagen från ett annat tillstånd.

Till följd av remissvaren har detaljmotiveringen till förslagen till paragrafer om gemensam behandling och till naturvårdslagens 61 § preciserats. I motiveringen beskrivs förfarandet för sökande av ändring i fråga om undantagsloven enligt naturvårdslagen. Motiveringarna till paragraferna om gemensam behandling i vattenlagen, miljöskyddslagen och naturvårdslagen har preciserats. I motiveringen har också ett omnämnande om att gemensam behandling endast kan tillämpas när båda tillstånden kan beviljas blivit struket. I motiveringen ska det dessutom konstateras tydligare än tidigare att beviljande av tillstånd till projektet förutsätter att villkoren för beviljande uppfylls såväl enligt vattenlagen och miljöskyddslagen som naturvårdslagen. I enlighet med det som konstateras i motiveringen ska man i samband med behandlingen också utreda betydelsen av tillståndsvillkoren, vilket i vissa situationer kan leda till att ett separat undantagslov enligt naturvårdslagen överhuvudtaget inte behövs i projektet. Till denna del har de föreslagna paragraferna om gemensam behandling dock inte ändrats, utan de motsvarar det förslag som var ute på remiss.

Dessutom har till följd av remissvaren följande tre anknytande lagförslag beretts: en lag om ändring av lagen om högsta förvaltningsdomstolen, en lag om ändring av domstolslagen och en lag om ändring av lagen om förvaltningsdomstolarna. Genom de ovannämnda anknytande lagarna förtydligas det i vilken sammansättning ärenden behandlas när det är fråga om den föreslagna gemensamma behandlingen. De lagändringar som gäller domstolar har beretts i samarbete med justitieministeriet, högsta förvaltningsdomstolen och Vasa förvaltningsdomstol.

Enligt Finlands Kommunförbund rf framgår det inte tydligt av bestämmelserna i 72 b § i naturvårdslagen om gemensam behandling ska tillämpas endast när det är fråga om miljötillstånd som omfattas av statens behörighet eller också när det är fråga om miljötillstånd som omfattas av kommunens behörighet. Propositionen har preciserats till denna del så att gemensam behandling ska tillämpas endast när det är fråga om tillstånd som omfattas av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets behörighet.

När det gäller det föreslagna tillämpningsområdet för det samordnade tillståndsförfarandet och gemensam behandling, har en hänvisning till 49 § mom. i naturvårdslagen strukits ur propositionen som onödig. Momentet i fråga handlar om undantag som gäller innehav, transport, försäljning, byte och saluföring av samt byteshandel med delar eller avledningar av växt- eller fågelarter. Undantagslov som gäller byte av detta slag behandlas vanligen inte i samband med något annat miljörelaterat tillstånd. Därför är det inte ändamålsenligt att inkludera dem i det samordnade tillståndsförfarandet.

Samordnande av MKB-förfarandet och MKB-tillståndsförfarandena

Norra Finlands förvaltningsdomstol, NTM-centralen i Norra Österbotten, Miljörättsliga sällskapet i Finland rf, Finsk Energiindustri rf, Teknologindustri rf, Bioenergi rf, Miljöindustrin och -tjänster YTP rf och Skogsindustrin rf ställde sig positiva till samordning av tillståndsförfarandet i den föreslagna omfattningen och ansåg att förslaget tjänar syftet med propositionen.

Satakunta förbund och NTM-centralen i Mellersta Finland ansåg att en sammankoppling av MKB-förfarandet med tillståndsförfarandet kan komma att försvaga möjligheterna att delta och den skadelidandes ställning. Därför ansåg de att det är viktigt att man genom tillräckligt hörande och tillräcklig information ser till att de berörda och intressentgrupperna har möjlighet att delta.

Det föreslogs att den föreslagna 22 a § ska ändras. Enligt Yva ry ska det föreskrivas separat på vilka villkor endast ett projektalternativ kan godkännas. Yva ry ansåg att det inte räcker med att verksamhetsutövaren endast meddelar att det inte finns några genomförbara projektalternativ. NTM-centralen i Tavastland ansåg att det föreslagna 22 a § 2 mom. i lagen medför risk för att det blir för attraktivt i nya projekt att söka alternativ och avstå från granskning av alternativ och att behandlingen av alternativ, som är betecknande för MKB-förfarandet, kommer att minska betydligt. Vasa förvaltningsdomstol och Finlands Kommunförbund rf ansåg att propositionen strider mot grundtanken i MKB-direktivet, dvs. att i propositionen är utgångspunkten att MKB-förfarandet kan genomföras så att det inte omfattar någon faktisk granskning av alternativ. I propositionen konstateras det redan att samordning är aktuellt endast om det inte finns något genomförbart alternativ för projektet när det gäller placering, omfattning eller tekniska egenskaper. Ett sådant fall kan bli aktuellt till exempel när det befintliga projektet ändras och det inte finns några andra alternativ.

Miljörättsliga sällskapet i Finland rf föreslog att det till 22 a § fogas ett omnämnande av att det kan finnas behov av att komplettera utredningarna. NTM-centralen i Tavastland föreslog att man i 22 a § ändrar ”de utredningar som” till ”sådana utredningar som”. Denna ändring har gjorts i 22 a §.

Finlands naturskyddsförbund rf kritiserade den föreslagna 25 § och anser att miljökonsekvensbeskrivningen även i fortsättningen ska lämnas in före tillståndsansökan. Enligt Finlands Naturskyddsförbund rf kan samordning av MKB-förfarandet och tillståndsförfarandet leda till att den allmänna styrande effekten av MKB-förfarandet försvagas. Om det inte längre förutsätts att en miljökonsekvensbeskrivning görs före tillståndsförfarandet, försvagar det möjlig-

heterna att ta hänsyn till miljökonsekvensbedömningen vid beslutsfattandet. Enligt NTM-centralen i Nyland kan den föreslagna 25 § försvaga i MKB-förfarandet medborgarnas möjligheter att delta och betydelsen av projektets granskning av alternativ.

Justitieministeriet ansåg att ordalydelsen i 44 a § i miljöskyddslagen och i 11 kap. 11 a § i vattenlagen är oklar. Justitieministeriet ansåg också att det tydligt bör framgå av paragraferna att det är fråga om en tidsfrist som fastställts av tillståndsmyndigheten och som inte får vara kortare än 45 eller längre än 60 dagar. Till denna del har detaljmotiveringen kompletterats.

Samordning av marktäktslagen

Finlands näringsliv rf och Infra ry ansåg att gemensam behandling av tillstånd enligt vattenlagen och marktäktslagen bör göras möjlig.

I samband med beredningen av lagstiftning om ett enda serviceställe, som det ovannämnda ändringsförslaget har koppling till, ändras inte villkoren för tillstånd eller tillståndens inbördes villkorssamband. Därför föreslås det i propositionen ingen gemensam behandling av tillstånd enligt vattenlagen och marktäktslagen. Dessutom kan det konstateras att antalet tillstånd enligt vattenlagen och marktäktslagen är litet, dvs. cirka 20 tillstånd om året.

Vasa förvaltningsdomstol anser att uttrycket ”behandlas tillsammans”, som används i propositionen när det hänvisas till miljöskyddslagen och vattenlagen är en terminologiskt misslyckad lösning, eftersom den föreslagna ordalydelsen lätt kan blandas samman med befintliga bestämmelser om gemensam behandling.

När det gäller begreppet ”behandlas tillsammans”, kan det dock konstateras att bestämmelser sådan gemensam behandling som avses i miljöskyddslagen och vattenlagen fogades redan år 2000 till miljöskyddslagen och bestämmelser om sådan gemensam behandling som sker enligt miljöskyddslagen och marktäktslagen fogades till marktäktslagen år 2015. Sålunda är termen ”gemensam behandling” redan etablerad i dessa sammanhang.

Ikraftträdande

Remissinstanserna var eniga om att ett övergripande ibruktagande av de elektroniska ärendehanteringssystemen ska ha skett när lagen träder i kraft. Enligt Teknologiindustrin rf bör ikraftträdandet inte senareläggas eller ske etappvis. Nylands distrikt vid Finlands naturskyddsförbund rf och Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry ansåg att både behandlingstiden och uppföljningen av konsekvenserna av ändringarna är viktiga frågor. Motiveringarna i propositionen har kompletterats när det gäller uppföljningen av konsekvenserna och uppföljningen av hur behandlingstiderna utvecklas.

Förhandlingar vid delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning

Utkastet till proposition behandlades den 11 september 2018 i den i kommunallagen (210/2015) avsedda delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning (KUT-HANEK), från vilken ärendet överfördes till separata förhandlingar den 21 september 2018. Det protokoll som upprättats över förhandlingarna visar att det förekom oenighet om såväl ersättningen av kostnaderna för systemet som om årsverken.

Utlåtandet från rådet för bedömning av lagstiftningen och hur utlåtandet har beaktats

Utkastet till regeringsproposition har granskats i rådet för bedömning av lagstiftningen. Rådet för bedömning av lagstiftningen har gett ett utlåtande om propositionsutkastet den 27 september 2018 (VNK/1556/32/2018). Rådet ansåg att utkastet till regeringens proposition i huvudsak följer anvisningarna för konsekvensbedömning av lagförslag. Rådet ansåg att det är positivt att utkastet ger en god uppfattning om bakgrunden till ärendet och om nuläget samt om propositionens målsättning och viktigaste förslag och om konsekvensbedömningar och de osäkerheter som sammanhänger med dem. Enligt rådets utlåtande är propositionsutkastet i sin helhet rätt begripligt skriven, även om det avsnitt som gäller konsekvensbedömning är rörigt. Rådet ansåg det vara positivt att man som stöd för konsekvensbedömningarna hade använt sig av en separat utredning och att propositionen grundar sig på flera olika utredningar. Rådet ansåg det vara mycket positivt att utlåtandena och de ändringar som gjorts på basis av dem hade presenterats noggrant i utkastet. I utlåtandet betraktades det även som positivt att man i propositionsutkastet hade skrivit in behovet av uppföljning av reformens konsekvenser.

Rådet konstaterade i sitt utlåtande att de väsentligaste bristerna och utvecklingsobjekten i utkastet till proposition var följande:

- 1) Ändamålsenligheten när det gäller lagförslaget bör motiveras med en helhetsbedömning där målen och förslagen samt den möjliga nyttan och de eventuella riskerna och kostnaderna ställs i relation till varandra.
- 2) Lagförslaget bör noggrant jämföras med ett alternativ där den föreslagna reformen inte genomförs, men där det elektroniska ärendehanteringssystemet har införts. Dessutom bör man få en tydligare bedömning av det elektroniska ärendehanteringssystemets funktion.
- 3) Kostnadsförslaget behöver preciseras när det gäller vilken nytta blir för företagen.
- 4) Av utkastet till proposition bör det framgå hur kommunernas förutsättningar att genomföra lagen på ett ändamålsenligt sätt kan säkerställas.
- 5) Av utkastet till proposition bör det tydligt framgå hur riskerna i den mån det är möjligt kan undvikas så att man inte genom förslaget försvagar nivån på miljöskyddet eller medborgarnas möjligheter till deltagande.

Med anledning av kommentarerna från rådet för bedömning av lagstiftningen har följande ändringar gjorts i propositionen. Lagförslagets ändamålsenlighet har motiverats med en helhetsbedömning i avsnittet 3.1 "Målsättning". I propositionen har det tydligare förts fram att propositionens mål inte kan nås utan lagstiftningsåtgärder och med enbart utveckling av det elektroniska ärendehanteringssystemet. I propositionens avsnitt "Konsekvenser för den offentliga ekonomin" har tagits in ett stycke "E-tjänster", i vilket beskrivs utvecklingen av det elektroniska systemet och de kostnader detta föranleder på en allmän nivå. Någon bedömning av kostnaderna i euro för utveckling av det elektroniska ärendehanteringssystemet har dock inte kunnat göras. Myndigheternas resursbehov har riktats när det gäller den samordnande myndigheten Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet och den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten. Konsekvenserna för myndigheternas verksamhet har precisats genom en beskrivning av med vilka metoder det kan säkerställas att den samordnande myndigheten och den verkställande myndigheten kommer att klara av de myndighetsuppgifter som föreslås i propositionen. Propositionens konsekvenser för företagen har fördjupats och man har strävat efter att bättre beskriva dem ur företagets synvinkel. Rådets rekommendation att närmare beakta vilka slags företag som propositionen särskilt påverkar eller en hur stor mängd företag som kan komma att överväga det nya förfarandet har inte kunnat beaktas. De samhällsrelaterade konsekvenserna har precisats så att det av propositionen bättre framgår att förutsättningarna för hörandet av medborgarna eller myndigheterna inte försämras och att nivån på miljöskyddet inte försämras. I propositionen har till följd av rådets utlåtande också tagits in ett nytt avsnitt "Konsekvenser för samhällsekonomin". Det har föreslagits att uppföljningen av reformens konsekvenser utvidgas i enlighet med rådets utlåtande.

Laggranskningsenheten vid justitieministeriets lagberedningsavdelning har granskat propositionens huvudsakliga innehåll och paragrafer.

6 Samband med andra propositioner

Regeringspropositionen har ett direkt samband med den regeringsproposition (RP 14/2018 rd) som gäller den andra etappen av landskapsreformen. Genom den nu föreslagna regeringspropositionen föreslås det nya uppgifter för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet.

I det förslag till lag om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet som är under behandling i riksdagen föreskrivs det i lagens 7 kap. om behandling av vissa miljöskydds- och vattenärenden vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Bestämmelserna i det kapitlet tillämpas bl.a. på behandling av tillstånds- och ansökningsärenden som enligt miljöskyddslagen och vattenlagen omfattas av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets behörighet. För att den behandling av de ärenden som gäller undantagslov enligt naturvårdslagen som den gemensamma behandlingen förutsätter ska kunna ske vid samma förfarande som behandlingen av tillståndsansökningarna enligt vattenlagen och miljöskyddslagen, behöver den under behandling varande lagen om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet i fråga om tillämpningen av bestämmelserna i 7 kap. i den lagen kompletteras med en hänvisning också till naturvårdslagens 31 och 48 § samt 49 § 3 mom. som gäller undantag. Samtidigt säkerställs det att de ärenden som utöver miljö- eller vattentillstånd omfattar övervägande av undantagslov enligt naturvårdslagen vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet behandlas så att sammansättningen vid avgörande beaktar behovet av naturvårdsexpertis. Avsikten är att en proposition om detta ska lämnas efter det att lagen om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet har antagits och stadfästs.

I riksdagen behandlas samtidigt med denna proposition regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om rättegång i förvaltningsärenden och till vissa lagar som har samband med den. I propositionen föreslås det att en lag om rättegång i förvaltningsärenden, som upphäver den gällande förvaltningsprocesslagen, ska stiftas. I detta förslag hänvisas det till ovan nämnda lag som är under behandling i riksdagen.

Dessutom har propositionen ett samband med regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av förvaltningslagen, upphävande av lagen om offentliga kungörelser och ändring av 12 kap. 3 § i jordabalken (RP 239/2018 rd).

Likaså har propositionen ett samband med den regeringsproposition med förslag till ändring av miljöskyddslagen och vattenlagen som lämnas till riksdagen samtidigt med denna proposition och i vilken det föreslås att lagarnas förfarandebestämmelser ska ändras så att de svarar mot behoven inom e-tjänsterna.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Mål. Syftet med lagen är att samordna och påskynda tillståndsförfarandena för vissa projekt som påverkar miljön. Samordningen gäller en tidsmässig och processuell samordning av behandlingsfaserna för olika tillståndsförfaranden.

Lagen syftar till att förkorta den sammanlagda tiden för olika tillståndsförfaranden genom att kombinera överlappande faser i förfarandena. Som en följd av samordningen effektiviseras myndigheternas arbete, samarbete och processledning. Samtidigt effektiviseras rådgivningen till kunderna.

Samordningen av förfarandena syftar i första hand till att gynna förvaltningens kunder. Skötseln av ärenden för tillståndssökande och andra som deltar i förfarandet ska göras smidigare genom att förfarande- och påverkansfaserna för olika tillstånd koncentreras, vilket minskar antalet faser.

2 §. Lagens tillämpningsområde. I paragrafen föreslås bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Lagen ska tillämpas på behandlingen av tillståndsärenden enligt miljöskyddslagen, vattenlagen, marktäktslagen, gruvlagen, naturvårdslagen, markanvändnings- och bygglagen samt lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor. Planläggning såsom ett förfarande för planering av markanvändningen omfattas inte av lagens tillämpningsområde.

3 §. Tillståndsförfaranden som kan samordnas. I 1 mom. bestäms närmare vilka tillståndsärenden den samordning som föreskrivs i lagen kan gälla. Den projektansvarige kan bestämma om och i vilken omfattning samordning ska tillämpas vid behandlingen av de tillståndsansökningar som projektet förutsätter.

En förutsättning för samordning av behandlingen av tillståndsärenden är att det för ett projekt ansöks om antingen miljötillstånd enligt miljöskyddslagen, tillstånd enligt vattenlagen eller tillstånd för täktverksamhet enligt marktäktslagen. Åtminstone ett av de nämnda tillstånden ska ingå i den tillståndshelhet som ska samordnas.

Samordning kan bli aktuellt om man utöver huvudtillståndet ansöker om minst ett i 1 mom. 1–4 punkten avsett tillstånd för projektet. Sådana tillstånd är tillstånd till undantag från skyddet av arter eller naturtyper enligt 31 och 48 § samt 49 § 3 mom. i naturvårdslagen, bygglov enligt 125 § i markanvändnings- och bygglagen, åtgärdstillstånd enligt 126 § i markanvändnings- och bygglagen, rivningslov för byggnader enligt 127 § i markanvändnings- och bygglagen eller tillstånd för miljöåtgärder enligt 128 § i markanvändnings- och bygglagen, malmlekningsstillstånd enligt 9 § i gruvlagen, gruvtillstånd enligt 16 § i gruvlagen eller guldvaskningstillstånd enligt 22 § i gruvlagen eller tillstånd till omfattande industriell hantering och upplagring av en farlig kemikalie enligt 23 § eller tillstånd för tillverkning och upplagring av explosiva varor enligt 58 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.

Samordningen kan gälla tillstånd som omfattas av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets, Säkerhets- och kemikalieverkets och den kommunala miljövårds- eller byggnadstillsynsmyndighets.

dighetens behörighet. I praktiken kan en samordning bli aktuell om man för projektet samtidigt ansöker om tillstånd där behörigheten ligger hos minst två tillståndsmyndigheter, varav den ena är Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet eller den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten.

Samordning tillämpas dock inte i situationer där man samtidigt ansöker om flera tillstånd som ska behandlas vid samma myndighet eller om det finns särskilda bestämmelser om gemensam behandling av tillstånden. I miljöskyddslagen finns bestämmelser om gemensam behandling av ansökningar enligt vattenlagen och ansökningar om miljötillstånd samt om gemensam behandling av ansökningar om miljötillstånd och ansökningar om marktäktstillstånd. Dessa situationer faller utanför lagens tillämpningsområde redan med stöd av paragrafens 1 mom. Vid gemensam behandling är behandlingen av olika tillstånd mer integrerad än vid samordning.

Det föreslås att miljöskyddslagen, vattenlagen och naturvårdslagen samtidigt ska kompletteras med bestämmelser om gemensam behandling av ansökningar om miljötillstånd och ansökningar om undantag enligt naturvårdslagen samt ansökningar enligt vattenlagen och ansökningar om undantag enligt naturvårdslagen. Enligt 2 mom. faller dessa situationer utanför den föreslagna lagens tillämpningsområde om det inte samtidigt görs en ansökan om något annat tillstånd enligt 1 mom. som hör till någon annan myndighets behörighet.

4 §. Förhållande till annan lagstiftning. Enligt paragrafen ska utöver den föreslagna lagen också de lagar som nämns i 2 § iakttas vid behandlingen av ett tillståndsärende. Enligt förslaget ska det samtidigt till de lagar som nämns i 2 § fogas hänvisningsbestämmelser om samordning enligt denna lag, och tillämpningen av vissa förfarandebestämmelser som ingår i dem ska begränsas i samordningssituationer till den del förfarandet regleras i denna lag. I övrigt förblir de materiella bestämmelserna i de lagar som gäller tillstånd oförändrade.

5 §. Samordnande myndighet. I paragrafen föreskrivs om den samordnande myndigheten. Samordning av tillståndsförfaranden förutsätter i praktiken att någon myndighet sköter samordningen av förfarandefaserna och de myndighetsuppgifter som hänförs till dem.

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet är samordnande myndighet om det i de tillståndsförfaranden som ska samordnas ingår ett tillstånd enligt vattenlagen eller ett sådant miljötillstånd enligt miljöskyddslagen som hör till myndighetens behörighet. Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten är samordnande myndighet i andra fall. Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten är således samordnande myndighet när det i de tillståndsförfaranden som ska samordnas ingår ett miljötillstånd eller ett tillstånd för täktverksamhet enligt marktäktlagen som hör till myndighetens behörighet.

Enligt 2 mom. ska närmare bestämmelser om den samordnande myndighetens uppgifter finnas i 2 kap. Den samordnande myndighetens uppgift är att se till att behandlingsfaserna för de olika tillståndsförfarandena framskrider samtidigt. Detta förutsätter att det sätts ut gemensamma tidsfrister för de olika behandlingsfaserna.

För att kunna ordna rådgivning för sökanden och planera samordningen av tillståndsförfarandena ska den samordnande myndigheten ordna ett möte mellan sökanden och de myndigheter som är behöriga i fråga om de tillståndsförfaranden och andra förfaranden som projektet förutsätter. Efter att de tillståndsansökningar som ska samordnas har blivit anhängiga ska den samordnande myndigheten samla in uppgifter från de behöriga myndigheterna om hur ansökningarna eventuellt behöver kompletteras och i samlad form begära informationen av sökanden. Den ska också i samlad form begära utlåtanden om tillståndsansökningarna. Myndigheten ska ordna ett hörande om tillståndsansökningarna och informera om dem samt be sökanden lämna

en förklaring om de inkomna utlåtandena, påminnelserna och åsikterna. När förfarandet avslutas ska den samordnande myndigheten informera om tillståndsbesluten.

6 §. Rådgivning till sökande. I lagen föreslås en separat paragraf om myndigheternas skyldighet att ge rådgivning. Enligt paragrafen kan den samordnande myndigheten för att ordna den rådgivning som avses i 8 § i förvaltningslagen på sökandens begäran eller på eget initiativ ordna ett möte mellan sökanden och de myndigheter som är behöriga när det gäller behandlingen av projektet vid myndigheterna. Enligt 8 § 1 mom. i förvaltningslagen ska myndigheterna inom ramen för sin behörighet och enligt behov ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller utträttandet av ärenden. Rådgivningen är avgiftsfri. Enligt motiveringen till nämnda 8 § i förvaltningslagen kan rådgivningen gälla procedurfrågor, som hur ett ärende anhängiggörs och hur det går till. Rådgivningen kan också gälla ärendets innehåll, som de formella kraven, vilken praxis myndigheten tillämpar och etablerade tolkningslinjer. Det kan också ges råd i behandlingsrelaterade frågor, som möjligheten att komplettera handlingar och möjligheten att söka ändring i beslutet. I den föreslagna lagen behöver det på ett mer detaljerat sätt än i 8 § i förvaltningslagen föreskrivas om rådgivningen, eftersom det som det ges rådgivning om är en projekthelhet för vilket det krävs tillstånd av flera olika behöriga myndigheter. För att främja den föreslagna lagens syften är det motiverat att i regel ordna ett i 6 § avsett möte mellan sökanden och de olika myndigheterna. Den samordnande myndigheten ska ändå ha rätt att pröva behovet av att ordna ett möte. Under ett möte bedömer de myndigheter som är behöriga i fråga om olika förfaranden tillsammans med sökanden om det är ändamålsenligt med samordnad behandling för det planerade projektet. Mötet ska arrangeras av antingen Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet eller den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten beroende på vilken av dem som är samordnande myndighet i projektet.

Till mötet ska i regel kallas alla de myndigheter vars tillstånd eller godkännande genomförandet av projektet förutsätter. Till mötet ska enligt behov även kallas andra myndigheter än de som är behöriga i de tillståndsärenden som ska samordnas och som är behöriga i frågor som är knutna till genomförandet av projektet. Sådana myndigheter som svarar för godkännande kan exempelvis vara myndigheter som ansvarar för planläggningen i projektområdet eller landskapsmyndigheter som ansvarar för vatten- och havsvårdsförvaltningen. Till mötet kan också kallas myndigheter som är behöriga i fråga om de anmälnings- och registreringsförfaranden som projektet förutsätter samt tillsynsmyndigheter. Mötet kan i praktiken ordnas via en elektronisk videoförbindelse.

Rådgivningen till sökanden inleds när sökanden kontaktar myndigheten eller inleder en ansökan. Det blir aktuellt att ordna ett möte enligt paragrafen först när planeringen av projektet är på en tillräckligt konkret nivå. Mötet kan ordnas även när tillståndsansökan för projektet redan har blivit anhängig. Sökanden kan då även efter att ansökan blivit anhängig ges råd om möjligheten att samordna de tillstånd som projektet förutsätter. Beroende på situationen kan det behövas flera möten innan tillståndsansökan lämnas in. Möten kan ordnas även efter att ansökan lämnats in. Då är de en del av behandlingen av ansökan. I praktiken kan ett möte enligt paragrafen även ordnas i samband med förhandsöverläggningen inför ett förfarande för miljökonsekvensbedömning.

Syftet med mötet är att ge sökanden information om vilka tillstånd eller andra förfaranden genomförandet av projektet kräver. Under mötet kan man bedöma vilken tidsplan som kan tillämpas vid olika förfaranden och om det är ändamålsenligt att samordna de tillstånd som projektet förutsätter på det sätt som avses i denna lag. Vid mötet går man igenom de utrednings- och informationsbehov som gäller olika tillstånd, planläggningsläget i det område där pro-

jektet ska förläggas och ändringsbehoven i samband med planen samt behovet av ett förfarande för miljökonsekvensbedömning.

Om den som ansvarar för projektet beslutar att begära samordning av tillståndsansökningarna ska denne i samarbete med den samordnande myndigheten upprätta en mer detaljerad plan över hur de tillståndsförfaranden som ska samordnas framskrider. Planen är informativ och är inte juridiskt bindande. Planen ska uppdateras i takt med att förfarandet framskrider.

Vid mötet fattas inga beslut som gäller projektet eller förfarandena, och enbart det att ett möte ordnas betyder inte att tillståndsansökan eller något annat förfarande är anhängigt vid myndigheten. Över mötet ska upprättas en promemoria som fogas till det material som uppstår under ärendets behandling.

Rådgivning till sökanden innebär inte att samordningen av projektet överförs till myndigheten. Sökanden och sökandens konsult ansvarar för samordningen av projektet. Myndighetens skyldighet att ge rådgivning kommer inte att ersätta det arbete som utförs av sökandens konsult.

2 kap. Samordning av behandlingen

7 §. Inledande av samordning. I paragrafen föreskrivs hur samordning av behandlingen av en tillståndsansökan inleds. En förutsättning för samordning är att den som ansöker om tillstånd begär det. I praktiken är en förutsättning för samordning att de tillståndsärenden som ska samordnas blir anhängiga vid tillräckligt närliggande tidpunkter. En begäran om samordning av tillståndsansökningar kan komma in också efter att ansökan blivit anhängig. Exempelvis i en situation där sökanden inte har varit i kontakt med tillståndsmyndigheten innan ansökan inleddes kan myndigheten efter att ansökan blivit anhängig ge råd om möjligheten att samordna de tillstånd som projektet förutsätter. Begäran om samordning ska enligt paragrafen göras innan tillståndsansökan kungörs.

För att samordningen i praktiken ska göra behandlingen snabbare ska skötseln och behandlingen av tillståndsärendena ske elektroniskt. I det elektroniska systemet kan sökande lämna flera tillståndsansökningar och inleda flera tillståndsförfaranden på samma gång. Uppgifter och utredningar om projektet matas in i det elektroniska systemet endast en gång och de olika myndigheterna har elektronisk tillgång till uppgifterna i systemet. Tillståndsansökningarna blir anhängiga när de har lämnats in till myndigheterna via systemet.

I övrigt finns de bestämmelser som gäller inledande av en tillståndsansökan, t.ex. bestämmelser om den behöriga myndigheten och kraven på ansökningarnas innehåll, i lagstiftningen om respektive tillstånd. Dessa bestämmelser förblir oförändrade.

8 §. Handläggningstid. I paragrafen finns bestämmelser som kompletterar förvaltningslagen när det gäller bestämmande av handläggningstiden för ett tillståndsärende. Enligt 23 § 2 mom. i förvaltningslagen ska en myndighet på en parts begäran ge en uppskattning om när ett beslut kommer att ges. Enligt 23 a § i förvaltningslagen ska en myndighet för de centrala ärendegrupperna inom sitt verksamhetsområde ange förväntad handläggningstid för sådana ärenden som kan inledas endast på initiativ av en part.

Om behandlingen av tillståndsansökningar samordnas är behandlingstiden för respektive tillståndsärende och tidpunkten för när beslutet meddelas kopplade till hur den samordnade behandlingen framskrider. Enligt bestämmelsen ska den samordnande myndigheten i samarbete med de övriga behöriga tillståndsmyndigheterna beräkna en målsatt handläggningstid för de tillståndsansökningar som ska samordnas och utifrån den ange en uppskattad tidpunkt för när

besluten i tillståndsärendena kommer att meddelas. Den i 8 § avsedda uppskattade tidpunkten för när ett beslut kommer att meddelas är preliminär. En realistisk och mer exakt uppskattad tidpunkt för när ett beslut kommer att meddelas ges i situationer som avses i den föreslagna 14 §. Den målsatta handläggningstid som myndigheterna uppskattat tillsammans ska vara en målsatt tidsfrist som inte är bindande. Om tidsfristerna inte följs, ska det enligt den föreslagna lagen inte leda till sanktioner. En uppskattning av behandlingstiden ska tas fram i samarbete mellan myndigheterna, eftersom myndighetssamarbete är nödvändigt i fråga om de tillstånd som samordnas och samordnandet i själva verket bygger på nära växelverkan mellan myndigheterna. I modellen med ett enda serviceställe är den ledande tanken att kunden kan uträtta tillståndsärenden hos olika myndigheter via en enda kontaktpunkt, där man på en gång kan ansöka om alla de tillstånd som behövs för ett visst projekt. Kunden ska inte längre behöva besöka flera serviceställen, utan avsikten är att den samordnande myndigheten sköter kontakterna till de andra tillståndsmyndigheterna för kundens räkning. Samarbetet mellan myndigheterna är intensivare i fråga om de tillstånd som samordnas och därför behöver det i den föreslagna lagen föreskrivas om samarbete mellan myndigheter, även om det i 10 § i förvaltningslagen föreskrivs om samarbete mellan myndigheterna. Denna proposition begränsar inte den kommunala självstyrelse som tryggas i 121 § i grundlagen.

9 §. Komplettering av ansökningar. I paragrafen föreskrivs det om samordningen när tillståndsansökningar kompletteras. Den samordnande myndigheten ska efter att ha mottagit den tillståndsansökan för vilken samordning har begärts utan dröjsmål meddela de övriga behöriga myndigheterna om att ett gemensamt förfarande tillämpas. Den behöriga myndigheten ska i fråga om ett ärende som faller inom dess behörighet meddela den samordnande myndigheten till vilka delar tillståndsansökan ska kompletteras.

Varje behörig myndighet ska då inom ramen för sin behörighet utreda om ansökan uppfyller de villkor som anges i lagstiftningen eller om den ska kompletteras på något sätt. I ett elektroniskt tillståndsförfarande ska myndigheterna meddela kompletteringsbehoven genom att registrera dem i det elektroniska systemet. När alla myndigheter har registrerat kompletteringsbehoven för ansökningarna eller konstaterat att sådana inte finns sänder den samordnande myndigheten kompletteringsbegäran till sökanden. På så sätt underrättas sökanden om alla kompletteringsbehov på en gång.

Den samordnande myndigheten ska ge sökanden tillfälle att komplettera ansökningarna och bestämma en tid inom vilken kompletteringarna ska sändas in. Den tidsfrist som bestäms för sökanden ska vara skälig med tanke på tillståndens natur och omfattning samt hur omfattande tilläggsutredningar som behövs. I allmänhet uppmanas sökanden komplettera en enskild ansökan inom två veckor, men vid samordning kan tiden vara längre än så beroende på situationen. Eftersom syftet med samordning är att påskynda förfarandena bör långa tidsfrister i princip undvikas.

Det är möjligt att en tillståndsansökan behöver kompletteras fler gånger. Ett behov av ytterligare komplettering kan också aktualiseras i ett senare skede av behandlingen, t.ex. som ett resultat av ett myndighetsutlåtande eller hörande. Om inlämnandet av en sådan ytterligare komplettering avsevärt fördröjer behandlingen av övriga tillstånd kan sökanden ta initiativ till att samordningen av behandlingen av tillståndsärendet ska avbrytas i enlighet med 13 §.

10 §. Utlåtanden, anmärkningar och åsikter. I 1 mom. föreskrivs det om begärande av myndighetsutlåtanden om tillståndsansökningar som ska samordnas. Myndigheterna ska informera den samordnande myndigheten om de utlåtanden som ska begäras om ansökningar som hör till deras behörighet, varefter den samordnande myndigheten begär utlåtanden i samlad form. På så sätt får remissmyndigheten en begäran om att ge utlåtande om de olika tillståndsansök-

ningarna koncentrerat och på en gång. I begäran om utlåtande ska det nämnas enligt vilken lag den ansökan om vilken utlåtande begärs är. På detta sätt strävar man efter att säkerställa att utlåtandena inte är onödigt omfattande. Utlåtandena ska lämnas in elektroniskt.

I 2 mom. ingår en informativ bestämmelse enligt vilken bestämmelser om de utlåtanden som ska begäras om tillståndsansökningar och om dem som ska ges tillfälle att framställa anmärkningar eller framföra åsikter finns i de lagar om olika tillståndsärenden som nämns i 2 §. Bestämmelserna om inflytande i anslutning till olika tillstånd ska inte ändras. Inga ändringar föreslås heller i bestämmelserna om myndigheternas behörighet när det gäller tillståndsprövning eller begärande om utlåtande. En myndighet kan också fortsätta vara remissinstans i vissa tillståndsärenden som ska samordnas.

11 §. Delgivning av och information om tillståndsansökningar. I paragrafen föreskrivs det om delgivning av och information om tillståndsansökningar. I det föreslagna 1 mom. hänvisas det till förvaltningslagens nya 62 a § där det föreskrivs om det allmänna förfarandet vid offentlig kungörelse. Den samordnande myndigheten ska delge tillståndsansökan genom att publicera kungörelsen och ansökningshandlingarna, alltså de s.k. kungörelsehandlingarna, på sin webbplats. Kungörelsehandlingarna om tillståndsansökan om gemensam behandling samt anknytande handlingar ska hållas tillgängliga på myndighetens webbplats i minst 30 dagar. De handlingar som kungörs ska hållas tillgängliga en längre tid än enligt 62 a § i förvaltningslagen, enligt vilken handlingar som kungörs ska hållas offentligt tillgängliga på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet i 14 dygn. Den samordnande myndigheten ska se till att ansökningshandlingarna i ett tillståndsärende finns tillgängliga elektroniskt åtminstone så länge kungörelsetiden varar. Den samordnande myndigheten ansvarar också för att radera uppgifterna och att eventuellt komplettera dem i datanätet samt för att det i datanätet inte publiceras sekretessbelagda uppgifter.

Att handlingarna hålls tillgängliga innebär i princip en möjlighet att ta del av handlingarna enbart i elektronisk form. Till exempel kan stora karthandlingar dock inte av datatekniska skäl nödvändigtvis hållas tillgängliga på webbplatsen och får då hållas framlagda på en plats som myndigheten bestämmer. Med beaktande av principerna om god förvaltning bör myndigheten också ge förvaltningens kunder möjlighet att få handledning och hjälp för att ta del av elektroniska ansökningshandlingar, om kunden inte självständigt kan eller förmår bekanta sig med dem.

I 1 mom. föreskrivs det om offentliggörande i det allmänna datanätet av en sådan verksamhetsutövers personuppgifter som i egenskap av privatperson bedriver näringsverksamhet och som finns i en kungörelse och i ansökningshandlingar. Detta anses behövt för att säkerställa tillgången till information för parterna och allmänheten, trots att man i samband med reformen av kungörelselagstiftningen föreslår att det i förvaltningslagen tas in en allmän bestämmelse om behandling av personuppgifter som ska gälla offentliggörande av personuppgifter vid offentlig delgivning och offentlig kungörelse. Den nya 62 b § i förvaltningslagen möjliggör offentliggörande av sådana personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i offentlighetslagen, men paragrafen ålägger myndigheten en skyldighet att avlägsna personuppgifterna från datanätet när den tid för tillgänglighållande som avses i 62 § 3 mom. och 62 a § 2 mom. i förvaltningslagen löper ut.

I miljöfrågor kräver informerandet dock en längre anslagstid än vad som föreskrivs i 62 b § i förvaltningslagen, bl.a. för att det allmänna enligt grundlagen har enligt skyldighet att verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och för att trygga ställningen för dem som orsakas olägenhet samt för uppfyllande av de förpliktelser som följer av EU:s direktiv om allmänhetens tillgång till miljöinformation och direktivet om industriutsläpp. Dessa direktiv förutsätter att

myndigheterna aktivt och systematiskt sprider miljöinformation till allmänheten särskilt med hjälp av datanätet eller elektronik eller bägge. Om de personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information måste raderas när kungörelsetiden löpt ut, försvårar det avsevärt spridningen av information och t.ex. användningen av den elektroniska tillstånds- och informationstjänsten, som förvaltas av den statliga tillståndsmyndigheten.

Sådana personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information kan anses vara verksamhetsutövarens namn och uppgifter om det ställe till vilket verksamheten är förlagd. I ansökningshandlingar som offentliggörs elektroniskt och i kungörelsen behöver anges verksamhetsutövarens namn och projektets läge för att ärendet ska kunna specificeras tillräckligt och för att parterna och allmänheten ska kunna bedöma projektets miljökonsekvenser för projektets omgivning. När information offentliggörs ska myndigheten fästa särskild vikt vid att sekretessbelagda uppgifter inte offentliggörs i det allmänna datanätet.

Om verksamhetsutövaren är en enskild, är även namnet en personuppgift. Platsen för verksamheten kan vara densamma som personens bostadsort och således en identifieringsuppgift som gäller personen. Anmärkningsvärt är dock att även om det är fråga om identifieringsuppgifter om en fysisk person, så hör uppgiften alltid samman med näringsverksamheten. I den föreslagna lagen föreslås en bestämmelse om att det ska vara tillåtet att publicera dessa personuppgifter i en kungörelse som offentliggörs i datanätet. Bestämmelsen är en specialbestämmelse i förhållande till 16 § 3 mom. i offentlighetslagen. I 16 § 3 mom. i offentlighetslagen föreskrivs det på vilket sätt personuppgifter ur en myndighets personregister får lämnas ut och förutsättningarna för utlämnande. Enligt bestämmelsen får uppgifter lämnas ut om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. När uppgiften lämnas ut på internet kan myndigheten inte försäkra sig om mottagarens rätt att använda personuppgifter, eftersom uppgiften finns tillgänglig för vem som helst som använder internet. För att kungörelsen och ansökningshandlingarna ska få innehålla de uppgifter som behövs med tanke på informerandet, behöver det föreskrivas om saken på ett sätt som avviker från ovannämnda bestämmelse.

Personuppgifter som publicerats på en myndighets webbplats ska raderas i datanätet senast när besluten i ärendet har vunnit laga kraft, eftersom kungörelsen och ansökningshandlingarna inte behöver finnas tillgängliga i datanätet i flera år.

I 2 mom. föreskrivs det om innehållet i kungörelsen. Kungörelsen ska utöver vad som anges i 62 a § 3 mom. i förvaltningslagen innehålla en sammanfattning av projektet och tillståndsansökningarna samt andra uppgifter som kungörelsen ska innehålla enligt någon av de lagar som nämns i den föreslagna 2 §. I praktiken ska kungörelsen innehålla en kort sammanfattning av projektet och av varje ansökan. Det ska framgå av kungörelsen om projektet omfattar ett tillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen eller marktäktslagen, om vilket hörande avses bli ordnat i enlighet med lagarna i fråga. I kungörelsen anges dessutom separat för varje tillståndsärende vilka instanser som kan framställa en anmärkning eller om det går att framföra sin åsikt i ärendet.

Enligt 3 mom. ska den samordnande myndigheten för att effektivisera informationsspridningen dessutom se till att information om kungörelsen offentliggörs i kommunerna inom det område som påverkas av verksamheten i enlighet med 108 § i kommunallagen samt på webbplatserna för de behöriga myndigheter som behandlar de tillståndsansökningar som samordnas. De behöriga tillståndsmyndigheterna ska se till att ansökningshandlingarna finns tillgängliga elektroniskt på myndighetens webbplats åtminstone så länge kungörelsetiden varar. Denna skyldighet som föreskrivs för de behöriga tillståndsmyndigheterna utgör kompletterande informering som syftar till att säkerställa en effektiv informationsspridning. Myndigheten in-

formerar således om att de tillståndsansökningar som ska samordnas är anhängiga genom en gemensam kungörelse. Tiden för hörande är alltid minst 30 dagar, men om ansökningarna gäller en omfattande projekthelhet eller om det i övrigt finns ett omfattande utredningsmaterial ska tiden vara längre, t.ex. 45 dagar. Information om kungörelsen ska offentliggöras i kommunerna utan dröjsmål efter det att kungörelsen har publicerats på tillståndsmyndighetens webbplats.

Offentliggörandet av kungörelsen ska dessutom annonseras i minst en tidning med spridning inom det område som påverkas av projektet, om inte ärendet är av ringa betydelse eller annonsering annars är onödig. Myndigheten får överväga om det är nödvändigt att publicera informationen i en tidning. Information som ges i en tidning har ansetts effektivisera informations-spridningen.

Parterna ska lämna in alla sina anmärkningar om ansökningarna samtidigt. Om även allmänheten hörs om ansökan enligt den lag som nämns i 2 §, ska dess åsikter på motsvarande sätt registreras samtidigt. Anmärkningar och åsikter ska i första hand lämnas elektroniskt, men de kan också lämnas i pappersform.

Enligt 4 mom. ska den samordnande myndigheten separat lämna information om kungörelsen till de parter som saken särskilt berör. Om en part har samtyckt till användning av e-tjänster, kan meddelandet sändas elektroniskt med stöd av 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. När det gäller delgivning av information till ett icke konstituerat delägarlag för en samfällighet tillämpas 11 kap. 11 § 2 mom. i vattenlagen.

Enligt 5 mom. tillämpas, med avvikelse från vad som föreskrivs i 1–4 mom., markanvändnings- och bygglagen och markanvändnings- och byggförordningen i fråga om meddelanden och information om att en ansökan om bygglov, åtgärdstillstånd, rivningslov för byggnader eller tillstånd för miljöåtgärder enligt markanvändnings- och bygglagen blivit anhängig. Därmed behövs ingen kungörelse om tillståndsansökan. Hörande av grannar enligt markanvändnings- och bygglagen sker således separat från andra tillståndsärenden som ska samordnas. Dessutom ska det i enlighet med markanvändnings- och bygglagen informeras om att bygglovsärendet är anhängigt på byggplatsen. Om hörande om bygglov förutsätter sådant hörande enligt kungörelse som avses i 65 § 2 mom. i markanvändnings- och byggförordningen, kan kommunen om den så vill sköta kungörelserna samtidigt eller kungöra ärendena separat. På tillstånd som gäller täktverksamhet tillämpas 13 § 2 mom. i marktäktslagen, enligt vilket den som ansöker om tillstånd kan foga en utredning om hörande av grannarna till sin ansökan.

Vid delgivning av och information om tillståndsansökningar ska dessutom iakttas det föreslagna 4 §, enligt vilken det vid behandlingen av ett tillståndsärende ska iakttas inte bara den föreslagna lagen utan också det som föreskrivs i de lagar som nämns i 2 §.

I paragrafens innehåll har beaktats den regeringsproposition till riksdagen med förslag till lag om upphävande av lagen om offentliga kungörelser och till vissa lagar som har samband med den, som är under behandling i riksdagen. Dessutom har paragrafens innehåll samordnats med den regeringsproposition som gäller en ändring av miljöskyddslagen och vattenlagen.

12 §. Sökandens förklaring. I paragrafen föreskrivs det om den förklaring som begärs av sökanden. Den samordnande myndigheten ska ge sökanden tillfälle att ge en förklaring med anledning av alla de utlåtanden, anmärkningar och åsikter som framförts med anledning av ansökan. Bestämmelser om dem som också ska ges tillfälle att ge en förklaring finns i de lagar som nämns i den föreslagna 2 §, bl.a. i kemikaliesäkerhetslagen och i gruvlagen är kretsen av parter större i detta sammanhang (gruvlagens 42 § och kemikaliesäkerhetslagens 104 c §). Av-

sikten är inte att genom propositionen inskränka begreppet part. Sökanden och andra aktörer kan ge förklaringar elektroniskt.

13 §. Avbrytande av samordning. I paragrafen föreskrivs det om möjligheten att avbryta samordningen av ett tillståndsärende. Enligt paragrafen ska den samordnande myndigheten på sökandens begäran avbryta samordningen av behandlingen av tillståndsansökningarna. Information om att samordnandet avbrutits ska lämnas i det allmänna datanätet på myndighetens webbplats.

Sökanden kan när som helst innan tillståndsbeslutet meddelas begära att samordningen avbryts för en eller flera ansökningar. Efter att samordningen avbrutits fortsätter behandlingen av tillståndsansökan enligt den lag som avses i 2 §. I samband med meddelandet om tillståndsansökan meddelas det elektroniskt i det allmänna datanätet att samordningen avbrutits och saken registreras i behandlingsuppgifterna för tillståndsärendet.

I praktiken kan samordningen avbrytas t.ex. i en situation där behandlingen av viss tillståndsansökan skulle fördröja eller försvåra behandlingen av de övriga tillstånd som samordnas. Genom att avbryta samordningen helt eller delvis kan man säkerställa att tillståndsförfarandena framskrider enligt tidsplanen.

14 §. Meddelande och delgivning av tillståndsbeslut. I 1 mom. föreskrivs att när tillräckliga utredningar erhållits i tillståndsärendena ska den samordnande myndigheten och de andra behöriga tillståndsmyndigheterna komma överens om en målsatt tid när besluten ska meddelas. En uppskattad tidpunkt för när beslut i samordnade tillståndsärenden kommer att meddelas ska enligt 8 § kunna anges snart efter det att tillståndsansökningarna har blivit anhängiga. I situationer som avses i 14 § ska den samordnande myndigheten och de behöriga myndigheterna kunna komma överens om en mer exakt målsatt tid för när besluten meddelas. Att myndigheterna ska komma överens betyder i detta sammanhang uttryckligen samarbete mellan den samordnande myndigheten och de övriga behöriga tillståndsmyndigheterna. De behöriga tillståndsmyndigheterna ska meddela sina beslut samtidigt. Myndigheterna ska i behövlig utsträckning samarbeta för att säkerställa att tillståndsbestämmelserna är förenliga med varandra. Tidsfristen för när besluten ska meddelas kan förlängas, om det finns en risk för att något av tillståndsbesluten kommer att försenas av oförutsedda skäl. Myndigheternas skyldighet att samarbeta för att säkerställa att tillståndsbestämmelserna är förenliga med varandra innebär inte att någon annan myndighets behörighet begränsas. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att tillståndsbestämmelserna inte innehåller motsägelser i frågor av teknisk natur som förhindrar verkställigheten. Resultatet av olika tillståndsbeslut kan således även i fortsättningen vara olika t.ex. i fråga om huruvida genomförandet av ett projekt kan tillåtas.

I 2 mom. föreskrivs det om förfarandet för delgivning av beslut, enligt vilket den behöriga tillståndsmyndigheten genom offentlig kungörelse ska delge sitt tillståndsbeslut med iakttagande av 62 a § i förvaltningslagen. Den behöriga myndigheten är bäst lämpad att delge beslutet, eftersom besvärprocesserna sköts separat i fråga om de tillstånd som samordnas och delgivningen av beslut är processuellt viktig med tanke på början av besvärstiden. Beslutet och den kungörelse som gäller det ska utan dröjsmål publiceras på den behöriga tillståndsmyndighetens webbplats efter det att beslutet har meddelats (RP 72/2002 rd, s. 116) och handlingarna ska hållas tillgängliga i det allmänna datanätet på myndighetens webbplats under minst den tid inom vilken beslutet får överklagas genom besvär. Delfäendet anses ha skett den sjunde dagen efter det att beslutet offentliggjordes på tillståndsmyndighetens webbplats, vilket betyder att fristen för anförande av besvär börjar löpa samtidigt i fråga om alla aktörer. Då besvärstiden beräknas ska den dag då delgivningen sker inte räknas med.

I momentet föreskrivs, som ett komplement till bestämmelserna i 62 a § i förvaltningslagen, vilka uppgifter som ska ingå i kungörelsen om ett tillståndsbeslut. Enligt 62 a § 3 mom. i förvaltningslagen ska det av kungörelsen framgå vad ärendet gäller och anges var och hur länge handlingarna hålls tillgängliga. Kungörelsen ska dessutom innehålla uppgift om den tidpunkt då beslutet publicerades på myndighetens webbplats, och dessutom ska det i kungörelsen anges att delfåendet anses ha skett den sjunde dagen efter det att beslutet offentliggjordes. Utöver de nämnda uppgifterna ska kungörelsen om ett tillståndsbeslut även innehålla besvärstiden för beslutet.

I 2 mom. föreskrivs det om offentliggörande i det allmänna datanätet av en sådan verksamhetsutövers personuppgifter som bedriver näringsverksamhet och som nämns i en kungörelse och i ett beslut. Detta anses behövligt för att säkerställa informationstillgången för parterna och allmänheten, trots att man i samband med reformen av kungörelselagstiftningen föreslår att det i förvaltningslagen tas in en allmän bestämmelse om behandling av personuppgifter som ska gälla offentliggörande av personuppgifter vid offentlig delgivning och offentlig kungörelse. Förvaltningslagens 62 b § möjliggör offentliggörande av sådana personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i offentlighetslagen, men paragrafen ålägger myndigheten en skyldighet att avlägsna personuppgifterna från datanätet när den tid för tillgänglighållande som avses i 62 § 3 mom. och 62 a § 2 mom. i förvaltningslagen löper ut.

I miljöfrågor kräver informerandet dock en längre anslagstid än vad som föreskrivs i 62 b § i förvaltningslagen, bl.a. för att det allmänna enligt grundlagen har enligt skyldighet att verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och för att trygga ställningen för dem som orsakas olägenhet samt för uppfyllande av de förpliktelser som följer av EU:s direktiv om allmänhetens tillgång till miljöinformation och direktivet om industriutsläpp. Dessa direktiv förutsätter att myndigheterna aktivt och systematiskt sprider miljöinformation till allmänheten särskilt med hjälp av datanätet eller elektronik eller bägge. Om de personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information måste raderas när kungörelsetiden löpt ut, försvårar det avsevärt spridningen av information och t.ex. användningen av den elektroniska tillstånds- och informationstjänsten, som förvaltas av den statliga tillståndsmyndigheten.

Sådana personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information kan anses vara verksamhetsutövers namn och uppgifter om det ställe till vilket verksamheten är förlagd. I tillståndsbeslut som offentliggörs elektroniskt och i kungörelsen om beslutet får anges verksamhetsutövers namn och projektets läge för att ärendet ska kunna specificeras tillräckligt och för att parterna och allmänheten ska kunna bedöma projektets miljökonsekvenser för projektets omgivning. När information offentliggörs ska myndigheten också fästa särskild vikt vid att sekretessbelagda uppgifter inte offentliggörs i det allmänna datanätet.

Om verksamhetsutövaren är en enskild, är även namnet en personuppgift. Platsen för verksamheten kan vara densamma som personens bostadsort och är således en identifieringsuppgift som gäller personen. Det bör emellertid beaktas att även om det är fråga om identifieringsuppgifter om en fysisk person, så hör denna uppgift alltid samman med näringsverksamheten. I den föreslagna lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden föreslås en bestämmelse om att det ska vara tillåtet att visa dessa personuppgifter i en kungörelse som offentliggörs i datanätet. Bestämmelsen är en specialbestämmelse i förhållande till 16 § 3 mom. i offentlighetslagen. I 16 § 3 mom. i offentlighetslagen föreskrivs det om på vilket sätt personuppgifter ur en myndighets personregister får lämnas ut och förutsättningarna för utlämnande. Enligt bestämmelsen får uppgifter lämnas ut om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. När uppgiften lämnas ut på internet kan myndigheten inte försäkra sig om mottagarens

rätt att använda personuppgifter, eftersom uppgiften finns tillgänglig för vem som helst som använder internet. För att tillståndsbeslutet och den kungörelse som gäller det beslutet ska få innehålla de uppgifter som behövs med tanke på informerandet, behöver det föreskrivas om saken på ett sätt som avviker från ovannämnda punkt. För att säkerställa tillgången till tillräcklig information kan tillgängligheten till uppgifter om verksamhetsutövarens namn således anses vara ändamålsenlig och behövlig i förhållande till syftet och den anses inte stå i strid med dataskyddslagstiftningen. Dessutom skulle det vara en administrativ börda för myndigheten, om den efter det att besvärstiden löpt ut var tvungen att radera verksamhetsutövarens namn i det beslut som publiceras i datanätet.

Personuppgifter som publicerats på en myndighets webbplats ska raderas i datanätet senast när den tillståndspliktiga verksamheten har upphört och när de åtgärder som hänför sig till upphörande av verksamheten enligt de lagar som nämns i 2 § har utförts.

Vid meddelande och delgivning av tillståndsbeslut ska dessutom iakttas det föreslagna 4 §, enligt vilken det vid behandlingen av ett tillståndsärende ska iakttas inte bara den föreslagna lagen utan också det som föreskrivs i de lagar som nämns i 2 §. Av denna koppling till de lagar som nämns i 2 § kan t.ex. följa att den behöriga myndigheten ska tillämpa de bestämmelser som gäller en offentlig informationstjänst som myndigheten förvaltar på internet. I paragrafens innehåll har beaktats den regeringsproposition till riksdagen med förslag till lag om upphävande av lagen om offentliga kungörelser och till vissa lagar som har samband med den, som är under behandling i riksdagen. Dessutom har paragrafens innehåll samordnats med den regeringsproposition som gäller en ändring av miljöskyddslagen och vattenlagen.

15 §. Information om tillståndsbeslut. Enligt 1 mom. ska den samordnande myndigheten sörja för att informera om tillståndsbeslutet, även om den behöriga myndigheten med stöd av 14 § ska sköta delgivningen av tillståndsbeslutet. Den samordnande myndigheten ska enligt 11 § 1–4 mom. också sköta delgivningen av och informationen om tillståndsansökningar, med det i 11 § 5 mom. föreskrivna undantaget för tillståndsansökningar enligt markanvändnings- och bygglagen samt marktäktslagen. Den samordnande myndigheten ska sända tillståndsbesluten till sökanden och dem som uttryckligen har begärt besluten samt till tillsynsmyndigheterna och de myndigheter som bevakar allmänt intresse i ärendet. Den samordnande myndigheten ska dessutom sända besluten för kännedom till de myndigheter av vilka utlåtande om ansökningarna har begärts. De som har framställt anmärkning eller framfört en åsikt i ärendet eller särskilt har begärt att bli underrättade samt de som har delgetts kungörelserna om tillståndsansökningarna separat ska underrättas om att besluten meddelats. Om en anmärkning har undertecknats av flera, kan beslutet eller underrättelsen om att beslutet meddelats sändas till endast den första undertecknaren. Den samordnande myndigheten ska dessutom se till att beslutet sänds med iakttagande av bestämmelserna i de lagar som nämns i 2 §. I fråga om lämnandet av information t.ex. om tillståndsbeslut enligt gruvlagen ska den samordnande myndigheten iakttä vad som föreskrivs i 58 § i gruvlagen till den del paragrafen kompletterar den föreslagna 15 §.

Enligt 2 mom. ska den samordnande myndigheten för att effektivisera informationsspridningen se till att information om kungörelsen utan dröjsmål offentliggörs i enlighet med 108 § i kommunallagen i kommunerna inom det område som påverkas av verksamheten. Detta kan göras t.ex. genom att länka den behöriga tillståndsmyndighetens kungörelse till kommunens webbplats. Information om att en kungörelse har offentliggjorts ska hållas tillgänglig på webbplatserna för kommunerna inom det område som påverkas av projektet i regel under samma tid som den finns på den behöriga tillståndsmyndighetens webbplats, alltså under minst den tid inom vilket beslutet kan överklagas genom besvär. Information om kungörelsen

ska offentliggöras i kommunerna utan dröjsmål efter det att kungörelsen har offentliggjorts på den behöriga tillståndsmyndighetens webbplats.

Information om offentliggörandet av kungörelsen ska dessutom publiceras i minst en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av projektet, om inte ärendet är av ringa betydelse eller annonsering annars är onödig. Information som ges i en tidning bör anses effektivisera informationsspridningen. Det anses vara viktigt att publicera information om miljörelaterade tillståndsbeslut i en tidning och detta förfarande anses i regel vara förpliktande, även om myndigheten har rätt att pröva behovet av att publicera informationen i en tidning. Myndigheten får överväga om det är nödvändigt att publicera informationen i en tidning. Om en annons om tillståndsansökan emellertid har införts i dagspressen ska beslutet publiceras på motsvarande sätt (jfr RP 84/1999 rd, s. 78). I den föreslagna lagen anses det viktigt att annonsera i en tidning, och skyldigheten att annonsera i en tidning ska anses vara mer förpliktande än skyldigheten enligt 62 a § i förvaltningslagen. Av den anledningen behöver det föreskrivas om detta i den föreslagna lagen.

3 kap. Särskilda bestämmelser

16 §. Tillståndsavgifter. I paragrafen föreskrivs det om den avgift som tas ut för samordning enligt den föreslagna lagen. Den avgift som till staten tas ut för samordningen av behandlingen bestäms på det sätt som anges i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). I paragrafen föreskrivs om den kommunala miljöförvaltningsmyndighetens rätt att ta ut en avgift för samordningen enligt vad som bestäms i en av kommunen godkänd taxa. I paragrafen ingår dessutom en informativ bestämmelse om att det i övrigt föreskrivs om de avgifter som kan tas ut för behandlingen av tillståndsansökningar i de lagar som nämns i 2 §.

Den samordnande myndighetens skyldighet att ge rådgivning och rådgivningens avgiftsfrihet beskrivs närmare i detaljmotiveringen till 6 §. Den rådgivning som myndigheten har skyldighet att ge innan ansökan har anhängiggjorts ska vara avgiftsfri. Efter det att ansökan har anhängiggjorts kan samordningen leda till sådant arbete för den samordnande myndigheten som inte omfattas av den avgiftsfria rådgivning som avses i 6 § i den föreslagna lagen, men som inte heller är behandling av ett enskilt tillståndsärende. För arbete av detta slag kan en avgift tas ut av sökanden. På det hela taget kommer myndigheternas arbete att minska av att den samordnande myndigheten och de behöriga myndigheterna har en helhetsbild av förfarandena inom projektet och av att behovet av ytterligare utredningar kommer att minska tack vare de möten som avses i 6 §. Dessutom kommer de elektroniska tjänsterna att bidra till att minska och underlätta myndigheternas arbete. Syftet med propositionen är att avgifterna för de tillstånd som behandlas i ett samordnat förfarande inte sammantagna får vara större än vad avgifterna är om tillstånden ansöks separat. I Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets avgiftsordning ska det föreskrivas om avgifter för samordnade tillstånd till den del Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet är den samordnande myndigheten.

17 §. Ikraftträdande. I paragrafen föreskrivs det om lagens ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2021.

1.2 Miljöskyddslagen

44 §. Information om tillståndsansökan. Det föreslås att ett nytt 4 mom. fogas till 44 § i miljöskyddslagen. I momentet anges vilken lagstiftning som ska tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillstånds-förfaranden tillämpas på behandlingen av ansökan. Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade till-

ståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av en miljötillståndsansökan, ska 11 § i den lagen tillämpas i stället för 44 § 1 och 2 mom. i miljöskyddslagen.

Paragrafens 5 mom. överensstämmer med 4 mom. i gällande lag. Enligt momentet ska närmare bestämmelser om kungörelse och offentliggörande av kungörelse samt om annat lämnande av information om tillståndsansökan få utfärdas genom förordning av statsrådet.

I regeringens proposition med förslag till ändring av miljöskyddslagen och vattenlagen föreslås en ändring även av 44 § i miljöskyddslagen, och därför har denna proposition ett samband med den propositionen, så som det konstateras i avsnitt 6, ”Samband med andra propositioner”.

44 a §. *Hörande om tillståndsansökan och om en miljökonsekvensbeskrivning.* Till lagen fogas enligt vad som föreslås en ny 44 a § som gäller samordning av höranden om miljökonsekvensbeskrivningar med höranden om tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen. Föresättningsarna för att samordna höranden anges i det föreslagna nya 22 a § 2 mom. i MKB-lagen.

Vid hörande om miljökonsekvensbeskrivningar tillämpas 20 § i MKB-lagen och, med stöd av hänvisningen i den paragrafen, även lagens 17 § 2 mom. Om miljökonsekvensbeskrivningar ska informeras enligt 17 § 2 mom. i MKB-lagen i samma omfattning och på samma sätt som när hörandet genomförs separat. Tillståndsmyndigheten ska i enlighet med 20 § 2 mom. i MKB-lagen se till att utlåtanden begärs och erbjuda möjlighet att framföra åsikter.

I miljöskyddslagen förlängs den föreskrivna tiden för gemensamt hörande om tillståndsansökningar, dvs. den får inte vara kortare än 45 eller längre än 60 dagar. Tidsfristen börjar i enlighet med MKB-lagen den dag då kungörelsen offentliggörs. I den gällande miljöskyddslagen föreskrivs ingen tid för framställande av anmärkningar eller framförande av åsikter. I ett samordnat hörande kan införandet av en tidsfrist också för framställandet av anmärkningar och framförandet av åsikter dock motiveras med att åsikterna och anmärkningarna har ett nära samband med samordningen och gör behandlingen av tillståndsansökan smidigare. Det är motiverat att tiden för framförande av åsikter och framställande av anmärkningar börjar löpa den dag kungörelsen offentliggörs på motsvarande sätt som i MKB-lagen, eftersom det i ett samordnat hörande är ändamålsenligt med enhetliga tider för framförande av åsikter och lämnande av utlåtanden om miljökonsekvensbedömningen samt framställande av anmärkningar och framförande av åsikter om tillståndsansökan.

47 b §. *Gemensam behandling av miljötillståndsansökningar och ansökningar om undantagslov enligt naturvårdslagen.* Enligt förslaget fogas till lagen en ny 47 b § om att behandla ansökningar om miljötillstånd och ansökningar om undantag enligt 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. i naturvårdslagen tillsammans när ansökningarna gäller ett och samma projekt. Innehållet i den nya paragrafen motsvarar till stor del miljöskyddslagens 47 § och vattenlagens 11 kap. 12 § som gäller gemensam behandling av tillstånd enligt vattenlagen och miljöskyddslagen samt den nya 11 kap. 12 a § som föreslås i vattenlagen.

Gemensam behandling ger möjlighet att behandla och avgöra ansökningar, som är anhängiga vid samma tillståndsmyndighet, tillsammans genom ett enda beslut. Paragrafens syfte är att göra förfarandena smidigare såväl för den som ansöker om tillstånd som tillståndsmyndigheten och att undanröja överlappande behandling vid samma myndighet.

Med stöd av paragrafen kan en miljötillståndsansökan och en ansökan om sådant undantag som avses i 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. i naturvårdslagen avgöras genom samma beslut när

ansökningarna gäller samma projekt. Gemensam behandling ska tillämpas, om detta inte av särskilda skäl ska anses vara onödigt. Till exempel i situationer där det på förhand verkar osäkert om ett projekt kan beviljas undantagslov enligt naturvårdslagen är det ändamålsenligt att först behandla ansökan enligt naturvårdslagen separat. I samband med behandlingen ska man också utreda betydelsen av tillståndsvillkoren, vilket i vissa situationer kan leda till att ett separat undantagslov enligt naturvårdslagen inte överhuvudtaget behövs i projektet. Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet ska bedöma situationen utifrån tillståndsansökningarna i samband med behandlingen av dem och avgöra om gemensam behandling ska tillämpas på dem. Detta avgörande kan inte överklagas.

En förutsättning för att projektet beviljas tillstånd vid gemensam behandling är att villkoren för beviljande av tillstånd uppfylls såväl enligt miljöskyddslagen som naturvårdslagen. Om tillstånd kan beviljas endast delvis, avslås tillståndsansökan i sin helhet.

Gemensam behandling vid myndigheten förutsätter nära samarbete mellan beredaren av miljö-tillstånd och naturvårdsexperten. Det praktiska genomförandet av gemensam behandling och det samarbete som den kräver anges närmare i myndighetens arbetsordning.

De tillståndsärenden som avses i paragrafen ska behandlas genom ett förfarande enligt miljöskyddslagen på det sätt som föreskrivs i 10 kap. och 85 och 96 § i miljöskyddslagen.

Enligt 2 mom. ska sökanden inom en av tillståndsmyndigheten utsatt skälig tid lämna in en ansökan om undantag, om det vid behandlingen av ett miljö-tillståndsärende framgår att det för verksamheten också behövs ett lov enligt naturvårdslagen. I annat fall lämnas den miljö-tillståndsansökan som är anhängig utan prövning. I lagen föreslås sålunda en bestämmelse om förhållandet mellan dessa tillstånd. Ansökan om miljö-tillstånd ska avvisas om det inte samtidigt går att avgöra om verksamheten kan tillåtas även med tanke på skyddet av arter och naturtyper enligt naturvårdslagen. Bestämmelsen behövs eftersom Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet är behörig att ge avgöranden om tillstånd enligt både miljöskyddslagen och naturvårdslagen. Den föreslagna 47 b § motsvarar den föreslagna nya 72 b § i naturvårdslagen.

85 §. Delgivning av och information om tillståndsbeslut. Det föreslås att ett nytt 4 mom. fogas till 85 § i miljöskyddslagen. I momentet anges vilken lagstiftning som ska tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillstånds-förfaranden tillämpas på behandlingen av ansökan. Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillstånds-förfaranden tillämpas på behandlingen av en miljö-tillståndsansökan, ska 14 och 15 § i den lagen tillämpas i stället för 85 § i miljöskyddslagen.

I regeringens proposition med förslag till ändring av miljöskyddslagen och vattenlagen föreslås en ändring även av 85 § i miljöskyddslagen, och därför har denna proposition ett samband med den propositionen, så som det konstateras i avsnitt 6, "Samband med andra propositioner". I ordalydelsen i 3 mom. har beaktats 85 § i miljöskyddslagen i den under beredning varande regeringsproposition som nämns ovan.

1.3 Vattenlagen

11 kap. Ansökningsförfarande

3 §. Innehållet i tillståndsansökan. Paragrafens 2 mom. föreslås bli kompletterad med en precisering om att en miljökonsekvensbeskrivning och en motiverad slutsats ska fogas till tillståndsansökan senast före beslutsfattandet. Bestämmelsen motsvarar efter ändringen gällande 39 § 2 mom. i miljöskyddslagen.

11 a §. *Hörande om tillståndsansökan och om komplettering av en miljökonsekvensbeskrivning.* Enligt vad som föreslås ska till lagens 11 kap. fogas en ny 11 a § som gäller samordning av hörande om miljökonsekvensbeskrivningar med hörande om tillståndsansökningar enligt vattenlagen i situationer där en komplettering av en miljökonsekvensbeskrivning enligt 27 § i MKB-lagen samtidigt är anhängig vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. I motsats till vad som föreslås i miljöskyddslagen, föreslås det inte att hörande om den egentliga miljökonsekvensbeskrivningen ska samordnas med ett förfarande enligt vattenlagen. De projekt som omfattas av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning är avsevärt fler inom de verksamheter som kräver miljötillstånd än vattenhushållningsprojekten. Dessutom har det föreslagna samordnade hörandet bedömts passa bättre för tillståndsförfarandet enligt miljöskyddslagen än enligt vattenlagen på grund av projektens olika karaktär.

På hörande om miljökonsekvensbeskrivningar tillämpas 20 § och 17 § 2 mom. i MKB-lagen. Om miljökonsekvensbeskrivningar ska informeras enligt 17 § 2 mom. i MKB-lagen i samma omfattning och på samma sätt som när hörandet genomförs separat. Tillståndsmyndigheten ska i enlighet med 20 § 2 mom. i MKB-lagen se till att utlåtanden begärs och erbjuda möjlighet att framföra åsikter. Tiden för gemensamt hörande får inte vara kortare än 45 eller längre än 60 dagar. I den gällande vattenlagen föreskrivs ingen tid för framställande av anmärkningar eller framförande av åsikter i anslutning till tillståndsansökningar. I ett samordnat hörande kan införandet av en tidsfrist också för framställandet av anmärkningar och framförandet av åsikter dock motiveras med att åsikterna och anmärkningarna har ett nära samband med samordningen och gör behandlingen av tillståndsansökan smidigare.

12 a §. *Gemensam behandling av tillståndsansökningar och ansökningar om undantagslov enligt naturvårdslagen.* Till 11 kap. fogas en ny 12 a §. Paragrafen gäller behandling av tillståndsansökningar enligt vattenlagen och ansökningar om undantag enligt 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. i naturvårdslagen tillsammans när ansökningarna gäller ett och samma projekt. Innehållet i den nya paragrafen motsvarar till stor del miljöskyddslagens 47 § och vattenlagens 11 kap. 12 § som gäller gemensam behandling av tillstånd enligt vattenlagen och miljöskyddslagen samt den nya 47 § b som föreslås i miljöskyddslagen.

Genom gemensam behandling kan ansökningar, som anhängiggjorts vid samma tillståndsmyndighet, behandlas och avgöras tillsammans genom samma beslut. Paragrafens syfte är att göra förfarandena smidigare såväl för den som ansöker om tillstånd som tillståndsmyndigheten och att undanröja överlappande behandling vid samma myndighet.

Med stöd av paragrafen kan en tillståndsansökan enligt vattenlagen och en ansökan om sådant undantag som avses i 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. i naturvårdslagen avgöras genom samma beslut när ansökningarna gäller samma projekt. Gemensam behandling ska tillämpas, om detta inte av särskilda skäl ska anses vara onödigt. Det är sannolikt att det oftare kan uppstå situationer där det på förhand är oklart om ett projekt kan beviljas undantagslov enligt naturvårdslagen. Då kan det vara ändamålsenligt att först separat behandla ansökan enligt naturvårdslagen. I samband med behandlingen ska man också utreda betydelsen av tillståndsvillkoren, vilket i vissa situationer kan leda till att ett separat undantagslov enligt naturvårdslagen inte överhuvudtaget behövs i projektet. Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet ska bedöma situationen utifrån tillståndsansökningarna i samband med behandlingen av dem och avgöra om ansökningarna ska avgöras genom samma beslut. Detta avgörande kan inte överklagas.

En förutsättning för att projektet beviljas tillstånd är att villkoren för beviljande av tillstånd uppfylls såväl enligt vattenlagen som naturvårdslagen. Om tillstånd kan beviljas endast delvis, avslås tillståndsansökan i sin helhet.

Vid myndigheten förutsätter gemensam behandling och bedömningen av om sådan kan genomföras nära samarbete mellan beredaren av tillstånd enligt vattenlagen och naturvårdsexperten. Det praktiska genomförandet av gemensam behandling och det samarbete som den kräver anges närmare i myndighetens arbetsordning.

Tillståndsärenden som avses i paragrafen ska behandlas genom ett förfarande enligt vattenlagen, på det sätt som föreskrivs i 11 kap. 5, 7, 8, 10, 11, 21 och 22 § i vattenlagen.

Enligt 2 mom. ska sökanden inom en av tillståndsmyndigheten utsatt skälig tid lämna in en ansökan om undantag, om det vid behandlingen av ett ärende enligt vattenlagen framgår att det för verksamheten också behövs ett lov enligt naturvårdslagen. I annat fall kan den tillståndsansökan som är anhängig lämnas utan prövning. I lagen föreslås således en tydligare bestämmelse om förhållandet mellan dessa tillstånd. En ansökan enligt vattenlagen ska avvisas om det inte samtidigt går att avgöra om verksamheten kan tillåtas även med tanke på skyddet av arter och naturtyper enligt naturvårdslagen. Bestämmelsen behövs eftersom Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet är behörig att ge avgöranden om tillstånd enligt både vattenlagen och naturvårdslagen. Den nya 12 a § motsvarar den föreslagna nya 72 b § i naturvårdslagen.

24 a §. Tillämpning av lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden. Till 11 kap. fogas en ny 24 a §. I paragrafen anges vilken lagstiftning som ska tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan enligt vattenlagen i situationer där lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen. Om den föreslagna lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, ska 11, 14 och 15 § i den lagen tillämpas i stället för 11 kap. 10 och 22 § i vattenlagen. Till övriga delar tillämpas vattenlagen på ansökan.

1.4 Naturvårdslagen

61 §. Besvär. Till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. där det föreskrivs om sökande av ändring i ett i 72 a § avsett beslut om undantag enligt 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. i naturvårdslagen som meddelats vid gemensam behandling enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen. Ändring i beslut som meddelats vid gemensam behandling får sökas som en enda helhet på det sätt som föreskrivs i miljöskyddslagen eller vattenlagen. Vid gemensam behandling enligt 72 a § ska ändring i ett beslut som fattats med stöd av miljöskyddslagen få sökas på det sätt som föreskrivs i 190, 191, 196 och 197 § i miljöskyddslagen. På parterna tillämpas då vad som föreskrivs i 43 § 1 mom. i miljöskyddslagen. Vid gemensam behandling får ändring i ett beslut som meddelats med stöd av vattenlagen sökas på det sätt som föreskrivs i 15 kap. 1–4 § i vattenlagen. På parterna tillämpas då vad som föreskrivs i 11 kap. 7 § 1 mom. i vattenlagen.

Ändring i beslut som Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet meddelat vid gemensam behandling ska i fortsättningen sökas genom besvär hos Vasa förvaltningsdomstol. Då har de som enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen har besvärsrätt rätt att genom besvär överklaga beslut enligt naturvårdslagen. Om ett tillståndsärende som avses i 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. i naturvårdslagen inte har avgjorts genom gemensam behandling, ska det som föreskrivs i 61 § 2, 3 och 5 mom. i naturvårdslagen tillämpas vid sökande av ändring. Då söks ändring i Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets beslut genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/).

I riksdagen behandlas samtidigt med denna proposition regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om rättegång i förvaltningsärenden och till vissa lagar som har samband med den. I propositionen föreslås det att en lag om rättegång i förvaltningsärenden, som upp-

häver den gällande förvaltningsprocesslagen, ska stiftas. I denna paragraf hänvisas det till ovannämnda lag som är under behandling i riksdagen.

Till följd av det nya 4 mom. blir det nuvarande 4 mom. i stället 5 mom. och enligt det momentet ska vid sökande av ändring i övrigt iakttas lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

72 a §. *Gemensam behandling av vissa tillståndsansökningar.* I paragrafen föreskrivs om gemensam behandling av tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen och sådana ansökningar om undantag enligt 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. i naturvårdslagen som omfattas av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets behörighet när ansökningarna gäller ett och samma projekt. Regleringen syftar till att göra tillståndsbehandlingen smidigare i situationer där ett projekt förutsätter flera tillstånd från Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Den föreslagna 72 a § motsvarar den föreslagna nya 47 b § i miljöskyddslagen och den föreslagna nya 11 kap. 12 a § i vattenlagen.

Enligt paragrafen tillämpas på gemensam behandling det som föreskrivs om behandling av tillståndsansökningar i miljöskyddslagen eller vattenlagen. En ansökan om undantagslov enligt naturvårdslagen ska behandlas tillsammans med en ansökan enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen och avgörs genom samma beslut, om detta inte av särskilda skäl ska anses vara onödigt. Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet ska bedöma situationen utifrån tillståndsansökningarna i samband med behandlingen av dem och avgöra om ansökningarna ska avgöras genom samma beslut. Detta avgörande kan inte överklagas. På hörande och information om ansökningar enligt naturvårdslagen tillämpas vid gemensam behandling det som föreskrivs i miljöskyddslagens 43 och 44 § eller vattenlagens 11 kap. 7 § och 10 § om parter, anmärkningar och åsikter samt information om tillståndsansökan. Beslut enligt naturvårdslagen meddelas vid gemensam behandling samtidigt som besluten enligt de nämnda lagarna. På meddelande av och information om tillståndsbeslut tillämpas bestämmelserna i 84 och 85 § i miljöskyddslagen eller 11 kap. 21 och 22 § i vattenlagen.

Vid gemensam behandling tillämpas de materiella bestämmelserna i naturvårdslagen och miljöskyddslagen eller vattenlagen separat på innehållet i tillståndsansökan, tillståndsprövningen, förutsättningarna för beviljande av tillstånd och tillståndsvillkoren. För att ett projekt ska beviljas tillstånd förutsätts att villkoren för beviljande av tillstånd uppfylls enligt både naturvårdslagen och miljöskyddslagen eller vattenlagen. Om tillstånd kan beviljas endast delvis, avslås tillståndsansökan i sin helhet. Ändring i beslut får sökas på det sätt som föreskrivs i miljöskyddslagen eller vattenlagen. Om detta föreskrivs närmare i det nya 61 § 4 mom.

72 b §. *Tillämpning av lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden.* I paragrafen föreskrivs det om behandlingen av ansökningar om undantagslov enligt 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom., om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen. Om behandlingen av ansökan om undantag och övriga tillståndsansökningar som gäller projektet samordnas enligt den nämnda lagen tillämpas den lagen utöver naturvårdslagen på behandlingen av ärendet.

1.5 Lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

5 §. *Miljökonsekvensbedömning genom förfaranden enligt någon annan lag.* Paragrafen ändras så att den innehåller tydligare bestämmelser än för närvarande om olika sätt att genomföra förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Enligt 1 mom. i den ändrade paragrafen kan en miljökonsekvensbedömning av ett i 3 § 1 och 2 mom. avsett projekt eller en ändring av ett redan genomfört projekt utföras genom ett förfarande enligt 3 kap. i lagen, i samband med utarbetandet av en plan på det sätt som föreskrivs i markanvändnings- och bygglagen eller i ett

förfarande enligt någon annan lag. En förutsättning för de två sistnämnda alternativen är det föreskrivs separat om genomförandet av förfarandet.

I 2 mom. föreskrivs dessutom om möjligheten att ordna hörande om ett program för miljökonsekvensbedömning eller en miljökonsekvensbeskrivning i samband med ett förfarande enligt någon annan lag på det sätt som föreskrivs separat om detta. Enligt 22 § i den gällande MKB-lagen kan hörandet om programmet för miljökonsekvensbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning och hörandet om planläggningen anordnas genom ett gemensamt förfarande. Utöver detta ingår i lagförslaget en ny 22 a § som innehåller en bestämmelse om att hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen kan ordnas i samband med tillståndsförfarandet när de förutsättningar som nämns i paragrafen i fråga uppfylls.

Samtidigt blir det nuvarande 2 mom. efter att det justerats med hänsyn till de nya 1 och 2 mom. ett nytt 3 mom. och det nuvarande 3 mom. blir med vissa ändringar ett nytt 4 mom.

Enligt 4 mom. kan den projektansvarige i ett initiativ föreslå att förfarandet enligt MKB-lagen ersätts med ett annat förfarande eller att ett sådant hörande som ingår i bedömningsförfarandet ordnas genom ett annat förfarande. Kontaktmyndigheten och den myndighet som ansvarar för förfarandet enligt någon annan lag kan komma överens om att miljökonsekvensbedömningen eller det hörande som ingår i förfarandet ska genomföras på det sätt som föreskrivs i den andra lagen. Den gällande bestämmelsen ändras så att den projektansvariges initiativrätt och den möjlighet att komma överens om genomförandet som kontaktmyndigheten och den myndighet som ansvarar för förfarandet enligt den andra lagen har även omfattar ordnandet av sådant hörande som ingår i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Om kontaktmyndigheten och den myndighet som ansvarar för ett annat förfarande inte kan komma överens om ett ersättande förfarande eller att ordna hörande genom ett annat förfarande, ska miljökonsekvensbedömning enligt 3 § i MKB-lagen och hörande enligt det förfarandet tillämpas.

22 a §. Samordning av ett förfarande för miljökonsekvensbedömning och ett tillståndsförfarande. Till lagen fogas en ny 22 a § i vilken samordningen av ett förfarande för miljökonsekvensbedömning och ett tillståndsförfarande preciseras. Enligt 1 mom. samordnas vid behov utredningsbehoven inför en miljökonsekvensbedömning och behandlingen av en ansökan om tillstånd för ett projekt i programmet för miljökonsekvensbedömningen. Enligt 1 mom. kan dessutom sådana utredningar som ska ingå i miljökonsekvensbeskrivningen och tillståndsansökan utarbetas tillsammans.

Bestämmelsen preciserar 4 § i MKB-lagen, enligt vilken de utredningar som förutsätts i MKB-lagen och i annan lagstiftning ska samordnas vid tillämpningen av MKB-lagen. Vid samordningen ska det beaktas att utredningsbehoven för olika förfaranden kan variera vad gäller kraven på innehåll, och att det beroende på projektets planeringsskede kan finnas skillnader i fråga om hur detaljerade uppgifter som behövs i förfarandet och inriktningen på dem. Kraven på innehåll i miljökonsekvensbeskrivningen och tillståndsansökan överlappar delvis varandra, och en och samma utredning kan även som sådan användas för både miljökonsekvensbeskrivningen och tillståndsansökan. För att klargöra detta införs i lagen en bestämmelse enligt vilken de utredningar som ska ingå i miljökonsekvensbeskrivningen och tillståndsansökan kan utarbetas samtidigt och tillsammans till den del det är fråga om utredningar som gäller samma frågor. Detta eliminerar behovet av överlappande och separata utredningar om samma ärende.

Enligt 18 § i den gällande lagen ska det av utlåtandet om programmet för miljökonsekvensbedömning framgå hur de behövliga utredningarna vid behov kan samordnas med de utredningar som krävs enligt andra lagar. Det föreslagna 1 mom. preciserar och konkretiserar den gällande lagen. Det ska också beaktas att när det är fråga om ett nytt projekt, så kan man inte nödvän-

digttvis på ett bindande sätt sluta sig till vilka detaljerade utredningar som behövs vid behandlingen av projektets tillståndsansökan.

I 2 mom. finns en bestämmelse om möjligheten att ordna hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen i samband med hörandet om tillståndsansökan. Hörandena kan samordnas om det är fråga om ett projekt som enligt miljöskyddslagen förutsätter tillstånd av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet och förfarandet för miljökonsekvensbedömning och tillståndsansökan är anhängiga samtidigt. En förutsättning för att samordna hörandena är att det inte finns något annat genomförbart alternativ med tanke på projektets läge, omfattning eller tekniska egenskaper. Som ett sådant genomförbart alternativ räknas inte ett så kallat nollalternativ i samband med bedömningsförfarandet.

En samordning av hörandena om miljökonsekvensbeskrivningen och tillståndsansökan kan i undantagsfall gälla helt nya projekt, men sannolikt blir det oftast fråga om att samordna hörandena vid ändringar av redan befintlig verksamhet.

Hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen ska genomföras i samband med hörandet om tillståndsansökan, och närmare bestämmelser om hörandet finns i miljöskyddslagen. Tillståndsmyndigheten ansvarar för att ordna hörandena. En samordning av hörandena påverkar inte ändringssökandet. Det är också möjligt att en miljökonsekvensbeskrivning eller en tillståndsansökan behöver kompletteras efter ett samordnat hörande, varvid ett nytt hörande måste ordnas i båda förfarandena eller det ena förfarandet.

En samordning av hörandena kräver att den projektansvarige tar initiativ till det. Kontaktmyndigheten och tillsynsmyndigheten avtalar sinsemellan om huruvida ett projekt lämpar sig för en samordning av hörandena. Förfarandet motsvarar till denna del det förfarande som ska tillämpas på samordningen av hörandena i samband med planläggningen och förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Den projektansvarige ska i praktiken ta initiativ till förfarandet senast i bedömningsprogramfasen, men behovet av ett sådant förfarande kan framgå redan i samband med förhandsöverläggningarna enligt MKB-lagen. Avtalet om att samordna hörandena kan ingå i kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet.

Hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen kan i vissa situationer även utgöra en del av hörandet enligt 10 § i lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden. Detta kan bli aktuellt när hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen samordnas med hörandet om tillståndsansökan enligt miljöskyddslagen i de fall där en miljötillståndsansökan ingår i de tillstånd enligt nämnda lag som ska samordnas.

25 §. Beaktande av miljökonsekvensbedömningen i tillståndsförfarande. I 1 mom. införs en precisering enligt vilken en miljökonsekvensbeskrivning och en motiverad slutsats ska fogas till en tillståndsansökan före beslutsfattandet. Ändringen gör det möjligt att samordna konsekvensbedömningen med tillståndsförfarandet på det sätt som anges i 22 a § 2 mom. och 27 §. I andra situationer ska en miljökonsekvensbeskrivning och en motiverad slutsats fogas till en tillståndsansökan på samma sätt som för närvarande. Efter ändringen motsvarar bestämmelsen till sin ordalydelse 39 § 2 mom. i den gällande miljöskyddslagen.

27 §. Uppdatering av den motiverade slutsatsen. Paragrafens 1 mom. ändras så att ett hörande om en komplettering av miljökonsekvensbeskrivningen kan ordnas i samband med hörandet om en tillståndsansökan enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen alltid när det är ändamålsenligt. En samordning av hörandena är möjlig oberoende av projektets egenskaper. Närmare bestämmelser om hur hörandet ska ordnas finns i miljöskyddslagen och vattenlagen. På hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen tillämpas 20 § i lagen.

1.6 Marktäktslagen

4 c §. *Tillämpning av lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden.* Till lagen fogas en ny 4 c § om samordning av behandlingen av en tillståndsansökan. I paragrafen föreskrivs vilka bestämmelser som ska tillämpas på behandlingen av en ansökan om marktäktstillstånd i en situation där lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av en ansökan. Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, ska 11 § i lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas i stället för 13 § 1 mom. i marktäktslagen och 14 och 15 § i lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas i stället för 19 § 1 och 2 mom. i marktäktslagen. Till övriga delar tillämpas marktäktslagen på ansökan.

1.7 Markanvändnings- och bygglagen

134 §. *Behandling av ansökan om bygglov.* Paragrafens 5 mom. ändras genom att det tillfogas ett förhandsvillkor för uppskjutande av avgörandet av ett bygglovsärende enligt vilket lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden inte får tillämpas på behandlingen av miljöstillståndet och bygglovet. Om sökanden har begärt att behandlingen av ansökningarna om miljöstillstånd och bygglov ska samordnas ska ansökningarna avgöras samtidigt i enlighet med vad som föreskrivs i nämnda lag.

148 §. *Tillämpning av lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden.* Till lagen fogas en ny 148 § där det föreskrivs om de bestämmelser som ska tillämpas på behandlingen av en ansökan om bygglov, åtgärdstillstånd, rivningslov för byggnader eller tillstånd för miljöåtgärder i en situation där lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av ansökan. Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan tillämpas den lagen på behandlingen i stället för 142 § i markanvändnings- och bygglagen. Till övriga delar tillämpas markanvändnings- och bygglagen på ansökan.

1.8 Gruvlagen

40 §. *Information om tillståndsansökan.* Det föreslås att ett nytt 4 mom. fogas till 40 § i gruvlagen. I momentet anges vilken lagstiftning som ska tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av ansökan. Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, ska 11 § i den lagen tillämpas i stället för 40 § 1–3 mom. i gruvlagen.

57 §. *Meddelande av tillståndsbeslut.* Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till 57 § i gruvlagen. Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på ett tillståndsbeslut, ska 14 § i den lagen tillämpas i stället för 57 § 1 och 2 mom. i gruvlagen.

58 §. *Information om tillståndsbeslut.* Det föreslås att ett nytt 8 mom. fogas till 58 § i gruvlagen. I momentet anges vilken lagstiftning som ska tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av ansökan. Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, ska 15 § i den lagen tillämpas på information om beslutet i stället för 58 § 1–6 mom. i gruvlagen. Tillämpningen av 15 § i lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden inverkar inte på den i 58 § 2 och 3 mom. i gruvlagen för tillståndsmyndigheten föreskrivna skyldigheten att separat sända en

kopia av beslutet till de instanser som nämns i dessa moment eller på den i 7 mom. i den paragrafen avsedda omsorgsplikten. Dessutom förpliktar 4 § i lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden till iakttagande inte bara av den lagen utan också av gruvlagen.

1.9 Lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

12 § kap. Kungörelse och information om tillståndsärenden

104 e §. *Tillämpning av lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden.* Till lagen fogas en ny 104 e §. I paragrafen föreskrivs om den lagstiftning som ska tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan som gäller omfattande industriell hantering och upplagring av en farlig kemikalie eller tillverkning och upplagring av explosiva varor i en situation där lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av ansökan. Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, ska 11 § i den lagen tillämpas i stället för 104 b § i kemikaliesäkerhetslagen. Till övriga delar tillämpas på behandlingen av ansökan kemikaliesäkerhetslagen.

1.10 Lagen om högsta förvaltningsdomstolen

3 kap. Ledamöter

11 §. Det föreslås att paragrafen preciseras när det gäller sammansättningen vid avgörande av ärenden. Enligt förslaget ska vid högsta förvaltningsdomstolen två miljöskakkunnigråd delta i behandlingen av ett sådant ärende som har avgjorts vid ett förfarande enligt vattenlagen (587/2011), miljöskyddslagen (527/2014), lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004), den upphävda vattenlagen (264/1961) eller den upphävda miljöskyddslagen (86/2000). Ändringen behövs för att förtydliga att de sammansättningar vid avgörande som avses i paragrafen gäller utöver de tillståndsförfaranden enligt de lagar som nämns i momentet också de ärenden som avgörs vid så kallad gemensam behandling. I enlighet med den gemensamma behandling som föreslås i 47 b § i miljöskyddslagen och 12 a § i vattenlagen ska ett tillstånd enligt dessa lagar och ett tillstånd enligt 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. i naturvårdslagen behandlas tillsammans vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet och avgöras genom samma beslut, om detta inte av särskilda skäl ska anses vara onödigt. Dessutom föreskrivs det i 4 a § i marktäktslagen om gemensam behandling av ansökan om miljötillstånd och ansökan om marktäktstillstånd.

1.11 Domstolslagen

10 kap. Behörighetsvillkor för domare

6 §. *Behörighetsvillkor för förvaltningsrättsdomare som är förtrogna med vattenärenden och miljöskyddsärenden.* Enligt gällande lag är behörighetsvillkor för ledamöter som deltar i behandlingen av ärenden enligt vattenlagen (587/2011) och miljöskyddslagen (527/2014), när det inte är fråga om lagfarna ledamöter, lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska eller naturvetenskapliga området. Det finns behov av att precisera paragrafen så att bestämmelserna i den också kan tillämpas på ärenden som avgjorts vid så kallad gemensam behandling. Bestämmelser om gemensam behandling finns i 47 b § i miljöskyddslagen, 12 a § i vattenlagen, 72 b § i naturvårdslagen och 4 a § i marktäktslagen. Preciseringen görs så att det i paragrafen ska hänvisas till behandling av ärenden som avgjorts vid ett förfarande enligt vattenlagen och miljöskyddslagen.

1.12 Lagen om förvaltningsdomstolarna

12 §. Domförhet. I paragrafens 2 mom. föreskrivs det om sammansättningen vid behandlingen av ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen. Det finns behov av att precisera momentet så att bestämmelserna i det också kan tillämpas på ärenden som har avgjorts vid så kallad gemensam behandling. Bestämmelser om gemensam behandling finns i 47, 47 a och 47 b § i miljöskyddslagen, 12 a § i vattenlagen, 72 b § i naturvårdslagen och 4 a § i marktäktslagen. Preciseringsen görs så att när det gäller sammansättningarna så hänvisas det i momentet till de ärenden som avgjorts vid sådan gemensam behandling som avses i de ovannämnda paragraferna.

2 Ikraftträdande

Målet är att lagarna ska träda i kraft den 1 januari 2021, samtidigt som den nya myndigheten Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet inleder sin verksamhet.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De centrala grundläggande fri- och rättigheter som hänför sig till propositionen är grundlagens bestämmelser om jämlikhet i 6 §, skydd för privatlivet i 10 § 1 mom., myndighetshandlingars offentlighet i 12 § 2 mom., ansvar för miljön i 20 § 1 mom., medborgarnas inflytande i 20 § 2 mom. och rättsskydd i 21 §. Propositionen måste även bedömas med avseende på grundlagens 121 § som gäller kommunal självstyrelse.

Grundlagsutskottet har ställt följande krav på en inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUB 25/1994 rd): inskränkningarna ska bygga på lagar som stiftas av riksdagen, inskränkningarna ska vara noga avgränsade och tillräckligt exakt definierade, grunderna för inskränkningarna ska vara acceptabla med tanke på systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna och vara dikterade av något tungt vägande samhälleligt skäl, det kan inte stadgas genom vanlig lag om en inskränkning av kärnan i en grundläggande fri- och rättighet, inskränkningarna bör vara nödvändiga för att uppnå ett acceptabelt syfte och får inte gå längre än vad som kan motiveras med beaktande av ett samhälleligt intresse som ligger bakom inskränkningen i relation till de rättsgoda som ska inskränkas, inskränkningar i grundläggande fri- och rättigheter kräver ett adekvat rättsskydd och får inte stå i strid med Finlands internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna.

Jämlikhet

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Enligt 6 § 2 mom. får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. De grunder för åtskillnad som nämns i bestämmelsen kan betraktas som kärnområdet i förbudet mot diskriminering. Avsikten är dock inte att förteckningen ska vara uttömmande, utan diskriminering ska vara förbjuden också på grund av någon annan omständighet som gäller den enskilde som person. En persons förutsättningar vad gäller kunskaper och färdigheter samt personens faktiska förutsättningar att hantera ärenden elektroniskt kan också anses utgöra en omständighet som gäller den enskilde som person.

I 2 kap. i den föreslagna lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden föreskrivs om behandlingen av tillståndsansökningar som samordnas. Enligt 7 § i lagförslaget är en förutsättning för samordningen att tillståndsansökningarna sänds elektroniskt till myndigheterna. Ansökningar som lämnats in på något annat sätt lämnas utan prövning. Den skyl-

dighet att hantera ärenden elektroniskt som föreskrivs i lagen gäller tillståndssökanden. I praktiken är sökandena i regel juridiska personer, men i vissa fall kan sökanden också vara en fysisk person eller en juridisk person som vad ställningen beträffar kan jämföras med en fysisk person, dvs. till exempel aktiebolag som ägs av en person. Att föreskriva att användningen av e-tjänster är obligatorisk kan inte anses strida mot likställighetsprincipen, eftersom sökanden även i fortsättningen kan ansöka om tillstånd som omfattas av lagens tillämpningsområde på annat sätt än elektroniskt, men i detta fall kan den samordning som avses i den föreslagna lagen inte tillämpas på behandlingen av tillståndsansökningarna, utan man måste liksom nu ansöka om tillstånden som separata tillstånd.

Grundlagsutskottet har i sin avgörandepraxis ansett att elektronisk inlämning av en summarisk stämningsansökan kan anses vara ett ordinärt och godtagbart processuellt krav och att regleringen inte är problematisk med hänsyn till 6 och 21 § i grundlagen (GrUU 4/2018 rd). När det gäller e-tjänster har grundlagsutskottet fäst uppmärksamhet vid att fysiska personer ska ha möjlighet att ansöka om tillstånd också på annat sätt än elektroniskt. Den föreslagna lagstiftningen försätter inte fysiska personer i nämnvärt sämre ställning, eftersom fysiska personer alltid ska ha möjlighet att också genom separata processer ansöka om tillstånd, varvid tillstånd kan beviljas på annat sätt än elektroniskt.

I 10 och 11 § i den föreslagna lagen finns det bestämmelser om hörande om tillståndsansökningar och delgivning av och information om tillståndsansökningar samt i 14 § om meddelande och delgivning av tillståndsbeslut och i 15 § om information om tillståndsbeslut. Information om en tillståndsansökan och ett beslut som ska samordnas ges med iakttagande av 62 a § i förvaltningslagen genom en kungörelse som ska offentliggöras elektroniskt. Dessutom ska kungörelsen offentliggöras i enlighet med 108 § i kommunallagen i kommunerna inom det område som påverkas av verksamheten. Kungörelsen och information om meddelande av beslutet publiceras också i minst en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av verksamheten, om inte myndigheten anser att publiceringen är onödig. Det är möjligt att framföra anmärkningar och åsikter om tillståndsansökningar även på annat sätt än elektroniskt.

Enligt förslaget ska utgångspunkten vara att handlingarna hålls framlagda endast elektroniskt. Myndigheten har dock skyldighet att se till att förvaltningens kunder har jämlik och faktisk möjlighet att ta del av de elektroniska handlingarna och att vid behov handleda och hjälpa kunderna att ta del av ansökningshandlingarna.

Förslaget anses uppfylla kravet på jämlikhet när det gäller skyldigheten att hantera ärenden elektroniskt.

Skyddet för privatlivet och för personuppgifter samt offentlighetsprincipen

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Enligt den paragrafens 1 mom. utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen är handlingar och andra upptagningar som innehåller av myndigheterna offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Var och en har rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar.

Grundlagsutskottet har betonat att skyddet för privatlivet och personuppgifter bör stå i proportion till andra grundläggande och mänskliga rättigheter samt till andra vägande samhällsintressen. Lagstiftaren ska garantera skyddet för privatlivet och personuppgifter på ett sätt som är godtagbart med avseende på de samlade grundläggande fri- och rättigheterna. Utskottet har understrukit att skyddet för privatlivet och personuppgifter inte har företräde framför andra

grundläggande fri- och rättigheter. Analysen går ut på att samordna och avväga två eller flera bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna (se t.ex. GrUU 54/2014 rd och GrUU 10/2014 rd). Utskottet har särskilt betonat balansen mellan handlingars offentlighet och skyddet för personuppgifter (GrUU 22/2008 rd).

När det gäller nationella bestämmelser om skydd för personuppgifter ska Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska person med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (nedan *dataskyddsförordningen*), som trädde i kraft den 25 maj 2016, beaktas. Dataskyddsförordningen är i egenskap av EU-förordning direkt tillämplig lagstiftning i medlemsstaterna. Även enligt artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ska skyddet för privat- och familjeliv, bostad och kommunikationer respekteras.

I dataskyddsförordningen har det tagits fasta på att myndigheterna ska kunna lämna ut personuppgifter i handlingar som innehas av dem, om detta föreskrivs särskilt genom lag. I lagstiftningen ska man då samordna handlingars offentlighet och skyddet för personuppgifter. I dataskyddsförordningen fastställs de allmänna principerna för skydd för personuppgifter, t.ex. principen om uppgiftsminimering med tanke på ändamålen med behandlingen av personuppgifter, och dessa ska så effektivt som möjligt iakttas även i den lagstiftning genom vilken handlingars offentlighet och skyddet för personuppgifter samordnas.

I Finland genomförs ändringar enligt den allmänna dataskyddsförordningen genom att stifta en ny dataskyddslag, som kompletterar och preciserar dataskyddsförordningen. Dataskyddslagen blir en allmän lag om behandlingen av personuppgifter. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som kompletterar EU:s allmänna dataskyddsförordning (RP 9/2018 rd) överlämnades till riksdagen den 1 mars 2018 och behandlas fortfarande av riksdagen. När den nya dataskyddslagen träder i kraft upphävs den gällande personuppgiftslagen (523/1999) och lagen om datasekretessnämnden och dataombudsmannen (389/1994).

Förslaget till lag om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden gäller samordning av sådana tillståndsansökningar för vilkas del det i den gällande lagstiftningen finns bestämmelser om tillståndsplikt för verksamheten. De materiella bestämmelserna om tillståndsplikt för verksamheten ändras inte i detta sammanhang. Enligt förslaget förutsätter en samordning av behandlingen av tillståndsansökningar dock att tillståndsansökan görs och behandlas elektroniskt. Det elektroniska förfarandet inbegriper även offentliggörande av kungörelser, ansökningar, ansökningshandlingar, kungörelser och tillståndsbeslut i det allmänna datanätet på myndighetens webbplats. I princip gäller lagförslaget förfaranden i samband med ett företags verksamhet och inte fysiska personer, om inte en verksamhetsutövare bedriver verksamhet i sitt eget namn. Tillståndsförfaranden omfattar i regel en hörandefas då berörda parter hörs om tillståndsansökan. Dessa parter kan vara privatpersoner som äger en fastighet som ligger granne med den verksamhet som ansökan gäller eller som finns inom verksamhetens influensområde.

När det gäller den elektroniska tillståndsbehandlingen bör man se till att det råder balans mellan offentlighetsprincipen och skyddet för privatlivet och personuppgifter. Mot denna bakgrund är det väsentligt att de uppgifter som lämnats till myndigheten offentliggörs i det allmänna datanätet endast om inget annat följer av sekretessbestämmelserna. Allmänna bestämmelser om sekretess finns i offentlighetslagen. I 24 § i offentlighetslagen finns det bestämmelser om sekretessbelagda myndighetshandlingar. Utöver detta finns det särskilda sekretessbestämmelser i många andra lagar.

I 11 § i den föreslagna lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden finns det bestämmelser om delgivning av och information om tillståndsansökningar och i 14 § i den lagen bestämmelser om delgivning av tillståndsbeslut och i 15 § bestämmelser om information om tillståndsbeslut. Enligt lagen ska tillståndsansökan och beslut i ärendet delges genom kungörelse som offentliggörs elektroniskt med iakttagande av 62 a § i förvaltningslagen. Av en sådan kungörelse och sådana kungjorda handlingar som avses i 62 a § i förvaltningslagen kan det framgå personuppgifter eller andra uppgifter som ingår i skyddet för privatlivet eller uppgifter om en privat affärs- eller yrkeshemlighet. Bestämmelserna iakttar motsvarande bestämmelser i kommunallagen och förslaget till landskapslag (RP 15/2017 rd). Bägge propositionerna har behandlats i grundlagsutskottet. Utskottet bedömde i sitt utlåtande om kommunallagen de bestämmelser som gäller offentliggörande av information i det allmänna datanätet (GrUU 63/2014 rd).

Med hänsyn till skyddet för personuppgifter och för privatlivet är det viktigt att endast personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information publiceras i protokoll som blir offentliga på webben (GrUU 63/2014 rd). I den föreslagna lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden finns specialbestämmelser om offentliggörande av personuppgifter (11 och 14 §), som möjliggör offentliggörande i datanätet av sådana personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information under den tid som uppgifterna behöver hållas tillgängliga i datanätet. I ärenden enligt den föreslagna lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden kan som nödvändiga personuppgifter anses en verksamhetsutövars namn samt uppgifter som specificerar de fastigheter som finns på platsen för projektet. I kungörelsen och i de handlingar som kungörs behöver dessa uppgifter anges för att ärendet ska kunna specificeras tillräckligt och för att parterna och allmänheten ska kunna bedöma projektets miljökonsekvenser för projektets omgivning.

Behandlingen av personuppgifter ska vara sakligt motiverat med tanke på myndighetens verksamhet. Utan samtycke från den som personuppgifterna gäller får uppgifterna behandlas endast om det i lag föreskrivs om behandlingen av uppgifter eller om behandlingen följer av en uppgift eller skyldighet som i lag eller med stöd av lag har ålagts den personuppgiftsansvarige. All behandling av personuppgifter ska också vara berättigad och nödvändig under hela den tid uppgifterna behandlas.

Bestämmelserna i den föreslagna lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillåter att verksamhetsutövares namn och uppgifter om var projektet är placerat hålls tillgängliga i datanätet under den tid som myndigheten anser att uppgifterna behöver hållas tillgängliga med tanke på tillgången till information. I miljöfrågor kräver informerandet en längre anslagstid, bl.a. för att det allmänna enligt grundlagen har enligt skyldighet att verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och för att trygga ställningen för dem som orsakas olägenhet samt för uppfyllande av de förpliktelser som följer av EU:s direktiv om allmänhetens tillgång till miljöinformation och direktivet om industriutsläpp. Dessa direktiv förpliktar myndigheterna att aktivt och systematiskt sprida miljöinformation till allmänheten särskilt med hjälp av datanätet och elektronik. Om de personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information måste raderas när kungörelsetiden löpt ut, försvårar detta avsevärt spridningen av information.

I 16 § 3 mom. i offentlighetslagen föreskrivs det om på vilket sätt personuppgifter ur en myndighets personregister får lämnas ut och förutsättningarna för utlämnande. Enligt bestämmelsen får uppgifter lämnas ut i elektronisk form om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. När uppgiften lämnas ut via det allmänna datanätet kan myndigheten inte försäkra sig om mottagarens rätt att använda personuppgifter, eftersom uppgiften finns tillgänglig för vem som helst som använder

det allmänna datanätet. För att en kungörelse och kungörelsehandlingarna (såsom ansökningshandlingar och beslut) ska få innehålla uppgifter som är nödvändiga med tanke på informerandet, behövs en bestämmelse om undantag från 16 § 3 mom. i offentlighetslagen. Avsikten är att föreskriva om undantagsbestämmelsen inte bara i förvaltningslagen utan också separat i förslaget till lag om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden. Om de handlingar, dvs. kungörelsen och de handlingar som kungörs, som offentliggörs i datanätet innehåller personuppgifter, kan de personuppgifter som offentliggörs vara en del av en myndighets personregister. Det är då fråga om situationer som avses i 16 § 3 mom. i offentlighetslagen. Utan en bestämmelse som innebär ett undantag från 16 § 3 mom. i offentlighetslagen får det i det allmänna datanätet inte offentliggöras sådana uppgifter som hör till ett personregister.

Med hänsyn till skyddet för personuppgifter och för privatlivet är det viktigt att endast personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information publiceras i protokoll som blir offentliga på webben (GrUU 63/2014 rd). Sålunda kan när ärenden enligt den föreslagna lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden delges med iakttagande av 62 a § i förvaltningslagen endast offentliga uppgifter offentliggöras.

Även om uppgiften om var en verksamhet är placerad anses vara en personuppgift, och den i vissa enskilda fall i praktiken även kan vara en uppgift som identifierar en fysisk person, är det nödvändigt att uppges denna uppgift i ett tillståndsbeslut. Ett tillståndsbeslut som innehåller uppgifter om var en verksamhet är placerad måste vara allmänt tillgängligt även efter det att anslagstiden har löpt ut när beslutet har vunnit laga kraft. Allmänheten och de berörda parterna måste ha tillgång till information om verksamheten och var den är placerad för att tillståndsbeslutets innehåll och verksamhetens miljökonsekvenser ska kunna bedömas även efter det att verksamheten har inletts.

I sitt utlåtande GrUU 14/2018 rd har grundlagsutskottet tagit ställning till att det inte längre av konstitutionella skäl är nödvändigt att speciallagstiftningen inom förordningens tillämpningsområde heltäckande och detaljerat föreskriver om behandling av personuppgifter, eftersom den gällande lagstiftningen om personuppgifter är mycket tungrodd och komplicerad. Grundlagsutskottet anser att dataskyddsförordningens detaljerade bestämmelser, som tolkas och tillämpas i enlighet med de rättigheter som garanteras i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, överlag utgör en tillräcklig rättslig grund även med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § i grundlagen. Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter i fortsättningen i första hand tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen.

Ansvar för miljön och inflytande

Enligt 20 § 1 mom. i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Bestämmelsens ansvar för miljön konkretiseras genom materiell lagstiftning. Bestämmelsen tillämpas såväl på åtgärder för att hindra att miljön förstörs eller förorenas som på aktiva åtgärder som gynnar naturen. Enligt 20 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön.

Den föreslagna lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden och de föreslagna ändringarna i MKB-lagen och i vissa andra lagar gäller samordning av verksamhet som är tillståndspliktig enligt den gällande lagstiftningen och av förfaranden i samband med sådan verksamhet. Förslagen gäller endast bestämmelserna om förfarandet och de innebär inga ändringar i fråga om kraven på tillstånd för verksamheten eller förutsättningarna för att bevilja

tillstånd. Den nya lag som föreslås och de ändringar som införs i befintliga lagar bedöms därmed inte ha någon betydelse med tanke på 20 § 1 mom. i grundlagen.

Propositionen innehåller förslag som är av betydelse vid en bedömning av skyldigheten enligt 20 § 2 mom. att trygga medborgarnas möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön.

I 2 kap. i den föreslagna lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden föreskrivs om samordning av behandlingen av tillståndsansökningar. Enligt 10 § 2 mom. finns det bestämmelser om de utlåtanden som ska begäras om tillståndsansökningarna och om dem som ska ges tillfälle att framställa en anmärkning eller framföra sin åsikt i de lagar som nämns i 2 §, det vill säga i de gällande tillståndslagarna. Förslaget innehåller därför inga ändringar när det gäller de parter som ska höras om tillståndsansökningar. De som ska höras är desamma oberoende av om tillstånd söks separat eller om behandlingen av tillståndet samordnas enligt den föreslagna lagen. I 11 § finns det bestämmelser om information om tillståndsansökningar. Informationen ordnas genom att ansökningarna kungörs elektroniskt på myndighetens webbplats i enlighet med 62 § a i förvaltningslagen och i kommunerna i enlighet med 108 § i kommunallagen. Den samordnande myndigheten ska dessutom se till att de berörda parterna informeras om kungörelsen.

Genom att samtidigt informera om och kungöra ansökningar som gäller olika tillstånd skapas en tydligare helhet av de olika tillståndsansökningarna, vilket sannolikt gör det lättare att förstå projektet i dess helhet och att rikta inflytandet. Den som deltar i projektet behöver inte heller sätta sig in i material som gäller ett och samma projekt inför flera höranden, varför en samordning av hörandena även kan effektivisera deltagandet. När hörandet om flera ansökningar ordnas samtidigt innebär det emellertid att man under hörandet behandlar ett mer omfattande material som gäller olika tillståndsansökningar. Å andra sidan kan detta vara fallet redan enligt den nuvarande lagstiftningen om hörandefasen för olika ansökningar infaller samtidigt. Det elektroniska förfarandet för att informera om ansökningar bidrar till att förbättra möjligheterna att påverka eftersom det underlättar tillgången till information.

Genom de ändringar som föreslås i MKB-lagen och i miljöskydds- och vattenlagen kan hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen under vissa förutsättningar samordnas med ett hörande om en miljötillståndsansökan eller en ansökan enligt vattenlagen. Enligt det nya 22 a § 2 mom. som föreslås i MKB-lagen kan hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen samordnas med hörandet om miljötillståndsansökan förutsatt att miljötillstånd söks för ett projekt eller ändring av ett projekt för vilket det inte finns något annat genomförbart alternativ med tanke på projektets läge, omfattning och tekniska egenskaper. Genom att begränsa bestämmelsens tillämpningsområde till projekt där det saknas genomförbara alternativ vill man säkerställa att möjligheten att påverka genom att delta i MKB-förfarandet inte i själva verket försämras när sättet att genomföra projektet redan har valts före hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen genom att miljötillstånd har sökts för projektet.

I 27 § 1 mom. i MKB-lagen föreskrivs dessutom om möjligheten att samordna hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen med ett hörande om en tillståndsansökan enligt miljöskydds- eller vattenlagen om det är fråga om en uppdatering av den motiverade slutsatsen enligt 27 § i MKB-lagen. I detta sammanhang har det med tanke på rätten till inflytande inte funnits något behov av att begränsa tillämpningsområdet för ett samordnat hörande endast till projekt där det saknas genomförbara alternativ eftersom det redan tidigare har funnits möjlighet att yttra sig om miljökonsekvensbeskrivningen.

Bestämmelser om hörande om miljökonsekvensbeskrivningen och om tillståndsansökan finns i den nya 44 a § som föreslås i miljöskyddslagen och i den nya 11 a § som föreslås i 11 kap. i vattenlagen. Båda paragraferna innehåller bestämmelser om att tillståndsmyndigheten även kan ordna ett hörande om miljökonsekvensbeskrivningen och att minst 45 och högst 60 dagar ska reserveras för hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen och tillståndsansökan.

När hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen samordnas med hörandet om tillståndsansökan innebär det att det material som behandlas vid hörandet om tillståndsansökan inte omfattar kontaktmyndighetens motiverade slutsats om projektets betydande miljökonsekvenser eller andra myndigheters utlåtanden om miljökonsekvensbeskrivningen. Det material som behandlas när hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen och om tillståndsansökan ordnas samtidigt är också mer omfattande än när hörandena ordnas separat. Enligt MKB-lagen ska minst 30 dagar och högst 60 dagar reserveras för hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen. För att trygga den faktiska rätten till inflytande motsvarar den tid som reserveras för ett samordnat hörande den tid för hörandet som föreskrivs i MKB-lagen, dock med den skillnaden att minitiden för hörandet i dessa situationer förlängs från 30 dagar till 45 dagar.

Rättsskydd

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. I paragrafens 2 mom. sägs det att offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag.

Förslaget till skyldighet att ge rådgivning i 6 § om rådgivning till sökande i lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden kan anses vara betydande med hänsyn till 21 § 2 mom. (rätt till god förvaltning) i grundlagen. Bestämmelsen i fråga ger lagstiftaren uppdraget att genom lag trygga garantierna för god förvaltning. Garantierna för god förvaltning innebär bland annat myndighetsverksamhet enligt serviceprincipen, till vilken myndighetens skyldighet att ge rådgivning delvis räknas. I förvaltningslagen finns det allmänna bestämmelser om skyldigheten att ge rådgivning och om andra principer för god förvaltning. Den föreslagna bestämmelsen kompletterar förvaltningslagen när det gäller förvaltningens tillämpning av serviceprincipen på behandling av ansökningar som är föremål för gemensam behandling vid miljörelaterade tillståndsförfaranden.

I 11 § i förslaget till lag om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden finns det bestämmelser om information om tillståndsansökningar och i den lagens 14 § bestämmelser om delgivning av tillståndsbeslut och 15 § bestämmelser om information om tillståndsbeslut. Det har blivit vanligare att använda det allmänna datanätet vid tillkännagivanden och när beslut delges. Elektroniska förfaranden och e-tjänster utnyttjas redan inom miljöärenden. För den myndighet som svarar för delgivningen samt för mottagarna av delgivningen kan det anses vara enklare och ur informationsspridningens perspektiv ett mycket effektivt informations-sätt. Motsvarande bestämmelser finns också i till exempel kommunallagen (FvUB 55/2014 rd och GrUU 63/2014 rd) och regeringens proposition med förslag till lagstiftning om verkställigheten av landskapsreformen och om omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsavgifter (RP 14/2018 rd).

Enligt 7 § i förslaget till lag om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden ska tillståndsansökningar sändas elektroniskt till myndigheterna. Sålunda begränsar propositionen

de sätt genom vilka en tillståndsansökan kan göras och sändas till tillståndsmyndigheten. Begränsningen äventyrar dock inte sökandens rättsliga ställning, eftersom sökanden alltid ska ha möjlighet att också genom separata processer ansöka om tillstånd, varvid tillstånd kan beviljas på annat sätt än elektroniskt. Syftet med denna regeringsproposition är att öka e-tjänsterna inom miljörelaterade tillståndsärenden och på så sätt främja att behandlingen av dessa ärenden sker snabbare och kostnadseffektivare för såväl de berörda som myndigheterna.

Den föreslagna lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden och de föreslagna ändringarna i MKB-lagen och i vissa andra lagar gäller samordning av verksamhet som är tillståndspliktig enligt den gällande lagstiftningen och av tillståndsförfaranden i samband med sådan verksamhet. Propositionen innehåller inte några uttryckliga bestämmelser om sökande av ändring med undantag för det nya 61 § 5 mom. som föreslås i miljöskyddslagen, där det anges vilka bestämmelser som ska tillämpas på sökande av ändring i ett beslut som fattats med stöd av naturvårdslagen vid gemensam behandling. Ändring i ett beslut som fattats vid gemensam behandling med ett miljö- eller vattentillstånd och som innebär ett undantag från skyddet av arter eller naturtyper enligt naturvårdslagen ska sökas på det sätt som föreskrivs i miljöskyddslagen eller vattenlagen, beroende på vilken av lagarna som tillämpas på den gemensamma behandlingen.

I propositionen föreslås det att sökande av ändring i ett beslut enligt naturvårdslagen, som meddelats av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet vid gemensam behandling, i fortsättningen ska hänvisas till Vasa förvaltningsdomstol. Då har de som enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen har besvärsmålsrätt att genom besvär överklaga beslut enligt naturvårdslagen. Om ett tillståndsärende som avses i 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. i naturvårdslagen inte har avgjorts genom gemensam behandling, ska det som föreskrivs i 61 § 2, 3 och 5 mom. i naturvårdslagen tillämpas vid sökande av ändring. Då söks ändring i Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets beslut genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Dessutom föreslås det att lagen om högsta förvaltningsdomstolen, domstolslagen och lagen om förvaltningsdomstolarna. Genom dessa lagar förtydligas det i vilken sammansättning ärenden behandlas när det är fråga om den föreslagna gemensamma behandlingen. Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol som är behörig enligt lag. (GrUU 21/2009 rd.) Det faktum att den domstol som ska pröva överklagandet av de undantagslov inom naturvården som avses i denna proposition varierar i fortsättningen i enlighet med om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet behandlar undantagslovet tillsammans med ett tillstånd enligt vattenlagen eller ett miljötillstånd eller separat bedöms inte försämra verkställandet av rättsskyddet enligt 21 § i grundlagen eller av parternas rättsskydd eller av rättsskyddet för andra som har rätt att söka ändring. Av de ställen som gäller gemensam handling i lagen framgår den behöriga myndigheten på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter. Med stöd av vad som sagts ovan kan de föreslagna bestämmelserna anses vara förenliga med rättsskyddet enligt 21 § i grundlagen. I propositionen har också principerna för god förvaltning beaktats.

Kommunal självstyrelse

Enligt 121 § 1 mom. i grundlagen är Finland indelat i kommuner, vilkas förvaltning ska grunda sig på självstyrelse för kommunens invånare. Enligt 2 mom. utfärdas bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om uppgifter som åläggs kommunerna genom lag.

Grundlagsutskottet har enligt sin vedertagna praxis betonat att då man inför bestämmelser om nya uppgifter för kommunerna bör man också se till att kommunerna har faktiska möjligheter

att klara av dem (t.ex. GrUU 12/2011 rd, s. 2, GrUU 29/2009 rd, s. 2, GrUU 50/2005 rd, s. 2 och GrUU 41/2002 rd, s. 3).

I den föreslagna lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden åläggs kommunerna nya uppgifter i samband med samordningen av behandlingen av tillståndsansökningar. Enlig 5 § i lagförslaget är den kommunala miljövårdsmyndigheten den samordnande myndigheten enligt lagen i de fall ett sådant tillstånd enligt miljöskyddslagen eller marktäktstillstånd som omfattas av den kommunala miljövårdsmyndighetens behörighet ingår i de tillståndsärenden som samordnas. En samordning kan i detta fall i praktiken innebära att behandlingen av ansökan om miljö- eller marktäktstillstånd samordnas med antingen ett byggnadstillstånd som behandlas av den kommunala byggnadstillsynsmyndigheten eller med ett undantagsbeslut enligt naturvårdslagen som behandlas av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Ätminstone de sistnämnda situationerna kommer sannolikt att vara fåtaliga. Under de senaste åren har undantagsbeslut enligt naturvårdslagen endast i ett fåtal fall varit kopplade till verksamhet som även förutsätter miljö- eller marktäktstillstånd.

Samordningen bedöms orsaka extra arbete i någon mån för den samordnande myndigheten, men samtidigt minskar arbetsmängden för någon annan myndighet i motsvarande mån. Med beaktande av att merparten av de situationer där den kommunala miljövårdsmyndigheten är den samordnande myndigheten gäller sådana tillståndskombinationer där även det andra tillståndet som samordnas omfattas av kommunens behörighet bedöms förslaget inte öka de kommunala myndigheternas uppgifter totalt sett eller endast öka arbetsmängden i någon mån. I 16 § i lagförslaget föreskrivs om den kommunala miljövårdsmyndighetens rätt att ta ut en avgift för samordningen enligt grunder som bestäms i en av kommunen godkänd taxa. De kostnader som samordningen medför kan således täckas med den avgift som tas ut för behandlingen av tillståndsansökan.

Det centrala innehållet i den kommunala självstyrelse som tryggas i 121 § i grundlagen är kommuninvånarnas rätt att besluta om sin kommuns förvaltning och ekonomi. Genom vanliga lagar går det inte att göra sådana ingrepp i självstyrelsens mest centrala särdrag att den urholkas i sak (t.ex. GrUU 67/2014 rd, s. 5, GrUU 20/2013 rd, s. 6, GrUU 22/2006 rd, s. 2, GrUU 65/2002 rd, s. 2, GrUU 31/1996 rd, s. 1). Ett av de centrala särdragen i den kommunala självstyrelsen som skyddas av grundlagen kan anses vara att kommunen är fristående från statsförvaltningen på så sätt att kommunens organ i viss mån är oberoende av staten, vilket även omfattar rätten att ordna förvaltningen och skötseln av olika uppgifter. Vidare har utskottet ansett att uppgifter för kommunerna med hänsyn till att självstyrelsen är skyddad i grundlagen inte får vara så stora att de försämrar kommunernas verksamhetsvillkor på ett sätt som äventyrar kommunernas möjligheter att självständigt bestämma om sin ekonomi och därmed också om sin förvaltning (se GrUU 41/2014 rd, s. 3 och GrUU 50/2005 rd, s. 2).

I den föreslagna lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden ges den samordnande myndigheten rätt att i samarbete med andra behöriga myndigheter uppskatta tidsfrister för de olika behandlingsfaserna vilka styr myndigheternas verksamhet. Enligt 8 § i lagförslaget ska den samordnande myndigheten i samarbete med de behöriga myndigheterna beräkna en målsatt handläggningstid för de tillståndsansökningar som ska samordnas och utifrån den ange en uppskattad tidpunkt för när besluten i tillståndsärendena kommer att meddelas. Enligt 9 § ska den behöriga tillståndsmyndigheten meddela den samordnande myndigheten till vilka delar tillståndsansökan ska kompletteras. Enligt 14 § 1 mom. ska den samordnande myndigheten när tillräckliga utredningar erhållits i tillståndsärendena i samarbete med de andra behöriga tillståndsmyndigheterna komma överens om en målsatt tid när besluten ska meddelas. De behöriga tillståndsmyndigheterna meddelar sina beslut samtidigt.

Med tanke på den kommunala självstyrelsen måste man särskilt bedöma en situation där Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet i egenskap av samordnande myndighet tillsammans med de andra behöriga myndigheterna avtalar om en tidsfrist som även gäller den kommunala byggnadstillsynsmyndighetens behandling av en ansökan som omfattas av myndighetens behörighet. Det bör beaktas att det är fråga om en målsatt tidsfrist och att en överträdelse av tidsfristen enligt den föreslagna lagen inte får några följder för myndigheten.

Behandlingen av förvaltningsärenden omfattas av det allmänna kravet på behandling utan dröjsmål enligt 23 § i förvaltningslagen. Enligt 10 § i förvaltningslagen ska varje myndighet dessutom inom ramen för sin behörighet och i den omfattning ärendet kräver på andra myndigheters begäran bistå dessa i skötsel av en förvaltningsuppgift, och även i övrigt sträva efter att främja samarbetet mellan myndigheterna. Enligt förslaget ska myndigheterna tillsammans bestämma en målsatt handläggningstid och utifrån den en uppskattad tidpunkt för när besluten kommer att meddelas. När behandlingen har nått tillståndsprövningsfasen ska myndigheterna dessutom uppge en tidpunkt när tillståndsbesluten ska meddelas. Alla behöriga myndigheter i ett samordnat tillståndsärende kan påverka de tidsfrister som bestäms för behandlingsfaserna. Förslaget uppfyller till denna del även kravet på att främja samarbete mellan myndigheterna enligt 10 § i förvaltningslagen.

Enligt 14 § ska den samordnande myndigheten och de andra behöriga tillståndsmyndigheterna komma överens om en målsatt tid när besluten ska fattas. På detta sätt kan Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet enligt förslaget anta att kommunens byggnadstillsynsmyndighet behandlar ett tillstånd som avser byggande samordnat inom den tid som man kommit överens om. Den genomsnittliga behandlingstiden för ett bygglov varierar mellan olika kommuner, men den bedöms i vilket fall som helst endast uppgå till några månader, medan behandlingstiden för exempelvis ett miljötillstånd som ska behandlas av tillstånds- och tillsynsmyndigheten i genomsnitt är cirka 11 månader. De samordnade behandlingstiderna skulle därmed vanligen inte innebära att kommunens behandling av ett tillstånd påskyndas. Om den kommunala miljövårdsmyndigheten är den samordnande myndigheten innebär bestämmandet av tidsfrister i praktiken att de endast bestäms inom kommunen, eftersom det i dessa situationer sannolikt skulle vara fråga om en samordning av ett miljötillstånd och ett bygglov. Lagförslaget om samordning kan därmed anses medföra endast smärre begränsningar av kommunernas självstyrelse.

Enligt förslaget kräver samordningen av miljörelaterade tillstånd elektronisk ärendehantering. De elektroniska tjänsterna grundar sig på statens och kommunernas nuvarande e-tjänster, som vid behov sammanförs till det tjänstelager som sammanför e-tjänster och som skapas inom ramen för spetsprojektet Tillstånd och tillsyn. Avsikten är att utnyttja redan existerande kanaler för e-tjänster. Ett elektroniskt ärendehanteringssystem förbättrar de kommunala myndigheternas verksamhetsmöjligheter och förenklar samarbetet mellan myndigheterna samt gör samarbetet mellan sökanden och myndigheterna smidigare. I och med reformen av kommunallagen är kommunerna skyldiga att på sina egna webbplatser informera om anhängiga ärenden och om beslut som de fattat. Förslaget till lag om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden grundar sig på elektronisk delgivning och information som kommunerna tillämpar redan för närvarande. Den gällande lagstiftningen gör det redan för närvarande möjligt att i kommunerna tillämpa e-tjänster, så det är inte heller i detta avseende fråga om en ny uppgift. Det föreslås att lagarna ska träda i kraft vid ingången av 2021, så att man hinner bereda sig på den datatekniska reformen. Följaktligen kan förslaget till lag om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden, lag om ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning samt vissa lagar som har samband med dem behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Mål

Syftet med denna lag är att samordna och påskynda tillståndsförfarandena för projekt som påverkar miljön.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på behandlingen av tillståndsärenden enligt miljöskyddslagen (527/2014), vattenlagen (587/2011), marktäktslagen (555/1981), gruvlagen (621/2011), naturvårdslagen (1096/1996), markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005).

3 §

Tillståndsförfaranden som kan samordnas

Om det för genomförandet av ett projekt krävs miljötillstånd enligt miljöskyddslagen, tillstånd enligt vattenlagen eller tillstånd för täktverksamhet enligt marktäktslagen, kan behandlingen av tillståndsansökan på sökandens begäran samordnas med ansökningar om följande tillstånd:

- 1) undantagslov enligt 31 och 48 § samt 49 § 3 mom. i naturvårdslagen,
- 2) bygglov enligt 125 § i markanvändnings- och bygglagen samt åtgärdstillstånd enligt 126 §, rivningslov för byggnader enligt 127 § och tillstånd för miljöåtgärder enligt 128 § i den lagen,
- 3) malmletningstillstånd enligt 9 § i gruvlagen samt gruvtillstånd enligt 16 § och guldvaskningstillstånd enligt 22 § i den lagen,
- 4) tillstånd till omfattande industriell hantering och upplagring av en farlig kemikalie enligt 23 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor samt tillstånd för tillverkning och upplagring av explosiva varor enligt 58 § i den lagen.

Behandlingen av en ansökan om miljötillstånd eller ansökan om tillstånd enligt vattenlagen samordnas inte med en ansökan om undantagslov enligt 1 mom. 1 punkten, om ansökningarna behandlas gemensamt på det sätt som föreskrivs i 47 b § i miljöskyddslagen eller i 11 kap. 12 a § i vattenlagen.

4 §

Förhållande till annan lagstiftning

Vid behandlingen av ett tillståndsärende ska utöver denna lag också det som föreskrivs i de lagar som nämns i 2 § iakttas.

5 §

Samordnande myndighet

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet är samordnande myndighet, om samordningen gäller behandlingen av ett tillstånd enligt vattenlagen eller ett sådant tillstånd enligt miljöskyddslagen som ska avgöras av den myndigheten. I andra fall är det den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten som är samordnande myndighet.

Bestämmelser om den samordnande myndighetens uppgifter finns i 2 kap.

6 §

Rådgivning till sökande

För att ordna den rådgivning som avses i 8 § i förvaltningslagen (434/2003) kan den samordnande myndigheten på sökandens begäran eller på eget initiativ ordna ett möte mellan sökanden och de myndigheter som är behöriga när det gäller behandlingen av projektet vid myndigheterna.

2 kap.

Samordning av behandlingen

7 §

Inledande av samordning

Sökanden ska begära samordning av tillståndsförfarandena innan tillståndsansökan kungörs.

Tillståndsansökningarna ska sändas elektroniskt till myndigheterna. Bestämmelser om hur ett tillståndsärende inleds och om innehållet i ansökan finns i de lagar som nämns i 2 §.

8 §

Handläggningstid

Den samordnande myndigheten ska i samarbete med de behöriga tillståndsmyndigheterna beräkna en målsatt handläggningstid för de tillståndsansökningar som ska samordnas och uti-

från den ange en uppskattad tidpunkt för när besluten i tillståndsärendena kommer att meddelas.

9 §

Komplettering av ansökningar

Den behöriga tillståndsmyndigheten ska meddela den samordnande myndigheten till vilka delar tillståndsansökan ska kompletteras. Den samordnande myndigheten ska ge sökanden möjlighet att komplettera ansökan inom den tid som den samordnande myndigheten bestämmer.

10 §

Utlåtanden, anmärkningar och åsikter

Den behöriga tillståndsmyndigheten ska informera den samordnande myndigheten om de utlåtanden som ska begäras om en tillståndsansökan. Den samordnande myndigheten ska begära att de som ger utlåtande lämnar in utlåtandena elektroniskt inom utsatt tid.

Bestämmelser om de utlåtanden som ska begäras om tillståndsansökningar och om dem som ska ges tillfälle att framställa anmärkningar eller framföra åsikter finns i de lagar som nämns i 2 §.

11 §

Delgivning av och information om tillståndsansökningar

Den samordnande myndigheten ska delge tillståndsansökningar genom offentlig kungörelse med iakttagande av 62 a § i förvaltningslagen. Kungörelsen och ansökningshandlingarna ska dock hållas tillgängliga i minst 30 dagar. Kungörelsen och ansökningshandlingarna kan trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) innehålla verksamhetsutövarens namn och uppgifter om verksamhetens placeringssort. De personuppgifter som publicerats på en myndighets webbplats ska raderas i datanätet senast när besluten i ärendet har vunnit laga kraft.

Kungörelsen ska utöver vad som föreskrivs i 62 a § 3 mom. i förvaltningslagen innehålla en sammanfattning av projektet och tillståndsansökningarna samt andra uppgifter som kungörelsen ska innehålla enligt någon av de lagar som nämns i 2 § i denna lag. Om projektet omfattar ett tillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen eller marktäktslagen, ska detta anges i kungörelsen.

Information om kungörelsen ska dessutom i enlighet med 108 § i kommunallagen (410/2015) offentliggöras i kommunerna inom det område som påverkas av projektet samt publiceras på den behöriga myndighetens webbplats. Information om att kungörelsen offentliggörs ska publiceras i minst en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av projektet, om inte ärendet är av ringa betydelse eller det annars är onödigt att informera om saken. De behöriga tillståndsmyndigheterna ska se till att kungörelsen och ansökningshandlingarna finns tillgängliga elektroniskt också på den behöriga myndighetens webbplats åtminstone så länge kungörelsetiden varar.

Den samordnande myndigheten ska separat lämna information om kungörelsen till de parter som saken särskilt berör. När det gäller delgivning av information till ett icke konstituerat delägarlag för en samfällighet tillämpas 11 kap. 11 § 2 mom. i vattenlagen.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1—4 mom., ska 133 § 1 mom. i markanvändnings- och bygglagen tillämpas i fråga om meddelanden och lämnande av information om att en till-

ståndsansökan enligt den lagen blivit anhängig. Bestämmelser om fogande av utredning om att grannarna hörts till en ansökan om marktäktstillstånd finns i 13 § 2 mom. i marktäktslagen.

12 §

Sökandens förklaring

Den samordnande myndigheten ska ge sökanden tillfälle att elektroniskt ge en förklaring med anledning av de utlåtanden, anmärkningar och åsikter som framförts med anledning av ansökan. Bestämmelser om dem som också ska ges tillfälle att ge en förklaring finns i de lagar som nämns i 2 §.

13 §

Avbrytande av samordning

Den samordnande myndigheten ska på sökandens begäran avbryta samordningen av behandlingen av tillståndsansökningarna. Avbrytandet kan också gälla en del av tillståndsansökningarna. Information om att samordnandet avbrutits ska lämnas elektroniskt i det allmänna datanätet på myndighetens webbplats.

14 §

Meddelande och delgivning av tillståndsbeslut

När tillräckliga utredningar erhållits i tillståndsärendena ska den samordnande myndigheten och de andra behöriga tillståndsmyndigheterna komma överens om en målsatt tid när besluten ska meddelas. De behöriga tillståndsmyndigheterna meddelar sina beslut samtidigt. Myndigheterna ska i behövlig utsträckning samarbeta för att säkerställa att tillståndsbestämmelserna är förenliga med varandra.

Den behöriga tillståndsmyndigheten ska genom offentlig kungörelse delge sitt tillståndsbeslut med iakttagande av 62 a § i förvaltningslagen. Utöver det som föreskrivs om kungörelsens innehåll i 62 a § i förvaltningslagen ska i kungörelsen om tillståndsbeslutet också nämnas besvärstiden. Kungörelsen och tillståndsbeslutet ska hållas tillgängliga under minst den tid inom vilken beslutet får överklagas genom besvär. Kungörelsen och beslutet får trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet innehålla verksamhetsutövarens namn och uppgifter om verksamhetens placeringsort. Personuppgifter som publicerats på en myndighets webbplats ska raderas i datanätet senast när den tillståndspliktiga verksamheten har upphört och när de åtgärder som hänför sig till upphörande av verksamheten enligt de lagar som nämns i 2 § har utförts.

15 §

Information om tillståndsbeslut

Den samordnande myndigheten ska sända tillståndsbesluten till sökanden och dem som uttryckligen har begärt besluten samt till tillsynsmyndigheterna och de myndigheter som bevakar allmänt intresse i ärendet. Den samordnande myndigheten ska dessutom sända besluten för kännedom till de myndigheter av vilka utlåtande om ansökningarna har begärts. De som har framställt anmärkning eller framfört en åsikt i ärendet eller särskilt har begärt att bli underrättade samt de som har delgetts kungörelserna om tillståndsansökningarna separat ska underrättas.

tas om att besluten meddelats. Om en anmärkning har undertecknats av flera, kan beslutet eller underrättelsen om att beslutet meddelats sändas till endast den första undertecknaren. Den samordnande myndigheten ska dessutom se till att beslutet sänds med iakttagande av bestämmelserna i de lagar som nämns i 2 §.

Den samordnande myndigheten ska se till att information om kungörelsen utan dröjsmål också offentliggörs i enlighet med 108 § i kommunallagen i kommunerna inom det område som påverkas av verksamheten. Dessutom ska information om offentliggörande av kungörelsen publiceras i minst en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av projektet, om inte ärendet är av ringa betydelse eller publicering annars är onödig.

3 kap.

Särskilda bestämmelser

16 §

Tillståndsavgifter

Storleken på den avgift till staten som tas ut för samordningen av behandlingen av tillstånd enligt denna lag bestäms på det sätt som anges i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och en med stöd av den utfärdad förordning av statsrådet. Kommunens miljö-
vårdsmyndighet kan ta ut en avgift för samordningen enligt grunder som bestäms i en av kommunen godkänd taxa. Bestämmelser i övrigt om de avgifter som tas ut för behandlingen av tillståndsansökningar finns i de lagar som nämns i 2 §.

17 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 44 § i miljöskyddslagen (527/2014) ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom.
blir 5 mom., till lagen nya 44 a och 47 b § samt till 85 § ett nytt 4 mom. som följer:

44 §

Information om tillståndsansökan

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (/) tillämpas på
behandlingen av en tillståndsansökan, ska 11 § i den lagen tillämpas i stället för 1 och 2 mom.
i denna paragraf.

Närmare bestämmelser om kungörelse och offentliggörande av kungörelse samt om annat
lämnande av information om tillståndsansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

44 a §

Hörande om tillståndsansökan och om en miljökonsekvensbeskrivning

Om en sådan ansökan om miljötillstånd som ska avgöras av Statens tillstånds- och tillsyns-
myndighet och ett sådant bedömningsförfarande enligt lagen om förfarandet vid miljökonse-
kvensbedömning som gäller samma projekt är anhängiga samtidigt, kan tillståndsmyndighet-
en, under de förutsättningar som anges i 22 a § 2 mom. i lagen om förfarandet vid miljökonse-
kvensbedömning, när den informerar om tillståndsansökan ordna hörande om miljökonse-
kvensbeskrivningen med iakttagande av 20 § i den lagen. Åsikter och utlåtanden om miljö-
konsekvensbeskrivningen samt anmärkningar och åsikter om tillståndsansökan ska lämnas till
tillståndsmyndigheten inom en i kungörelsen angiven tid som börjar den dag då kungörelsen
offentliggörs och varar minst 45 och högst 60 dagar.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om hörande om en miljökonsekvensbeskrivning i samband
med att det informeras om tillståndsansökan ska också tillämpas på hörande om sådan kom-
plettering av en miljökonsekvensbeskrivning som avses i 27 § i lagen om förfarandet vid mil-
jökonsekvensbedömning.

47 b §

Gemensam behandling av miljötillståndsansökningar och ansökningar om undantagslov en- ligt naturvårdslagen

Om en verksamhet kräver ett sådant miljötillstånd som ska avgöras av Statens tillstånds- och
tillsynsmyndighet och dessutom undantagslov enligt 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. i naturvårds-
lagen, ska de ansökningar som gäller dem behandlas tillsammans och avgöras genom samma
beslut, om detta inte av särskilda skäl ska anses vara onödigt.

Om det vid behandlingen av ett miljötillståndsärende framgår att det för verksamheten också
behövs ett sådant lov enligt naturvårdslagen som avses i 1 mom., ska sökanden inom en av

tillståndsmyndigheten utsatt skälig tid lämna in en ansökan om undantag. I annat fall kan den tillståndsansökan som är anhängig lämnas utan prövning.

85 §

Delgivning av och information om tillståndsbeslut

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på ett tillståndsbeslut, ska 14 och 15 § i den lagen tillämpas i stället för denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett tillståndsärende som blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om en fullföljdsdomstol upphäver ett tillståndsbeslut på vilket bestämmelser som gällde när 47 b § trädde i kraft ska tillämpas och återförvisar ärendet i sin helhet för att behandlas på nytt, ska ärendet behandlas och avgöras enligt bestämmelserna i denna lag.

3.

Lag

om ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vattenlagen (587/2011) 11 kap. 3 §, sådan den lyder i lag 257/2017, och
fogas till 11 kap. nya 11 a, 12 a och 24 a § som följer:

11 kap.

Ansökningsförfarande

3 §

Innehållet i tillståndsansökan

Tillståndsansökan ska innehålla

- 1) en sådan redogörelse för projektets syfte och projektets inverkan på allmänna intressen, enskilda intressen och miljön som är tillräckligt utförlig för att ärendet ska kunna avgöras,
- 2) en plan över de åtgärder som är nödvändiga för att projektet ska kunna genomföras,
- 3) en beräkning av den nytta och de förluster av förmåner som projektet medför för registerenheterna för mark- och vattenområden och deras ägare och för andra parter,
- 4) en redogörelse för hur verksamhetens verkningar kontrolleras.

Om ansökan gäller beviljande av tillstånd för ett projekt som avses i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, ska en miljökonsekvensbeskrivning enligt 19 § i den lagen och kontaktmyndighetens motiverade slutsats fogas till ansökningshandlingarna före beslutsfattandet. I den mån beskrivningen innehåller sådana uppgifter om miljökonsekvenserna som behövs för tillämpningen av denna lag behöver uppgifterna inte visas upp på nytt. Till ansökan ska vid behov fogas en bedömning som avses i 65 § i naturvårdslagen.

Närmare bestämmelser om innehållet i tillståndsansökan och de uppgifter som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 a §

Hörande om tillståndsansökan och om komplettering av en miljökonsekvensbeskrivning

Om en tillståndsansökan och en sådan komplettering av en miljökonsekvensbeskrivning enligt 27 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning som gäller samma projekt är anhängiga samtidigt, kan tillståndsmyndigheten i samband med ett hörande om tillståndsansökan ordna ett hörande om miljökonsekvensbeskrivningen med iakttagande av 20 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Åsikter och utlåtanden om miljökonsekvensbeskrivningen samt anmärkningar och åsikter om tillståndsansökan ska lämnas till tillståndsmyndigheten minst 45 och högst 60 dagar efter ett datum som bestäms av tillståndsmyndigheten.

12 a §

Gemensam behandling av tillståndsansökningar och ansökningar om undantagslov enligt naturvårdslagen

Om ett projekt kräver tillstånd enligt denna lag och dessutom undantagslov enligt 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. i naturvårdslagen, ska de ansökningar som gäller dem behandlas tillsammans och avgöras genom samma beslut, om detta inte av särskilda skäl ska anses vara onödigt.

Om det vid behandlingen av ärendet framgår att det för projektet också behövs ett sådant lov enligt naturvårdslagen som avses i 1 mom., ska sökanden inom en av tillståndsmyndigheten utsatt skälig tid lämna in en ansökan om undantag. I annat fall kan den ansökan som är anhängig lämnas utan prövning.

24 a §

Tillämpning av lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (/) tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, ska 11, 14 och 15 § i den lagen tillämpas i stället för 10 och 22 § i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett tillståndsärende som blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om en fullföljdsdomstol upphäver ett tillståndsbeslut på vilket bestämmelser som gällde när 11 kap. 12 a § trädde i kraft ska tillämpas och återförvisar ärendet i sin helhet för att behandlas på nytt, ska ärendet behandlas och avgöras enligt bestämmelserna i denna lag.

4.

Lag

om ändring av naturvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturvårdslagen (1096/1996) 61 §, sådan den lyder i lag 1059/2015, och
fogas till lagen en ny 72 a §, i stället för den 72 a § som upphävts genom lag 195/2016, och
en ny 72 b § som följer:

61 §

Besvär

Ett beslut av miljöministeriet med stöd av 50 § 3 mom. eller 52 § 2 mom. samt ett beslut av statsrådets allmänna sammanträde får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/).

Andra beslut av miljöministeriet än sådana som avses i 1 mom. samt beslut av Forststyrelsen, Finlands miljöcentral, Naturresursinstitutet och Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet samt beslut som en kommunal myndighet fattat med stöd av 26 eller 28 § får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. När besvär anförs över Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets beslut är den behöriga förvaltningsdomstolen dock den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av området i fråga är beläget.

Besvärsrätt har den vars rätt eller fördel saken kan röra. I andra ärenden än sådana som gäller ersättning har även kommunen i fråga besvärsrätt. I andra ärenden än sådana som gäller ersättning samt undantagslov som avses i 31 § och 48 § 2 mom. föreligger besvärsrätt även för sådana registrerade lokala och regionala sammanslutningar vars syfte är att främja naturvården eller miljövården. I fråga om statsrådsbeslut om godkännande av ett naturskyddsprogram föreligger besvärsrätt också för riksomfattande sammanslutningar av det slag som nämnts samt riksomfattande sammanslutningar som bevakar markägarnas intressen.

Vid gemensam behandling enligt 72 a § får ändring i ett beslut som fattats med stöd av miljöskyddslagen sökas på det sätt som föreskrivs i 190, 191, 196 och 197 § i miljöskyddslagen. På parterna tillämpas då vad som föreskrivs i 43 § 1 mom. i miljöskyddslagen. Vid gemensam behandling får ändring i ett beslut som fattats med stöd av vattenlagen sökas på det sätt som föreskrivs i 15 kap. 1—4 § i vattenlagen. På parterna tillämpas då vad som föreskrivs i 11 kap. 7 § 1 mom. i vattenlagen.

Vid sökande av ändring iakttas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

72 a §

Gemensam behandling av vissa tillståndsansökningar

En ansökan om ett undantagslov enligt 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. och en till samma projekt hänförlig sådan ansökan om miljötillstånd enligt miljöskyddslagen som ska avgöras av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet eller tillståndsansökan enligt vattenlagen ska, om detta inte av särskilda skäl ska anses vara onödigt, behandlas tillsammans och avgöras genom samma beslut med iakttagande av det som i de lagarna föreskrivs om behandling av tillståndsansökningar och meddelande av tillståndsbeslut.

72 b §

Tillämpning av lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden

Om det för ett projekt krävs undantagslov enligt 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. samt miljötillstånd enligt miljöskyddslagen, tillstånd enligt vattenlagen eller tillstånd för täktverksamhet enligt marktäktslagen, iakttas vad som i lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (/) föreskrivs om samordning av behandlingen av tillståndsansökningar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett sådant i 72 a § avsett ärende om undantagslov som blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om en fullföljdsdomstol upphäver ett beslut på vilket bestämmelser som gällde när 72 a § trädde i kraft ska tillämpas och återförvisar ärendet i sin helhet för att behandlas på nytt, ska ärendet behandlas och avgöras enligt bestämmelserna i denna lag.

5.

Lag

om ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) 5, 25 och 27 §,
samt
fogas till lagen en ny 22 a § som följer:

5 §

Miljökonsekvensbedömning genom förfaranden enligt någon annan lag

Miljökonsekvensbedömning av ett i 3 § 1 och 2 mom. avsett projekt eller en ändring av ett redan genomfört projekt kan utföras genom ett förfarande enligt 3 kap. i denna lag, i samband med utarbetandet av en plan på det sätt som föreskrivs i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) eller i ett förfarande enligt någon annan lag på det sätt som föreskrivs separat om detta. Om en miljökonsekvensbedömning görs i ett förfarande enligt någon annan lag, ska konsekvenserna utredas på det sätt som avses i 15–21, 23 och 24 § i denna lag.

Hörande om ett program för miljökonsekvensbedömning eller en miljökonsekvensbeskrivning kan dessutom ordnas i samband med hörande enligt någon annan lag på det sätt som föreskrivs separat om detta.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas inte på projekt som gäller kärnanläggningar enligt kärnenergilagen (990/1987).

Den projektansvarige kan i ett initiativ till kontaktmyndigheten föreslå att förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ersätts med ett förfarande enligt någon annan lag eller att ett sådant hörande som ingår i förfarandet ordnas genom ett förfarande enligt någon annan lag. Kontaktmyndigheten och den myndighet som ansvarar för förfarandet enligt den andra lagen kan komma överens om att miljökonsekvensbedömningen ska genomföras eller det hörande som ingår i förfarandet ordnas på det sätt som föreskrivs i den andra lagen.

22 a §

Samordning av ett förfarande för miljökonsekvensbedömning och ett tillståndsförfarande

Utredningsbehoven inför en miljökonsekvensbedömning och behandlingen av en ansökan om tillstånd för ett projekt samordnas vid behov i programmet för miljökonsekvensbedömningen. Sådana utredningar som ska ingå i miljökonsekvensbeskrivningen och tillståndsansökan kan utarbetas tillsammans.

Om ett förfarande för miljökonsekvensbedömning för ett projekt och en ansökan om miljö-tillstånd enligt miljöskyddslagen (527/2014) är anhängiga samtidigt vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet kan hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen ordnas i samband med tillståndsförfarandet på det sätt som föreskrivs i 44 a § i miljöskyddslagen. En förutsättning är att det med tanke på projektets läge, omfattning och tekniska egenskaper inte finns något annat genomförbart alternativ för projektet än det som anges i tillståndsansökan.

25 §

Beaktande av miljökonsekvensbedömningen i tillståndsförfarande

Till en tillståndsansökan som gäller ett i denna lag avsett projekt ska det före beslutsfattandet fogas en miljökonsekvensbeskrivning och en motiverad slutsats.

En myndighet får inte bevilja tillstånd för genomförande av ett projekt innan den har fått miljökonsekvensbeskrivningen och den motiverade slutsatsen samt i 29 § avsedda handlingar för internationellt hörande i fråga om projektets gränsöverskridande konsekvenser.

27 §

Uppdatering av den motiverade slutsatsen

Tillståndsmyndigheten ska försäkra sig om att den motiverade slutsatsen är aktuell när tillståndsärendet avgörs. Kontaktmyndigheten ska på tillståndsmyndighetens begäran framföra sin åsikt om huruvida den motiverade slutsats som kontaktmyndigheten har sammanställt är aktuell och vid behov specificera till vilka delar den inte längre är det och till vilka delar miljökonsekvensbeskrivningen måste kompletteras för att den motiverade slutsatsen ska kunna uppdateras. Vid kompletteringen av miljökonsekvensbeskrivningen iakttas bestämmelserna i 20 § om hörande om miljökonsekvensbeskrivningen. Hörande om kompletteringen av miljökonsekvensbeskrivningen kan ordnas i samband med tillståndsförfarandet enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen (587/2011) på det sätt som föreskrivs i 44 a § i miljöskyddslagen och 11 kap. 11 a § i vattenlagen. Kontaktmyndigheten ger därefter sin uppdaterade motiverade slutsats i enlighet med 23 §.

Den projektansvarige kan innan tillståndsärendet blir anhängigt be kontaktmyndigheten framföra sin åsikt om huruvida dess motiverade slutsats är aktuell och vid behov specificera vilka uppgifter som behövs för uppdateringen av den motiverade slutsatsen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 22 a § tillämpas inte på projekt beträffande vilka information om programmet för miljökonsekvensbedömning före lagens ikraftträdande har getts genom kungörelse med stöd av 17 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) eller med stöd av 8 a § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994).

6.

Lag

om ändring av marktäktslagen

I enlighet med riksdagens beslut
föogas till marktäktslagen (555/1981) en ny 4 c § som följer:

4 c §

Tillämpning av lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (/) tillämpas på behandlingen av en ansökan som gäller täktverksamhet, ska 11 § i den lagen tillämpas i stället för 13 § 1 mom. i denna lag och 14 och 15 § i den lagen tillämpas i stället för 19 § 1 och 2 mom. i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett tillståndsärende som blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

7.

Lag

om ändring av markanvändnings- och bygglagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) 134 §, sådan den lyder delvis ändrad
i lagarna 958/2012, 41/2014 och 547/2014, och
fogas till lagen en ny 148 §, i stället för den 148 § som upphävts genom lag 955/2012, som
följer:

134 §

Behandling av ansökan om bygglov

I samband med beviljande av bygglov godkänns de huvudritningar enligt vilka byggandet ska ske.

Ett tillståndsärende kan också behandlas så att de allmänna förutsättningarna för byggandet bedöms på grundval av en annan utredning om byggnadens placering, dess ändamål, utnyttjandet av byggrätten samt inverkan på miljön än en sådan som avses i 131 § 1 mom. De ritningar som gäller byggnadsskedet i fråga ska dock lämnas in för godkännande innan arbetet som gäller detta skede påbörjas.

Om miljötillstånd enligt miljöskyddslagen (527/2014) behövs för den verksamhet som byggandet avser och lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (/) inte tillämpas på behandlingen av tillstånden, får avgörandet av bygglovsärendet uppskjutas till dess miljötillståndsärendet är avgjort, om det är motiverat med beaktande av byggnadens användningsmöjligheter eller den planerade verksamhetens miljökonsekvenser.

148 §

Tillämpning av lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av en ansökan om bygglov, åtgärdstillstånd, rivningslov för byggnader eller tillstånd för miljöåtgärder, ska 14 och 15 § i den lagen tillämpas i stället för 142 § i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett tillståndsärende som blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

8.

Lag

om ändring av gruvlagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 40 § i gruvlagen (621/2011) ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., till 57 § ett nytt 3 mom. och till 58 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 915/2013, ett nytt 8 mom. som följer:

40 §

Information om tillståndsansökan

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (/) tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, ska 11 § i den lagen tillämpas i stället för 1—3 mom. i denna paragraf.

Närmare bestämmelser om kungörelsens innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 §

Meddelande av tillståndsbeslut

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på ett tillståndsbeslut, ska 14 § i den lagen tillämpas i stället för 1 och 2 mom. i denna paragraf.

58 §

Information om tillståndsbeslut

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på information om tillståndsbeslut, ska 15 § i den lagen tillämpas i stället för 1—6 mom. i denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett tillståndsärende som blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

9.

Lag

om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor
(390/2005) en ny 104 e § som följer:

12 a kap.

Kungörelse och information om tillståndsärenden

104 e §

Tillämpning av lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan som gäller omfattande industriell hantering och upplagring av en farlig kemikalie eller tillverkning och upplagring av explosiva varor, ska 11 § i den lagen tillämpas i stället för 104 b § i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett tillståndsärende som blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

10.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006) 11 §, sådan den lyder i lag 681/2016, som följer:

11 §

Vid högsta förvaltningsdomstolen deltar två miljösakkunnigråd i behandlingen av ett sådant ärende som har avgjorts vid ett förfarande enligt vattenlagen (587/2011), miljöskyddslagen (527/2014), lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004), den upphävda vattenlagen (264/1961) eller den upphävda miljöskyddslagen (86/2000). Miljösakkunnigråden deltar även i behandlingen av motsvarande mål och ärenden som gäller miljöskydd och vattenfrågor med avseende på Åland.

Vid behandlingen av mål eller ärenden som gäller patent, nyttighetsmodellrätt eller kretsmönster för integrerade kretsar deltar två överingenjörsråd.

Bestämmelser om sakkunnigledamöternas behörighetsvillkor, förordnande till uppdraget och ställning, rätt att kvarstå i uppdraget samt skyldighet att redogöra för sina bindningar finns i 17 kap. i domstolslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av 10 kap. 6 § i domstolslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i domstolslagen (673/2016) 10 kap. 6 § som följer:

10 kap.

Behörighetsvillkor för domare

6 §

Behörighetsvillkor för förvaltningsrättsdomare som är förtroga med vattenärenden och miljöskyddsärenden

Behörighetsvillkor för ledamöter som deltar i behandlingen av ärenden som avgjorts vid ett förfarande enligt vattenlagen (587/2011) och miljöskyddslagen (527/2014) är, när det inte är fråga om lagfarna ledamöter, lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska eller naturvetenskapliga området. Dessutom förutsätts att de är förtroga med uppgifter som hör till området för den lagstiftning som ska tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om förvaltningsdomstolarna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 12 § 2 mom., sådant det lyder i lag 616/2011, som följer:

12 §

Domförhet

Vid behandlingen av ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen samt ärenden som enligt 47, 47 a och 47 b § i miljöskyddslagen, 11 kap. 12 a § i vattenlagen, 4 a § i marktäktslagen och 72 b § i naturvårdslagen avgjorts vid gemensam behandling ska i sammansättningen med tre ledamöter ingå två lagfarna ledamöter och en ledamot som är förtrogen med det naturvetenskapliga eller tekniska området och vid behandlingen av ärenden som avses i 7 § två lagfarna ledamöter och en sakkunnigledamot. Om en fråga som ska avgöras i ett ärende på grund av sin natur kräver det, kan förvaltningsdomstolen avgöra ärendet även i en sammansättning med fyra ledamöter. I en sammansättning med fyra ledamöter ska i ärenden som avses i detta moment ingå minst två lagfarna ledamöter och i ärenden som avses i 7 § tre lagfarna ledamöter. Ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen och ärenden som enligt 47, 47 a och 47 b § i miljöskyddslagen, 11 kap. 12 a § i vattenlagen, 4 a § i marktäktslagen och 72 b § i naturvårdslagen avgörs vid gemensam behandling kan avgöras i en utökad sammansättning, om ärendet på grund av sin särskilda natur eller omfattning kräver det. I sammansättningen ingår då utöver ordföranden ett behövligt antal ledamöter som är förtrogna med det naturvetenskapliga eller tekniska området och lika många lagfarna ledamöter. Ordföranden ska alltid vara en lagfaren ledamot.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 29 november 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Bostads-, energi- och miljöminister Kimmo Tiilikainen

2.

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till 44 § i miljöskyddslagen (527/2014) ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom.
blir 5 mom., till lagen nya 44 a och 47 b § samt till 85 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

44 §

44 §

Information om tillståndsansökan

Information om tillståndsansökan

Närmare bestämmelser om kungörelse och offentliggörande av kungörelse samt om annat lämnande av information om tillståndsansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (/) tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, ska 11 § i den lagen tillämpas i stället för 1 och 2 mom. i denna paragraf.

Närmare bestämmelser om kungörelse och offentliggörande av kungörelse samt om annat lämnande av information om tillståndsansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

(fogas 44 a §)

44 a §

Hörande om tillståndsansökan och om en miljökonsekvensbeskrivning

Om en sådan ansökan om miljötillstånd som ska avgöras av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet och ett sådant bedömningsförfarande enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning som gäller samma projekt är anhängiga samtidigt, kan tillståndsmyndigheten, under de förutsättningar som anges i 22 a § 2 mom. i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, när den informerar om tillståndsansökan ordna hörande om miljökonsekvensbeskrivningen med iakttagande av 20 § i den lagen. Åsikter och utlåtanden om miljökonsekvensbeskrivningen samt anmärkningar

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

och åsikter om tillståndsansökan ska lämnas till tillståndsmyndigheten inom en i kungörelsen angiven tid som börjar den dag då kungörelsen offentliggörs och varar minst 45 och högst 60 dagar.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om hörande om en miljökonsekvensbeskrivning i samband med att det informeras om tillståndsansökan ska också tillämpas på hörande om sådan komplettering av en miljökonsekvensbeskrivning som avses i 27 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

(fogas 47 b §)

47 b §

Gemensam behandling av miljötillståndsansökningar och ansökningar om undantagslov enligt naturvårdslagen

Om en verksamhet kräver ett sådant miljö-tillstånd som ska avgöras av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet och dessutom undantagslov enligt 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. i naturvårdslagen, ska de ansökningar som gäller dem behandlas tillsammans och avgöras genom samma beslut, om detta inte av särskilda skäl ska anses vara onödigt.

Om det vid behandlingen av ett miljö-tillståndsärende framgår att det för verksamheten också behövs ett sådant lov enligt naturvårdslagen som avses i 1 mom., ska sökanden inom en av tillståndsmyndigheten utsatt skälig tid lämna in en ansökan om undantag. I annat fall kan den tillståndsansökan som är anhängig lämnas utan prövning.

85 §

85 §

Delgivning av och information om tillståndsbeslut

Delgivning av och information om tillståndsbeslut

Tillståndsbeslutet ska skickas till sökanden och dem som uttryckligen har begärt det samt till tillsynsmyndigheterna och de myndigheter som bevakar allmänt intresse i ärendet. Beslutet ska dessutom skickas för kännedom till de myndigheter av vilka utlåtande om ansökan har begärts. Beslutet ska skickas till arbets- och näringsministeriet, om en tillståndsansökan som gäller en elproduktionsanläggning har avslagits. De som har framställt anmärkning eller uttryckt

Tillståndsbeslutet ska skickas till sökanden och dem som uttryckligen har begärt det samt till tillsynsmyndigheterna och de myndigheter som bevakar allmänt intresse i ärendet. Beslutet ska dessutom skickas för kännedom till de myndigheter av vilka utlåtande om ansökan har begärts. Beslutet ska skickas till arbets- och näringsministeriet, om en tillståndsansökan som gäller en elproduktionsanläggning har avslagits. De som har framställt anmärkning eller uttryckt

Gällande lydelse

en åsikt i ärendet eller särskilt har bett om att bli underrättade samt de som enligt 44 § 1 mom. har delgivits tillståndsansökan separat ska dessutom underrättas om att beslutet meddelats. Om en anmärkning har undertecknats av flera, kan beslutet eller underrättelsen om att beslutet meddelats skickas till endast den första undertecknaren.

Uppgift om att beslutet meddelats ska utan dröjsmål offentliggöras i den kommun där verksamheten ska placeras och i andra kommuner där verksamhetens konsekvenser kan uppträda. Uppgift om beslutet ska dessutom publiceras i minst en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av verksamheten, om inte ärendet är av ringa betydelse eller publicering annars är uppenbart onödig.

Den statliga miljötillståndsmyndigheten ska offentliggöra sina tillståndsbeslut på sin webbplats. Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten ska i den mån det är möjligt offentliggöra sina beslut på sin webbplats. Beslut som offentliggörs på internet får trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet innehålla uppgifter om var verksamheten är placerad.

Föreslagen lydelse

en åsikt i ärendet eller särskilt har bett om att bli underrättade samt de som enligt 44 § 1 mom. har delgivits tillståndsansökan separat ska dessutom underrättas om att beslutet meddelats. Om en anmärkning har undertecknats av flera, kan beslutet eller underrättelsen om att beslutet meddelats skickas till endast den första undertecknaren.

Uppgift om att beslutet meddelats ska utan dröjsmål offentliggöras i den kommun där verksamheten ska placeras och i andra kommuner där verksamhetens konsekvenser kan uppträda. Uppgift om beslutet ska dessutom publiceras i minst en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av verksamheten, om inte ärendet är av ringa betydelse eller publicering annars är uppenbart onödig.

Den statliga miljötillståndsmyndigheten ska offentliggöra sina tillståndsbeslut på sin webbplats. Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten ska i den mån det är möjligt offentliggöra sina beslut på sin webbplats. Beslut som offentliggörs på internet får trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet innehålla uppgifter om var verksamheten är placerad.

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på ett tillståndsbeslut, ska 14 och 15 § i den lagen tillämpas i stället för denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett tillståndsärende som blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om en fullföljdsdomstol upphäver ett tillståndsbeslut på vilket bestämmelser som gällde när 47 b § trädde i kraft ska tillämpas och återförvisar ärendet i sin helhet för att behandlas på nytt, ska ärendet behandlas och avgöras enligt bestämmelserna i denna lag.

3.

Lag

om ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vattenlagen (587/2011) 11 kap. 3 §, sådan den lyder i lag 257/2017, och
fogas till 11 kap. nya 11 a, 12 a och 24 a § som följer:

Gällande lydelse

11 kap.

Ansökningsförfarande

3 §

Innehållet i tillståndsansökan

Tillståndsansökan ska innehålla

- 1) en sådan redogörelse för projektets syfte och projektets inverkan på allmänna intressen, enskilda intressen och miljön som är tillräckligt utförlig för att ärendet ska kunna avgöras,
- 2) en plan över de åtgärder som är nödvändiga för att projektet ska kunna genomföras,
- 3) en beräkning av den nytta och de förluster av förmåner som projektet medför för registerenheter för mark- och vattenområden och deras ägare och för andra parter,
- 4) en redogörelse för hur verksamhetens verkningar kontrolleras.

Om ansökan gäller beviljande av tillstånd för ett projekt som avses i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ska en miljökonsekvensbeskrivning enligt 19 § i den lagen och kontaktmyndighetens motiverade slutsats fogas till ansökningshandlingarna. I den mån beskrivningen innehåller sådana uppgifter om miljökonsekvenserna som behövs för tillämpningen av denna lag behöver uppgifterna inte visas upp på nytt. Till ansökan ska vid behov fogas en bedömning som avses i 65 § i naturvårdslagen.

Föreslagen lydelse

11 kap.

Ansökningsförfarande

3 §

Innehållet i tillståndsansökan

Tillståndsansökan ska innehålla

- 1) en sådan redogörelse för projektets syfte och projektets inverkan på allmänna intressen, enskilda intressen och miljön som är tillräckligt utförlig för att ärendet ska kunna avgöras,
- 2) en plan över de åtgärder som är nödvändiga för att projektet ska kunna genomföras,
- 3) en beräkning av den nytta och de förluster av förmåner som projektet medför för registerenheter för mark- och vattenområden och deras ägare och för andra parter,
- 4) en redogörelse för hur verksamhetens verkningar kontrolleras.

Om ansökan gäller beviljande av tillstånd för ett projekt som avses i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, ska en miljökonsekvensbeskrivning enligt 19 § i den lagen och kontaktmyndighetens motiverade slutsats fogas till ansökningshandlingarna *före beslutsfattandet*. I den mån beskrivningen innehåller sådana uppgifter om miljökonsekvenserna som behövs för tillämpningen av denna lag behöver uppgifterna inte visas upp på nytt. Till ansökan ska vid behov fogas en bedömning som avses i 65 § i naturvårdslagen.

Gällande lydelse

Närmare bestämmelser om innehållet i tillståndsansökan och de uppgifter som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

(fogas 11 a §)

Föreslagen lydelse

Närmare bestämmelser om innehållet i tillståndsansökan och de uppgifter som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 a §

Hörande om tillståndsansökan och om komplettering av en miljökonsekvensbeskrivning

Om en tillståndsansökan och en sådan komplettering av en miljökonsekvensbeskrivning enligt 27 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning som gäller samma projekt är anhängiga samtidigt, kan tillståndsmyndigheten i samband med ett hörande om tillståndsansökan ordna ett hörande om miljökonsekvensbeskrivningen med iakttagande av 20 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Åsikter och utlåtanden om miljökonsekvensbeskrivningen samt anmärkningar och åsikter om tillståndsansökan ska lämnas till tillståndsmyndigheten minst 45 och högst 60 dagar efter ett datum som bestäms av tillståndsmyndigheten.

(fogas 12 a §)

12 a §

Gemensam behandling av tillståndsansökningar och ansökningar om undantagslov enligt naturvårdslagen

Om ett projekt kräver tillstånd enligt denna lag och dessutom undantagslov enligt 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. i naturvårdslagen, ska de ansökningar som gäller dem behandlas tillsammans och avgöras genom samma beslut, om detta inte av särskilda skäl ska anses vara onödigt.

Om det vid behandlingen av ärendet framgår att det för projektet också behövs ett sådant lov enligt naturvårdslagen som avses i 1 mom., ska sökanden inom en av tillståndsmyndigheten utsatt skälig tid lämna in en ansökan om undantag. I annat fall kan den ansökan som är anhängig lämnas utan prövning.

Gällande lydelse

(fogas 24 a §)

Föreslagen lydelse

24 a §

Tillämpning av lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (/) tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, ska 11, 14 och 15 § i den lagen tillämpas i stället för 10 och 22 § i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett tillståndsärende som blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om en fullföljdsdomstol upphäver ett tillståndsbeslut på vilket bestämmelser som gällde när 11 kap. 12 a § trädde i kraft ska tillämpas och återförvisar ärendet i sin helhet för att behandlas på nytt, ska ärendet behandlas och avgöras enligt bestämmelserna i denna lag.

4.

Lag

om ändring av naturvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturvårdslagen (1096/1996) 61 §, sådan den lyder i lag 1059/2015, och
fogas till lagen en ny 72 a §, i stället för den 72 a § som upphävts genom lag 195/2016, och
 en ny 72 b § som följer:

Gällande lydelse

61 §

Besvär

Ett beslut av miljöministeriet med stöd av 50 § 3 mom. eller 52 § 2 mom. samt ett beslut av statsrådets allmänna sammanträde får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Andra beslut av miljöministeriet samt beslut av Forststyrelsen, Finlands miljöcentral, Naturresursinstitutet eller en närings-, trafik- och miljöcentral och beslut som en kommunal myndighet fattat med stöd av 26 eller 28 § får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. När besvär anförs över närings-, trafik- och miljöcentralens beslut är den behöriga förvaltningsdomstolen dock den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av området i fråga är beläget.

Besvärsrätt har den vars rätt eller fördel saken kan röra. I andra ärenden än sådana som gäller ersättning har även kommunen i fråga besvärsrätt. I andra ärenden än sådana som gäller ersättning samt undantagslov som avses i 31 § och 48 § 2 mom. föreligger besvärsrätt även för sådana registrerade lokala och regionala sammanslutningar vars syfte är att främja naturvården eller miljövården. I fråga om statsrådsbeslut om god-

Föreslagen lydelse

61 §

Besvär

Ett beslut av miljöministeriet med stöd av 50 § 3 mom. eller 52 § 2 mom. samt ett beslut av statsrådets allmänna sammanträde får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i *lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/)*.

Andra beslut av miljöministeriet *än sådana som avses i 1 mom.* samt beslut av Forststyrelsen, Finlands miljöcentral, Naturresursinstitutet *och Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet* samt beslut som en kommunal myndighet fattat med stöd av 26 eller 28 § får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i *lagen om rättegång i förvaltningsärenden*. När besvär anförs över *Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets* beslut är den behöriga förvaltningsdomstolen dock den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av området i fråga är beläget.

Besvärsrätt har den vars rätt eller fördel saken kan röra. I andra ärenden än sådana som gäller ersättning har även kommunen i fråga besvärsrätt. I andra ärenden än sådana som gäller ersättning samt undantagslov som avses i 31 § och 48 § 2 mom. föreligger besvärsrätt även för sådana registrerade lokala och regionala sammanslutningar vars syfte är att främja naturvården eller miljö-

Gällande lydelse

kännande av ett naturskyddsprogram föreligger besvärsmått också för riksomfattande sammanslutningar av det slag som nämnts samt riksomfattande sammanslutningar som bevakar markägarnas intressen.

Beträffande besvär gäller i övrigt förvaltningsprocesslagen.

(fogas 72 a §)

Föreslagen lydelse

vården. I fråga om statsrådsbeslut om godkännande av ett naturskyddsprogram föreligger besvärsmått också för riksomfattande sammanslutningar av det slag som nämnts samt riksomfattande sammanslutningar som bevakar markägarnas intressen.

Vid gemensam behandling enligt 72 a § får ändring i ett beslut som fattats med stöd av miljöskyddslagen sökas på det sätt som föreskrivs i 190, 191, 196 och 197 § i miljöskyddslagen. På parterna tillämpas då vad som föreskrivs i 43 § 1 mom. i miljöskyddslagen. Vid gemensam behandling får ändring i ett beslut som fattats med stöd av vattenlagen sökas på det sätt som föreskrivs i 15 kap. 1–4 § i vattenlagen. På parterna tillämpas då vad som föreskrivs i 11 kap. 7 § 1 mom. i vattenlagen.

Vid sökande av ändring iakttas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

72 a §

Gemensam behandling av vissa tillståndsansökningar

En ansökan om ett undantagslov enligt 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. och en till samma projekt hänförlig sådan ansökan om miljötillstånd enligt miljöskyddslagen som ska avgöras av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet eller tillståndsansökan enligt vattenlagen ska, om detta inte av särskilda skäl ska anses vara onödigt, behandlas tillsammans och avgöras genom samma beslut med iakttagande av det som i de lagarna föreskrivs om behandling av tillståndsansökningar och meddelande av tillståndsbeslut.

(fogas 72 b §)

72 b §

Tillämpning av lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden

Om det för ett projekt krävs undantagslov enligt 31 §, 48 § eller 49 § 3 mom. samt miljötillstånd enligt miljöskyddslagen, tillstånd enligt vattenlagen eller tillstånd för täktverksamhet enligt marktäktslagen, iakttas vad som i lagen om samordning av vissa

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*miljörelaterade tillståndsförfaranden (/)
föreskrivs om samordning av behandlingen
av tillståndsansökningar.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett sådant i 72 a § avsett ärende om undantagslov som blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om en fullföljdsdomstol upphäver ett beslut på vilket bestämmelser som gällde när 72 a § trädde i kraft ska tillämpas och återförvisar ärendet i sin helhet för att behandlas på nytt, ska ärendet behandlas och avgöras enligt bestämmelserna i denna lag.

5.

Lag

om ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) 5, 25 och 27 §,
samt

fogas till lagen en ny 22 a § som följer:

Gällande lydelse

5 §

Miljökonsekvensbedömning genom förfaranden enligt någon annan lag

Miljökonsekvenserna av ett projekt eller av ändringar av ett genomfört projekt som avses i 3 § 1 och 2 mom. i denna lag kan bedömas genom ett förfarande enligt någon annan lag i stället för genom ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning, om konsekvenserna utreds på det sätt som avses i 15–21, 23 och 24 § i denna lag. Bestämmelser om bedömningsförfarandet finns då i den lag enligt vilken miljökonsekvenserna kan bedömas på ovan avsett sätt.

Bestämmelserna i 1 mom. tillämpas inte på projekt som gäller kärnanläggningar enligt kärnenergilagen (990/1987).

Den projektansvarige kan i ett initiativ till kontaktmyndigheten föreslå att förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ersätts med ett förfarande enligt någon annan lag. Kontaktmyndigheten och den myndighet som ansvarar för förfarandet enligt den andra lagen kan komma överens om att miljökonsekvensbedömningen ska genomföras på det sätt som föreskrivs i den andra lagen, om

Föreslagen lydelse

5 §

Miljökonsekvensbedömning genom förfaranden enligt någon annan lag

Miljökonsekvensbedömning av ett i 3 § 1 och 2 mom. avsett projekt eller en ändring av ett redan genomfört projekt kan utföras genom ett förfarande enligt 3 kap. i denna lag, i samband med utarbetandet av en plan på det sätt som föreskrivs i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) eller i ett förfarande enligt någon annan lag på det sätt som föreskrivs separat om detta. Om en miljökonsekvensbedömning görs i ett förfarande enligt någon annan lag, ska konsekvenserna utredas på det sätt som avses i 15–21, 23 och 24 § i denna lag.

Hörande om ett program för miljökonsekvensbedömning eller en miljökonsekvensbeskrivning kan dessutom ordnas i samband med hörande enligt någon annan lag på det sätt som föreskrivs separat om detta.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas inte på projekt som gäller kärnanläggningar enligt kärnenergilagen (990/1987).

Den projektansvarige kan i ett initiativ till kontaktmyndigheten föreslå att förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ersätts med ett förfarande enligt någon annan lag *eller att ett sådant hörande som ingår i förfarandet ordnas genom ett förfarande enligt någon annan lag*. Kontaktmyndigheten och den myndighet som ansvarar för förfarandet enligt den andra lagen kan komma överens

Gällande lydelse

förutsättningarna enligt 1 mom. uppfylls.

(fogas 22 a §)

Föreslagen lydelse

om att miljökonsekvensbedömningen ska genomföras eller det hörande som ingår i förfarandet ordnas på det sätt som föreskrivs i den andra lagen.

22 a §

Samordning av ett förfarande för miljökonsekvensbedömning och ett tillståndsförfarande

Utredningsbehoven inför en miljökonsekvensbedömning och behandlingen av en ansökan om tillstånd för ett projekt samordnas vid behov i programmet för miljökonsekvensbedömningen. Sådana utredningar som ska ingå i miljökonsekvensbeskrivningen och tillståndsansökan kan utarbetas tillsammans.

Om ett förfarande för miljökonsekvensbedömning för ett projekt och en ansökan om miljötillstånd enligt miljöskyddslagen (527/2014) är anhängiga samtidigt vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet kan hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen ordnas i samband med tillståndsförfarandet på det sätt som föreskrivs i 44 a § i miljöskyddslagen. En förutsättning är att det med tanke på projektets läge, omfattning och tekniska egenskaper inte finns något annat genomförbart alternativ för projektet än det som anges i tillståndsansökan.

25 §

Beaktande av miljökonsekvensbedömningen i tillståndsförfarande

I en tillståndsansökan som gäller ett i denna lag avsett projekt ska det bifogas en miljökonsekvensbeskrivning och en motiverad slutsats.

En myndighet får inte bevilja tillstånd för genomförande av ett projekt innan den har fått miljökonsekvensbeskrivningen och den motiverade slutsatsen samt i 29 § avsedda handlingar för internationellt hörande i fråga om projektets gränsöverskridande konsekvenser.

25 §

Beaktande av miljökonsekvensbedömningen i tillståndsförfarande

Till en tillståndsansökan som gäller ett i denna lag avsett projekt ska det före beslutfattandet fogas en miljökonsekvensbeskrivning och en motiverad slutsats.

En myndighet får inte bevilja tillstånd för genomförande av ett projekt innan den har fått miljökonsekvensbeskrivningen och den motiverade slutsatsen samt i 29 § avsedda handlingar för internationellt hörande i fråga om projektets gränsöverskridande konsekvenser.

Gällande lydelse

27 §

Uppdatering av den motiverade slutsatsen

Tillståndsmyndigheten ska försäkra sig om att den motiverade slutsatsen är aktuell när tillståndsärendet avgörs. Kontaktmyndigheten ska på tillståndsmyndighetens begäran framföra sin åsikt om huruvida den motiverade slutsats som kontaktmyndigheten har sammanställt är uppdaterad och vid behov specificera till vilka delar den inte längre är det och till vilka delar miljökonsekvensbeskrivningen måste kompletteras för att den motiverade slutsatsen ska kunna uppdateras. Vid kompletteringen av miljökonsekvensbeskrivningen iaktas bestämmelserna om hörande om miljökonsekvensbeskrivningen i 20 §. Kontaktmyndigheten ger därefter sin uppdaterade motiverade slutsats i enlighet med 23 §.

Den projektansvarige kan innan tillståndsärendet blir anhängigt be kontaktmyndigheten framföra sin åsikt om huruvida dess motiverade slutsats är uppdaterad och vid behov specificera vilka uppgifter som behövs för uppdateringen av den motiverade slutsatsen.

Föreslagen lydelse

27 §

Uppdatering av den motiverade slutsatsen

Tillståndsmyndigheten ska försäkra sig om att den motiverade slutsatsen är aktuell när tillståndsärendet avgörs. Kontaktmyndigheten ska på tillståndsmyndighetens begäran framföra sin åsikt om huruvida den motiverade slutsats som kontaktmyndigheten har sammanställt är aktuell och vid behov specificera till vilka delar den inte längre är det och till vilka delar miljökonsekvensbeskrivningen måste kompletteras för att den motiverade slutsatsen ska kunna uppdateras. Vid kompletteringen av miljökonsekvensbeskrivningen iaktas bestämmelserna i 20 § om hörande om miljökonsekvensbeskrivningen. *Hörande om kompletteringen av miljökonsekvensbeskrivningen kan ordnas i samband med tillståndsförfarandet enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen (587/2011) på det sätt som föreskrivs i 44 a § i miljöskyddslagen och 11 kap. 11 a § i vattenlagen.* Kontaktmyndigheten ger därefter sin uppdaterade motiverade slutsats i enlighet med 23 §.

Den projektansvarige kan innan tillståndsärendet blir anhängigt be kontaktmyndigheten framföra sin åsikt om huruvida dess motiverade slutsats är aktuell och vid behov specificera vilka uppgifter som behövs för uppdateringen av den motiverade slutsatsen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 22 a § tillämpas inte på projekt beträffande vilka information om programmet för miljökonsekvensbedömning före lagens ikraftträdande har getts genom kungörelse med stöd av 17 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) eller med stöd av 8 a § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994).

6.

Lag

om ändring av marktäktslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till marktäktslagen (555/1981) en ny 4 c § som följer:

Gällande lydelse

(fogas 4 c §)

Föreslagen lydelse

4 c §

*Tillämpning av lagen om samordning av
vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden*

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (/) tillämpas på behandlingen av en ansökan som gäller täktverksamhet, ska 11 § i den lagen tillämpas i stället för 13 § 1 mom. i denna lag och 14 och 15 § i den lagen tillämpas i stället för 19 § 1 och 2 mom. i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett tillståndsärende som blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

7.

Lag

om ändring av markanvändnings- och bygglagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) 134 §, sådan den lyder i lagarna 958/2012, 41/2014 och 547/2014, och
fogas till lagen en ny 148 §, i stället för den 148 § som upphävts genom lag 955/2012, som följer:

Gällande lydelse

134 §

Behandling av ansökan om bygglov

I samband med beviljande av bygglov godkänns de huvudritningar enligt vilka byggandet skall ske.

Ett tillståndsärende kan också behandlas så att de allmänna förutsättningarna för byggandet bedöms på grundval av en annan utredning om byggnadens placering, dess ändamål, utnyttjandet av byggrätten samt inverkan på miljön än en sådan som avses i 131 § 1 mom. De ritningar som gäller byggnadsskedet i fråga skall dock lämnas in för godkännande innan arbetet som gäller detta skede påbörjas.

Om miljötillstånd enligt miljöskyddslagen (527/2014) behövs för den verksamhet som byggandet avser, får avgörandet av bygglovsärendet uppskjutas till dess miljötillståndsärendet är avgjort, om det är motiverat med beaktande av byggnadens användningsmöjligheter eller den planerade verksamhetens miljökonsekvenser.

Föreslagen lydelse

134 §

Behandling av ansökan om bygglov

I samband med beviljande av bygglov godkänns de huvudritningar enligt vilka byggandet ska ske.

Ett tillståndsärende kan också behandlas så att de allmänna förutsättningarna för byggandet bedöms på grundval av en annan utredning om byggnadens placering, dess ändamål, utnyttjandet av byggrätten samt inverkan på miljön än en sådan som avses i 131 § 1 mom. De ritningar som gäller byggnadsskedet i fråga ska dock lämnas in för godkännande innan arbetet som gäller detta skede påbörjas.

Om miljötillstånd enligt miljöskyddslagen (527/2014) behövs för den verksamhet som byggandet avser *och lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (/) inte tillämpas på behandlingen av tillstånden*, får avgörandet av bygglovsärendet uppskjutas till dess miljötillståndsärendet är avgjort, om det är motiverat med beaktande av byggnadens användningsmöjligheter eller den planerade verksamhetens miljökonsekvenser.

(fogas 148 §)

148 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*Tillämpning av lagen om samordning av
vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden*

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på behandlingen av en ansökan om bygglov, åtgärdstillstånd, rivningslov för byggnader eller tillstånd för miljöåtgärder, ska 14 och 15 § i den lagen tillämpas i stället för 142 § i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett tillståndsärende som blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

8.

Lag

om ändring av gruvlagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 40 § i gruvlagen (621/2011) ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., till 57 § ett nytt 3 mom. och till 58 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 915/2013, ett nytt 8 mom. som följer:

Gällande lydelse

40 §

Information om tillståndsansökan

Närmare bestämmelser om kungörelsens innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 §

Meddelande av tillståndsbeslut

Ett beslut som gäller malmletningstillstånd, gruvtillstånd, guldvaskningstillstånd och gruvområdesinlösningstillstånd meddelas efter anslag, och beslutet anses ha kommit dem som har rätt att överklaga till kännedom när det meddelades.

Tillståndsmyndigheten ska på sin anslagstavla informera om att beslut meddelas i enlighet med 1 mom. före den dag beslutet meddelas. Informationen ska innehålla uppgift om tillståndsmyndigheten, ärendets art, den dag då tillståndet meddelas och besvärstiden. Informationsmeddelandet ska vara uppsatt på anslagstavlan under minst den tid inom vilken beslutet kan överklagas genom

Föreslagen lydelse

40 §

Information om tillståndsansökan

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (/) tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, ska 11 § i den lagen tillämpas i stället för 1—3 mom. i denna paragraf.

Närmare bestämmelser om kungörelsens innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 §

Meddelande av tillståndsbeslut

Ett beslut som gäller malmletningstillstånd, gruvtillstånd, guldvaskningstillstånd och gruvområdesinlösningstillstånd meddelas efter anslag, och beslutet anses ha kommit dem som har rätt att överklaga till kännedom när det meddelades.

Tillståndsmyndigheten ska på sin anslagstavla informera om att beslut meddelas i enlighet med 1 mom. före den dag beslutet meddelas. Informationen ska innehålla uppgift om tillståndsmyndigheten, ärendets art, den dag då tillståndet meddelas och besvärstiden. Informationsmeddelandet ska vara uppsatt på anslagstavlan under minst den tid inom vilken beslutet kan överklagas genom

Gällande lydelse

besvär. Beslutet ska vara tillgängligt även elektroniskt den dag det enligt meddelandet meddelas.

58 §

Information om tillståndsbeslut

Tillståndsmyndigheten ska sända sökanden sitt beslut om malmletningstillstånd, gruvtillstånd och guldvaskningstillstånd.

Tillståndsmyndigheten ska sända en kopia av beslutet till dem som särskilt har bett om det och till de kommuner, närings-, trafik- och miljöcentraler och andra myndigheter som delgetts ärendet under handläggningen eller av vilka utlåtande har begärts. En kopia av ett beslut om beviljande av gruvtillstånd ska omedelbart sändas till Strålsäkerhetscentralen och Lantmäteriverket.

Om beslutet omfattar samernas hembygdsområde eller gäller ett sådant projekt som avses i 38 § 2 mom., ska en kopia av beslutet sändas till sametinget. Om beslutet omfattar skoltområdet ska en kopia av det sändas till skolernas byastämma, och om det omfattar det särskilda renskötselområdet ska en kopia av det sändas till det berörda renbeteslaget.

Information om att beslut meddelas ska av gruvmyndigheten lämnas till dem som har framställt anmärkning i ärendet eller som särskilt har bett om att bli underrättade och till de sakägare som saken särskilt gäller. Om fler än trettio kända personer ska underrättas om beslutet eller om antalet personer är okänt, tillämpas på motsvarande sätt vad som bestäms om information om tillståndsansökan i 40 § 2 mom. Om en samfällighets ickekonstituerade delägarlag ska underrättas om beslutet, tillämpas vad som bestäms om information om tillståndsansökan i 40 § 3 mom.

Om en anmärkningsskrift har undertecknats av flera personer, räcker det att den första undertecknaren får kopian av beslutet

Föreslagen lydelse

besvär. Beslutet ska vara tillgängligt även elektroniskt den dag det enligt meddelandet meddelas.

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på ett tillståndsbeslut, ska 14 § i den lagen tillämpas i stället för 1 och 2 mom. i denna paragraf.

58 §

Information om tillståndsbeslut

Tillståndsmyndigheten ska sända sökanden sitt beslut om malmletningstillstånd, gruvtillstånd och guldvaskningstillstånd.

Tillståndsmyndigheten ska sända en kopia av beslutet till dem som särskilt har bett om det och till de kommuner, närings-, trafik- och miljöcentraler och andra myndigheter som delgetts ärendet under handläggningen eller av vilka utlåtande har begärts. En kopia av ett beslut om beviljande av gruvtillstånd ska omedelbart sändas till Strålsäkerhetscentralen och Lantmäteriverket.

Om beslutet omfattar samernas hembygdsområde eller gäller ett sådant projekt som avses i 38 § 2 mom., ska en kopia av beslutet sändas till sametinget. Om beslutet omfattar skoltområdet ska en kopia av det sändas till skolernas byastämma, och om det omfattar det särskilda renskötselområdet ska en kopia av det sändas till det berörda renbeteslaget.

Information om att beslut meddelas ska av gruvmyndigheten lämnas till dem som har framställt anmärkning i ärendet eller som särskilt har bett om att bli underrättade och till de sakägare som saken särskilt gäller. Om fler än trettio kända personer ska underrättas om beslutet eller om antalet personer är okänt, tillämpas på motsvarande sätt vad som bestäms om information om tillståndsansökan i 40 § 2 mom. Om en samfällighets ickekonstituerade delägarlag ska underrättas om beslutet, tillämpas vad som bestäms om information om tillståndsansökan i 40 § 3 mom.

Om en anmärkningsskrift har undertecknats av flera personer, räcker det att den första undertecknaren får kopian av beslutet

Gällande lydelse

eller underrättas om att beslutet meddelas.

Tillståndsmyndigheten ska sörja för att uppgift om beslutet utan dröjsmål och på det sätt som föreskrivs i lagen om offentliga kungörelser offentliggörs av de kommuner vars områden beslutet gäller. Tillståndsmyndigheten ska dessutom publicera uppgift om beslutet i åtminstone en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av den verksamhet som avses i beslutet, om inte ärendet är av ringa betydelse eller annonsering annars är uppenbart onödigt.

Tillståndsmyndigheten ska sörja för att beslutet om malmletningstillstånd, gruvstillstånd och guldvaskningstillstånd antecknas i det fastighetsdatasystem som avses i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002).

Föreslagen lydelse

eller underrättas om att beslutet meddelas.

Tillståndsmyndigheten ska sörja för att uppgift om beslutet utan dröjsmål och på det sätt som föreskrivs i lagen om offentliga kungörelser offentliggörs av de kommuner vars områden beslutet gäller. Tillståndsmyndigheten ska dessutom publicera uppgift om beslutet i åtminstone en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av den verksamhet som avses i beslutet, om inte ärendet är av ringa betydelse eller annonsering annars är uppenbart onödigt. Tillståndsmyndigheten ska sörja för att beslutet om malmletningstillstånd, gruvstillstånd och guldvaskningstillstånd antecknas i det fastighetsdatasystem som avses i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002).

Om lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden tillämpas på information om tillståndsbeslut, ska 15 § i den lagen tillämpas i stället för 1—6 mom. i denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett tillståndsärende som blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

9.

Lag

om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor
(390/2005) en ny 104 e § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

12 a kap.

Kungörelse och information om tillstånd- särenden

104 e §

*Tillämpning av lagen om samordning av
vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden*

*Om lagen om samordning av vissa miljö-
relaterade tillståndsförfaranden tillämpas
på behandlingen av en tillståndsansökan
som gäller omfattande industriell hantering
och upplagring av en farlig kemikalie eller
tillverkning och upplagring av explosiva va-
ror, ska 11 § i den lagen tillämpas i stället
för 104 b § i denna lag.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

*Ett tillståndsärende som blivit anhängigt
före ikraftträdandet av denna lag ska be-
handlas med iakttagande av de bestämmel-
ser som gällde vid ikraftträdandet.*

10.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006) 11 §, sådan den lyder i lag 681/2016, som följer:

Gällande lydelse

11 §

Vid högsta förvaltningsdomstolen deltar två miljösakkunnigråd i behandlingen av mål eller ärenden som gäller vattenlagen (587/2011), miljöskyddslagen (527/2014) och lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004) samt den upphävda vattenlagen (264/1961) och den upphävda miljöskyddslagen (86/2000). Miljö-sakkunnigråden deltar även i behandlingen av motsvarande mål och ärenden som gäller miljöskydd och vattenfrågor med avseende på Åland.

Vid behandlingen av mål eller ärenden som gäller patent, nyttighetsmodellrätt eller kretsmönster för integrerade kretsar deltar två överingenjörsråd.

Bestämmelser om sakkunnigledamöternas behörighetsvillkor, förordnande till uppdraget och ställning, rätt att kvarstå i uppdraget samt skyldighet att redogöra för sina bindningar finns i 17 kap. i domstolslagen.

Föreslagen lydelse

11 §

Vid högsta förvaltningsdomstolen deltar två miljösakkunnigråd i behandlingen av *ett sådant ärende som har avgjorts vid ett förfarande enligt* vattenlagen (587/2011), miljöskyddslagen (527/2014), lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004), den upphävda vattenlagen (264/1961) *eller* den upphävda miljöskyddslagen (86/2000). Miljö-sakkunnigråden deltar även i behandlingen av motsvarande mål och ärenden som gäller miljöskydd och vattenfrågor med avseende på Åland.

Vid behandlingen av mål eller ärenden som gäller patent, nyttighetsmodellrätt eller kretsmönster för integrerade kretsar deltar två överingenjörsråd.

Bestämmelser om sakkunnigledamöternas behörighetsvillkor, förordnande till uppdraget och ställning, rätt att kvarstå i uppdraget samt skyldighet att redogöra för sina bindningar finns i 17 kap. i domstolslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av 10 kap. 6 § i domstolslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i domstolslagen (673/2016) 10 kap. 6 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

10 kap.

Behörighetsvillkor för domare

Behörighetsvillkor för domare

6 §

6 §

Behörighetsvillkor för förvaltningsrättsdomare som är förtrogna med vattenärenden och miljöskyddsärenden

Behörighetsvillkor för förvaltningsrättsdomare som är förtrogna med vattenärenden och miljöskyddsärenden

Behörighetsvillkor för ledamöter som deltar i behandlingen av ärenden enligt vattenlagen (587/2011) och miljöskyddslagen (527/2014) är, när det inte är fråga om lagfarna ledamöter, lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska eller naturvetenskapliga området. Dessutom förutsätts att de är förtrogna med uppgifter som hör till området för den lagstiftning som ska tillämpas.

Behörighetsvillkor för ledamöter som deltar i behandlingen av ärenden *som avgjorts vid ett förfarande* enligt vattenlagen (587/2011) och miljöskyddslagen (527/2014) är, när det inte är fråga om lagfarna ledamöter, lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska eller naturvetenskapliga området. Dessutom förutsätts att de är förtrogna med uppgifter som hör till området för den lagstiftning som ska tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om förvaltningsdomstolarna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 12 § 2 mom., sådant det lyder i lag 616/2011, som följer:

Gällande lydelse

12 §

Domförhet

Vid behandlingen av ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen ska i sammansättningen med tre ledamöter ingå två lagfarna ledamöter och en ledamot som är förtrogen med det naturvetenskapliga eller tekniska området och vid behandlingen av ärenden som avses i 7 § två lagfarna ledamöter och en sakkunnigledamot. Om en fråga som ska avgöras i ett ärende på grund av sin natur kräver det, kan förvaltningsdomstolen avgöra ärendet även i en sammansättning med fyra ledamöter. I en sammansättning med fyra ledamöter ska vid behandlingen av ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen ingå minst två lagfarna ledamöter och i ärenden som avses i 7 § tre lagfarna ledamöter. Ett ärende enligt vattenlagen och miljöskyddslagen kan avgöras i en utökad sammansättning, om ärendet på grund av sin särskilda natur eller omfattning kräver det. I sammansättningen ingår då utöver ordföranden ett behövligt antal ledamöter som är förtrogna med det naturvetenskapliga eller tekniska området och lika många lagfarna ledamöter. Ordföranden ska alltid vara en lagfaren ledamot.

Föreslagen lydelse

12 §

Domförhet

Vid behandlingen av ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen *samt ärenden som enligt 47, 47 a och 47 b § i miljöskyddslagen, 11 kap. 12 a § i vattenlagen, 4 a § i marktäktslagen och 72 b § i naturvårdslagen avgjorts vid gemensam behandling* ska i sammansättningen med tre ledamöter ingå två lagfarna ledamöter och en ledamot som är förtrogen med det naturvetenskapliga eller tekniska området och vid behandlingen av ärenden som avses i 7 § två lagfarna ledamöter och en sakkunnigledamot. Om en fråga som ska avgöras i ett ärende på grund av sin natur kräver det, kan förvaltningsdomstolen avgöra ärendet även i en sammansättning med fyra ledamöter. I en sammansättning med fyra ledamöter ska *i ärenden som avses i detta moment* ingå minst två lagfarna ledamöter och i ärenden som avses i 7 § tre lagfarna ledamöter. Ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen *och ärenden som enligt 47, 47 a och 47 b § i miljöskyddslagen, 11 kap. 12 a § i vattenlagen, 4 a § i marktäktslagen och 72 b § i naturvårdslagen avgörs vid gemensam behandling* kan avgöras i en utökad sammansättning, om ärendet på grund av sin särskilda natur eller omfattning kräver det. I sammansättningen ingår då utöver ordföranden ett behövligt antal ledamöter som är förtrogna med det naturvetenskapliga eller tekniska området och lika många lagfarna ledamöter. Ordföranden ska alltid vara en lag-

RP 269/2018 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

faren ledamot.

Denna lag träder i kraft den 20 .